

ห้องสมุดคณะเทคโนโลยีการเกษตร พระจอมเกล้าลาดกระบัง

ปัญหาพิเศษ

เรื่อง

ปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐาน
ของสำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (มกท.)

Influencing Factors of Organic Agricultural Production Standards of
Organic Agriculture Certification, Thailand (ACT)

T096115

โดย

นางสาวพัทธมน เอี่ยมสองค์

รฟ.
พ5262
2550

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน..... 96115
วันเดือนปี..... 7 JUN 2009

ภาควิชาเทคนิคเกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กทม.

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (พัฒนาการเกษตร)

พ.ศ. 2550

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ทำซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่ใช้

b 118 59222
i.....

ใบรับรองปัญหาพิเศษ
ภาควิชาเทคนิคเกษตร
คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กทม.

เรื่อง

ปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐาน
ของสำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (มกท.)

Influencing Factors of Organic Agricultural Production Standards of
Organic Agriculture Certification, Thailand (ACT)

โดย

นางสาวพัทธมน เอี่ยมสองค์

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาลักสูตร

วท.บ. (พัฒนาการเกษตร)

เมื่อวันที่ ๒๖ เดือน ๗.๕ พ.ศ. ๕๐

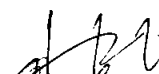
ประธานกรรมการปัญหาพิเศษ

 ๒๖/๗/๕๐
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พีรชัย กุลชัย)

กรรมการปัญหาพิเศษ

 ๒๖/๗/๕๐
(ผู้ศาสตราจารย์.ดร.ปัญญา หมั่นเก็บ)

หัวหน้าภาควิชา

 ๒๖/๗/๕๐
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพุมภรณ์ ชันศรี)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง : ปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานของสำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์

: Influencing Factors of Organic Agricultural Production Standards of Organic Agriculture Certification, Thailand (ACT)

โดย : พัทธมน เขี่ยมสูงงค์

ชื่อปริญญา : วิทยาศาสตร์บัณฑิต (พัฒนาการเกษตร)

สาขาวิชาเอก : พัฒนาการเกษตร

ประธานกรรมการปัญหาพิเศษ :

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พีรชัย กุลชัย)

๒๖ / ๒๕ / ๖๐

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานของสำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจทำเกษตรอินทรีย์ของผู้ผลิตเกษตรตามมาตรฐานของสำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (มกท.) และศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการทำเกษตรอินทรีย์อย่างต่อเนื่องของผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานของสำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (มกท.) โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์รายเดี่ยวที่ได้ผ่านการรับรองมาตรฐานจากสำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์จำนวน 8 ราย

ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตของผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานของสำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ได้แก่ แนวความคิดเรื่องสุขภาพ สิ่งแวดล้อมเป็นอันดับที่หนึ่ง อันดับที่สองคือเรื่องที่ดินที่เหมาะสมและเงินทุน อันดับที่สามคือเรื่องการจัดการ แหล่งน้ำ แรงงาน และความรู้ประสบการณ์ในการทำเกษตรอินทรีย์ ส่วนปัจจัยที่ทำให้การผลิตเกษตรอินทรีย์ได้รับมาตรฐานอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ ความซื่อสัตย์เป็นอันดับที่หนึ่ง อันดับที่สองคือการจัดการที่ดี มีตลาดรองรับที่แน่นอน และการพัฒนาตัวเองอยู่เสมอ ส่วนอันดับสุดท้ายคือ ความตั้งใจจริง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำนิชม

การดำเนินงานวิจัยในครั้งนี้ ในเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานของสำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ จากการดำเนินงานวิจัย ผู้วิจัยได้รับการเรียนรู้ ความสนุกสนาน และประสบการณ์ที่แปลกใหม่จากการเดินทางไปสัมภาษณ์ผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ที่ได้รับมาตรฐานฯ ทั่วประเทศ ถือได้ว่าเป็นงานวิจัยที่มุ่งหวังไว้อย่างแท้จริง งานวิจัยชิ้นนี้สามารถสำเร็จลุล่วงด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาช่วยเหลือจากหลาย ๆ ท่านที่เกี่ยวข้อง ในการให้คำปรึกษา แนะนำแนวทาง และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ มาตั้งแต่ต้น โดยเฉพาะ ผศ.พีรชัย กุลชัย และ ผศ.ดร.ปัญญา หมันเก็บ และอาจารย์ทุกท่านในภาควิชา รวมทั้งเพื่อนๆ ที่เป็นกำลังใจ และคอยให้ความช่วยเหลือเสมอมา

ท้ายสุดนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ บิดา มารดาที่ให้ความรัก ความห่วงใย การดูแลและสนับสนุนในทุก ๆ เรื่องตลอดมา คนสำคัญที่ขาดไม่ได้คือนางสาวเพทาย สีดา คู่หูที่คอยร่วมทุกข์ร่วมสุขในงานวิจัยชิ้นนี้ รวมถึงผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ที่ได้สละเวลาให้ข้อมูลสำคัญ ส่งผลให้ งานวิจัยประสบความสำเร็จไปด้วยดี

พัทธมน เอี่ยมสูงค์
มีนาคม 2550

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	(ก)
สารบัญภาพ	(ข)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
ขอบเขตและข้อจำกัดของการศึกษา	2
นิยามศัพท์ปฏิบัติการ	2
บทที่ 2 การตรวจสอบเอกสาร	4
เกษตรอินทรีย์	4
แนวความคิดและทฤษฎีการผลิต	10
ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับ	20
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	27
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	29
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	29
เครื่องมือและวิธีการเก็บข้อมูล	29
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	30
ระยะเวลาที่ทำการวิจัย	30
บทที่ 4 ผลการวิจัยและวิจารณ์ผล	31
กลุ่มพีชไร	31
กลุ่มพีชสวน	41
ปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตของผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานของมกท.	51
ปัจจัยที่ทำให้การผลิตเกษตรอินทรีย์ได้รับมาตรฐานของมกท. อย่างต่อเนื่อง	53
วิจารณ์ผลการศึกษา	57
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	58
เอกสารอ้างอิง	60

เอกสารแนบ เอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์อื่น การค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนฟาร์ม พื้นที่ และปริมาณการผลิตเกษตรอินทรีย์ในประเทศไทยพ.ศ.2545	10
2	แสดงปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานของมกท. ในกลุ่มพืชไร่และกลุ่มพืชสวน ที่มีผู้ให้ความคิดเห็นตรงกัน	51
3	แสดงการเปรียบเทียบและการจัดอันดับปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตเกษตรอินทรีย์ ตามมาตรฐานของมกท. ในกลุ่มพืชไร่และกลุ่มพืชสวน ที่มีผู้ให้ความคิดเห็นตรงกัน	52
4	แสดงปัจจัยที่ทำให้การผลิตเกษตรอินทรีย์ได้รับมาตรฐานของมกท. อย่างต่อเนื่อง ในกลุ่มพืชไร่และกลุ่มพืชสวน ที่มีผู้ให้ความคิดเห็นตรงกัน	54
5	แสดงการเปรียบเทียบและการจัดอันดับปัจจัยที่ทำให้การผลิตเกษตรอินทรีย์ ได้รับมาตรฐานของมกท.อย่างต่อเนื่อง ในกลุ่มพืชไร่และกลุ่มพืชสวน ที่มีผู้ให้ความคิดเห็นตรงกัน	54

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	คุณพิสมัย รัตนพลที	31
2	คุณสุนันท์ ชมดี	34
3	คุณปัญญา งามยิ่ง	37
4	คุณขวัญชัย ศิริจันทร์	39
5	คุณวราภรณ์ เจริญรัชต์ภาคย์	41
6	คุณขวัญยืน โตตาบ	44
7	คุณคำสิงห์ ช่างกลิ้ง	49
8	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตและปัจจัยที่ทำให้การผลิตได้รับมาตรฐานอย่างต่อเนื่อง	56

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ (Introduction)

ความสำคัญของปัญหา (Statement of the Problem)

เกษตรกรไทยในอดีตใช้วิธีการทำการเกษตรโดยวิธีการพึ่งพิงธรรมชาติเป็นหลักแต่ปัจจุบันการเกษตรได้ก้าวเข้าสู่ยุคเกษตรกรรมแบบใหม่ ปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตดั้งเดิมที่เน้นเพื่อยังชีพ มาเป็นเพื่อการค้า จากการใช้ปุ๋ยที่มีอยู่ตามธรรมชาติเปลี่ยนมาใช้ปุ๋ยเคมีเพื่อต้องการให้ได้ผลผลิตมากขึ้น แต่กลับส่งผลให้ดินเสื่อมสภาพลง พืชขาดความสมบูรณ์ ขาดภูมิต้านทานโรคและแมลง เกษตรกรต้องใช้สารเคมีเพื่อกำจัดแมลงและโรคพืชเพื่อผลประโยชน์ที่คุ้มค่าต่อการลงทุน ส่งผลให้ความหลากหลายทางชีวภาพถูกทำลายจนสูญเสียสมดุลทางธรรมชาติไป เกิดสารพิษตกค้างในผลผลิต ดิน น้ำ คน สัตว์เจ็บป่วยและยังส่งผลให้การทำการเกษตรกรรมของไทยมักประสบปัญหาการขาดทุน ซึ่งหนึ่งในสาเหตุของปัญหานี้ เกิดจากรายจ่ายในการจัดซื้อสารเคมีจำนวนมากมาใช้เพื่อเร่งผลผลิต อย่างไรก็ตามหากผลผลิตที่ได้มีราคาตกต่ำ การขาดทุนก็ยังคงมีอยู่อย่างไม่จบไม่สิ้น

เกษตรอินทรีย์จึงเป็นอีกหนึ่งทางเลือกสำหรับเกษตรกรในการรักษาสมดุลทางชีวภาพและลดต้นทุนในการผลิต เกษตรอินทรีย์เป็นระบบเกษตรกรรมแบบองค์รวม ที่ให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน การรักษาแหล่งน้ำ เพิ่มความหลากหลายทางชีวภาพทำการผลิตโดยอาศัยหลักและกระบวนการผสมผสานเกื้อกูลกันของระบบนิเวศและไม่ใช้ปัจจัยการผลิตที่เป็นสารเคมีทุกชนิดซึ่งทำลายความสมดุลของนิเวศและส่งผลกระทบด้านลบต่อสิ่งแวดล้อม

ในปัจจุบันกระแสการดูแลสุขภาพของประชากรโลกเริ่มมีมากขึ้น ทำให้ผู้บริโภคหันมาใส่ใจในการเลือกซื้ออาหารที่ปลอดภัยและปราศจากสารเคมีต่างๆ ที่เป็นพิษต่อร่างกาย ประกอบกับทั้งทางภาครัฐและเอกชนเริ่มตื่นตัวที่จะพัฒนาสินค้าเกษตรของไทยให้มีคุณภาพและปราศจากสารพิษ จึงมีนโยบายรณรงค์ให้เกษตรกร หันมาทำการผลิตเกษตรอินทรีย์ให้ได้ตามมาตรฐานของสำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (มกท.) แต่ในการทำเกษตรอินทรีย์ให้ได้ตามมาตรฐานที่ทางสำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ได้กำหนดไว้นั้นก็ยังไม่ใช่ว่าเรื่องง่าย เกษตรกรผู้ผลิตจะต้องมีปัจจัยต่างๆ ที่ใช้เกื้อหนุนในการผลิต ไม่ว่าจะเป็นทุน ที่ดิน แหล่งน้ำ แรงงานและการประกอบการที่เหมาะสม จึงจะสามารถพัฒนาการผลิตเกษตรอินทรีย์ของตนได้

ด้วยเหตุเบื้องต้นทำให้ผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญในการผลิตเกษตรอินทรีย์ให้ได้มาตรฐาน และสนใจที่จะศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานของ

สำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (มกท.)

เอกสารนี้เป็นเอกสารของงานวิจัยที่จัดทำขึ้นเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัตถุประสงค์ของการศึกษา (Objective of the Study)

1. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานของสำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (มกท.)
2. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการทำเกษตรอินทรีย์อย่างต่อเนื่องของผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานของสำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (มกท.)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ (Significance of the Study)

ทราบถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการผลิตเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานของสำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (มกท.) และสามารถเป็นข้อมูลในการตัดสินใจให้แก่ผู้ผลิตรายอื่นที่ต้องการทำการผลิตเกษตรอินทรีย์แบบได้รับมาตรฐานรับรอง

ขอบเขตและข้อจำกัดของการศึกษา (Significance of the Study)

ในการศึกษาครั้งนี้จะทำการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานของสำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (มกท.) ด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) จำนวน 8 ราย โดยจะแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ผู้ที่ทำการผลิตพืชสวน จำนวน 4 รายและผู้ทำการผลิตพืชไร่ 4 ราย โดยจะต้องเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ด้านการผลิตเกษตรอินทรีย์ที่ผ่านการรับรองมาตรฐานจากสำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (มกท.) อย่างน้อย 1 ปี

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ (Operational Definition of Terms)

เกษตรอินทรีย์ หมายถึง เป็นระบบการผลิต ผลผลิตทางการเกษตร ที่หลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีสังเคราะห์ ทั้งปุ๋ยเคมี และสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช โดยคำนึงถึงระบบนิเวศวิทยา และวงจรชีวิตในระบบ ใช้วิถีทางชีวภาพ วิถีกล เพื่อการผลิตที่ยั่งยืน รวมทั้งนำเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่มาปรับใช้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตเกษตรอินทรีย์ หมายถึง เหตุผลอันทำให้เกิดผลกระทบต่อ การผลิตเกษตรอินทรีย์ของผู้ผลิต ประกอบด้วยปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ ระดับการศึกษา อายุ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เพศ ปัจจัยการผลิตได้แก่ ทุน ที่ดิน แรงงาน การประกอบการ แหล่งน้ำ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และสังคมได้แก่ รายได้ ค่าใช้จ่าย แนวคิด สุขภาพ การตลาด และปัจจัยในด้านการยอมรับ

ปัจจัยที่มีผลต่อการทำเกษตรอินทรีย์อย่างต่อเนื่อง หมายถึง เหตุผลอันทำให้การผลิตเกษตรอินทรีย์ผ่านการรับรองมาตรฐานตลอดช่วงระยะเวลาที่ผู้ผลิตทำการขอรับมาตรฐานฯ อันได้แก่ แนวความคิด ความรู้และประสบการณ์ การตลาด รวมถึงปัจจัยการผลิต และอื่นๆ

มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ หมายถึง มาตรฐานที่จัดทำขึ้นโดยคณะอนุกรรมการมาตรฐานของ สำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (มกท.) ตามแนวทางมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ขั้นต่ำของสหพันธ์เกษตรอินทรีย์นานาชาติ (Internation Federation of Organic Agriculture Movement หรือ IFOAM)

ผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ที่ได้รับมาตรฐาน หมายถึง ผู้ที่ทำการปลูกพืช ดูแลจนกระทั่งเก็บเกี่ยวและจำหน่าย ซึ่งผ่านการรับรองมาตรฐานจากสำนักมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (มกท.) และมีประสบการณ์การผลิตเกษตรอินทรีย์อย่างน้อย 1 ปี โดยปรากฏในรายชื่อที่ประกาศ ณ เดือนมกราคม และเดือนกันยายน พ.ศ. 2549

ผู้ผลิตในกลุ่มพืชสวน หมายถึง ผู้ที่ทำการปลูกพืชในกลุ่มไม้ผลและผัก

ผู้ผลิตในกลุ่มพืชไร่ หมายถึง ผู้ที่ทำการปลูกข้าว ปลูกงาและถั่วชนิดต่างๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

การตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Review of Related Literature)

การศึกษาวิจัยที่มีผลต่อการผลิตเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานของสำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (มกท.) ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. เกษตรอินทรีย์
2. แนวความคิดและทฤษฎีการผลิต
3. บัณฑิตที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับ
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. เกษตรอินทรีย์

ความหมายของเกษตรอินทรีย์ (Organic Agriculture)

เกษตรอินทรีย์ (Organic Agriculture) เป็นระบบการเกษตรที่ไม่ใช้ปุ๋ยเคมีในการปรับปรุงบำรุงดิน ไม่ใช้สารเคมีในการป้องกันและกำจัดศัตรูพืช ไม่ใช้สารเคมีในการกำจัดวัชพืช ตลอดจนไม่ใช้ฮอร์โมนกระตุ้นการเจริญเติบโตของพืชและสัตว์ ระบบนี้เน้นการเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดินและของชีวภาพ คือดินที่มีจุลินทรีย์ และสิ่งมีชีวิตเล็กๆ ในดินที่เป็นประโยชน์ในปริมาณที่มาก โดยมีหลักการใช้คำว่า “ไม่ 4 ตัว” คือ “ไม่ไถพรวน” “ไม่ใส่ปุ๋ย” “ไม่ป้องกันกำจัดศัตรูพืช” “ไม่กำจัดวัชพืช” (พรชัย เหลืองอาภรณ์, 2545)

การผลิตเกษตรอินทรีย์ต้องอาศัยความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ธรรมชาติเพื่อเรียนรู้ที่จะทำการผลิตให้สอดคล้องกับกลไกธรรมชาติ เกษตรกรที่ทำการเกษตรอินทรีย์จำเป็นต้องเรียนรู้และหมั่นสังเกตสภาพและเงื่อนไขของนิเวศการเกษตรในท้องถิ่น เช่น การเข้าใจถึงวัฏจักรธาตุอาหารพืชกับดิน การทำงานของปุ๋ยคอก และรายละเอียดของวงจรชีวิตของศัตรูพืช ฯลฯ ดังนั้นเกษตรอินทรีย์จึงเป็นเกษตรแห่งการเรียนรู้ และการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาให้เกิดสมดุลของนิเวศการเกษตรและด้วยเหตุนี้ที่ทำให้เกษตรอินทรีย์แตกต่างจากการทำเกษตรแบบปล่อยปลดละเลย เพราะเกษตรกรในระบบเกษตรอินทรีย์ต้องเป็นผู้ที่มีความอดทน อดทนและช่างสังเกต จึงจะทำการผลิตได้อย่างได้ผล

สหพันธ์เกษตรอินทรีย์นานาชาติหรือ IFOAM ให้คำนิยามเกษตรอินทรีย์ไว้ว่า “เกษตรอินทรีย์ คือ ระบบการเกษตรที่ผลิตอาหารและเส้นใย ด้วยความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจ โดยเน้นหลักที่การปรับปรุงดิน การเคารพต่อศักยภาพทางธรรมชาติของพืช สัตว์และคน เกษตรกรเป็นเอกราชพึ่งพาตัวเอง ไม่พึ่งพาเงินจากภายนอก” (กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ, 2558) อย่างไรก็ตาม ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นิเวศการเกษตร เกษตรอินทรีย์จึงลดปัจจัยการผลิตจากภายนอกและหลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีสังเคราะห์ เช่น ปุ๋ย สารกำจัดศัตรูพืช และเวชภัณฑ์สำหรับสัตว์ แต่ในขณะเดียวกันก็พยายามประยุกต์ใช้ธรรมชาติในการเพิ่มผลผลิต และพัฒนาความต้านทานต่อโรคของพืชและสัตว์เลี้ยง หลักการเกษตรอินทรีย์นี้เป็นหลักการสากลที่สอดคล้องกับเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม ภูมิอากาศ และวัฒนธรรมท้องถิ่นด้วย”

เกษตรอินทรีย์ หมายถึง การผลิตใดๆ ที่ไม่ใช่ปุ๋ยเคมี และสารเคมีในการกำจัดศัตรูพืช และเป็นระบบการผลิตที่ปฏิบัติตามเงื่อนไขในมาตรฐาน มกท.(สำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์, 2546)

เกษตรอินทรีย์ หมายถึง ระบบการจัดการการผลิตด้านการเกษตรแบบองค์รวม ที่เกื้อหนุนต่อระบบนิเวศ รวมถึงความหลากหลายทางชีวภาพ วงจรชีวภาพ โดยเน้นการใช้วัสดุธรรมชาติ หลีกเลี่ยงการใช้วัตถุพิษจากสารสังเคราะห์ และไม่ใช้พืช สัตว์ หรือจุลินทรีย์ที่มาจาก การดัดแปลงพันธุกรรม หรือพันธุวิศวกรรม มีการจัดการกับผลิตภัณฑ์ โดยเน้นการแปรรูปด้วยความระมัดระวัง เพื่อรักษาสภาพการเป็นเกษตรอินทรีย์ และคุณภาพของผลิตภัณฑ์ในทุกขั้นตอน (สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ, 2546)

จากความหมายของเกษตรอินทรีย์ข้างต้น ทำให้พอจะสรุปความหมายเกษตรอินทรีย์ว่าเป็นเกษตรที่มีการจัดระบบการผลิตพืชผลทางการเกษตรที่หลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีสังเคราะห์ใดๆ ทั้งปุ๋ยเคมีและสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช แต่จะใช้วิธีการทางชีวภาพและวิถีกล เพื่อการผลิตที่ยั่งยืนไม่ทำลายสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ความหลากหลายของสิ่งมีชีวิตทั้งในดิน น้ำและอากาศเป็นการผลิตที่อยู่บนพื้นฐานของการปฏิบัติกรอย่างถูกต้องและเหมาะสม เน้นการปลูกพืชหมุนเวียน การใช้ปุ๋ยคอกปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสด เพื่อความอุดมสมบูรณ์ของดินเป็นหลัก

เหตุผลที่มาของรูปแบบเกษตรอินทรีย์

เป็นแนวความคิดที่เกิดขึ้นมาจากการให้ความสำคัญของความอุดมสมบูรณ์ของดินโดยวิธีทางธรรมชาติ ปฏิเสธการใช้ปุ๋ยเคมี สารกำจัดศัตรูพืชและสารเร่งการเจริญเติบโตทุกชนิด เนื่องจากการใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมีกำจัดศัตรูพืชในไร่นา ทำให้เกษตรกรประสบปัญหาในด้านสุขภาพ และการลงทุน แต่ผลผลิตที่ได้มีความไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม เป็นผลให้ระบบนิเวศเกิดความไม่สมดุล นอกจากนี้เกษตรอินทรีย์จะเน้นการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกิดจากประสบการณ์ ผสมผสานกับวิทยาการแผนใหม่แบบพึ่งพาธรรมชาติเพื่อแก้ปัญหาและนำมาสู่ความยั่งยืนทางการเกษตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จึงอาจกล่าวได้ว่า เกษตรอินทรีย์ เป็นการเกษตรที่หลีกเลี่ยงการใช้สารเคมี เพื่อความปลอดภัยในสุขภาพ ใช้ซากพืช มูลสัตว์ การปลูกพืชหมุนเวียน แร่ธาตุตามธรรมชาติในการปรับปรุงดิน ผสมผสานกับการกำจัดศัตรูพืชโดยชีววิธี หรือสิ่งมีชีวิตที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติช่วยในการควบคุมทำลายศัตรูพืช

วัตถุประสงค์ของเกษตรอินทรีย์

1. การฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน ดินเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดของสิ่งมีชีวิตเพราะสิ่งมีชีวิตทุกชนิดเกิดขึ้น ดำรงอยู่และตายไปต้องอาศัยดิน ในขณะที่พืชเป็นสิ่งมีชีวิตที่เป็นอาหารของมนุษย์และสัตว์ ฉะนั้นพืชจึงเป็นแหล่งอาหารเริ่มต้นของสิ่งมีชีวิต ดังนั้นดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ต้องมีคุณสมบัติที่ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 3 ประการ คือ แร่ธาตุ อินทรีย์วัตถุและสิ่งมีชีวิต ดังนั้นจึงมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความอุดมสมบูรณ์ให้แก่ดินโดยให้ความสำคัญของโครงสร้างทางกายภาพของดิน และองค์ประกอบที่เป็นธาตุอาหารพืช อินทรีย์วัตถุและสิ่งมีชีวิตในดิน

2. การสร้างความปลอดภัยของอาหาร เนื่องจากการใช้สารเคมีในปริมาณที่มากและสะสมเป็นระยะเวลานานของรูปแบบการเกษตรกระแสหลัก ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ด้านเศรษฐกิจ ผลกระทบต่อพัฒนาการของภูมิปัญญาท้องถิ่นและที่สำคัญที่สุด คือ ผลกระทบต่อสุขภาพของเกษตรกรและผู้บริโภคจากสารพิษที่ตกค้างในผลผลิตทางการเกษตร

ไพรวลัย บุษราคัม (2544) กล่าวถึงหลักการสำคัญของเกษตรกรรมอินทรีย์ว่า เกษตรกรรมอินทรีย์ให้ความสำคัญสูงสุดต่อ “ดิน” เนื่องจากดินเป็นรากฐานของทุกสิ่ง ไฮوارد ผู้บุกเบิกเกษตรกรรมอินทรีย์ยุคใหม่ ได้วางหลักการเกี่ยวกับการเกษตรกรรมแบบอินทรีย์ ดังนี้

1. สุขภาพที่ดีเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของสิ่งมีชีวิตทั้งปวงที่อุบัติขึ้นมาบนโลก
2. สุขภาพที่ดีต้องให้กับทั้งดิน พืช สัตว์และมนุษย์ โดยสุขภาพที่ดีของสิ่งมีชีวิตดังกล่าวจะเชื่อมโยงประสานสัมพันธ์ดูจสายใยเส้นเดียวกัน
3. ความอ่อนแอและผลกระทบที่เกิดขึ้นคือ “ดิน” จะส่งผลกระทบต่อพืช สัตว์และมนุษย์
4. ปัญหาการระบาดของโรคแมลง ทั้งในการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์
5. ปัญหาสุขภาพของคนในสังคมสมัยใหม่ เป็นผลต่อเนื่องมาจากปัญหาการล้มเหลวที่เกิดขึ้นในพืชและสัตว์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. สุขภาพที่ไม่ดีของพืช สัตว์และมนุษย์เป็นผลต่อเนื่องมาจากสุขภาพที่ไม่ดีของดินเป็นรากฐานของทุกสิ่ง การแก้ปัญหาเรื่องสุขภาพโดยการพัฒนายา และคิดค้นวิธีการรักษาโรคต่างๆ ไม่อาจทำให้สุขภาพดีขึ้นถ้าละเลยความอุดมสมบูรณ์ของดิน

7. การปรับเปลี่ยนการพัฒนาที่เป็นอยู่ให้ถูกต้องไม่ใช่เรื่องยาก เพียงแต่เราต้องสำนึกในปัญหาที่เกิดขึ้น ยอมรับกฎและบทบาทอันซับซ้อนของธรรมชาติ โดยการคืนทุกสิ่งให้เสียจากการใช้ประโยชน์ให้กับผืนดิน ผสมผสานการปลูกพืช สัตว์เลี้ยง และไม่กระทำการใดๆ ที่เป็นการรบกวนต่อกระบวนการสะสมธาตุอาหารที่ดำเนินการโดยมีสิ่งมีชีวิตเล็กๆ ซึ่งอาศัยในดิน

วิธีการของเกษตรอินทรีย์มีดังนี้

1. ไม่ใช้สารเคมีใดๆ ทั้งสิ้น เช่น ปุ๋ยวิทยาศาสตร์และยาปราบศัตรูพืช
2. มีการไถพรวนเมื่อระยะเริ่มแรกและลดการไถพรวนเมื่อปลูกไปนานๆ เพื่อรักษาสภาพโครงสร้างของดิน
3. มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของดินตามตามธรรมชาติ คือ มีการคลุมดินด้วยใบหญ้าแห้ง ฟางแห้งและวัสดุอื่นๆ ที่หาได้ในท้องถิ่นเพื่อรักษาความชื้นของดิน
3. มีการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด
4. มีการเพิ่มจุลินทรีย์ที่มีประโยชน์
5. มีการนำเอาเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาช่วย ตั้งแต่เทคนิคการปลูก การดูแลรักษา การขยายพันธุ์พืช การเก็บรักษามล็ดพันธุ์ การให้น้ำ ตลอดจนการเก็บเกี่ยว
6. มีการปลูกอย่างต่อเนื่องไม่ปล่อยให้ที่ดินว่างเปล่าแห้งแล้ง ทำให้โครงสร้างของดินเสีย จุลินทรีย์ตาย อย่างน้อยให้ปลูกพืชคลุมดินชนิดใดก็ได้
7. มีการป้องกันศัตรูพืชโดยใช้สารสกัดจากธรรมชาติ เช่น สะเดา ข่า ตะไคร้ ยาสูบ ไล่ตืด และพืชสมุนไพรอื่น ๆ ที่มีอยู่ในท้องถิ่น

การพัฒนารูปแบบเกษตรอินทรีย์ในประเทศไทย

แนวคิดเกษตรอินทรีย์ในประเทศไทย ได้รับการพัฒนาจากประสบการณ์ในทางปฏิบัติของผู้ที่เป็นทั้งนักวิชาการเกษตรและเกษตรกร ปัจจุบันเกษตรกรที่ทำการเกษตรอินทรีย์ในประเทศไทยมีกรรมวิธีที่หลากหลายในการจัดระบบการผลิต เช่น ทำการเพาะปลูกพืชหลายชนิด ผสมผสานกันเพื่อให้เกิดความหลากหลาย ใช้ชีววิธีในการกำจัดศัตรูพืชหรือทำการปลูกพืชชนิดเดียวแต่ไม่ใช้ปุ๋ยเคมีและไม่ใช้สารเคมีในการกำจัดศัตรูพืช ผลผลิตเกษตรปลอดสารพิษได้รับความสนใจจากผู้บริโภคทั้งในและต่างประเทศ และมีแนวโน้มการผลิตที่เพิ่มขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการโดยขึ้นอยู่กับขนาดความสด รสชาติ มาตรฐานและคุณภาพ ดังนั้นจึงมีการกำหนด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มาตรฐานสากลของ สมาพันธ์เกษตรอินทรีย์นานาชาติ (International Federation of Organic Agriculture Movement - IFOAM) ซึ่งต่อมาในประเทศไทยได้เปลี่ยนเป็น สำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ หรือ มกท. (Organization Agriculture Certification Thailand:ACT)

รูปแบบเกษตรอินทรีย์ สามารถจำแนกตามประเภทของพืชที่ปลูกได้ดังนี้

1. การปลูกพืชผักในแบบเกษตรอินทรีย์ เป็นการปลูกพืชผักชนิดเดียวกันหรือปลูกผสมผสานกันหลายชนิดในพื้นที่เดียวกัน

2. การปลูกพืชไร่ในแบบเกษตรอินทรีย์ เช่น ข้าว ซึ่งมีการพัฒนาเชื่อมโยงการผลิตและการตลาดเป็นระบบธุรกิจเกษตรอินทรีย์ อาจจะมีการประยุกต์โดยเพิ่มพืชตระกูลถั่วหรือเลี้ยงปลาในนาข้าวไปด้วยก็ได้

3. การปลูกไม้ผลในแบบเกษตรอินทรีย์ เป็นการหลีกเลี่ยงการใช้สารเคมี ใช้น้ำจากเศษเหลือของพืช มูลและซากสัตว์ เป็นอาหารของจุลินทรีย์เพื่อช่วยในการปรับปรุงดิน ไม่ใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชเพื่อความปลอดภัยต่อเกษตรกรและผู้บริโภค

ข้อเด่นของเกษตรอินทรีย์

1. การก่อให้เกิดผลผลิตทางการเกษตรที่ปลอดภัยจากสารพิษ
2. การเพิ่มมูลค่าของผลผลิตและตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค
3. การฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน

มาตรฐานเกษตรอินทรีย์

สาเหตุที่มีการกำหนดมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ขึ้นก็เพื่อให้ตรวจสอบรับรองมาตรฐานผลผลิตเกษตรอินทรีย์ในลักษณะเช่นเดียวกับมาตรฐานผลผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเป็นกระบวนการตรวจสอบที่ยืนยันว่า กระบวนการผลิตนั้นเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในมาตรฐานอย่างแท้จริง ทั้งนี้เพื่อสร้างหลักประกันและความมั่นใจให้แก่ผู้บริโภคในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ แต่ทว่าการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์มีข้อกำหนดมาตรฐานและวิธีการตรวจสอบรับรองที่แตกต่างจากมาตรฐานผลผลิตเกษตรแนวอื่นค่อนข้างมาก ทั้งนี้เพราะเป็นระบบการตรวจสอบเพื่อยืนยันว่าผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์นั้นๆ ผ่านกระบวนการผลิตตามเงื่อนไขซึ่งกำหนดไว้ในมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ดังนั้นจึงไม่ใช่การรับรองที่ตัวผลิตภัณฑ์ไม่มีสารเคมีตกค้างหรือสารเคมีตกค้างอยู่ในระดับปลอดภัยเหมือนเช่นมาตรฐานอื่นๆ แต่เป็นการรับรองว่า ผลิตภัณฑ์นั้นได้มาจากกระบวนการผลิตที่มีการปฏิบัติตามมาตรฐานการผลิตพืชอินทรีย์ในทุกขั้นตอน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การจำหน่ายผลิตภัณฑ์อินทรีย์เข้าสู่ตลาดทั้งในและนอกประเทศขณะนี้ ผู้ผลิตจำเป็นต้องได้รับการตรวจสอบ และรับรองมาตรฐานจากหน่วยงานที่ได้รับการยอมรับเพราะขณะนี้ประเทศที่พัฒนาแล้วได้กำหนดระเบียบ และกฎหมายควบคุมผลิตภัณฑ์ที่ปิดฉลากเกษตรอินทรีย์ ซึ่งผลิตภัณฑ์เหล่านี้จะต้องผลิตโดยกระบวนการที่เป็นไปตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ที่ประเทศนั้นๆ กำหนด

หน่วยงานรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ในประเทศไทย

1. โครงการพืชอินทรีย์กรมวิชาการเกษตร

สำหรับมาตรฐานการผลิตพืชอินทรีย์ของประเทศไทย โดยสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย กรมส่งเสริมการส่งออก กระทรวงพาณิชย์และกรมวิชาการเกษตรได้ร่วมกันจัดทำขึ้นและใช้เป็นมาตรฐานการผลิตพืชอินทรีย์ และในส่วนของกรมวิชาการเกษตรนั้นทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจสอบและรับรองมาตรฐานการผลิตแบบเกษตรอินทรีย์

2. สำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์หรือ มกท.

เป็นหน่วยงานตรวจสอบรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ที่ดำเนินการภายใต้ “มูลนิธิมาตรฐานเกษตรอินทรีย์” มกท. ก่อตั้งขึ้นโดยความร่วมมือของกลุ่มองค์กรพัฒนาเอกชน สถาบันวิชาการ หน่วยงานของรัฐ องค์กรผู้บริโภค และเครือข่ายร้านค้าสีเขียวมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 ในปี พ.ศ.2545 มกท. ได้รับการรับรองระบบประกันคุณภาพของสหพันธ์เกษตรอินทรีย์นานาชาติ (IFOAM Accreditation Programme) ซึ่งทำให้มาตรฐาน มกท. เป็นมาตรฐานที่เทียบเท่าสากล ส่งผลให้ผู้ผลิตและผู้ประกอบการที่ได้รับการรับรองจาก มกท. สามารถส่งสินค้าเกษตรอินทรีย์ไปจำหน่ายยังต่างประเทศได้สะดวกขึ้น

วิฑูรย์ ปัญญากุลและเจษณี สุขจิตติกาล (2546) กล่าวว่าเกษตรอินทรีย์ในประเทศไทยยังอยู่ในระดับเบื้องต้น ช่วงหลายปีที่ผ่านมาเริ่มมีกลุ่มใหม่ๆ ที่เริ่มปรับเปลี่ยนการผลิตเข้าสู่เกษตรอินทรีย์มากขึ้นทุกปี ทำให้การเจริญเติบโตของเกษตรอินทรีย์ในไทยยังคงขยายตัวต่อเนื่องหลายๆ หน่วยงานได้ประกาศนโยบายสนับสนุนหรือประกาศแผนที่จะทำโครงการเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ รวมทั้งมีการประชาสัมพันธ์เรื่องเกษตรอินทรีย์ในระดับชนบทและในหมู่เยาวชนในสถานศึกษา แต่โครงการส่วนใหญ่ยังไม่มีความเข้าใจไม่ถูกต้องเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ เพราะมองเกษตรอินทรีย์เป็นแค่เพียงการปรับเปลี่ยนมาใช้ปุ๋ยอินทรีย์ในการผลิตเท่านั้น โครงการปุ๋ยอินทรีย์ในปัจจุบันจึงเป็นแค่โครงการปุ๋ยน้ำสกัดจากชีวภาพ การใช้จุลินทรีย์เพื่อผลิตปุ๋ยหมักต่างๆ ยังไม่ได้เน้นถึงหลักการอนุรักษ์และฟื้นฟูระบบนิเวศเกษตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับปรุงบำรุงดินที่เป็นหัวใจของระบบเกษตรอินทรีย์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การผลิตเกษตรอินทรีย์ของไทยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. การผลิตแบบพึ่งตนเองหรือเกษตรอินทรีย์แบบพื้นบ้าน ผลิตเพื่อการบริโภคในครัวเรือนเป็นหลัก และมีการนำผลผลิตบางส่วนไปจำหน่ายในตลาดท้องถิ่นแต่ผลผลิตนี้จะไม่ได้รับการรับรองมาตรฐาน

2. การผลิตเกษตรอินทรีย์ที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน เป็นการทำการเกษตรเพื่อจำหน่ายผ่านทางระบบตลาด และหากตรารับรองมาตรฐานทัดเทียมกับมาตรฐานจากต่างประเทศ จะทำให้ผลผลิตสามารถส่งออกจำหน่ายในต่างประเทศได้ด้วย เกษตรอินทรีย์ของไทยยังอยู่ในช่วงระยะเริ่มแรก กลุ่มผู้ทำการเกษตรอินทรีย์ยังมีจำนวนจำกัด ผู้ประกอบการและ ผู้ผลิตที่สำคัญได้แก่ เครือข่ายเกษตรอินทรีย์ที่ทำงานร่วมกับสหกรณ์กรีนเนท จำกัด และมูลนิธิสายใยแผ่นดิน คิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 55.89 ของเกษตรกรที่ทำการผลิตเกษตรอินทรีย์ และมีพื้นที่ทำการเกษตรอินทรีย์คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 24.14 ของพื้นที่เกษตรอินทรีย์ทั้งหมดภายในประเทศ

เท่าที่ผ่านมายังไม่มีผู้ใดบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์อย่างเป็นระบบ จึงยากที่จะมีการประเมินสถานการณ์เกษตรอินทรีย์ได้อย่างถูกต้องและชัดเจน ข้อมูลสถิติที่มีการเก็บรวบรวมไว้ เช่น การดำเนินการโดยสหกรณ์กรีนเนท จำกัด และมูลนิธิสายใยแผ่นดิน จะมีก็แต่ข้อมูลของเกษตรกรที่มีการรับรองมาตรฐานเท่านั้น ซึ่งเป็นข้อมูลแสดงจำนวนฟาร์ม พื้นที่ และปริมาณการผลิตเกษตรอินทรีย์ในประเทศไทย พ.ศ.2545 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนฟาร์ม พื้นที่ และปริมาณการผลิตเกษตรอินทรีย์ในประเทศไทย พ.ศ.2545

ชนิดผลผลิต	จำนวนฟาร์ม	พื้นที่การผลิต(ไร่)	ประมาณผลผลิต (ตัน)
ข้าวและพืชไร่	909	32,841.27	8,350.49
ผัก ผลไม้ สมุนไพร	259	20,161.30	63,182.92
อื่น ๆ	1	766.75	-
รวม	1,169	53,777.32	71,533.41

ที่มา : วิฑูรย์ ปัญญากุลและเจษณี สุขจิรัตติกาล (2546)

2. แนวความคิดและทฤษฎีการผลิต

ทฤษฎีการผลิตทางการเกษตรเริ่มต้นจากแนวความคิดที่ว่า ต้องมีการใช้ที่ดิน แรงงาน ทุนและการจัดการในรูปแบบต่างๆ ในเวลาใดก็ตามเพื่อให้ได้ผลผลิตสูงสุด ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการผลิตและผลผลิต (คิณีย์ สังข์วิทย์, 2530 : 270)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทองโรจน์ อ่อนจันทร์ (2530 : 55) ได้ให้นิยามของการผลิตว่า หมายถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพของปัจจัยการผลิตตั้งแต่ 2 อย่างขึ้นไปให้กลายเป็นสินค้าอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง การผลิตจึงกลายเป็นเรื่องผสมผสานกันของปัจจัยการผลิตในสัดส่วนต่างๆ กัน เพื่อให้เกิดเป็นผลผลิตขึ้นมาั่นเอง ลักษณะการเกษตรขึ้นอยู่กับสภาพดินฟ้าอากาศหรือธรรมชาติมาก ลักษณะการประกอบการเป็นแบบธุรกิจภายในครอบครัว ซึ่งเป็นการตัดสินใจในการใช้เงินทุนเพื่อการผลิตและการบริโภค ซึ่งไม่สามารถแยกออกจากกันได้อย่างเด็ดขาด ดังนั้นการตัดสินใจในการบริโภคจึงมีผลต่อการตัดสินใจในการผลิตเป็นอย่างมาก

ที่ดิน

ดังเป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่าปัจจัยการผลิตที่สำคัญมีอยู่ 4 อย่างคือ ที่ดิน ทุน แรงงาน และการประกอบการ ปัจจัยที่ดินนั้นให้เนื้อที่หรืออาณาบริเวณ (space) ที่ดินเป็นปัจจัยสำคัญเป็นพิเศษโดยลักษณะทางกายภาพที่ดินมีคุณลักษณะแตกต่างกัน ความอุดมสมบูรณ์ก็จะแตกต่างกันด้วย เช่น ที่ดินที่อำเภอรังสิตอาจจะเหมาะสำหรับการปลูกข้าว ในขณะที่ที่ดินในอำเภอปากช่องเหมาะสำหรับปลูกพืชไร่ เป็นต้น ที่ดินจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะกำหนดว่าเราควรจะผลิตพืชอะไรได้บ้าง อีกลักษณะหนึ่งคือลักษณะทางธรรมชาติ เช่น ดินฟ้าอากาศและอุณหภูมิในแต่ละท้องถิ่นก็มีบทบาทสำคัญในการกำหนดว่า ที่ดินนั้นควรจะใช้ประโยชน์ในการผลิตอะไร (ทองโรจน์ อ่อนจันทร์, 2530 : 55)

ส่วนประกอบที่สำคัญของที่ดินทางการเกษตรมีอยู่ 5 ประการดังนี้

1. แสงแดดและอุณหภูมิ
2. น้ำและความสะดวกในการจัดหาน้ำ
3. ลักษณะภูมิประเทศ เช่น พื้นที่ราบลุ่ม พื้นที่ลาดชัน หรือพื้นที่ภูเขา
4. สภาพของดิน ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพ
5. สถานที่ตั้ง เช่น อยู่ใกล้หรือไกลจากแหล่งอำนวยความสะดวกต่างๆ อันได้แก่ ตลาด ถนน สถานีขนส่ง เป็นต้น

การถือครองที่ดิน หมายถึงสิทธิต่างๆ ที่บุคคลมีผลต่อผืนที่ดิน สิทธิดังกล่าวรวมถึงสิทธิในการใช้และ/หรือสิทธิในการเป็นเจ้าของ (ทองโรจน์ อ่อนจันทร์, 2530 : 78) โดยไม่คำนึงถึงกรรมสิทธิ์ที่แท้จริงของพื้นที่ดินนั้นๆ ว่าจะ เป็นของใครก็ตาม ทั้งนี้แยกลักษณะการถือครองออกเป็น 3 ลักษณะใหญ่ๆ คือ ของตนเอง เช่าผู้อื่น และได้ทำฟรี

สภาพการถือครองที่ดินของเกษตรกรแบ่งเป็น 3 ประเภทดังนี้ (ทิพย์ ทิพย์ชัยเมธา, 2518)

1. เจ้าของที่ดิน เกษตรกรที่เป็นเจ้าของที่ดินจะมีเสรีภาพโดยการวางแผนการผลิตมากกว่ากลุ่มผู้ถือครองประเภทอื่นๆ
2. เจ้าของที่ดินบางส่วน เป็นเกษตรกรที่เป็นเจ้าของที่ดินบางส่วนและเช่าที่ดินบางส่วนเพื่อทำเกษตรกรรมด้วย โดยเฉลี่ยผู้เป็นเจ้าของที่ดินบางส่วนมีฟาร์มขนาดใหญ่กว่ากลุ่มผู้เป็นเจ้าของและกลุ่มผู้เช่า
3. ผู้เช่าที่ดินเป็นเกษตรกรผู้เช่าที่ดินทั้งหมดทั้งแปลงที่ทำการผลิต ซึ่งสามารถแบ่งลักษณะการเช่าออกเป็น 2 ลักษณะคือ

3.1 การเช่าที่ดินแบบค่าเช่าคงที่ เกษตรกรผู้เช่าจะเสียค่าเช่าเป็นเงินสดจำนวนตายตัวเป็นรายปี การเช่าด้วยเงินสดมีข้อดีว่าการเช่าร่วมคือ เกษตรกรสามารถทำการผลิตตามแผนของตนเองและรับผลิตผลทั้งหมดโดยไม่ต้องแบ่งให้ใคร แต่การเช่าแบบนี้มีความเสี่ยงสูงว่าเนื่องจากจะต้องจ่ายค่าเช่าคงที่ไม่ว่าผลผลิตจะมากหรือน้อย หรือราคาจะดีหรือไม่ก็ตามซึ่งจะมีผลต่อการใช้จ่ายการผลิตอื่นๆ เนื่องจากเกษตรกรมีทุนที่จำกัด

3.2 การเช่าร่วม เกษตรกรจะต้องจ่ายค่าเช่าส่วนหนึ่งเป็นผลิตผลและอีกส่วนหนึ่งเป็นเงินสด เจ้าของที่ดินและเกษตรกรผู้เช่าจะร่วมกันรับผิดชอบความเสี่ยง การเช่าแบบนี้มักมีปัญหาขัดกันในเรื่องการใช้จ่ายการผลิต ในกรณีที่คู่สัญญาคิดว่าได้รับผลิตภาพเพิ่มไม่คุ้มกับปัจจัยที่มีส่วนต้องเสียไป

ทองโรจน์ อ่อนจันทร์ (2530 : 70-80) ได้สรุปให้เห็นถึงการถือครองที่ดินมีผลต่อการพัฒนาการเกษตรของประเทศไว้ดังนี้

1. การถือครองที่ดินมีผลต่อการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต เนื่องจากเกษตรกรผู้เช่าไม่มั่นใจว่าจะได้รับผลตอบแทนอย่างเป็นธรรมจากการลงทุน และไม่มั่นใจว่าจะมีโอกาสทำการผลิตในพื้นที่เช่าต่อไปได้นานเพียงใด เกษตรกรลงทุนมากเกินไปผลดีจะตกกับเจ้าของที่ดิน สิ่งเหล่านี้ทำให้เกษตรกรขาดแรงจูงใจที่จะทำการผลิต หรือปรับปรุงการผลิตนั้นให้ดีขึ้น การวางแผนการผลิตจึงเป็นแบบระยะสั้นและหวังผลเฉพาะหน้าเท่านั้น

2. ขนาดการถือครองที่ดินมีผลต่อเทคนิคการผลิตและความสามารถในการจัดการ เช่น ในพื้นที่ถือครองขนาดเล็กเกินไปหรือแบ่งเป็นแปลงย่อยไม่สะดวกต่อการใช้เครื่องจักรอุปกรณ์เป็นต้น

3. การถือครองที่ดินมีผลต่อการสะสมทุน การสะสมทุนขึ้นอยู่กับการออม อันเป็นส่วนเกินระหว่างการผลิตและการบริโภค การเพิ่มการออมจึงควรเพิ่มการผลิตหรือรายได้ การที่อัตรา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ค่าเช่าสูง ที่ดินราคาแพง ภาษีที่ดินสูง มีผลให้ต้นทุนของเกษตรกรสูงไปด้วย นอกจากนี้ เกษตรกรที่ไม่มีกรรมสิทธิ์ที่ดินทำกินจะไม่สามารถใช้ที่ดินเป็นหลักประกันในการกู้ยืมด้วย

แหล่งน้ำ

การใช้ทรัพยากรเพื่อการผลิตในการเกษตร นอกจากที่ดินแล้วแหล่งน้ำก็เป็นส่วนประกอบที่สำคัญหากปริมาณน้ำมีน้อยหรือมากเกินไปจะมีผลต่อการเจริญเติบโตของพืชและสัตว์ ทรัพยากรน้ำเพื่อการผลิตทางการเกษตรมักมาจากน้ำฝน แม่น้ำลำธาร และหนองบึงต่างๆ ซึ่งเป็นแหล่งน้ำธรรมชาติที่มีความสำคัญ ในการใช้น้ำเพื่อการเกษตรนอกจากแหล่งน้ำบนดินแล้วยังครอบคลุมถึงแหล่งน้ำใต้ดินอีกด้วย การกระจายของแหล่งน้ำ ปริมาณและคุณภาพน้ำเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดการผลิต (อภิชาติ อนุกุลอำไพและคณะ, 2526 : 36-48) และการมีระบบชลประทานที่ดีพอจะเป็นตัวช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทางการเกษตรได้มากขึ้น แต่ปัจจุบันการสร้างเขื่อนชลประทานเท่าที่ผ่านมานั้นเป็นแต่เพียงการสร้างตัวเขื่อนและคลองสายใหญ่เท่านั้น แต่ที่สำคัญก็คือคลองสายย่อยและเหมืองไส้ไก่ที่จะทำให้น้ำชลประทานไหลเข้าไปในระดับไร่นาได้นั้นมิได้ดำเนินการแต่อย่างใด คงปล่อยให้แม่น้ำของเกษตรกรเป็นผู้ดำเนินการเอง ซึ่งเป็นข้อผิดพลาดอย่างร้ายแรงที่ทำให้ระบบชลประทานไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร นอกจากนี้ วัตถุประสงค์ของการสร้างเขื่อนส่วนใหญ่จะเน้นไปในการผลิตพลังงานไฟฟ้าเป็นสำคัญ ส่วนการเก็บน้ำเพื่อใช้ประโยชน์ในการเกษตรมักจะเป็นวัตถุประสงค์อันดับรองลงไป (ทองโรจน์ อ่อนจันทร์, 2530 : 35)

แรงงาน

แรงงาน หมายถึงพลังงานของมนุษย์ที่รวมทั้งร่างกาย และกำลังสมอง กำลังการผลิตที่จะนำไปใช้ในการผลิต (ไกรสร คือประโคน, 2522 : 17) ปัจจัยแรงงานมีลักษณะทั้งทางกายภาพและจิตใจ ในด้านกายภาพเกี่ยวข้องกับสุขภาพอนามัยและความแข็งแรงที่จะทำงานได้หรือไม่ ส่วนทางด้านจิตใจจะรวมถึงทัศนคติ ความขยันขันแข็ง และความรับผิดชอบเป็นสำคัญ และเนื่องจากแรงงานในภาคเกษตรไม่ต้องใช้การฝึกอบรมในการศึกษามากนัก บุคคลในวัยแรงงานจึงมักเริ่มตั้งแต่อายุ 11 ปีขึ้นไป ซึ่งเป็นหลักที่ใช้ในประเทศด้อยพัฒนาเป็นส่วนใหญ่ (ทองโรจน์ อ่อนจันทร์, 2530 : 55)

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรจำแนกผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป 64 ปี คือ ผู้ที่อยู่ในวัยแรงงาน (labor force) แต่สำนักงานสถิติจำแนกโดยนับตั้งแต่อายุ 11 ปีขึ้นไป ซึ่งก็คือผู้ที่สำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 แต่เนื่องจากการศึกษาภาคบังคับได้ขยายถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเมื่อจบการศึกษาในชั้นนี้จะมีอายุระหว่าง 13-14 ปี เพื่อให้การกำหนดอายุของแรงงานเป็นแบบอย่างเช่นเดียวกันทั่วประเทศ (ฉัตร ชำชอง, 2526 : 23) นั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แรงงานที่ใช้ในการผลิตทางการเกษตรประกอบด้วย แรงงานของเกษตรกรซึ่งเป็นผู้ประกอบการ แรงงานของสมาชิกในครอบครัวและแรงงานจ้างซึ่งแบ่งได้เป็น 2 พวกคือ พวกที่เป็นแรงงานจ้างตลอดปีการเพาะปลูก ส่วนอีกพวกหนึ่งเป็นแรงงานที่จ้างเป็นฤดูกาล โดยอาจจ้างเป็นรายเดือน รายวัน รายชั่วโมง หรือเหมาเป็นงานๆ ไป โดยมากแล้วแรงงานที่ใช้ในการผลิตมักจะเป็นแรงงานของเกษตรกรและสมาชิกในครอบครัว การจ้างงานจะมีมากในบางช่วงของการผลิตที่ต้องการแรงงานมาก เช่น ในฤดูกาลเก็บเกี่ยว ฤดูกาลเพาะปลูก เป็นต้น (ไกรสร คือ ประโคน, 2522 : 85-90)

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรได้กำหนดนิยามของการทำงานในการเกษตร ว่าหมายถึง การที่สมาชิกของครัวเรือนใช้เวลาอย่างน้อยสัปดาห์ 10 ชม. ไปในกิจกรรมการประกอบการเกษตร โดยที่กำหนดว่าการทำงานในการเกษตรแบบเต็มเวลานั้นหมายถึงการทำงานในการเกษตรกรณีหนึ่งกรณีใด ดังนี้

1. ติดต่อกันสม่ำเสมอเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 6 เดือน ในรอบปีที่ผ่านมา
2. ตลอดช่วงการเพาะปลูกพืช เลี้ยงสัตว์บก หรือเลี้ยงสัตว์น้ำชนิดใดชนิดหนึ่ง ซึ่งอาจจะไม่ติดต่อกันสม่ำเสมอ ตลอดระยะเวลาที่ไม่น้อยกว่า 6 เดือน หรือติดต่อกันสม่ำเสมอเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 6 เดือนแต่ไม่น้อยกว่า 3 เดือน ในรอบปีที่ผ่านมา

การทำงานในการเกษตรแบบไม่เต็มเวลา หมายถึง การทำงานในภาคเกษตรกรณีใดกรณีหนึ่ง ดังนี้

1. ติดต่อกันสม่ำเสมอเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 6 เดือน ในรอบปีที่ผ่านมา
2. ไม่ตลอดช่วงการเพาะปลูก เลี้ยงสัตว์บก หรือเลี้ยงสัตว์น้ำ ชนิดใดชนิดหนึ่ง

การใช้แรงงานในการเกษตรขึ้นอยู่กับลักษณะและโครงสร้างในการผลิตการเกษตรของประเทศเป็นอันมาก การเกษตรของไทยมีลักษณะเป็นฤดูกาล ตามสภาพดินฟ้าอากาศ ในช่วงฤดูฝนหรือช่วงการเพาะปลูกนับตั้งแต่การเตรียมดิน บักดำ จนถึงเก็บเกี่ยว จะมีความต้องการและใช้แรงงานมาก สำหรับในเขตที่มีการชลประทานซึ่งเกษตรกรสามารถทำการเกษตรได้ตลอดปีหรือเกือบตลอดปี จะมีการใช้แรงงานมากกว่า เช่น หากมีการใช้แรงงานเครื่องจักรมากกว่าการใช้แรงงานคนก็จะน้อยลงไป (ทองโรจน์ อ่อนจันทร์, 2530 : 97)

ทุน

การทุน หมายถึง สินค้าและบริการที่มนุษย์เราสร้างขึ้นมาเพื่อใช้ในการผลิตสินค้าและบริการ ซึ่งจะนำมาสนองความต้องการของคนต่อไป ทุนจึงเป็นสิ่งที่คนสร้างขึ้นไม่ใช่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ทุนในการผลิตทางการเกษตร ได้แก่ เครื่องจักร เครื่องมือ ปุ๋ย เมล็ดพันธุ์ ฯลฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รวมทั้งเงินสดด้วย ปัจจัยทุนมีความสำคัญต่อการผลิตมากและลักษณะส่วนประกอบของทุนในกระบวนการผลิต จะเป็นสิ่งชี้ให้เห็นถึงวิธีการผลิต เช่น การผลิตในพื้นที่ที่มีการพัฒนาแล้วใช้เทคโนโลยีสูงก็จะการใช้ปัจจัยทุนมากด้วย (ทองโรจน์ อ่อนจันทร์, 2530 : 98)

ฉัตร ชำของ (2526 : 29) ได้แบ่งทุนเป็น 2 ประเภท ประเภทแรกคือทุนถาวรซึ่งสามารถใช้ในการผลิตได้หลายครั้งได้แก่ โรงเรือน เครื่องจักร เครื่องมือ เช่น รถแทรกเตอร์ เครื่องพ่นยา เครื่องสูบน้ำ ตลอดจนเครื่องมือไถคราด จอบ เสียม เป็นต้น ประเภทที่สองคือทุนหมุนเวียนประกอบด้วยปุ๋ยสัตว์ พันธุ์พืช ผลผลิตคงเหลือ เงินสดที่นำมาใช้จ่ายในการผลิต ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง เชื้อเพลิง อาหารสัตว์ เป็นต้น

ทุนที่เกษตรกรใช้ในการผลิตอาจได้มาจากหลายแหล่ง เช่น รายได้จากการจำหน่ายผลผลิต จากการออม จากมรดกหรือผู้อื่นให้ จากการเช่า จากการขอยืมหรือสินเชื่อ ความต้องการทุนเพื่อใช้ในการผลิตมีความแตกต่างกันไปตามชนิดของพืชและสัตว์ สภาพพื้นที่ ภาวะการณ์ตลาด ตลอดจนเทคนิคในการผลิตของเกษตรกร สำหรับแหล่งของทุนจากสินเชื่อเพื่อการเกษตรแบ่งได้เป็น 2 ประเภทคือ (ทองโรจน์ อ่อนจันทร์, 2530 : 114)

1. แหล่งที่เป็นสถาบันได้แก่ กลุ่มเกษตรกร สหกรณ์การเกษตร ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ หน่วยราชการที่ดำเนินกิจกรรมให้สินเชื่อแก่เกษตรกร เป็นต้น

2. แหล่งที่ไม่เป็นสถาบัน ได้แก่ ผู้ให้กู้ยืมที่ไม่ใช่เพื่อการค้า เช่น ญาติพี่น้อง เพื่อนบ้าน และผู้ให้กู้ยืม ที่ทำให้การค้า เช่น พ่อค้าท้องถิ่น นายทุนเงินทุน เจ้าของที่ดิน เป็นต้น

สินเชื่อเพื่อการเกษตรแบ่งตามระยะเวลาได้ 3 ประเภทคือ (อมรศรี รอดบำรุง, 2528 : 205)

1. สินเชื่อระยะสั้น ต้องใช้คืนภายใน 1 ปี เกษตรกรมักจะนำไปใช้เพื่อดำเนินกิจการในเรื่องค่าใช้จ่ายต่างๆ เช่น เป็นค่าจ้าง ค่าปุ๋ย และปัจจัยในการผลิตอื่นๆ

2. สินเชื่อระยะปานกลาง ต้องใช้คืนภายในเวลา 2-5 ปี เกษตรกรจะนำไปซื้อเครื่องมือทางการเกษตร เช่น เครื่องพ่นยาปราบศัตรูพืช เครื่องสูบน้ำ หรือซื้อปุ๋ยสัตว์เพื่อการใช้งาน

3. สินเชื่อระยะยาว เป็นสินเชื่อเพื่อการลงทุน ซึ่งต้องใช้เวลานานกว่า 5 ปี กว่าจะให้ผลตอบแทน เช่น ซื้อที่ดิน การลงทุนเลี้ยงสัตว์หรือการทำสวนยาง เป็นต้น

การแบ่งสินเชื่ออาจแบ่งตามวัตถุประสงค์ของเงินกู้ได้เป็น 2 ลักษณะคือ สินเชื่อเพื่อการผลิต เป็นสินเชื่อเพื่อการดำเนินกิจการผลิตในฟาร์ม อาจจะมีลักษณะเป็นการดำเนินการหรือการลงทุน ส่วนสินเชื่อเพื่อการบริโภคเป็นการใช้ในการบริโภคภายในครัวเรือนของเกษตรกรเอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โดยปกติแล้วเกษตรกรจะมีความต้องการสินเชื่อทั้ง 2 ประเภทนี้ และเนื่องจากธุรกิจในการจำฟาร์ม แยกตัวออกจากครัวเรือนไม่ได้จึงมักจะมีปัญหาในการใช้เงินกู้ผิดวัตถุประสงค์ก็คือ บางครั้งเกษตรกรอาจจะนำเอาเงินกู้เพื่อการผลิมาใช้ในการบริโภคในครัวเรือนของตน โดยไม่มีส่วนทำให้เกิดการเพิ่มขึ้นของผลผลิตทางการเกษตรเลย (ทองโรจน์ อ่อนจันทร์, 2530 : 109)

สำนักงานเศรษฐกิจแบ่งวัตถุประสงค์การกู้ยืมสินเชื่อ ออกเป็น 2 ประเภทคือ

1. เพื่อใช้ในการเกษตร หมายถึง การกู้ยืมสินเชื่อเพื่อใช้ในกิจกรรมทางการเกษตร เช่น ซื้อพันธุ์พืช-สัตว์ ปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืช รวมทั้งซื้อเครื่องจักรเครื่องมือและอุปกรณ์ทางการเกษตร รวมทั้งการนำเอาพืชผลต่างๆ ไปจำหน่ายกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์หรือสถาบันอื่นๆ เพื่อชะลอการขายในช่วงที่มีผลผลิตออกสู่ตลาดมากและราคาต่ำ เช่น ข้าว โดยปกติผู้กู้ต้องชำระเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยให้เสร็จสิ้นภายใน 6 เดือน นับตั้งแต่วันอนุมัติเงินกู้ ซึ่งเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรด้านการตลาด

2. เพื่อใช้นอกการเกษตร หมายถึง การกู้ยืมสินเชื่อเพื่อนำไปใช้ในการดำรงชีพ ได้แก่ การอุปโภคบริโภค เช่น ซื้ออาหาร สร้าง ซ่อมแซม หรือซื้อที่อยู่อาศัย รวมทั้งการกู้ยืมเพื่อลงทุนประกอบกิจกรรมหารายได้นอกกการเกษตร เช่น ค้าขาย เป็นต้น

สินเชื่อเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการเกษตร โดยช่วงขยายขนาดการผลิตเข้าสู่ระดับที่เหมาะสม ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตโดยการเพิ่มทุนช่วยให้มีความคล่องตัวพอที่จะปรับให้สอดคล้องกับภาวะการตลาดที่เปลี่ยนแปลง (อมรศรี รอดบำรุง, 2528 : 202-203)

ทองโรจน์ อ่อนจันทร์ (2530 : 108) ได้วิเคราะห์และสรุปว่า สินเชื่อมีผลต่อการผลิตดังนี้ การให้สินเชื่อต่อเกษตรกรอย่างพอเพียงจะมีผลทำให้รายได้ของเกษตรกรสูงขึ้น และถ้าสิ่งอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับสินเชื่อไม่สามารถขยายทันกับการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีจะทำให้การผลิตและรายได้ของเกษตรกรไม่เพิ่มขึ้นตามที่ควรจะเป็น

การประกอบการ

การประกอบการ หมายถึง การที่บุคคลตัดสินใจเกี่ยวกับการใช้ปัจจัยการผลิตคือ ที่ดิน แรงงาน และทุน โดยที่ผู้ประกอบการจะใช้ความสามารถของตนเกี่ยวกับการใช้ปัจจัยการผลิตให้ได้ผลตอบแทนได้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ (ทองโรจน์ อ่อนจันทร์, 2530 : 55)

การประกอบการเป็นปัจจัยการผลิตทางการเกษตรที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ การจัดการ ความเสี่ยง การจัดองค์ประกอบของฟาร์มและการดำเนินงาน โดยรวบรวมปัจจัยการผลิตต่างๆ ทำการผลิตให้ได้รายได้สูงสุดต่อเนื่องกันไป (อารีย์ นนทประพันธ์, 2533 : 14)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในการผลิตทางการเกษตร เกษตรกรจะต้องเผชิญกับความเสี่ยงทั้งในด้านผลผลิตและด้านราคา อันเนื่องมาจากภาวะความไม่แน่นอนทางธรรมชาติและทางด้านนโยบาย โดยราคามักจะขึ้นอยู่กับสภาพอุปสงค์และอุปทานของสินค้านั้นๆ (คานิต แก้วเอี่ยม, 2528 : 183) วิธีที่จะลดความเสี่ยงมีด้วยกันหลายวิธีดังนี้คือ การประกันภัยพืชผลที่อาจเกิดจากภัยทางธรรมชาติ การผลิตหลายอย่างในการเกษตร คือผลิตพืชและสัตว์หลายประเภท อาจตกลงซื้อขายตามสัญญา ก่อให้เกิดการคล่องตัวในกิจการผลิตคือ การจัดการฟาร์ม (ทองโรจน์ อ่อนจันทร์, 2530 : 8-9)

การประกอบอาชีพการเกษตรสมัยใหม่ ต้องพึงปัจจัยการผลิตตลอดจนวิทยาการที่เหมาะสมต้องลงทุนและลงแรงมาก ทั้งยังต้องพึงทรัพยากรธรรมชาติที่มีภาวะผันแปรในฤดูกาล ยกแก่การควบคุม ผู้ประกอบการต้องมีความรู้ความสามารถ ประสบการณ์สูง ในการตัดสินใจ และแก้ไขปัญหา หลีกเลี่ยงและลดความเสี่ยงในการดำเนินงานบริหาร และจัดการทรัพยากร และผสมผสานทรัพยากรด้วยวิธีการที่เหมาะสมทั้งในด้านการผลิต การแปรรูป การตลาด และการบริโภค ให้สอดคล้องกับภาวะทางวัฒนธรรม บุคลิกภาพ และสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคม ให้สามารถเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลการดำเนินงานได้ด้วยความต่อเนื่องเป็นระบบสัมพันธ์ ประสานประโยชน์ทั้งระบบธุรกิจฟาร์มและระบบครัวเรือนเกษตร (พจน์ บุญเรือง, 2532 : 8-9)

การตลาด

การพัฒนาการเกษตรให้ประสบความสำเร็จ จะต้องมีการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ ทุกขั้นตอนตั้งแต่ การผลิตจนถึงการตลาด ถ้าการตลาดมีปัญหาจะส่งผลสะท้อนมาถึงการผลิต เนื่องจากจะมีผลต่อรายได้ของเกษตรกร มีผลต่อแรงจูงใจในการผลิตและการยอมรับเทคโนโลยี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต (ดำรงศักดิ์ ชัยสนธิ และก่อเกียรติ วิริยะกิจพัฒนา, 2530 : 12)

การตลาดเป็นกิจกรรมต่างๆ ซึ่งจำเป็นต้องทำในอันที่จะเคลื่อนย้ายผลผลิตจากผู้ผลิตสู่ผู้บริโภค การตลาดมีหน้าที่แลกเปลี่ยนโดยการซื้อและขาย มีหน้าที่ทางกายภาพ ได้แก่ การเก็บรักษาสินค้า การขนส่ง การแปรรูป มีหน้าที่อำนวยความสะดวก โดยการจัดมาตรฐานสินค้า เป็นแหล่งเงินทุน ยอมรับการเสี่ยงภัยและมีหน้าที่ให้ข่าวสารการตลาด (ทิพาภรณ์ ทวีกุลรัตน์, 2529 : 82-85)

ระบบการจัดจำหน่ายและการตลาดสินค้าเกษตรในประเทศไทย แบ่งได้ดังนี้ (ดำรงศักดิ์ ชัยสนธิ และก่อเกียรติ วิริยะกิจพัฒนา, 2530 : 45-47)

1. ตลาดท้องถิ่น เป็นตลาดที่ดำเนินธุรกิจซื้อขายผลผลิตเกษตรในแหล่งผลิตหรือในตลาดที่เป็นแหล่งศูนย์รวมการผลิต มักกระจายอยู่ทั่วไปทุกตำบลหรือทุกหมู่บ้านเป็นการดำเนิน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ธุรกิจขนาดเล็ก และดำเนินการเฉพาะช่วงที่ผลิตผลออกสู่ตลาด ทำหน้าที่รวบรวมผลผลิตจากการเกษตรเพื่อบรรจุหีบห่อ จัดชั้นและขายต่อ เป็นตลาดที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรมากกว่าตลาดประเภทอื่นๆ ผู้ที่ดำเนินธุรกิจในตลาดนี้ได้แก่

1.1 พ่อค้ารวบรวมในท้องถิ่น มักเป็นบุคคลในท้องถิ่น รวบรวมซื้อผลผลิตจากการเกษตรโดยตรง มีความใกล้ชิดกับเกษตรกรมากและอาจมีบริการให้สินเชื่อและขายปัจจัยการผลิตให้เกษตรกรอีกด้วย

1.2 ตัวแทนหรือนายหน้า เป็นตัวแทนในการรับซื้อผลผลิตให้พ่อค้าคนอื่น ๆ โดยจะไม่มีกรรมสิทธิ์ในสินค้าและไม่มีอำนาจในการกำหนดราคา

1.3 พ่อค้าจร เป็นพ่อค้าที่เข้ามารวบรวมผลผลิตเป็นครั้งคราว ไม่ได้มีภูมิลำเนาอยู่ในตลาดแห่งหนึ่งโดยเฉพาะ โดยจะตระเวนไปตามแหล่งผลิตต่างๆ เพื่อซื้อและรวบรวมผลผลิตให้ได้มากพอที่จะขายให้พ่อค้าอื่นต่อไป

2. ตลาดขายส่ง เป็นตลาดที่ดำเนินธุรกิจในแหล่งผลิตที่สำคัญหรือในแหล่งศูนย์รวมคมนาคมของจังหวัด เป็นแหล่งที่เกษตรกรหรือพ่อค้าในตลาดท้องถิ่นที่รวมทั้งพ่อค้าในตลาดขนส่งทำการซื้อขายต่อให้ตลาดปลายทาง ผู้ดำเนินธุรกิจในตลาดนี้ได้แก่ พ่อค้าขายส่ง พ่อค้ารายย่อย ตัวแทนหรือนายหน้า พ่อค้าโรงงานแปรรูป ชุมชนุมนสหกรณ์ระดับจังหวัด องค์การคลังสินค้า และองค์การตลาดเพื่อเกษตรกร

3. ตลาดรวมปลายทาง เป็นตลาดแหล่งทุนสุดท้ายก่อนที่จะจำหน่ายผลผลิตต่อไปยังผู้บริโภคคนสุดท้าย

ปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตทางการเกษตร มีอยู่หลายประการคือ (พจน์ บุญเรือง, 2532 : 11)

1. ภูมิอากาศ (climate : rainfall, temperature, humidity and length of grow seasons)
2. ที่ดิน (soil and its fertility)
3. ความสูงต่ำของภูมิประเทศ (topography)
4. พลังงานชีวภาพ (biological force) รวมทั้งโรคและศัตรูพืช สัตว์

พจน์ บุญเรือง (2532 : 11) ได้เสนอปัจจัยที่มีผลต่อด้านทุนในการผลิตสินค้าและบริการ มีหลายประการที่สำคัญคือ

1. แหล่งตลาด (market location)
2. ต้นทุนการขนส่ง (transportation costs)
3. ต้นทุนการดำเนินการ (handling costs)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัจจัยที่จำเป็นต่อการพัฒนาการเกษตร มี 5 ประการ ได้แก่

1. การตลาดผลผลิตเกษตร
2. เทคโนโลยีที่เหมาะสม
3. วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือการผลิต
4. สิ่งจูงใจในการผลิต
5. การคมนาคมขนส่ง

นอกจากนี้ยังมีปัจจัยที่เป็นตัวเร่ง ได้แก่ การศึกษา การให้สินเชื่อเพื่อการเกษตร การปรับปรุงและการขยายพื้นที่ การรวมกลุ่ม และนโยบายการเกษตรของประเทศ

ดำรงศักดิ์ ชัยสนธิ และก่อเกียรติ วิริยะกิจพัฒนา (2530 : 45) ได้เสนอปัจจัยที่มีผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทางการเกษตรไว้ดังนี้คือ

1. ความรู้และเทคโนโลยีใหม่
2. ที่ดินและแหล่งน้ำเพียงพอ
3. ความรู้ในเรื่องการผลิตและการจัดการสำหรับเกษตรกร
4. การตลาดและสินเชื่อ
5. ต้นทุนปัจจัยการผลิตและราคา
6. การให้บริการและสิ่งอำนวยความสะดวกในการผลิต

เบญจพรพรรณ ชินวัตรและคณะ (2529 : 207) ได้สรุปปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการตัดสินใจเลือกปลูกของเกษตรกรไว้ดังต่อไปนี้คือ

1. ข้อจำกัดทางกายภาพ เช่น สภาพของการเพาะปลูก (ที่ลุ่ม, ที่ดอน) คุณภาพของดิน ภูมิอากาศ ปริมาณน้ำสำหรับการเพาะปลูก
2. เศรษฐกิจสังคม ได้แก่ ทุนและแรงงานของครัวเรือน ต้นทุน และราคาขายของพืชที่จะเลือกปลูก ขนาดของที่ดินที่เกษตรกรเป็นเจ้าของหรือสามารถเช่าได้ ความรู้ความชำนาญในการปลูกพืชนั้น
3. ความสอดคล้องกันของระบบพืชในด้านเวลา เช่น ถ้าลงพันธุ์ข้าวที่เกี่ยวข้องข้าวได้แล้ว ย่อมไม่สามารถลงพืชที่สองซึ่งต้องรีบปลูกเร็วในที่ดินแปลงเดียวกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับ

ดิเรก ฤกษ์ร่าย (2524 : 95-109) กล่าวถึง ปัจจัยต่างๆ ที่มีผลให้บุคคลยอมรับง่ายหรือยาก เร็วหรือช้า ขึ้นอยู่กับสิ่งต่อไปนี้

1. ข้อดีของงานที่เทียบเคียงกันได้ (relation advantage) หมายถึง เทคนิควิทยาการใหม่ของของใหม่ดีกว่าเก่าเมื่อเปรียบเทียบกัน
2. สอดคล้องกับความคิดเห็นของตน (compatibility) หมายถึง วิทยาการใหม่มีความสอดคล้องกับค่านิยมและประสบการณ์ในอดีตของผู้ยอมรับ
3. ความยุ่งยากซับซ้อน (complexity) หมายถึง วิทยาการใหม่นั้นไม่ยุ่งยากซับซ้อนต่อการทำความเข้าใจและต่อการนำไปใช้
4. สามารถแยกเป็นส่วนย่อยได้ (devisibility) หมายถึง ระดับที่ผลของวิทยาการแผนใหม่สามารถแยกย่อยไปทำการทดลองได้ จะทำให้มีการยอมรับมากกว่าไม่สามารถแยกย่อยไปทำการทดลองได้
5. สามารถถ่ายทอดให้เข้าใจได้ (communicability) หมายถึง ระดับที่ผลของวิทยาการแผนใหม่สามารถแพร่กระจายถ่ายทอดถึงผู้อื่นได้

ดิเรก ฤกษ์ร่าย (2527 : 57-62) กล่าวถึง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับเทคโนโลยีหรือทางปฏิบัติทางการเกษตรที่มีอยู่หลายประการ คือ

ปัจจัยที่เป็นเงื่อนไขหรือสภาวะการณโดยทั่วไป

1. สภาพทางเศรษฐกิจ มีผลต่อการยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่แตกต่างกัน เกษตรกรที่ถือครองกรรมสิทธิ์ที่ดินมากกว่า มีที่ทำกินในที่ดินที่มากกว่าหรือมีรายได้มากกว่า จะยอมรับการเปลี่ยนแปลงได้ง่ายกว่าและเร็วกว่า เกษตรกรที่มีสิ่งเหล่านี้น้อยกว่า
2. สภาพทางสังคมและวัฒนธรรม มีส่วนเกี่ยวข้องกับอัตราการยอมรับเร็วหรือช้า เช่น บุคคลที่อยู่ในชุมชนหรือสังคมที่รักษาขนบธรรมเนียมประเพณีเก่าๆ อย่างเคร่งครัด มีลักษณะการแบ่งชนชั้นทางสังคมอย่างเห็นได้ชัด มีการรวมตัวเพื่อช่วยเหลือกันและทำงานเพื่อส่วนรวมน้อย มีค่านิยมและความเชื่อที่เป็นอุปสรรคต่อการนำการเปลี่ยนแปลง จะมีผลทำให้เกิดการยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่ช้าลงและน้อยลงด้วย
3. สภาพทางภูมิศาสตร์ มีส่วนเกี่ยวข้องกับการยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ คือ ห้องที่ใดมีสภาพทางภูมิศาสตร์ที่สามารถติดต่อกับห้องที่อื่นๆ โดยเฉพาะห้องที่มีทรัพยากรธรรมชาติที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยในการผลิตที่มากกว่า จะมีผลให้เกิดแนวโน้มในการยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่เร็วกว่าและในปริมาณที่มากกว่า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. สมรรถภาพในการดำเนินงานของสถาบันที่เกี่ยวข้อง สถาบันที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานการพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงโดยเฉพาะทางการเกษตร ได้แก่ สถาบันสินเชื่อเพื่อการเกษตร สถาบันวิจัยและส่งเสริมการเกษตร สถาบันการจัดการเกี่ยวกับการตลาด สถาบันที่ดำเนินการเกี่ยวกับการปฏิรูปที่ดิน สถาบันที่เกี่ยวข้องกับการ infrastructure เช่น การก่อสร้างถนนหนทาง ระบบการชลประทาน เป็นต้น และสถาบันที่เกี่ยวข้องกับซัพพลายเชน เช่น สิ่งตีพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ถ้าสถาบันเหล่านี้มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานได้ดี ให้ประโยชน์แก่บุคคลเป้าหมาย ก็จะเป็นผลให้การยอมรับเกิดการเปลี่ยนแปลงได้ง่ายและสะดวกรวดเร็วขึ้น

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องโดยตรง

1. บุคคลเป้าหมาย (target person) หรือผู้รับการเปลี่ยนแปลง (client) พื้นฐานของเกษตรกรเองเป็นส่วนสำคัญในการที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับการเปลี่ยนแปลง ซึ่งได้แก่

1.1 พื้นฐานทางสังคม จากการวิจัยโดยทั่วไปพบว่า เพศหญิงยอมรับการเปลี่ยนแปลงเร็วกว่าเพศชาย เกษตรกรที่มีระดับการศึกษาและประสบการณ์สูงกว่าจะยอมรับเร็วกว่ากลุ่มที่มีการศึกษาดำเนินการ เกษตรกรที่มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรหรือผู้นำการเปลี่ยนแปลงอื่นๆ มากกว่า และ/หรือมีการร่วมประชุมกลุ่มแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างเพื่อนบ้านในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพมากกว่า จะมีการยอมรับการเปลี่ยนแปลงในระดับที่รวดเร็วและมากกว่า ในเรื่องของอายุพบว่ากลุ่มคนที่อยู่ในวัยรุ่นยอมรับเร็วที่สุดและช้าลงไปตามลำดับเมื่ออายุมากขึ้น

1.2 พื้นฐานทางเศรษฐกิจ จากการวิจัยพบว่าเกษตรกรที่มีกรรมสิทธิ์ถือครองที่ดินจำนวนมาก เนื้อที่มากกว่า การทำกินในที่ดินเนื้อที่มากกว่า ทำกินในลักษณะที่เป็นการค้ามากกว่า มีรายได้มากกว่า มีโอกาสได้รับสินเชื่อที่มีปริมาณมากกว่า และดอกเบี้ยถูกกว่า มีทรัพยากรที่จำเป็นในการผลิตมากกว่า มีเครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นในการผลิตมากกว่าเกษตรกรเหล่านี้มีแนวโน้มที่จะยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่เร็วกว่าและมากกว่าเกษตรกรที่มีสิ่งต่างๆ เหล่านี้น้อยกว่า

1.3 พื้นฐานในการติดต่อสื่อสารของเกษตรกรที่จำเป็นอย่างยิ่งคือประสิทธิภาพในการรับฟังข่าวสาร ได้แก่ การอ่าน การฟัง รวมทั้งความคิดที่มีเหตุและผลและในขณะเดียวกันความสามารถในการพูด การเขียนที่มีส่วนช่วย

1.4 พื้นฐานในเรื่องอื่นๆ เกษตรกรที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์(achievement motivation) มีความพร้อมทางด้านจิตใจ และ/หรือมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องมากกว่า และ/หรือมีทัศนคติที่ดีต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรหรือผู้นำการเปลี่ยนแปลง และ/หรือมีทัศนคติที่ดีต่อเทคโนโลยีที่นำมาเพื่อการเปลี่ยนแปลง มีความสนใจในปัญหาและความต้องการของตนเองและกิจกรรมอาชีพของ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เพื่อนบ้าน มรดกความสามารถในการจัดการการเกษตรที่มีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่กล่าวมาแล้วนี้ หรือมากกว่าจะมีแนวโน้มที่ยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่มากกว่าและรวดเร็วกว่าตามลำดับ

2. ปัจจัยที่เนื่องมาจากนวัตกรรม (innovations) ที่จะมีผลต่อการยอมรับนวัตกรรมเกษตรภายใต้สถานการณ์และสภาพแวดล้อมหนึ่งๆ ที่สำคัญคือ

2.1 ต้นทุนและกำไร (cost and profit) ถ้าเทคโนโลยีใดลงทุนน้อยที่สุด กำไรมากที่สุด การยอมรับก็จะสูงกว่าและเร็วกว่า กำไรนั้นนอกจากจะหมายถึงเงินที่ได้แล้ว ยังรวมถึงกำไรที่เกิดจากการใช้ประโยชน์และความมีหน้ามีตา (utility and prestige) ด้วย

2.2 ความสอดคล้องและเหมาะสมกับสิ่งที่มีอยู่ในชุมชน (similar and fit) ความสอดคล้องและเหมาะสมนี้เน้นในเรื่องของการไม่ขัดต่อขนบธรรมเนียมประเพณีความเชื่อของคนในชุมชนตลอดจนสอดคล้องและเหมาะสมกับลักษณะทางกายภาพของทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนอยู่แล้วด้วย

2.3 สามารถปฏิบัติได้และเข้าใจได้ง่าย (practical and understood) คือต้องไม่เป็นเรื่องที่ยุ่งยากสลับซับซ้อนและไม่มีกฎเกณฑ์ที่ยุ่งยากจนเกินไป ทำให้เข้าใจง่าย ปฏิบัติง่ายและมีวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวข้องภายในท้องถิ่น

2.4 สามารถเห็นว่าปฏิบัติได้ผลแล้ว (visibility) คือเห็นว่าเกิดผลดีมาก่อนแล้วก็จะปฏิบัติตามหรือยอมรับได้ง่ายและเร็วกว่า

2.5 สามารถแบ่งแยกออกเป็นขั้นตอนหรือแยกเป็นเรื่องๆ ได้ (dividibility)

2.6 ใช้เวลาน้อยหรือประหยัดเวลา (time-saving)

2.7 เป็นการตัดสินใจของกลุ่ม (group decision) เพราะกลุ่มจะมีอิทธิพลในการที่จะมีเกณฑ์บางอย่างที่สมาชิกจะต้องปฏิบัติตาม แม้หลายครั้งจะไม่เห็นด้วยก็ตาม แต่ถ้ายังคงเป็นสมาชิกอยู่จำเป็นต้องเคารพมติของกลุ่ม

ลักษณะที่เกี่ยวข้องกับนวัตกรรมทั้งหมดนี้ถ้ามีมากที่สุดการยอมรับนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีหรือสิ่งปฏิบัติทางการเกษตรจะรับได้เร็วกว่า และมีปริมาณที่มากกว่าและการที่เทคโนโลยีเกษตรจะมีการแพร่กระจาย (diffusion) ไปรวดเร็วแค่ไหนนั้นก็มีข้อควรนำมาพิจารณาเกี่ยวข้องด้วยคือ

2.8 เทคโนโลยีเมื่อนำมาใช้แล้วเกิดประโยชน์ทางด้านการเพิ่มรายได้หรือผลประโยชน์อื่นมากขึ้นแค่ไหน ถ้ามากก็แพร่กระจายเร็ว

2.9 ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นให้ผลตอบแทนหลังจากการปฏิบัติแล้วนานแค่ไหนถ้าให้ผลตอบแทนในระยะเวลานานสั้น เทคโนโลยีนั้นก็แพร่กระจายไปเร็ว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.10 มีสินเชื่อเพื่อการเกษตรที่อัตราดอกเบี้ยราคาถูกและบริการแก่คนจนที่ไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกันแค่ไหน ถ้ามีมากกว่าการแพร่กระจายเทคโนโลยีก็มีมากกว่า

2.11 การคมนาคม เช่น ถนนหนทางเข้าหมู่บ้าน รวมทั้งเครือข่ายการสื่อสาร เช่น เครือข่ายวิทยุหรือหนังสือพิมพ์กว้างขวางแพร่หลายเพียงใด ถ้ามากก็กระจายได้เร็วกว่า

2.12 วัตถุประสงค์ในการผลิตของเกษตรกร ถ้าผลิตเพื่อการค้ามากกว่าเพื่อการบริโภคในครัวเรือน เทคโนโลยีนั้นก็แพร่กระจายได้เร็วกว่า

2.13 ภาวะความขัดแย้งกับสภาพที่เป็นอยู่ (imbalance) ถ้าเกษตรกรส่วนใหญ่ ยังคงนึกว่าสภาพชีวิตของตนที่ต่ำกว่ามาตรฐานของมนุษย์นั้น เป็นสภาพที่เคยชินกันมานานจนเป็นเรื่องธรรมดาแล้ว เทคโนโลยีนั้นจะเข้าหมู่บ้านนั้นได้ช้า

2.14 ลักษณะของความสอดคล้องขัดแย้งกับสภาพทางสังคมวัฒนธรรมของชุมชนหนึ่งๆ ถ้าไม่มีความขัดแย้งกับสภาพสังคมวัฒนธรรมของชุมชนส่วนใหญ่ เทคโนโลยีนั้นก็แพร่กระจายได้เร็วกว่า

ปัจจัยสำคัญอันเนื่องมาจากผู้นำการเปลี่ยนแปลงหรือเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเอง สิ่งที่สำคัญที่สุดในการที่จะนำการเปลี่ยนแปลงให้บังเกิดผลขึ้นมาได้นั้น เจ้าหน้าที่ต้องมีอุดมการณ์ในการทำงานเพื่อรับใช้มวลชน เพื่อให้เกษตรกรมีภาวะการณ์เป็นอยู่ที่มีมาตรฐานขึ้น ในการนี้ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจะต้องสร้างความไว้วางใจให้เกษตรกรยอมรับ จะต้องมีความสามารถในการติดต่อสื่อสาร คือมีความสามารถในการถ่ายทอดข่าวสาร เช่น การพูด การเขียน ความมีเหตุผล ตลอดจนมีความสามารถในการรับข่าวสาร ได้แก่ การฟังและการอ่าน รวมทั้งประเด็นที่สำคัญคือ มีความสามารถในการเลือกสื่อกลางในการติดต่อสื่อสาร

ประเด็นที่ขาดไม่ได้คือ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมจะต้องมีความเชื่อมั่นในเทคโนโลยีที่นำไปเปลี่ยนแปลง รวมทั้งการมีความรู้ในเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีนั้นๆ ในอันที่จะทำให้การปฏิบัติบังเกิดผล ในขณะเดียวกันจะต้องมีทัศนคติที่ดีต่อบุคคลเป้าหมายคือ เกษตรกรจะต้องมีความเข้าใจ เห็นอกเห็นใจ รอบรู้ปัญหาข้อจำกัดของเกษตรกรว่า ทำไมเกษตรกรไม่กล้าเสี่ยงที่จะยอมรับ ทำไมเกษตรกรจึงไม่อยากทำงาน ทำไมเกษตรกรจึงคิดว่าพึงพอใจในสภาพที่เป็นอยู่ทุกๆ ที่มาตรฐานต่ำกว่าสภาพความเป็นอยู่ทั่วไป

กระจำ พันธุมนาวินและคณะ (2518 : 22-25) ได้เรียบเรียงและรวบรวมผลการวิเคราะห์ของ Millikan ในเรื่องเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับสิ่งปฏิบัติใหม่โดยสรุปได้ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. ปัจจัยทางกายภาพ ได้แก่

1.1 ความต้องการทางวัตถุ คือ ที่ดิน ภูมิอากาศ เมล็ดพันธุ์ น้ำ ปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืช อาคารโรงเรือน สัตว์ที่ใช้ในโรงงาน สัตว์เลี้ยง เครื่องมือและเครื่องกล เชื้อเพลิงและแหล่งพลังงานอื่นที่ไม่ใช่สัตว์เลี้ยง

1.2 ความต้องการทางแรงงานของมนุษย์

2. ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่

2.1 ระบบการขนส่ง การเก็บ การทำสำเร็จ และการตลาดของผลผลิตเกษตร

2.2 ระบบการจัดการและแจกจ่ายวัสดุการผลิต ตลอดจนสินเชื่อ

2.3 ราคาของวัสดุการผลิตและอัตราดอกเบี้ยในการกู้ยืม

2.4 ราคาผลผลิตเกษตร ตลอดจนราคาขายปลีกต่อผู้บริโภค

2.5 ระบบการเก็บภาษี การพยุงราคา การจัดโควตาการขาย

3. ปัจจัยทางระบบงานและวิธีการจัดการ ได้แก่

3.1 ระบบการเช่าที่ดิน

3.2 ขนาดของที่ทำกิน

3.3 นโยบายและการบริการทั่วไปของรัฐ

3.4 กลุ่มชาวนา (ที่เกิดขึ้นเองหรือรัฐจัดตั้งขึ้น) เพื่อประสานการผลิต เช่น การชลประทาน การใช้เครื่องทุ่นแรง เป็นต้น ให้บริการทางเศรษฐกิจ เช่น กลุ่มการซื้อ กลุ่มการขาย กลุ่มสินเชื่อและสหกรณ์รูปแบบต่างๆ ให้บริการทางสังคม เช่น สถานีอนามัย โรงเรียน ฯลฯ จัดการครองตนเองในท้องถิ่น กระจายถ่ายทอดความรู้ เช่น การศึกษาผู้ใหญ่ยุวกสิกร เป็นต้น

4. ปัจจัยทางสังคม วัฒนธรรมและจิตวิทยา ได้แก่

4.1 สถานะของกลุ่มเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกร การปฏิบัติและค่านิยมในพื้นฐานของสังคมส่วนร่วมของประเทศ

4.2 ปัจจัยทางระบบรัฐประศาสนศาสตร์ เช่น โครงสร้างของระบบราชการ ค่านิยมวิธีการปฏิบัติงานของข้าราชการ

4.3 โครงสร้างทางสังคม ค่านิยมทางวัฒนธรรมและความเคลื่อนไหวของชุมชนเกษตรกร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.4 กระบวนการของการเปลี่ยนแปลงทางสังคม สิ่งกีดขวางการเปลี่ยนแปลง แรงผลักดันที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ความสัมพันธ์ระหว่างผลของการเปลี่ยนแปลง ส่วนหนึ่งที่มีผลต่อส่วนอื่นๆ ของสังคม

5. ปัจจัยทางวิชาการ ได้แก่

5.1 ระบบการจัดการและบริหารของการวิจัยพื้นฐานและประยุกต์

5.2 การกระจายความรู้ในเรื่องที่เกี่ยวกับ

5.2.1 เทคนิคการผลิต เช่น การเพาะปลูก การให้พันธุ์พืช ดินและการบำรุงดิน การจัดระบบการให้น้ำ การวิศวกรรมเกษตร การป้องกันและปราบปรามศัตรูพืช เคหศาสตร์

5.2.2 ความรู้ทางเศรษฐศาสตร์ เช่น การรู้หนังสือ การศึกษาผู้ใหญ่และระบบการสื่อสารมวลชน

พงษ์ศักดิ์ อังกสิทธิ์ (2527 : 28) รายงานว่า ทฤษฎีการยอมรับเป็นที่สนใจและได้รับความนิยมนักวิจัยอย่าแพร่หลาย แต่ต่อมาพบว่ากระบวนการยอมรับมีข้อบกพร่องหลายประการด้วยกันคือ กระบวนการยอมรับไม่จำเป็นต้องเป็นไปตามขั้นตอนก็ได้ บางขั้นตอนอาจถูกข้ามไป และจะเกิดการยอมรับขั้นตอนใดก็ได้ หรือไม่จำเป็นต้องจบโดยการยอมรับนวัตกรรมนั้น

ทองโรจน์ อ่อนจันทร์ (2518 : 28) กล่าวคือ “การยอมรับวิทยาการแผนใหม่ทางด้านการเกษตรเป็นไปอย่างเชื่องช้ามาก ถ้าหากเกษตรกรต้องเช่าที่ดินของผู้อื่นทำการเกษตร ซึ่งเป็นสาเหตุทำให้ผลผลิตต่อไร่ต่ำ”

อดิศักดิ์ ศรีสรรพกิจ (2523 : 58) อธิบายถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดการยอมรับวิทยาการหรือสิ่งใหม่ของเกษตรกร (innovation) ดีขึ้นนั้น โดยสรุปแล้วจะขึ้นอยู่กับ

1. Innovation ที่ต้องนำไปเผยแพร่ควรมีลักษณะดังนี้จึงจะมีอัตราการยอมรับสูงและเร็ว

1.1 วิทยาการนั้นต้องมีแนวโน้มให้เห็นว่าดีกว่าของเดิม (relation advantage)

1.2 วิทยาการนั้นต้องคล้ายคลึงกับของเดิม จะมีการแตกต่างหรือเปลี่ยนแปลงไม่มาก (compatibility)

1.3 ควรอยู่ในลักษณะที่ง่าย ๆ ไม่ค่อยยุ่งยากหรือซับซ้อน (complexity)

1.4 สามารถปฏิบัติทดลองได้หรือสามารถแบ่งมาทดลองได้บางส่วน (tribility)

1.5 สามารถมองเห็นหรือทำให้เห็นได้ (observability)

2. Communication ต้องเลือกใช้ให้เหมาะสมกับขั้นตอนของการยอมรับและประเภทของบุคคลหรือกลุ่มบุคคล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. Society ลักษณะทางสังคม เช่น สังคมก้าวหน้าหรือล้าหลัง ถ้าเป็นสังคมก้าวหน้า อัตราการยอมรับจะเร็ว

4. Change agent การทุ่มเทของเจ้าหน้าที่ ถ้าตั้งใจทำงานอย่างจริงจังความสำเร็จก็มีมากขึ้น

อดิศักดิ์ ศรีสรรพกิจ (2523) อธิบายว่า การให้การศึกษแก่เกษตรกรเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาการเกษตรให้ก้าวหน้าและการบริการการศึกษาแก่เกษตรกรให้ได้ผลนั้นจะต้องประกอบด้วยลักษณะพิเศษ 8 ประการ ดังนี้

1. การให้การศึกษจะต้องกระทำในแหล่งที่อยู่อาศัยของเกษตรกร เพราะอาชีพหลักของเกษตรกรคือการทำเกษตร จำเป็นต้องประกอบกิจกรรมอยู่ที่บ้านของตนและในไร่นาเป็นส่วนใหญ่

2. สิ่งที่จะนำไปสอนให้เกษตรกรนั้นจะต้องเป็นสิ่งที่เขามีความสนใจอยากเรียนรู้

3. การให้การศึกษจะต้องใช้วิธีการพิเศษเจาะจงลงไปสำหรับท้องถิ่นหนึ่งๆ โดยเฉพาะ

4. การให้การศึกษจะต้องทำในฤดูกาลที่เกษตรกรหมดภาระจากการทำงานในไร่นา

5. เนื้อหาที่จะสอนต้องเป็นเรื่องใหม่หรือการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ โดยมุ่งเฉพาะเจาะจงในแง่การเพิ่มผลผลิตเป็นสำคัญ

6. ควรจะให้เกษตรกรได้มีโอกาสทดลองใช้วิธีการต่างๆ ที่สอนให้ในทันทีทันใด เพื่อที่ได้ทราบถึงข้อดี ข้อเสีย และสามารถตัดสินใจยอมรับไปปฏิบัติได้

7. ขาวสารหรือวิธีการใหม่ๆ ที่สอนนั้นจะต้องเป็นเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพและให้ผลทางเศรษฐกิจสูง

8. จะต้องมีการกระตุ้นให้เกษตรกรมีความกล้าและมีกำลังใจที่จะทดลองปฏิบัติในสิ่งที่ได้เรียนรู้ใหม่

มนัส ดาเกลียง (2527 : 8-9) สาเหตุที่เกษตรกรไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นกว่าเดิมนั้นอาจจะประกอบด้วย สาเหตุดังต่อไปนี้

1. การละเลยไม่เอาใจใส่ (ignorance) คือไม่รู้ว่าจะอะไรที่สามารถทำได้ในเรื่องใหม่ๆ เพราะฝังตัวและรู้แต่เรื่องเก่าๆ

2. ขาดความสามารถที่จะประกอบการ (inability) คือรู้ว่าจะทำอะไรแต่ขาดเงินทุนหรือปัจจัยที่เกี่ยวข้องอื่นๆ

3. ขาดความตั้งใจจริง (unwillingness) คือรู้ว่าจะทำอะไร อย่างไรและมีความพร้อมสามารถทำได้แต่ไม่ต้องการทำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พิศนัย กระแสอินทร์ (2518) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับ การปลูกพืชหมุนเวียนของเกษตรกรจังหวัดศรีสะเกษว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับแตกต่างกันไป ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับมากที่สุด ได้แก่ อายุน้อยกว่า ระดับการศึกษาสูงกว่า การประกอบอาชีพหลายชนิด มีประสบการณ์ปลูกพืชหมุนเวียนมากกว่า รายได้และฐานะเศรษฐกิจ ดีกว่า การเข้าร่วมกิจกรรมสังคมและจำนวนความถี่ในการติดต่อกับโลกภายนอกมากกว่า จะมีอิทธิพลต่อการยอมรับมากที่สุด ส่วนอิทธิพลที่มีผลรองลงมาคือ อิทธิพลเกี่ยวกับคุณลักษณะของ พนักงานส่งเสริมและคุณลักษณะเทคโนโลยีต่างๆ

วัชรภรณ์ ตระกูลดิษฐ์ (2525) การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติเกี่ยวกับการยอมรับ การทำนาแผนใหม่สามารถแบ่งปัจจัยที่เกี่ยวข้องออกเป็น 3 ลักษณะคือ สภาพเศรษฐกิจและสังคม ความสามารถของเกษตรกร และพฤติกรรมทางการสื่อสาร โดยพบว่า ปัจจัยสภาพเศรษฐกิจและสังคมอันได้แก่ เพศ และอายุมีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติการยอมรับการทำนาแผนใหม่ ส่วนปัจจัยความสามารถ การอ่านออกเขียนได้ ฐานะทางเศรษฐกิจและความเป็นเจ้าของที่ดินรวมถึงปัจจัยทางด้านพฤติกรรมทางการสื่อสารคือ การฝึกอบรม การเข้าร่วมกิจกรรม การมีประสบการณ์ภายนอกสังคม การเปิดรับสื่อมวลชนและการพบปะพูดคุยกับผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีความสัมพันธ์กับทัศนคติในการยอมรับการทำนาแผนใหม่อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ธวัช ทองมณี (2535) ได้ศึกษาถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจยอมรับนวัตกรรม เกษตรแบบยั่งยืน : กรณีศึกษาเทคนิคการปลูกพืชผักปลอดสารพิษ ที่ตำบลเหียง อำเภอดวน เนียง จังหวัดสงขลา พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจยอมรับเทคนิคการปลูกผักปลอดสารพิษคือ อายุ ลักษณะการประกอบอาชีพ รายได้ เงินทุน ลักษณะการถือครองที่ดิน ประสบการณ์ในการปลูกผักขาย ลักษณะการได้รับการสนับสนุนการปลูกผักปลอดสารพิษ ช่องทางการสื่อสารกับเจ้าหน้าที่เกษตรของรัฐและเอกชน ระดับความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรม ความเชื่อมั่นในประสิทธิผลของนวัตกรรม ทัศนคติเกี่ยวกับความเสี่ยงและความรู้ด้านนิเวศวิทยาการเกษตร

บรรจง ลายมะณะตา (2548) ได้ศึกษาเรื่อง ความเป็นไปได้ในการทำเกษตรอินทรีย์ : ศึกษากรณีตำบลบางเถร อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี จากการศึกษาพบว่า ความเป็นไปได้ในการทำเกษตรอินทรีย์ต้องอาศัยปัจจัย 3 ด้าน คือ 1. ด้านปัจจัยการผลิตได้แก่ พื้นที่เพาะปลูก สภาพดินที่มีความอุดมสมบูรณ์เหมาะกับการทำเกษตรอินทรีย์ แหล่งน้ำ แหล่งเมล็ดพันธุ์ แหล่งปุ๋ยอินทรีย์ แรงงาน เทคโนโลยีทางการเกษตร และผลตอบแทน 2. ด้านปัจจัยสนับสนุน ได้แก่ ด้านนโยบายต่างๆ ของหน่วยงานราชการ มีโครงการ งบประมาณ และ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เจ้าหน้าที่สนับสนุน ได้รับความรู้ทางด้านวิชาการเกี่ยวกับการทำเกษตรอินทรีย์ ความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและมีตลาดรองรับสินค้าเกษตรอินทรีย์ที่แยกผลิตภัณฑ์ที่เป็นเกษตรเคมี และเกษตรอินทรีย์ออกจากกัน 3. ปัจจัยพื้นฐาน ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจ และการยอมรับเกี่ยวกับการทำเกษตรอินทรีย์

จากทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้นแล้ว สรุปได้ว่าปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับมีดังนี้คือ

ปัจจัยทางด้านการผลิต เช่น ที่ดิน แหล่งน้ำ แรงงาน ทุน การประกอบการ การตลาด

ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนพื้นที่ที่ปลูก พื้นที่ถือครองทางการเกษตร รายได้จากการทำนา แรงงานในครอบครัว ปริมาณผลผลิตต่อปี ชนิดและจำนวนพืชที่ปลูก การมีเครื่องทุ่นแรงทางการเกษตร เป็นต้น

ปัจจัยทางด้านการส่งเสริมการเกษตร ได้แก่ การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ การเข้าฝึกอบรม การติดต่อกับเพื่อนบ้าน สื่อที่ได้รับ

ปัจจัยอื่นๆ ได้แก่ ความรู้ ทักษะคติ ประสบการณ์ การได้รับการสนับสนุน สินเชื่อของเกษตรกร สถาบันที่ให้การรับรองรับรอง ความยุ่งยากในการปฏิบัติ

บทที่ 3

วิธีการวิจัย (Research Methodologies)

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานของสำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (มกท.) เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล จากผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ที่ได้รับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์จากสำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร (Population) ที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ ผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์รายเดี่ยวที่ผ่านการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์จากสำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ที่ปรากฏในรายชื่อที่ประกาศ ณ เดือนมกราคม และเดือนกันยายน พ.ศ.2549 จำนวน 27 ราย

กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ ผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์รายเดี่ยวที่ผ่านการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์จากสำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ที่ปรากฏในรายชื่อที่ประกาศ ณ เดือนมกราคม และเดือนกันยายน พ.ศ.2549 จำนวน 8 ราย โดยเป็นผู้ผลิตพืชไร่จำนวน 4 ราย และผู้ผลิตพืชสวนจำนวน 4 ราย ซึ่งกำหนดขนาดตัวอย่างด้วยวิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยผู้ผลิตทั้งสองกลุ่มจะต้องมีประสบการณ์ในการผลิตเกษตรอินทรีย์อย่างน้อย 1 ปี และมีพื้นที่ในการขอรับมาตรฐานฯ ไม่น้อยกว่า 10 ไร่

เครื่องมือและวิธีการเก็บข้อมูล

1. เก็บรวบรวมข้อมูล จากเอกสารสิ่งพิมพ์ที่เกี่ยวข้อง บทความทางวิชาการ หนังสือ ตำรา และที่มีผู้ทำการศึกษามาแล้วงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งศึกษาข้อมูลจากเว็บไซต์ในอินเทอร์เน็ต เพื่อนำมาใช้ในการตรวจสอบความถูกต้องและอ้างอิง

2. กำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) คือ ผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ที่ได้รับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์จากสำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ จำนวน 8 ราย โดยจะแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ผู้ที่ทำการผลิตพืชไร่ 4 ราย และผู้ที่ทำการผลิตพืชสวนจำนวน 4 ราย โดยผู้วิจัยเลือกด้วยวิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Sampling) โดยจะต้องมีประสบการณ์ในการผลิตเกษตรอินทรีย์อย่างน้อย 1 ปี และมี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ผู้ศึกษาทำการติดต่อ นัดหมายวัน เวลาและสถานที่ เพื่อทำการสัมภาษณ์โดยจะทำการเก็บข้อมูลจนกระทั่งครบ 8 ราย

4. ผู้วิจัยจะใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) โดยผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semistructured Interview) คือ ผู้วิจัยได้เตรียมคำถามไว้ล่วงหน้า ในลักษณะแบบสัมภาษณ์ และส่วนที่ 2 คือการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview) ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์ที่ไม่ได้กำหนดตายตัว เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ต้องการและกว้างมากขึ้น นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ใช้สื่อทัศนูปกรณ์ร่วมในการเก็บข้อมูลด้วย เช่น กล้องถ่ายรูป เครื่องบันทึกเสียง

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

เนื่องจากการวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) จึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้มาจากผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานจากสำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ และจากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่างๆ ที่มีผู้ตีพิมพ์เผยแพร่ หรือสื่ออื่นๆ ที่มีข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐาน โดยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาทำการจัดระบบ แยกแยะ เชื่อมโยง ทำความเข้าใจและพยายามตอบใจของงานวิจัยให้ได้ โดยการนำข้อสรุปย่อยๆ มาเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบเพื่อหาบทสรุปของงานวิจัย จากนั้นนำเสนอข้อมูลในรูปแบบเชิงพรรณนา

ระยะเวลาที่ทำการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้เวลาในการดำเนินงานรวมระยะเวลาทั้งสิ้นจำนวน 9 เดือน ตั้งแต่เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2549 ถึงเดือน มีนาคม 2550 โดยขั้นตอนแรกผู้วิจัยจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตเกษตรอินทรีย์ก่อน จากนั้นจะนำมาจัดทำโครงร่างเตรียมการสัมภาษณ์ ลงพื้นที่เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ สุดท้ายนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เชื่อมโยงเพื่อหาข้อสรุปของงานวิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

ผลการวิจัยและวิจารณ์ผล (Findings and Results)

การวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานของสำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ โดยการสัมภาษณ์ผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์รายเดี่ยวที่ได้ผ่านการรับรองมาตรฐานจากสำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Se-structured Interview) และการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview) จำนวน 8 ราย โดยจะแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ผู้ที่ทำการผลิตพืชสวน จำนวน 4 ราย และผู้ทำการผลิตพืชไร่ 4 ราย ซึ่งต้องเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ด้านการผลิตเกษตรอินทรีย์อย่างน้อย 1 ปี และมีพื้นที่ในการขอรับมาตรฐานฯ ไม่ต่ำกว่า 10 ไร่ ซึ่งรายละเอียดมีดังต่อไปนี้

กลุ่มพืชไร่

วันอังคารที่ 12 ธันวาคม 2549 : คุณพิสมัย รัตนพลที (ภาพที่ 1) 49 หมู่ 1 ตำบลโคกปรัง อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ ผลิตข้าวหอมมะลิ 105 และพืชไร่ ได้แก่ ถั่ว งา พริก

ภาพที่ 1 คุณพิสมัย รัตนพลที

คุณพิสมัย รัตนพลที ผู้ผลิตข้าวหอมมะลิอินทรีย์ 105 และพืชไร่จำพวกถั่ว งา ที่อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ บนเนื้อที่ 38 ไร่ ปัจจุบันอายุ 39 ปี สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งงานไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่โดยไม่ผ่านการยินยอม ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตรี คณะเกษตรศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เคยทำงานให้กับมูลนิธิข้าวขวัญ จังหวัดสุพรรณบุรีมาก่อน โดยอยู่ในฝ่ายของการอบรม (Training) ในเรื่องของเกษตรทางเลือก เกษตรผสมผสาน อยู่ประมาณ 5 ปี หลังจากนั้นก็ได้ออกมาทำเกษตรอินทรีย์อย่างเต็มตัว ในปี พ.ศ. 2542 เริ่มจากพื้นที่เพียง 5 ไร่ จนมีประสบการณ์มากขึ้นเรื่อยๆ จึงขยายพื้นที่ออกไปอีก ความรู้เรื่องของเกษตรอินทรีย์ส่วนใหญ่มาจากประสบการณ์การทำงาน และการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจากหนังสือและวารสารต่างๆ จากนั้นในปี พ.ศ.2544 จึงได้ขอมาตรฐานฯ จากสำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ เนื่องจากเคยทำงานร่วมกับสำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (มกท.) มาก่อน และในเวลาต่อมาก็ได้เข้ามาเป็นผู้ตรวจของสำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์อีกด้วย

ผู้ผลิตได้กล่าวถึงเหตุผลของการขอมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ว่า

“แต่ก่อนพี่ขายข้าวสารที่ยังไม่มีมาตรฐานแต่ราคามันไม่ OK ตอนหลังพี่ก็เลยขายแบบข้าวเปลือกแทน แต่ถ้าต้องการราคาดีก็ต้องขอมาตรฐานนะ ถ้าเป็นเคมีขายได้ประมาณ 7,000 บาท/ตัน แต่ถ้าเป็นอินทรีย์จะได้ประมาณ 10,000 บาท/ตัน คนทำเกษตรอินทรีย์จะมีเรื่องที่เกี่ยวข้องกัน คือว่าคนทำๆแล้วจะขายที่ไหน พอจะไปขายก็มีคำถามว่า ถ้าพูดเฉยๆว่าของเราเป็นอินทรีย์ แล้วใครจะเชื่อ เพราะเขาไม่ได้มาเห็นว่าเราทำจริงๆ เราก็ต้องมีมาตรฐานมาการันตี แล้วจะได้ใช้ตัวนี้เป็นตัวช่วยให้ผู้บริโภคมั่นใจมากยิ่งขึ้น ถ้าไม่มีตรงนี้ก็ถามว่าข้าวที่จะขายได้ราคาขนาดนี้ใหม่และในอนาคตพี่คิดว่าจะทำเครือข่ายอินทรีย์ในบริเวณนี้ออกไปด้วย พี่จึงอยากจะทำไปทำความเข้าใจระบบอินทรีย์ด้วย เพื่อที่จะเอาข้อมูลตรงนั้นมาเผยแพร่ได้อย่างถูกต้อง”

ผู้ผลิตได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตเกษตรอินทรีย์ไว้ว่า

“พี่ว่ามันมี 3 สิ่งที่สำคัญนะ ก็คือ วิธีคิด ความรู้ และการจัดการ ซึ่งพี่คิดว่ามันสำคัญกว่าเงินนะ การที่เราจะทำอินทรีย์เราก็ไม่ต้องคิดอะไรมากแค่คิดถึงตัวเราเองเท่านั้นแหละ ถามว่าถ้าเรายังไม่อยากจะกินของเราเองแล้วเราจะเอาไปขายคนอื่นทำไม พี่ว่าการทำเกษตรอินทรีย์เรื่องสำคัญคือจิตใจหรือแนวความคิด ต้องรู้จักตัวเองหมาย ถึงห่วงใยในสุขภาพว่าสิ่งที่เรากิน เราสัมผัสกับมันทุกวันนั้นมีผลกระทบอะไรกับตัวเราบ้าง พวกสารเคมีมันจะสะสมในระยะยาว วันนี้เรายังไม่เห็นผลหรอก แต่เวลาแก่เฒ่าไปแล้วมันจะลำบาก รักสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัว รวมถึงรักในการทำอาชีพการเกษตร และเราก็ต้องเดินทางสายกลางแบบพออยู่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พอกินไม่เน้นเรื่องเงิน ถ้าเราเอาเงินเป็นตัวตั้ง เราก็จะไม่มีอิสระ เวลาที่เราต้องการพักผ่อน เป็นส่วนตัวก็จะหาไม่ได้ เเท่านี้เราก็อยู่ได้ ถ้าเทียบกับชาวบ้านแถวนี้ พี่ว่าพี่ก็ดีกว่าเยอะนะ อย่างแถวนี้เขามียายได้ปีนึงไม่ถึงแสน แต่พี่ได้อย่างน้อยแสนห้าต่อปี ถ้าเทียบเป็นผลผลิตก็ได้พอๆกันนี่แหละ ถ้าบำรุงดินดีๆ เอาใจใส่ และถ้าเราไม่เข้าใจเรื่องการจัดการเมื่อไหร่ อย่างเช่นเรื่องหอยเชอร์รี่ ซึ่งก่อนจะเป็นนักจัดการได้ เราก็ต้องมีความรู้องค์รวม เราต้องเข้าใจหอยเชอร์รี่ก่อนว่ามันมีวงจรชีวิตอย่างไร เข้าใจสิ่งแวดล้อมของเขา เเท่านี้เราก็อยู่ได้”

สำหรับปัจจัยที่จะทำให้การผลิตเกษตรอินทรีย์ได้รับมาตรฐานอย่างต่อเนื่องนั้น ผู้ผลิตกล่าวว่า

“พี่มองว่าถ้าคนเรามีความตั้งใจที่จะทำอย่างจริงจัง ใส่ใจกับสิ่งที่เราทำอยู่และรู้จักแบ่งปันสิ่งดีๆ ให้กับสิ่งที่อยู่รอบๆตัว เราก็สามารถได้รับมาตรฐานอย่างต่อเนื่องได้ มีความซื่อสัตย์ คือรู้จักรักษากฎระเบียบที่เขากำหนดไว้อย่างเคร่งครัด มีวินัยในตนเอง เพราะเราเป็นผู้ตรวจด้วย ถ้าจะหาช่องทางที่ไม่ถูกต้องก็ค่อนข้างง่าย การจะตกตาก็น่าจะทำได้ ซึ่งพี่ก็ยินดีด้วยซ้ำที่เขาแข่งมวดกับเรา เพราะถ้าเราทำจริงอย่างไรแล้วก็ต้องผ่าน อย่างตอนแรกพี่ก็ไม่ได้มองเรื่องมาตรฐานอะไรหรอกในเรื่องมาตรฐานมันเป็นเรื่องของกลไกตลาดซะมากกว่าที่ทำให้ไปสมัคร การที่เราจะขายของให้กับตลาด เขาก็ต้องการตัวที่มากกว่านั่นคือเป็นอินทรีย์แท้ๆนะ อีกทั้งมันส่งผลถึงเรื่องราคาผลผลิตที่เราจะได้รับด้วย ตลาดนี้ก็เป็นตัวสำคัญของผู้ผลิตนะ คือต้องมีตลาดมารองรับ ถ้าผลิตแล้วหาที่ขายไม่ได้เรื่องมาตรฐานก็คงลำบากอีกเรื่องหนึ่งคือการจัดการ พี่ต้องมีการวางแผนอย่างดีเพราะพี่เป็นผู้ตรวจด้วยต้องเดินไปโน่นมานี่ เนื้อที่ที่ปลูกก็เยอะ 30 กว่าไร่ ต้องคิดว่าเวลาไหนจะทำอะไร เราเองก็ไม่สามารถทำคนเดียวได้ ต้องมีการจ้างแรงงานซึ่งก็ต้องวางแผนจัดการว่าจะให้เขาทำอะไรบ้าง เพื่อให้คุ้มกับค่าแรงที่เราต้องเสียไป พี่ไม่ได้ปลูกข้าวอย่างเดียวหลังเก็บเกี่ยวเราก็ปลูกถั่ว ปลูกงาอีก เพื่อเพิ่มธาตุอาหารให้กับดินด้วย สุดท้ายคือความขยันและอดทนเพราะเกษตรอินทรีย์ต้องใช้เวลาดูแลมากกว่าเคมี บางช่วงอาจจะเหนื่อยหน่อย แต่พอมันลงตัวแล้วก็จะสบายขึ้น ผลตอบแทนที่ได้ก็หายเหนื่อย”

(คุณพิสมัย รัตนพลทิ, 2549)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สรุปปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานของสำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ และปัจจัยที่ทำให้การผลิตเกษตรอินทรีย์ได้รับมาตรฐานอย่างต่อเนื่องที่ได้จากการสัมภาษณ์ คุณพิสมัย รัตนพลที ได้ดังนี้

ปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานของมกท.

1. แนวความคิดเรื่องสุขภาพ สิ่งแวดล้อม
2. ความรู้และประสบการณ์ในการทำเกษตรอินทรีย์
3. การจัดการ

ปัจจัยที่ทำให้การผลิตเกษตรอินทรีย์ได้รับมาตรฐานของมกท. อย่างต่อเนื่อง

1. ความตั้งใจจริง
2. ความซื่อสัตย์
3. ด้านการตลาด
4. การจัดการที่ดี
5. ความขยันและอดทน

วันพุธที่ 13 ธันวาคม 2549 : คุณสุนันท์ ชมดี (ภาพที่ 2) บริษัท เขาค้อทะเลภู
จำกัด 137 หมู่ 5 ตำบลทุ่งสมอ อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ผลิตผัก ผลไม้ ข้าว พืช
ไร่ และสมุนไพร

ภาพที่ 2 คุณสุนันท์ ชมดี

คุณสุนันท์ ชมดี ผู้ผลิตผัก ผลไม้ ข้าว พืชไร่ และสมุนไพร เป็นเจ้าของบริษัทเขาค้อทะเลภู ร่วมกับ นายสนธิ ชมดี (พี่ชาย) ซึ่งทำธุรกิจรีสอร์ทร่วมกับการทำเกษตรอินทรีย์ เดิมเป็นคนจังหวัดเอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งวนเวสสำหรับงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนูญาติเห็นไปเซบระโฮชนทานการค้ำไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปราจีนบุรี เรียนจบชั้นมัธยมต้น อายุ 50 ปี คุณสุนันท์จะมีหน้าที่รับผิดชอบเรื่องของการผลิตและดูแลรีไซเคิล ส่วนคุณสุนันท์นั้น เรียนจบนิติศาสตร์ จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ดูแลเรื่องของการตลาด จะไปๆ มาๆ ระหว่างเพชรบูรณ์กับกรุงเทพฯ เมื่อก่อนทำธุรกิจเกี่ยวกับที่ดินจัดสรร แล้วก็ขายผลิตภัณฑ์ทางการก่อสร้าง จำพวกเหล็กขึ้นรูป โครงผนัง ที่กรุงเทพฯ หลังจากที่เคยมาสัมผัสบรรยากาศของเขาค้อก็รู้สึกชอบใจ และคิดที่จะซื้อที่ดินไว้เพื่อมาอยู่อาศัยในช่วงบั้นปลายชีวิต และเริ่มรู้สึกเบื่อสังคมเมืองที่วุ่นวาย อยากกลับไปสู่วรรณชาติ อยากมีชีวิตที่สงบ จากนั้นก็ปลูกป่า ปลูกพืช ไปจนกระทั่งกลายมาเป็นรีไซเคิล ประกอบกับเป็นคนชอบปลูกต้นไม้ สะสมพืชพันธุ์สมุนไพรและผักพื้นบ้าน ผู้ผลิตได้ความรู้เรื่องของการทำเกษตรอินทรีย์จากหนังสือและวารสารต่างๆ ไม่เคยเข้ารับการอบรมหรือส่งเสริมจากหน่วยงานใด อีกทั้งพื้นฐานครอบครัวก็เคยทำการเกษตรมาก่อน รวมถึงมีแนวความคิดในเรื่องของการรักษาสุขภาพจึงเป็นบ่อเกิดของการทำเกษตรอินทรีย์ในปี พ.ศ.2536 และขอมาตรฐานจากสำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (มกท.) ในปี พ.ศ.2549 บนเนื้อที่เกือบ 200 ไร่ จนกระทั่งปัจจุบันธุรกิจได้มีการขยายตัว มีการนำผลผลิตมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ในแบรนด์ของ "เขาค้อทะเลภู" ออกสู่ตลาด และมีการขยายกิจการเกิดเป็นร้านโถสบาย เพื่อเป็นแหล่งกระจายสินค้าในเขตกรุงเทพฯ

ผู้ผลิตได้กล่าวถึงเหตุผลของการขอมาตรฐานเกษตรอินทรีย์กับสำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (มกท.) ว่า "พี่ว่า มกท. เป็นหน่วยงานที่ได้รับการยอมรับไปทั่วโลก พอคนซื้อเห็นตรา ก็จะเกิดความเชื่อมั่นในสินค้าของเรา"

ผู้ผลิตได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตเกษตรอินทรีย์ไว้ว่า

"ปัจจัยสำคัญคือ (1) แนวความคิดและความรู้ในการทำเกษตรอินทรีย์ ตรงนี้สำคัญมาก ต้องทราบก่อนว่าการทำเกษตรอินทรีย์ทำอย่างไร และเป้าหมายของเราอยู่ที่ตรงไหน สำหรับพี่เป็นเรื่องของความสุจริตที่ได้ทำ เราเองก็ได้มีสิ่งดีๆ ไว้กิน แถมยังทำให้คนอื่นสัมผัสกับสิ่งดีๆ เหล่านี้ อีก และพี่ก็อยากจะเผยแพร่สิ่งเหล่านี้ออกไปให้คนอื่นยอมรับ เป็นที่รู้จัก ว่าการทำเกษตรอินทรีย์ไม่ใช่เรื่องยาก ในส่วนของผลผลิตที่คิดเพียงแค่ว่าได้ผลผลิต 50% ของที่ปลูกไว้ก็ถือเป็นเรื่องที่ดีแล้ว (2) เราต้องมีที่ดินที่เหมาะสม ของเราค่อนข้างที่จะพร้อม เพราะเราปลูกแนวกันลมไว้กว่า 10 ปีแล้ว มีที่ดินที่อุดมสมบูรณ์ มีน้ำตลอดทั้งปี สะดวกต่อการขนส่ง เนื้อดินก็ไม่ต้องบำรุงมากเพราะมันเป็นลักษณะของป่าสมบูรณ์อยู่ในตัว (3) เรามีวัตถุดิบจากโรงงานไว้แปรรูปทำนุ้ย มีเศษใบไม้ในไร่ของเราเยอะมาก พวกเปลือก

ผลไม้ก็ใช้ได้ นอกจากนี้ยังมีพวกกากงาที่เหลือจากการสกัดน้ำมัน เรามี ค่อนข้างที่เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งมอบไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จะครบ มีเพียงปุ๋ยคอกที่เราต้องซื้อจากข้างนอก (4) ในเรื่องของแรงงานเพราะการทำเกษตรอินทรีย์ต้องใช้แรงงานมาก ในการดูแล ยิ่งถ้าเป็นผักด้วยแล้วต้องใช้แรงงานมากเลยทีเดียว (5) เรื่องที่สำคัญอีกเรื่องคือ การจัดการ เพราะเราปลูกพืชหลายอย่างทั้งพืชไร่ พืชสวน สมุนไพร แต่ละ crop อายุก็ไม่เท่ากัน ต้องแบ่งพื้นที่ให้ลงตัว ต้องรู้ว่าจะปลูกอะไรคู่กับอะไรเพื่อป้องกันแมลงด้วย อีกทั้งต้องจัดการแรงงานให้ทำงานคุ้มกับค่าแรง เนื่องจากพี่มีธุรกิจอื่นด้วย ทำให้การจัดการนั้นสำคัญมาก เงินทุนก็มีส่วนนะ สำหรับการเริ่มทำเกษตรอินทรีย์เพราะมีค่าใช้จ่ายในการดูแล ค่าแรงงาน มันเป็นเรื่องละเอียดอ่อน ต้องหาเงินสำรองไว้ด้วย ดีว่าเรามีธุรกิจที่เกี่ยวพันกันได้”

สำหรับปัจจัยที่จะทำให้การผลิตเกษตรอินทรีย์ได้รับมาตรฐานอย่างต่อเนื่องนั้น ผู้ผลิตกล่าวว่า

“(1) ด้านการตลาด คือผลผลิตที่ได้จะไปขายใคร มีตลาดที่แน่นอนไหม ถ้าไม่มีตลาดมารองรับเราก็ไม่รู้จะขอมาตรฐานไปทำไม (2) ราคางานไหวหรือเปล่า เพราะราคาค่อนข้างแพง ตกเดือนละหลายหมื่นบาท มันคุ้มกับผลผลิตที่เราผลิตได้ไหม ส่วนการที่จะทำให้ได้รับมาตรฐานอย่างต่อเนื่อง (3) เรื่องการจัดการ น่าจะเป็นส่วนสำคัญ ของพี่ค่อนข้างครบวงจร ไม่ค่อยได้พึ่งพาปัจจัยจากภายนอกเท่าไรนัก เรียกว่าโชคดีกว่าคนอื่นเขา มีทั้งการผลิต แปรรูป และมีแหล่งจัดจำหน่ายเองด้วย เลยค่อนข้างที่จะไม่มีปัญหาในส่วนนี้”

(คุณสุนันท์ ชมดี, 2549)

สรุปปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานของสำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ และปัจจัยที่ทำให้การผลิตเกษตรอินทรีย์ได้รับมาตรฐานอย่างต่อเนื่องที่ได้จากการสัมภาษณ์ คุณสุนันท์ ชมดี (ตัวแทนคุณสนธิ์ ชมดี) บริษัท เขาต่อทะเลภูจำกั๊ด ได้ดังนี้

ปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานของมกท.

1. แนวความคิดเรื่องสุขภาพ สิ่งแวดล้อม
2. ความรู้และประสบการณ์ในการทำเกษตรอินทรีย์
3. ที่ดินที่เหมาะสม
4. วัตถุประสงค์ที่ใช้แปรรูปทำปุ๋ย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. แรงงาน
6. การจัดการ
7. เงินทุน

ปัจจัยที่ทำให้การผลิตเกษตรอินทรีย์ได้รับมาตรฐานของมกท. อย่างต่อเนื่อง

1. ด้านการตลาด
2. ค่าจ้างแรงงาน
3. การจัดการที่ดี

วันเสาร์ที่ 7 มกราคม 2550 : คุณปัญญา งามยิ่ง (ภาพที่ 3) 4/4 หมู่ 3 ตำบล
สมเด็จพระเจริญ อำเภอหนองปรือ จังหวัดกาญจนบุรี ผลิตถั่วและงา

คุณปัญญา งามยิ่ง (ภาพที่ 3) อายุ 37 ปี เริ่มต้นการทำเกษตรด้วยการปลูกข้าวเพราะมีความคิดว่าต้องกินเป็นอาหารหลักทุกวัน และปลูกพืชผัก ถั่ว งา ในเวลาต่อมา มีพื้นที่ในการทำเกษตรอินทรีย์ที่ได้รับมาตรฐานจำนวน 14 ไร่ ได้รับมาตรฐานเกษตรอินทรีย์มาเป็นเวลา 4 ปี ที่ทำการขอมาตรฐานเกษตรอินทรีย์เนื่องมาจากเหตุผลในเรื่องของการตลาด ก่อนที่จะมาทำเกษตรอินทรีย์มีการทำเรื่องประชุมชนมาก่อน ทำให้ได้รู้จักกับเครือข่ายที่มีการทำเกษตรอินทรีย์และได้รับความรู้ การส่งเสริมจากกลุ่ม NGOs อีกทั้งการทำเกษตรอินทรีย์ก็สอดคล้องกับการดูแลป่าด้วย หลังจากนั้นก็เริ่มเกิดเป็นเครือข่ายขึ้นในหมู่บ้าน เพราะเห็นว่าผู้ผลิตทำแล้วประสบความสำเร็จก็เลยทำบ้าง จนสามารถรวมกลุ่มกันขายในแบรนด์ของ "เลมอนฟาร์ม" ได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผู้ผลิตได้กล่าวถึงเหตุผลของการขอมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ว่า “มันเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตลาด คือถ้ามีมาตรฐานรับรองคนซื้อก็มั่นใจ เพราะข้างนอกเขาไม่ได้มาเห็นว่าเราทำอะไร เป็นจริงอย่างที่บอกไหม ตลาดก็จะเข้ามาเรามากกว่าการที่เราทำแล้วไม่ได้ขอมาตรฐาน”

ผู้ผลิตได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตเกษตรอินทรีย์ไว้ว่า “สิ่งที่สำคัญก็คือ เรื่องแหล่งน้ำ ถ้าไม่มีน้ำเราจะไม่สามารถทำการเกษตรได้เลย และเรื่องของจิตใจที่รักในการทำเกษตรอินทรีย์ ห่วงใยในสุขภาพของตนเอง เพราะถ้าเราใช้สารเคมีมันก็จะสะสมในร่างกายเราไปเรื่อยๆ เมื่อก่อนเคยใช้ก็มีอาการแพ้ ขึ้นผื่นคัน ที่ต้องเหนือกว่าสิ่งอื่นใดการทำเกษตรอินทรีย์ต้องเรียนรู้ไปเรื่อยๆ สิ่งที่ยังมาไม่ถึงเราก็อาจจะยังไม่รู้ พอเราทำแล้วประสบด้วยตัวเองเราก็จะได้เรียนรู้ คือปัญหาในแต่ละปีมันก็จะแตกต่างกันไป”

สำหรับปัจจัยที่จะทำให้การผลิตเกษตรอินทรีย์ได้รับมาตรฐานอย่างต่อเนื่องนั้น ผู้ผลิตกล่าวว่า “ต้องมีการพัฒนาตัวเราเองอยู่เสมอ ความจริงใจต่อผู้บริโภคและความซื่อสัตย์ ต้องปฏิบัติตามระเบียบของมกท.อย่างเคร่งครัด อะไรที่เขาห้ามก็อย่าทำ ไม่อย่างนั้นถ้าเขาตรวจเจอก็ต้องโดนตัดสิทธิ์ อีกเรื่องหนึ่งคือเราจะสามารถขยายตลาดไปได้แค่ไหน เพื่อที่จะทำให้เราอยู่ได้ ศักยภาพในการผลิตของเราว่ามันคุ้มกันไหมที่เราจะต้องสมัครขอมาตรฐานในทุกๆ ปี”

(คุณปัญญา งามยิ่ง, 2550)

สรุปปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานของสำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ และปัจจัยที่ทำให้การผลิตเกษตรอินทรีย์ได้รับมาตรฐานอย่างต่อเนื่องที่ได้จากการสัมภาษณ์ คุณปัญญา งามยิ่ง ได้ดังนี้

ปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานของมกท.

1. แหล่งน้ำ
2. แนวความคิดเรื่องสุขภาพ สิ่งแวดล้อม
3. ความรู้และประสบการณ์ในการทำเกษตรอินทรีย์

ปัจจัยที่ทำให้การผลิตเกษตรอินทรีย์ได้รับมาตรฐานของมกท. อย่างต่อเนื่อง

1. การพัฒนาตัวเองอยู่เสมอ
2. ความซื่อสัตย์
3. ด้านการตลาด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วันจันทร์ที่ 22 มกราคม 2550 : คุณขวัญชัย ศิริจันทร์ (ภาพที่ 4) ผู้จัดการฝ่าย
เกษตร บริษัท เจียเม้ง จำกัด 119หมู่8 ตำบลหนองงูเหลือม อำเภอเฉลิมพระเกียรติ
จังหวัดนครราชสีมา ผลิตข้าวและผลไม้

ภาพที่ 4 คุณขวัญชัย ศิริจันทร์

คุณขวัญชัย ศิริจันทร์ ผู้จัดการฝ่ายเกษตร บริษัท เจียเม้ง จำกัด ผู้ผลิตข้าวหอมมะลิ 105 และผลไม้ ปัจจุบันอายุ 48 ปี จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 เดิมทำงานในสวนของเส้นทางการผลิตในโรงงาน หลังจากทำงานเริ่มลงตัวก็ผันตัวเองมาเป็นผู้จัดการไร่ทำการปลูกข้าวและผลไม้ในสวนของบริษัทเพื่อส่งให้กับโรงสี ความรู้เรื่องเกษตรอินทรีย์ผู้ผลิตได้รับมาจากการเข้าฝึกอบรมกับหน่วยงานต่างๆ สำหรับพื้นที่ที่ขอมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ทั้งหมดมีประมาณเกือบ 400 ไร่ ได้รับมาตรฐานมาแล้ว 2 ปี สาเหตุที่ทางเจียเม้งเริ่มเปิดตลาดข้าวอินทรีย์เนื่องจากเป็นที่ต้องการของตลาดต่างประเทศ อย่างไรก็ตามกำลังการผลิตในไร่นาของบริษัทก็ยังไม่เพียงพอต่อการส่งออก ทางบริษัทจึงทำการส่งเสริมการปลูกข้าวหอมมะลิอินทรีย์ 105 แบบครบวงจรด้วยการร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆทั้งในจังหวัดและพื้นที่ใกล้เคียง คือการเข้าไปส่งเสริมให้ชาวบ้านในแถบภาคอีสานปลูก โดยการนำเมล็ดพันธุ์ไปให้และรับซื้อข้าวที่ปลูกได้ในราคาที่สูงกว่าพื้นที่และผลิตภัณฑ์ของบริษัท เจียเม้ง ใช้ชื่อทางการค้าว่า "ข้าวหงส์ทอง" ข้าวอินทรีย์ที่ผลิตได้จะส่งไปจำหน่ายยังต่างประเทศโดยเฉพาะ ส่วนการจำหน่ายภายในประเทศยังเป็นเรื่องของอนาคต

ผู้ผลิตได้กล่าวถึงเหตุผลของการขอมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ว่า "คือว่าตอนนี้ะหมายถึงตลาด คิดว่าตลาดที่เป็นอินทรีย์จริงๆ มันน้อย คนที่ทำเนี่ยมันมีค่าใช้จ่ายสูง ถ้ามว่าค่าตอบแทนมัน OK ใหม่ มันไม่ OK หรือก นั้นหมายถึงว่าทางตลาดต่างประเทศเนี่ย ลักษณะเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้"

เขาเจาะแล้วแหละ เจาะก็คือการกัดกันว่า ถ้าไม่ผ่านมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ เขาไม่ให้เข้านะ ไม่มีใบรับรองไม่ให้เข้านะ ก็เลยต้องหันมาทำอินทรีย์กัน”

ผู้ผลิตได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตเกษตรอินทรีย์ไว้ว่า

“ถ้าจะให้คุ้มจริงๆ สำหรับการทำเกษตรอินทรีย์เนี่ย ต้องผลิตเองในเรื่องของ 1. ปุ๋ย 2. ผลิตเมล็ดพันธุ์เองให้ได้ 3. มีปุ๋ยพืชสดเองให้ได้ เช่น พวกเศษไม้ ใบหญ้า ของเหลือใช้ในแปลง เพราะว่าเราทำจำนวนมากหลายร้อยไร่ ถ้าต้องไปซื้อหรือพึ่งพามากภายนอกมันจะไม่คุ้มกับต้นทุนการผลิต และสิ่งที่ไม่สามารถจะบังคับได้ก็คือสภาพแวดล้อมหรือดิน น้ำ อากาศ ถ้าหาที่ๆ มันสมบูรณ์ในตัวของมันเองได้ก็จะดีมาก ไม่ต้องมาเสียเวลา เสียเงิน เสียแรงงานมาใช้ในการฟื้นฟูปรับปรุง แต่ไร่ของเราเนี่ยมันเลี้ยงไม่ได้เรื่องดินเค็ม น้ำเค็มพื้นที่แถบอีสานมันเหมือน กันหมด เพียงแต่เราวิธี ศึกษารวมชาติ รู้ช่วงเวลาว่าควรปลูกตอนไหน มันก็ยังพอช่วยได้ ผลดีมันก็มีซึ่งแตกต่างกับการขนส่งที่สะดวก แหล่งน้ำก็สำคัญนะ เรามีคลองไหลผ่านในไร่เลย การเกษตรยังงี้ๆ ก็ต้องใช้น้ำ เกษตรอินทรีย์ไม่เพียงแต่น้ำ ต้องเป็นน้ำที่สะอาดไม่มีสารเคมีมาเจือปนอีก”

สำหรับปัจจัยที่จะทำให้การผลิตเกษตรอินทรีย์ได้รับมาตรฐานอย่างต่อเนื่องนั้น ผู้ผลิตได้กล่าวไว้ว่า

“เรื่องการดูแลให้คงที่ หมายถึงว่า ถ้าเราจะทำให้มันยืนยาวไปเลย เราต้องปรับปรุงพื้นที่ให้มันดีก่อน รู้จักวางแผนเพราะเนื้อที่ของเราเยอะ จะปลูกอะไรบ้าง ตรงไหนต้องจัดสรรให้ดี อันดับที่ 2 ต้องมีปุ๋ยใช้เอง ผลิตเองให้ได้เพื่อลดต้นทุน ต้องมีน้ำที่เพียงพอคือมีสภาพแวดล้อมที่ดีที่เอื้ออำนวยต่อการผลิตในระยะยาว แล้วก็ต้องมีการพัฒนาตัวเองไปเรื่อยๆ ไม่ใช่ได้แล้วหยุดแค่นั้น แล้วลักษณะพื้นที่เรา สมมติพื้นที่ 10 ไร่ เคยได้อยู่ไร่ละ 400 กิโลกรัม แต่นั่นหมายถึงเราต้องทำให้ได้ 600 กิโลกรัม ทำยังไงเราถึงจะทำได้อย่างนั้น ก็ต้องปรับปรุงพื้นที่อย่างเช่นปุ๋ยเราเนี่ย ประกอบไปด้วยอะไรบ้าง เราต้องส่งไปตรวจทั้งปุ๋ย ดิน น้ำ ว่ามันขาดอะไรไปบ้างที่เราจะสามารถเพิ่มเติมลงไปได้ ปัจจัยตรงนี้สำคัญ ”

(คุณขวัญชัย ศิริจันทร์, 2550)

สรุปปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานของสำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ และปัจจัยที่ทำให้การผลิตเกษตรอินทรีย์ได้รับมาตรฐานอย่างต่อเนื่องที่ได้จากการสัมภาษณ์ คุณขวัญชัย ศิริจันทร์ ผู้จัดการฝ่ายเกษตร บริษัท เจียเม็ง จำกัด ได้ดังนี้

ปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานของมกท.

1. ปุ๋ย
2. เมล็ดพันธุ์
3. วัตถุประสงค์ที่ใช้แปรรูปทำปุ๋ย
4. ที่ดินที่เหมาะสม
5. แหล่งน้ำ

ปัจจัยที่ทำให้การผลิตเกษตรอินทรีย์ได้รับมาตรฐานของมกท. อย่างต่อเนื่อง

1. การจัดการที่ดี
2. ปุ๋ย
3. แหล่งน้ำ
4. การพัฒนาตัวเองอยู่เสมอ

กลุ่มพืชสวน

วันศุกร์ที่ 15 ธันวาคม 2549 : คุณวราภรณ์ เจริญรัชต์ภาคย์ (ภาพที่ 5) บริษัท วิศวะสันติราษฎร์เกษตรธรรมชาติ จำกัด 163 อาคารรัชภาคย์ ชั้น 4 ถนนสุขุมวิท21 (อโศก) แขวงคลองเตยเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ ผลิตผักและผลไม้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรณีใช้งานเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คุณวราภรณ์ เจริญรัชต์ภาคย์ ผู้ผลิตผักและผลไม้ ในกิ่งอำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี บนเนื้อที่ 197 ไร่ อายุ 48 ปี จบการศึกษาทางด้านการบริหารงานธุรกิจ ปัจจุบันดำรงตำแหน่งรองอธิการบดีที่วิทยาลัยรัชต์ภาคย์ สาเหตุของการเริ่มมาทำเกษตรอินทรีย์เนื่องจากผู้ผลิตทานอาหารหนักไปทางผัก ผลไม้ และงดรับประทานเนื้อสัตว์มาประมาณ 20 กว่าปีแล้ว และอายุที่มากขึ้น ทำให้หันมาดูแลเรื่องอาหารการกินและสุขภาพ จึงเริ่มศึกษาเรื่องของเกษตรอินทรีย์อย่างจริงจัง ความรู้ที่ได้ส่วนใหญ่ก็มาจากทางอินเทอร์เน็ต หนังสือ วารสารและบทความจากต่างประเทศ ประกอบกับท่านอธิการรัชตวิกรม เจริญรัชต์ภาคย์ (พี่ชาย) มีที่อยู่ที่จันทบุรีหลายร้อยไร่ ซึ่งไม่ได้ทำประโยชน์อะไร เลยคิดที่จะลองทำสวน ทำไร่ดู อีกทั้งสภาพพื้นที่เดิมก็ไม่เคยยุ่งเกี่ยวกับสารเคมีมาก่อน โดยเริ่มแรกก็ขอมาตรฐาน Organic Thailand จากกรมวิชาการเกษตรก่อน จากนั้นก็ขอมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ในปี พ.ศ.2546 ซึ่งได้มาประมาณ 3 ปีแล้ว เนื่องจากผู้ผลิตคิดที่จะทำการส่งออก และเคยทำการส่งออกบ้างเหมือนกันแต่ยังไม่ประสบความสำเร็จจึงได้พักโครงการไว้ ผลผลิตส่วนใหญ่ที่ได้ก็นำมาบริโภคเองและจำหน่ายที่ร้านค้าสุขภาพภายในวิทยาลัยรัชต์ภาคย์

ผู้ผลิตได้กล่าวถึงเหตุผลของการขอมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ว่า “เพราะตลาดหลักๆ แล้วเป็นการส่งออกต้องมีใบรับรองเพื่อจะให้ลูกค้าดู....การที่เราจะขอมาตรฐานก็ไม่ได้ยุ่งยากอะไร ข้อมูลการขอมาตรฐานเราอ่านจากหนังสือ แล้วเราก็ทำไปตามข้อกำหนดนั้น”

ผู้ผลิตได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตเกษตรอินทรีย์ไว้ว่า

“อันดับแรกคือเรื่องของแนวความคิดและจิตใจที่อยากจะทำเป็นอินทรีย์ เพราะว่าเราไม่ทานเนื้อสัตว์ ทานอาหารที่หนักไปทางผลไม้ ฉะนั้นเราก็ต้องเลือกแต่สิ่งที่ดีๆ แล้วเราก็มีที่ดินมีอะไรพร้อม ก็เลยคิดว่าผลิตเองเลยดีกว่า เป็นความภูมิใจของเรา แล้วก็ขายได้ด้วย ดังนั้นเรื่องการตลาดเลยตามมา เพราะปัจจัยการผลิตไม่ใช่เรื่องยากของคนไทยที่ทำการเกษตรมาอยู่แล้ว เราตั้งแต่บรรพบุรุษก็ถนัดเรื่องของการเพาะปลูก สิ่งที่เราไม่ถนัดเลยเห็นจะเป็นเรื่องของการทำการตลาด โดยเฉพาะตลาดต่างประเทศ ซึ่งมีมาตรฐาน หรือว่าเป็น Double Standard ให้กับประเทศไทยมาก หลายๆ ประเทศสามารถขายของให้กับอเมริกาหรือยุโรปได้ ไม่มีกีดกันทางภาษี แถมยังมีโควตาให้อีกต่างหาก แต่ทำไมประเทศไทยโดน รongลงมาภาครัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้อง ควรให้การสนับสนุนด้านวิชาการ เงินทุน ที่สำคัญคือต้องจริงใจที่จะทำ จะช่วย ไม่เอาเปรียบ เงินทุนก็เป็น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เรื่องที่สำคัญสำหรับการทำเกษตรอินทรีย์ เพราะมีค่าใช้จ่ายสูงในเรื่องของแรงงาน การดูแลรักษา โดยเฉพาะในระยะแรกๆก่อนที่จะเข้าที่เข้าทาง ”

สำหรับปัจจัยที่จะทำให้การผลิตเกษตรอินทรีย์ได้รับมาตรฐานอย่างต่อเนื่องนั้น ผู้ผลิตได้กล่าวไว้ว่า “เราก็ต้องซื่อสัตย์กับตัวเอง พอเราได้มาตรฐานมาแล้วก็ใช้ว่าจะจบกัน ต้องคิดอยู่ตลอดเวลาว่าผู้บริโภคคือเรา เราอยากมีความสุขกับการทานก็ต้องให้ผู้อื่นมีความสุขด้วย ถึงจะมีมาตรฐานหรือไม่ เราก็มียุทธศาสตร์ตัวเอง เท่านั้นที่จะทำให้เราได้มาตรฐานอย่างต่อเนื่องแล้ว” (คุณวราภรณ์ เจริญรัชต์ภาคย์, 2549)

สรุปปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานของสำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ และปัจจัยที่ทำให้การผลิตเกษตรอินทรีย์ได้รับมาตรฐานอย่างต่อเนื่องที่ได้จากการสัมภาษณ์ คุณวราภรณ์ เจริญรัชต์ภาคย์ บริษัท วิศวกรรมวิสาหกิจเกษตรธรรมชาติ จำกัดได้ดังนี้

ปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานของมกท.

1. แนวความคิดเรื่องสุขภาพ สิ่งแวดล้อม
2. การตลาด
3. การสนับสนุนของภาครัฐและเอกชน
4. เงินทุน

ปัจจัยที่ทำให้การผลิตเกษตรอินทรีย์ได้รับมาตรฐานของมกท. อย่างต่อเนื่อง

1. ความซื่อสัตย์

วันเสาร์ที่ 16 ธันวาคม 2550 : คุณขวัญยืน โตตาบ (ภาพที่ 6) 34 หมู่ 2 ตำบล บางสีทอง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ผลิตผักและผลไม้

คุณขวัญยืน โตตาบ ผู้ผลิตผักและผลไม้ บนเนื้อที่ 30 ไร่ ที่อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี อายุ 45 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สาขาวิชาสถิติ และจบปริญญาโท ด้านบริหารธุรกิจ แต่เดิมทำงานเกี่ยวกับงานคอมพิวเตอร์เป็นพวกระบบ Software Package ให้กับตาม Boot ต่างๆ สาเหตุที่ผู้ผลิตออกมาทำเกษตรอินทรีย์นั้นเริ่มจากการที่อยากจะรักษาสวน ซึ่งเป็นมรดกของบรรพบุรุษไว้ จึงคิดวางแผนการณ่วงหน้าไว้ถึง 5 ปี เพื่อหาเงินมาลงทุน เนื่องจากผู้ผลิตไม่มีประสบการณ์ในการทำเกษตรมาก่อน มูลเหตุจูงใจของ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 6 คุณขวัญยืน โตตาบ

การปลูกผลไม้อินทรีมาจากแต่เดิมผู้ผลิตเคยปลูกมาก่อนมากก่อน รวมทั้งมีผลไม้ในพื้นที่สวนซึ่งไม่ได้ใช้สารเคมีอยู่แล้วซึ่งเป็นลักษณะของสวนจังหวัดนนทบุรีที่มีความสมบูรณ์ทางดิน ขณะเดียวกันผู้ผลิตก็มีความสนใจด้านเกษตรอินทรีย์และทราบข้อมูลจากต่างประเทศซึ่งเป็นตลาดที่สำคัญ จึงเริ่มศึกษาด้านข้อกำหนด วิธีการทำเกษตรอินทรีย์ด้วยตนเอง จากทั้งอินเทอร์เน็ตและหนังสือวารสารต่างๆ หลังจากนั้นก็นำมาปรับใช้ในพื้นที่ของตนและเริ่มหาหน่วยงานมารับรอง ซึ่งพบว่าในประเทศไทยมีสำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์เป็นผู้รับผิดชอบอยู่จึงได้ทำการติดต่อเพื่อขอรับมาตรฐานเกษตรอินทรีย์จากหน่วยงานดังกล่าว จนปัจจุบันได้รับมาตรฐานเกษตรอินทรีย์มาเป็นเวลา 3 ปีแล้ว มีการขายผลผลิตไปยังห้างสรรพสินค้าและซูเปอร์มาร์เก็ตชั้นนำต่างๆ มากมาย อาทิเช่น เดอะมอลล์ โกลเด้นเพลส วิลล่า ภายได้ชื่อทางการค้าว่า “Botanic Hul” แต่ในปัจจุบันผลผลิตที่ออกสู่ตลาดยังเป็นเพียงสินค้าผักก่อนนึ่งอยู่ เนื่องจากผู้ผลิตมองว่าการขายสินค้าที่เป็นพรีเมียมเกรด ยังไม่เป็นที่ตอบรับของคนไทยมากนัก เพราะคิดว่าผู้บริโภคชาวไทยยังมองว่าเกษตรอินทรีย์ยังไม่เป็นสิ่งจำเป็น และผลไม้ปลอดสารพิษก็เพียงพอแล้ว สำหรับในอนาคตผู้ผลิตก็คิดที่จะทำเป็นผลผลิตเกษตรอินทรีย์อย่างเต็มรูปแบบแน่นอน

ผู้ผลิตได้กล่าวถึงเหตุผลของการขอมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ว่า

“คือตอนนั้นรู้อย่างเดียวว่าไปรับรองเนี่ยคือตัวการันตีว่าเราทำจริง แล้วก็มี

คนรับรองการทำของเราจริงๆ บางคนอาจจะบอกว่าเขาไม่ได้ใช้เคมีเลย แต่คุณไม่

มีใบรับ รองอะ ใครจะมั่นใจ ความน่าเชื่อถือมันต้องมี แล้วอีกอย่างคุณบอกว่า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คุณทำ แต่มันไม่มีคนตรวจคุณเลยแล้วจะมั่นใจได้อย่างไร แล้วการขอก็ เหมือนกับสิ่งที่บอกว่าเราตั้งใจทำนะ แล้วเราก็มีความอดทนมากกว่าคนที่ไม่ได้ขอ ที่ว่ามันอยู่ที่ตรงนั้นนะ คนที่ไม่ได้ขอแต่ทำดี ๆ ก็มีเยอะ แต่ถามว่าใครจะมั่นใจ หรือเชื่อใจ แล้วทำไมถึงไม่ขอล่ะ เขาอาจจะบอกว่ามันยุ่งยากวุ่นวาย ทุกคนเจอ เหมือนกันหมด มันพิสูจน์ความอดทนสำหรับเรื่องพวกนี้ คือ บางที่เราต้อง วางแผนว่าเราจะต้องขออันนั้น เติร์มอันนี้ เราก็ทำเมื่อไว้อีกเรื่องหนึ่งก็คือ เรื่อง ของการตลาด มันเป็นเรื่องของการประชาสัมพันธ์ตัวเรา เป็นเรื่องที่ทำให้ทุกคน รู้จัก เพราะถ้าอยู่ๆ คุณจะบอกว่าคุณปลูกผัก ผลไม้โดยที่ไม่ใช้เคมีเลย ใครจะ รู้จัก เราก็เลยจำเป็นต้องขอ”

ผู้ผลิตได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตเกษตรอินทรีย์ไว้ว่า

“ปัจจัยตัวไหนหรือ จริงๆแล้ว พี่ไม่รู้ว่าคำว่า “ที่ดิน” นับเป็นปัจจัยการ ผลิตอย่างไรบ้าง แต่พี่คิดว่าสภาพพื้นที่มีผลนะ เป็นตัวที่สำคัญที่สุด เพราะว่าถ้า สภาพพื้นที่ของเราดี มีความอุดมสมบูรณ์พร้อมอยู่แล้ว เราก็ไม่ต้องเสียเวลากับ การปรับปรุง ไม่อย่างนั้นมันกว่าจะได้ผลผลิตก็ต้องรอนานอีก อย่างพี่นับว่าโชคดีเรื่อง ที่ดินเนื่องจากมันเป็นพื้นที่สวนอยู่ก่อนแล้ว สารเคมีอะไรก็ไม่ค่อยจะได้ใช้สัก เท่าไหร่ สมมติว่าพื้นที่มันไม่ดี มันยากที่จะจัดการอะไร หรือการขนส่งอยู่ ห่างไกลคุณก็หมดโอกาส สภาพพื้นดินถ้ายังไม่สมบูรณ์กว่าจะมีการปรับปรุง ขึ้นมาให้ดี ต้องใช้เวลาขนาดไหน 5 ปี 10 ปี คุณจะเบื่อก่อนหรือเปล่า เพราะฉะนั้นโดยความคิดของพี่ คือที่ดินเป็นตัวหลักที่สำคัญมาก แล้วก็รองลงมา ก็จะเป็นเรื่องของแรงงาน ต้องมีแรงงานที่ดี มีความสามารถในการผลิตอยู่บ้าง เนื่องจากเราต้องพึ่งแรงงานเป็นส่วนใหญ่ เราไม่มีกำลังที่จะผลิตเอง หรือคุณจะใช้ในรูปแบบของกระบวนการจัดการก็ได้คือเราต้องรู้จักสั่งงานให้เขาทำ วางแผน ให้ว่าวันนี้คุณต้องทำอะไร ต้องปลูกอะไร ก็สำคัญรองลงมาจากที่ดิน คือ ต้องรู้ ว่าเมื่อเรามีที่ดินแล้วเนี่ย แรงงาน เงินของเราหลายๆ เรื่องเราจะจัดการอย่างไรให้ มันอยู่กันได้ ไม่ได้คิดว่ามันต้องรวย คิดแค่ว่ามีชีวิตอยู่ได้โดยที่ไม่ได้ทำให้คนอื่น ลำบาก ไม่ได้ทำให้เงินที่เราเก็บไว้สำหรับเรื่องอื่นมา มีผลกระทบ คือสามารถที่จะมี ผลผลิตเลี้ยงดูตัวเองในพื้นที่ตรงนั้นได้ คุณต้องบริหารแล้วทั้งเงิน ทุน แรงงานที่ มีอยู่ หรืออะไรหลายๆ อย่างในนั้น กระบวนการผลิต สมมติว่าเงินทุนที่มีอยู่แค่ เนี่ยจะให้ปุ๋ยอะไร จะซื้อซีวียังไม่มีเงินซื้อเลย เราต้องคิดใหม่แล้วว่าเราจะทำยังไง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ต้องกันเงินของคุณไว้เลยว่าจะทำอะไร คือตรงนี้ที่ว่ามันเป็นลักษณะของการบริหารงานของแต่ละคนว่าจะทำอย่างไร จะหาเงินมาเล่นยังไง อย่างที่สมมติว่าพี่ไม่ปลูกเตย พี่ก็มีใบมะกรูด พี่ไม่ต้องมานั่งรอ ก็ต้องนั่งมองภาพไปว่าแต่ละวันจะใช้เงินที่ไหน แรงงานจำเป็นเพราะว่าเราทำเองไม่ได้ ถ้าเราบริหารงานพวกนี้แล้วยังต้องไปซูดดินเอง รตนน้ำเองก็หมดแรงคิด ถ้าเราคิดก็คือคิด ต้องมีแรงงานที่บอกเขาได้ว่าให้ทำอันนั้นอันนี้ แล้วแรง งานที่ดีๆ หรือมีประสบการณ์นั้นหายาก เรื่องอื่นๆ อย่างพันธุ์พืชพี่ก็ว่าเฉยๆ คือมันสามารถหาได้”

สำหรับปัจจัยที่จะทำให้การผลิตเกษตรอินทรีย์ได้รับมาตรฐานอย่างต่อเนื่องนั้น ผู้ผลิตได้กล่าวไว้ว่า

“คนที่เป็นเจ้าของจริงจึงขนาดไหน แล้วก็ต้องมีความซื่อสัตย์ ผู้ตรวจก็คือผู้ตรวจ เขาจะมาก็แค่ปีละครั้ง แต่เราเองต้องอยู่กับสวนตลอดเวลา คือต้องมีความตั้งใจจริง ซื่อสัตย์จริง ถ้าสมมติว่าปลูกอะไรไปแล้วไม่มีรายได้ ไม่มีผลตอบแทนมันคงเป็นไปไม่ได้ ไม่งั้นคุณจะไปทำอะไร ตรงนี้ถ้าคุณสร้างรายได้ก็ต้องตามตลาดด้วยว่าตอนนี้ตลาดเขาต้องการอะไร พื้นที่ของเราปลูกได้ไหม อย่างที่บอกว่า พื้นที่มันมีคุณค่า ถ้าเราปลูกได้มันจะทำเงินได้ตลอดเวลาอยู่แล้วแล้วก็ต้องรู้ปัญหา ต้องหาความรู้ ชาวสาร มีการพัฒนาตัวเองอยู่เสมอ มองว่าเขาทำอะไรกันแล้ว มีคนที่คอยช่วยเหลือเราหรือเครือข่ายทั้งผู้ผลิต ผู้ที่จะมาซื้อของเรา ผู้ที่มีความรู้ในด้านต่างๆ”

(คุณขวัญยืน โตตาบ, 2549)

สรุปปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานของสำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ และปัจจัยที่ทำให้การผลิตเกษตรอินทรีย์ได้รับมาตรฐานอย่างต่อเนื่องที่ได้จากการสัมภาษณ์ คุณขวัญยืน โตตาบ ได้ดังนี้

ปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานของมกท.

1. ที่ดินที่เหมาะสม
2. แรงงาน
3. การขนส่ง
4. เงินทุน
5. การจัดการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัจจัยที่ทำให้การผลิตเกษตรอินทรีย์ได้รับมาตรฐานของมกท. อย่างต่อเนื่อง

1. ความตั้งใจจริง
2. ความซื่อสัตย์
3. ด้านการตลาด
4. การพัฒนาตัวเองอยู่เสมอ
5. การมีเครือข่าย

วันพฤหัสบดีที่ 21 ธันวาคม 2549 : คุณกฤษณา จิรจินดา 511/630 ซอยจรัญสนิทวงศ์ 37 แขวงเขตบางขุนศรี เขตบางกอกน้อย กรุงเทพฯ ผลิตผักและผลไม้

คุณกฤษณา จิรจินดา ผู้ผลิตผักและผลไม้ บนเนื้อที่ 56 ไร่ (ที่ดินซื้อมา) ที่อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี อายุ 50 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี คณะบัญชี จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง ปัจจุบันทำงานอยู่ที่โรงแรมแพนแปซิฟิก ในตำแหน่งผู้จัดการฝ่ายบัญชี เป็นคนกรุงเทพฯ โดยกำเนิด ไม่มีพื้นฐานในเรื่องการทำเกษตรมาก่อนเลย เหตุที่สนใจทำเกษตรอินทรีย์เนื่องจากผู้ผลิตไม่ชอบพวกสารเคมี อยากไปอยู่กับธรรมชาติในยามที่แก่เฒ่าและสามารถที่จะมีรายได้เลี้ยงตนเองด้วย ได้รับมาตรฐานเกษตรอินทรีย์มาประมาณ 4-5 ปีแล้ว ความรู้ที่ได้ส่วนใหญ่มาจากการศึกษาค้นคว้าจากอินเทอร์เน็ต ประกอบกับเรียนรู้จากภูมิปัญญาคนงานในบ้าน ลองผิดลองถูก สำหรับการจัดการในไร่ก็ต้องจ้างแรงงานประจำเนื่องจากผู้ผลิตต้องทำงานประจำอยู่ที่กรุงเทพฯ โดยจะดูแลให้ความรู้และวางแผน การจัดการด้วยตนเอง ส่วนเรื่องของการตลาดผู้ผลิตยังไม่ได้ลงไปทำอย่างเต็มตัว ผลผลิตที่ได้ก็แจกจ่ายให้กับญาติพี่น้องเพื่อนฝูงในกรุงเทพฯ บางส่วนก็จำหน่ายโดยขายในแบรนด์ของ “เลมอนฟาร์ม”

ผู้ผลิตได้กล่าวถึงเหตุผลของการขอมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ว่า “เวลาที่เราทำอะไรมาสักอย่างก็อยากจะมีตัวมารันตี คงอาจเป็นเพราะว่าพี่ทำงานอยู่ในเรื่องที่ต้องมีมาตรฐานเข้ามาเกี่ยวข้อง จะทำอะไรก็ต้องมีมาตรฐานตลอด ก็ดีเหมือนกัน เราจะได้มีความรู้เรื่องมาตรฐานการขอ จะทำอะไรได้บ้าง ไม่ใช่รู้แบบงูๆปลาๆ”

ผู้ผลิตได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตเกษตรอินทรีย์ไว้ว่า

“ปัจจัยหรืออย่างแรกที่จะทำเกษตรอินทรีย์มันต้องมาจากข้างใน คือใจเราไม่ชอบอะไรที่เป็นเคมีก็เลยอยากที่จะทำเอง อีกอย่างมันก็ทำให้เราได้กิน ได้สัมผัสกับสิ่งที่ดีซึ่งสิ่งเหล่านี้มันส่งผลถึงสุขภาพเราด้วย แก่เฒ่าไปจะได้ไม่เป็นโรคมาก เรื่องคนงานก็สำคัญมากเพราะถ้าเราไม่มีคนงาน เราก็ต้องใช้สมองในการคิดและ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แรงงานที่จะลงไปทำ ซึ่งเราเองก็ไม่มีเวลาและกำลังมากขนาดนั้น การทำเกษตรอินทรีย์ 50% อยู่ที่ค่าแรง เพราะที่นี้ค่าแรงก็แพงเรื่องของหญ้า ขนาดใช้เครื่องก็ยังแทบไม่ทันเลย ฉะนั้นเงินทุนก็เป็นอีกเรื่องที่สำคัญของการทำเกษตรอินทรีย์ ถ้าเราไม่มีเงินที่จะมาหมุนเวียนก็แย่เหมือนกัน ปัจจัยตัวต่อไปที่ว่าเราต้องมีตลาดที่แน่นอน ต้องรู้ว่าเราจะขายให้ใคร แล้วก็ที่ไหนด้วย ส่วนที่ดินหรือสภาพพื้นที่ก็รองๆ ลงมา เพราะเราสามารถปรับปรุงมันได้”

สำหรับปัจจัยที่จะทำให้การผลิตเกษตรอินทรีย์ได้รับมาตรฐานอย่างต่อเนื่องนั้น ผู้ผลิตได้กล่าวไว้ว่า

“เราต้องรักษากฎระเบียบ ต้องมีวินัย หรือความซื่อสัตย์นั่นเอง อุดมการณ์มุ่งมั่นที่จะทำในสิ่งนั้นอย่างจริงจัง อย่างใครจะมาเสนอขายอะไรให้พี่ ปุ๋ยบ้าง ฮอริโมนบ้าง พี่บอกว่าให้ไปขอ มกท. ก่อน ถ้าคุณได้มาตรฐานเราก็จะซื้อของคุณ เพราะบางครั้งบอกว่าเป็นอินทรีย์แต่จริงๆแล้วไม่ใช่ ใช้ไม่ได้ แล้วอีกเรื่องคือการจัดการ ถ้าเรารู้จักวางแผนทั้งแรงงาน และระบบการผลิต สามารถมีผลผลิตออกมาอย่างต่อเนื่อง มีการดูแลที่ดี ก็คงไม่ยากที่จะได้รับมาตรฐานอย่างต่อเนื่อง”

(คุณกฤษณา จิรจินดา, 2549)

สรุปปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานของสำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ และปัจจัยที่ทำให้การผลิตเกษตรอินทรีย์ได้รับมาตรฐานอย่างต่อเนื่องที่ได้จากการสัมภาษณ์ คุณกฤษณา จิรจินดา ได้ดังนี้

ปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานของมกท.

1. แนวความคิดเรื่องสุขภาพ สิ่งแวดล้อม
2. แรงงาน
3. เงินทุน
4. การตลาด
5. ที่ดินที่เหมาะสม

ปัจจัยที่ทำให้การผลิตเกษตรอินทรีย์ได้รับมาตรฐานของมกท. อย่างต่อเนื่อง

1. ความซื่อสัตย์
2. การจัดการที่ดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วันเสาร์ที่ 7 มกราคม 2550 : คุณคำสิงห์ ช่างกลึง (ภาพที่ 7) 120 ซอยวชิร
ธรรมสาริต12 แขวงบางนา เขตบางนา กรุงเทพฯ ผลิตผักและผลไม้

ภาพที่ 7 คุณคำสิงห์ ช่างกลึง

คุณคำสิงห์ ช่างกลึง (ภาพที่ 7) ผู้ทำการผลิตผักและผลไม้ ในอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี(ที่ดินซื้อมา) บนเนื้อที่ 10 ไร่ (ที่ขอ มกท.) ปัจจุบันอายุ 49 ปี จบการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย เดิมเป็นคนจังหวัดหนองคาย เริ่มต้นการทำเกษตรอินทรีย์มากกว่า 10 ปีแล้ว ได้รับมาตรฐานเกษตรอินทรีย์จากสำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (มกท.) มาประมาณ 3-4 ปี มีธุรกิจเกี่ยวกับการค้าขายผลผลิตทางการเกษตรอยู่ที่กรุงเทพฯ แต่มีความสนใจเรื่องของการทำเกษตรอินทรีย์มาตั้งแต่แรก จึงได้มาหาซื้อที่ที่ด่านช้างเพื่อทำไร่ ทำสวน ความรู้เรื่องการทำเกษตรอินทรีย์ส่วนใหญ่มาจากการอ่านจากหนังสือ วารสารและการไปศึกษาดูงานในสวนอื่นๆ รวมถึงการไปอบรมบ้างเป็นครั้งคราว เหตุผลของการมาทำเกษตรอินทรีย์นั้นเนื่องจากทางครอบครัวเป็นครอบครัวที่ทานอาหารค่อนข้างยาก และแพ้พวกสารเคมี เลยไม่อยากจะไปซื้อผักจากตามท้องตลาดมาทาน ผู้ผลิตยังไม่ได้ทำเรื่องการตลาดอย่างจริงจัง ผลผลิตที่ได้ก็ค้าขายในท้องถิ่นและนำมาเป็นของฝากที่กรุงเทพฯ บ้าง

ผู้ผลิตได้กล่าวถึงเหตุผลของการขอมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ว่า “ข้อดีก็คือ สำหรับคนที่ทำเป็นธุรกิจก็ควรจะขอ เพราะว่ามันที่กิจการของเราอาจจะรุ่งเรืองได้ส่งไปขายต่างประเทศ อาจจะมีแบรนด์เป็นของตัวเอง หรือว่าได้ขายส่งห้างก็น่าที่จะขอ แต่ถ้าเราทำแบบเชื่อมั่นในตัวเองขายให้กับพ่อค้า ก็ไม่สมควรที่จะขอ เราว่าไม่คุ้มกัน เป็นหมิ่นๆ เปลืองค่าใช้จ่ายเปล่าๆ อีกอย่างถ้าเป็นคนยากคนจนเขาก็ไม่มีเงินจ่ายตรงนี้”

เขากล่าวถึงเป็นอีกส่วนที่ลงมือไว้ส ให้บริการเชิงนี้เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผู้ผลิตได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตเกษตรอินทรีย์ไว้ว่า

“ต้องเริ่มจากความคิดและใจเรารักก่อน เป็นห่วงสุขภาพ ลูกหลาน ครอบครัวของเราเพราะผลเสียของพวกสารเคมีมันเยอะ นี่คือปัจจัยแรกที่เราต้องคำนึงถึง สำหรับปัจจัยต่อไปคือเรื่องของความขยันความอดทนทำเกษตร อินทรีย์ต้องเป็นคนที่ขยันมากๆ เพราะบางทีกลางคืนเราก็อาจจะไม่ได้นอนเนื่องจากต้องไปจับหนอนจับแมลงถ้าเป็นพวกเกษตรเคมีก็เอายาไปฉีดแป๊บเดียวก็เสร็จ ส่วนเรื่องปัจจัยการผลิตก็ต้องเป็นแหล่งน้ำมีความสำคัญมากที่สุด คนเราจะขยันอย่างไรถ้าทำเกษตรแล้วไม่มีน้ำ ก็ทำเกษตรไม่ได้”

สำหรับปัจจัยที่จะทำให้การผลิตเกษตรอินทรีย์ได้รับมาตรฐานอย่างต่อเนื่องนั้น ผู้ผลิตได้กล่าวไว้ว่า

“คือความซื่อสัตย์ของตัวเองก่อน คือถ้าเรากำหนดมาว่าไม่ให้ใช้อะไรเราก็ต้องไม่ใช้ บางครั้งถ้าเราไม่ซื่อสัตย์อาจจะแอบอ้างได้ คิดว่าถ้าทำจริงๆ เป็นครั้งเป็นคราวเขาก็จับไม่ได้ ความรักและห่วงใยในตัวเองนี่แหละเป็นสิ่งสำคัญที่จะมีผลต่อความซื่อสัตย์ เพราะเราเป็นคนทำผลทั้งหมดมันก็จะตกอยู่ที่ตัวเรา และการหมั่นหาความรู้ให้ตัวเองเสมอก็ช่วยได้ที่จะทำให้เราได้รับมาตรฐานอย่างต่อเนื่อง เช่น การไปอบรม ดูงาน ไปแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้ผลิตรายอื่น เพื่อจะได้เปิดรับสิ่งใหม่ๆ เข้ามาพัฒนาสวนของเรา ”

(คุณคำสิงห์ ช่างกลึง, 2550)

สรุปปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานของสำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ และปัจจัยที่ทำให้การผลิตเกษตรอินทรีย์ได้รับมาตรฐานอย่างต่อเนื่องที่ได้จากการสัมภาษณ์ คุณคำสิงห์ ช่างกลึง ได้ดังนี้

ปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานของมกท.

1. แนวความคิดเรื่องสุขภาพ สิ่งแวดล้อม
2. ความขยันและอดทน
3. แหล่งน้ำ

ปัจจัยที่ทำให้การผลิตเกษตรอินทรีย์ได้รับมาตรฐานของมกท. อย่างต่อเนื่อง

1. ความซื่อสัตย์
2. การพัฒนาตัวเองอยู่เสมอ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตของผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานของสำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์

จากผลการสัมภาษณ์ผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์รายเดี่ยวที่ได้ผ่านการรับรองมาตรฐานจากสำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ในกลุ่มพืชไร่และพืชสวนทั้ง 8 ราย สามารถแสดงปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตเกษตรอินทรีย์ในกลุ่มพืชไร่และกลุ่มพืชสวน ที่มีผู้ให้ความคิดเห็นตรงกัน ได้ดังตารางที่ 2 และ 3

ตารางที่ 2 แสดงปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานของมกท. ในกลุ่มพืชไร่และกลุ่มพืชสวน ที่มีผู้ให้ความคิดเห็นตรงกัน

ปัจจัยที่มีผลต่อการผลิต	กลุ่มพืชไร่				กลุ่มพืชสวน			
	คุณพิสมัย	คุณสุนันท์	คุณปณญา	คุณชวัญชัย	คุณวราภรณ์	คุณชวัญยีน	คุณกฤษณา	คุณคำสิงห์
1.แนวความคิดเรื่องสุขภาพ สิ่งแวดล้อม	✓	✓	✓		✓		✓	✓
2.ความรู้และประสบการณ์ในการทำเกษตรอินทรีย์	✓	✓	✓					
3.การจัดการ	✓	✓				✓		
4.ที่ดินที่เหมาะสม		✓		✓		✓	✓	
5.วัตถุดิบที่ใช้แปรรูปทำปุ๋ย		✓		✓				
6.แรงงาน		✓				✓	✓	
7.แหล่งน้ำ			✓	✓				✓
8.ปุ๋ย				✓				
9.เมล็ดพันธุ์				✓				
10.การตลาด					✓		✓	
11.การสนับสนุนของภาครัฐและเอกชน					✓			
12.เงินทุน		✓			✓	✓	✓	
13.การขนส่ง						✓		
14.ความขยันและอดทน								✓

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของมกท. จะใช้เวลา 1 ปี ทำเลที่ตั้งต้องเหมาะแก่การเพาะปลูก มีแนวกันชนจากสิ่งแวดล้อมภายนอกที่อาจเข้ามารบกวน เช่น พวงมลิพิษจากอากาศ สารเคมีจากพื้นที่ การเกษตรใกล้เคียง การขนส่งต้องค่อนข้างสะดวก มีแหล่งน้ำไหลผ่าน เงินทุนเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่สำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าปัจจัยใด เนื่องจากระยะเริ่มต้นของการผลิตเกษตรอินทรีย์ ต้องมีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงพื้นที่ให้ตรงกับข้อกำหนดตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของมกท. มีค่าใช้จ่ายในการขอรับมาตรฐาน รวมถึงช่วงที่รอผลผลิตในระยะปรับเปลี่ยน จึงควรมีเงินทุนสำรองมาหมุนเวียนในการผลิต อีกทั้งค่าแรงงานก็มีส่วนสัมพันธ์กับเงินทุนที่เรามีอยู่ เนื่องจากต้องมีการจ้างแรงงานเข้ามาใช้ในการกระบวนการผลิต ประกอบกับค่าแรงงานก็ค่อนข้างแพงอีกด้วย ปัจจัยอันดับที่สาม ได้แก่ การจัดการ คือต้องมีการจัดบันทึกอย่างเป็นระบบว่าเวลาไหนควรทำอะไร มีการจัดทำบัญชีค่าใช้จ่าย รวมถึงเรื่องของปัจจัยการผลิตต่างๆ ต้องมีการจัดสรรพื้นที่ให้ลงตัวในการปลูกพืช เนื่องจากพืชแต่ละชนิดมีอายุการเจริญเติบโตที่ไม่เท่ากัน ด้วยเหตุผลในเรื่องโรคและแมลง จึงต้องมีวางแผนหลีกเลี่ยงการปลูกพืชชนิดเดิมซ้ำบนแปลงเดียวกัน ควรปลูกพืชหมุนเวียนหรือสลับกันเพื่อลดปัญหาการระบาดของโรคและแมลง นอกจากนี้ยังรวมถึงการบริหารจัดการแรงงานให้เหมาะสมกับงาน ความชำนาญและค่าจ้าง เรื่องแหล่งน้ำผู้ผลิตก็ยกให้เป็นปัจจัยสำคัญเนื่องจากการทำเกษตรอินทรีย์ต้องใช้น้ำที่สะอาด ปราศจากสารเคมีที่เจือปน ต้องมีการหมุนเวียน และรักษาคุณภาพของน้ำให้เหมาะสมกับการเพาะปลูก ส่วนแรงงานเป็นเรื่องที่ขาดไม่ได้เพราะเกษตรอินทรีย์มีลักษณะการผลิตที่ต้องละเอียด มีการดูแลเอาใจใส่ โดยเฉพาะในกลุ่มพืชสวนที่ทำกรปลูกผัก แรงงานต้องมีความชำนาญและเข้าใจรายละเอียดการปฏิบัติตามมาตรฐานและเงื่อนไขการรับรอง เพราะผู้ผลิตไม่มีกำลังพอที่จะดูแลสวน ไร่ นา ได้เพียงลำพัง และสุดท้ายเรื่องความรู้และประสบการณ์ในการทำเกษตรอินทรีย์ ต้องมีการสั่งสม และเรียนรู้ไปเรื่อยๆ ทั้งมาตรฐานและการผลิต เพื่อนำมาปรับใช้กับการผลิตของตนเองได้อย่างเหมาะสม มีการศึกษาหาความรู้ให้ตัวเองเสมอ ติดตามข่าวสาร และเข้ารับการฝึกอบรม เป็นต้น

ปัจจัยที่ทำให้การผลิตเกษตรอินทรีย์ได้รับมาตรฐานของมกท. อย่างต่อเนื่อง

จากผลการสัมภาษณ์ผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์รายเดี่ยวที่ได้ผ่านการรับรองมาตรฐานจากสำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ในกลุ่มพืชไร่และพืชสวนทั้ง 8 ราย สามารถแสดงปัจจัยที่ทำให้การผลิตเกษตรอินทรีย์ได้รับมาตรฐานของมกท. อย่างต่อเนื่อง ในกลุ่มพืชไร่และกลุ่มพืชสวน ที่มีผู้ให้ความคิดเห็นตรงกัน ได้ดังตารางที่ 4 และ 5

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4 แสดงปัจจัยที่ทำให้การผลิตเกษตรอินทรีย์ได้รับมาตรฐานของมกท. อย่างต่อเนื่อง ในกลุ่มพืชไร่และกลุ่มพืชสวน ที่มีผู้ให้ความคิดเห็นตรงกัน

ปัจจัยที่ทำให้ได้รับมาตรฐาน อย่างต่อเนื่อง	กลุ่มพืชไร่				กลุ่มพืชสวน			
	คุณพิสมัย	คุณศุภันท์	คุณปณิญา	คุณชวัญชัย	คุณวราภรณ์	คุณชวัญยืน	คุณกฤษณา	คุณคำสิงห์
1.ความตั้งใจจริง	✓					✓		
2.ความซื่อสัตย์	✓		✓		✓	✓	✓	✓
3.ด้านการตลาด	✓	✓	✓			✓		
4.การจัดการที่ดี	✓	✓		✓			✓	
5.ความขยันและอดทน	✓							
6.ค่าจ้างแรงงาน		✓						
7.การพัฒนาตัวเองอยู่เสมอ			✓	✓		✓		✓
8.ปุ๋ย				✓				
9.แหล่งน้ำ				✓				
10.การมีเครือข่าย						✓		

ตารางที่ 5 แสดงการเปรียบเทียบและการจัดอันดับปัจจัยที่ทำให้การผลิตเกษตรอินทรีย์ได้รับมาตรฐานของมกท. อย่างต่อเนื่อง ในกลุ่มพืชไร่และกลุ่มพืชสวน ที่มีผู้ให้ความคิดเห็นตรงกัน

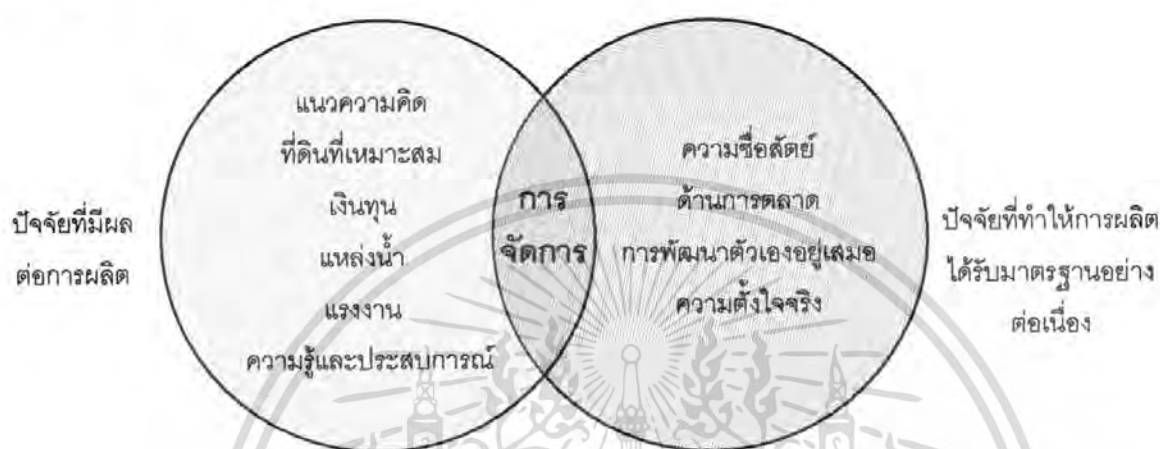
ปัจจัยที่ทำให้ได้รับมาตรฐานอย่างต่อเนื่อง	กลุ่มพืชไร่	กลุ่มพืชสวน	รวม
1.ความซื่อสัตย์	2	4	6
2.การจัดการที่ดี	3	1	4
3.ด้านการตลาด	3	1	4
4.การพัฒนาตัวเองอยู่เสมอ	2	2	4
5.ความตั้งใจจริง	1	1	2
6.ความขยันและอดทน	1	0	1
7.ค่าจ้างแรงงาน	1	0	1
8.ปุ๋ย	1	0	1
9.แหล่งน้ำ	1	0	1
10.การมีเครือข่าย	0	1	1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4 และ 5 ผู้ผลิตส่วนใหญ่ทั้งในกลุ่มพืชไร่และพืชสวนให้ความสำคัญในเรื่องของความซื่อสัตย์เป็นอันดับแรกสำหรับปัจจัยที่ทำให้การผลิตเกษตรอินทรีย์ได้รับมาตรฐานของสำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์อย่างต่อเนื่อง โดยผู้ผลิตให้ความคิดเห็นตรงกัน 6 ราย ให้เหตุผลว่าความซื่อสัตย์เป็นเรื่องภายในจิตใจที่เราเป็นผู้รับรู้ การเป็นผู้ผลิตต้องมีความจริงจังต่อผู้บริโภค ต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบที่มกท. ได้กำหนดไว้ และต้องมีวินัยในวิชาชีพของตน นึกถึงตัวเราเองเป็นลำดับแรกด้วย เพราะเราเองเป็นผู้ได้รับผลกระทบโดยตรง ถ้ามีการแอบอ้างการใช้สารเคมีหรือสารต้องห้ามบ้าง ผู้ตรวจอาจตรวจสอบไม่ได้แต่ในใจเรารู้ ถ้าหากทำหลายครั้งเข้า ผลมันก็จะปรากฏออกมา ทำให้ขาดความเชื่อถือและถูกตัดสิทธิ์การขอรับรองมาตรฐานฯ ในที่สุดอันดับต่อมาคือ 3 เรื่องด้วยกันคือ การมีการจัดการที่ดี มีความสำคัญกับการได้รับมาตรฐานอย่างต่อเนื่องเพราะเราต้องมีการวางแผนทุกขั้นตอนในการผลิต รวมถึงต้องมีหลักฐานที่สามารถตรวจสอบได้ บริหารงานอย่างเป็นระบบทั้งในเรื่องการปลูก ปัจจัยการผลิต การตลาด แรงงาน ให้มีความสัมพันธ์กัน หากการจัดการมีความผิดพลาดอาจส่งผลกระทบต่องานทั้งระบบของเราได้ ด้านการตลาดเองก็มีความสำคัญไม่น้อย เนื่องจากการขอรับมาตรฐานต้องมีเรื่องของค่าใช้จ่ายที่ผู้ผลิตต้องรับภาระ ฉะนั้นต้องหาแหล่งจำหน่ายที่มั่นคงให้ได้ มีการขยายตลาดและมองสู่ทางในอนาคต ผู้ผลิตที่ให้ความคิดเห็นในเรื่องนี้ไม่ปฏิเสธว่าเหตุที่ขอรับมาตรฐานนั้นมาจากเรื่องการยอมรับของตลาด ถ้าไม่มีตลาดรับซื้อผลผลิตการขอรับรองมาตรฐานก็คงไม่มีประโยชน์แต่อย่างใด ส่วนการพัฒนาตัวเองอย่างสม่ำเสมอก็มีส่วนไม่น้อยในการได้รับมาตรฐานอย่างต่อเนื่องเพราะผู้ผลิตต้องติดตามข่าวสารอยู่เสมอ หมั่นหาความรู้ เทคนิคใหม่ๆ ในการผลิต รวมถึงการก้าวให้ทันกับตลาดหรือความต้องการของผู้บริโภค เพื่อที่จะได้นำมาปรับเปลี่ยนและพัฒนาผลผลิตของตนเอง อันดับสุดท้ายที่ผู้ผลิตทั้ง 2 กลุ่มให้ความคิดเห็นตรงกันคือ ความตั้งใจจริง ซึ่งจะนำพาให้การขอรับมาตรฐานสำเร็จไปได้ ผู้ผลิตจะต้องมีความมุ่งมั่นในการผลิตอย่างแท้จริง สามารถที่จะมีผลผลิตออกมาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตของผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานของสำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์และปัจจัยที่ทำให้การผลิตเกษตรอินทรีย์ได้รับมาตรฐานของสำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์อย่างต่อเนื่อง มีความสัมพันธ์กันดังภาพที่ 8

ภาพที่ 8 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตและปัจจัยที่ทำให้การผลิตได้รับมาตรฐานอย่างต่อเนื่อง

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตของผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานของสำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์และปัจจัยที่ทำให้การผลิตเกษตรอินทรีย์ได้รับมาตรฐานของสำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์อย่างต่อเนื่อง จะเห็นได้ว่าเรื่องการจัดการเป็นส่วนที่มีความสัมพันธ์กัน เนื่องจากการจัดการถือเป็นหัวใจของการทำเกษตรอินทรีย์แบบได้รับมาตรฐาน โดยหลักการของมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ที่ทางสำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (มกท.) เป็นผู้กำหนดไว้ นั้น จะประกอบไปด้วยการจัดการฟาร์มโดยรวม การจัดการดิน น้ำ และปุ๋ย รวมถึงผลผลิตที่ได้ ซึ่งเป็นแนวทางในการปฏิบัติของผู้ผลิตทั้งหลาย ในการจัดการผู้ผลิตต้องทราบรายละเอียดในงานทุกขั้นตอน ไม่ว่าจะเป็นวิธีการเพาะปลูก วงจรชีวิตของพืช ลักษณะการเจริญเติบโต โรคและแมลง ปัจจัยการผลิต การตลาด ระบบงานในฟาร์ม แรงงาน ต้องมีการดูแลอย่างทั่วถึงและเหมาะสม การจัดการจึงเป็นส่วนหนึ่งที่ผู้ผลิตให้ความสำคัญเพราะส่งผลกับการทำเกษตรอินทรีย์ตั้งแต่เริ่มทำการผลิตไปจนกระทั่งต้องการให้การผลิตของตนได้รับมาตรฐานอย่างต่อเนื่อง ถ้าหากขาดการจัดการไปในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการผลิตเกษตรอินทรีย์ทั้งระบบ การจัดการต้องมีความสัมพันธ์กัน รวมถึงการวางแผนในการปฏิบัติงานล่วงหน้า และการบริหารทรัพยากรที่มีอยู่ในฟาร์มเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิจารณ์ผลการศึกษา

จากการศึกษาของผู้วิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานของสำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ในลำดับแรกต้องเริ่มมาจากแนวความคิดที่เกิดจากตัวผู้ผลิตเองเป็นสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นแนวคิดในเรื่องของการห่วงใยใส่ใจในสุขภาพ คือเมื่อผู้ผลิตเกิดความรู้สึกรักและห่วงใยตนเอง จึงอยากที่จะทำหรือผลิตสิ่งที่ดีๆ แบ่งปันให้กับคนรอบข้าง แนวคิดในการรักษาสิ่งแวดล้อมและสมดุลของระบบนิเวศ ผู้ผลิตบางรายหันเหมาทำเกษตรอินทรีย์เนื่องจากปัญหาในเรื่องของสุขภาพ ส่วนเหตุผลที่มาขอรับมาตรฐานก็เนื่องจากมีความมุ่งมั่นและตั้งใจที่จะพิสูจน์ว่าตนเองนั้นก็สามารถทำได้ มาตรฐานไม่ใช่เรื่องยาก ตนเองมีความสามารถเพียงพอที่จะปฏิบัติและเป็นความภูมิใจส่วนตัว ไม่ได้เน้นเรื่องของการทำตลาดหรือกำไรเป็นที่ตั้ง ทำเพราะความสบายใจและมีความสุข ในขณะที่ผู้ผลิตอีกส่วนหนึ่งมุ่งเน้นไปที่การตลาด เหตุผลที่มาขอรับมาตรฐานก็เนื่องจากต้องการการยอมรับและความเชื่อมั่นจากผู้บริโภค และกล่าวว่าเรื่องการทำตลาดที่รับซื้อผลผลิตอย่างแน่นอน เป็นมูลเหตุจูงใจให้เกิดการผลิตเกษตรอินทรีย์ให้ได้รับมาตรฐานอย่างต่อเนื่อง พบว่าความซื่อสัตย์ ความตั้งใจจริงมีส่วนสำคัญยิ่งในการที่จะทำให้การผลิตได้รับมาตรฐานอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากเป็นสิ่งที่คุณผู้ผลิตต้องมีจรรยาบรรณ ถ้าหากมีการปฏิบัติผิดกฎระเบียบบางขั้นตอนที่ไม่อาจตรวจสอบได้ ผู้ผลิตเองเท่านั้นที่รับรู้ และผู้บริโภคเป็นผู้ได้รับผลจากการกระทำของเรา นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ทำการผลิตเกษตรอินทรีย์ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีการศึกษาสูง มีฐานะค่อนข้างดี และมีการประกอบอาชีพอื่นควบคู่ไปกับการทำเกษตรอินทรีย์ด้วย คือสามารถนำเงินจากการประกอบอาชีพเหล่านั้นมาลงทุนและหนุนเสริมในการผลิตเกษตรอินทรีย์ได้

สำหรับปัจจัยการผลิตที่มีผลต่อการผลิตเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานคือ แนวความคิดที่ติดดิน แห่ลงน้ำ แรงงาน การจัดการ และเงินทุน ซึ่งปัจจัยดังกล่าวเป็นไปตามหลักของทฤษฎีการผลิตที่ ศิณีย์ สังข์รัมย์ (2530:270) ได้กล่าวไว้ว่า ทฤษฎีการผลิตทางการเกษตรเริ่มต้นจากแนวความคิด ต้องมีการใช้ที่ดิน แรงงาน ทุนและการจัดการในรูปแบบต่างๆ ในเวลาใดก็ตาม เพื่อให้ได้ผลผลิตสูงสุด ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการผลิตและผลผลิต และปัจจัยการผลิตบางส่วนสอดคล้องกับรายงานการวิจัยเรื่อง ความเป็นไปได้ในการทำเกษตรอินทรีย์ : ศึกษากรณีตำบลบางเฒ่า อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ของบรรจง ปลายมะนะตา (2548) ในเรื่องของที่ดินและแรงงาน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการผลิต

ส่วนปัจจัยที่ทำให้การผลิตเกษตรอินทรีย์ได้รับมาตรฐานอย่างต่อเนื่องนั้น ความซื่อสัตย์เป็นสิ่งสำคัญที่สุด รองลงมาคือเรื่องของการจัดการที่ดี การตลาด มีการพัฒนาตัวเองอยู่เสมอ และความตั้งใจจริง ซึ่งผลการวิจัยในประเด็นดังกล่าวยังไม่มีผู้ใดได้กล่าวถึงไว้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ (Conclusions and Recommendations)

จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานของสำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ผู้วิจัยแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 กลุ่มปัจจัย คือ ปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานของสำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ และปัจจัยที่ทำให้การผลิตเกษตรอินทรีย์ได้รับมาตรฐานของสำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์อย่างต่อเนื่อง โดยปัจจัยที่ได้รับการจัดอันดับจากการลงความคิดเห็นของผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ สามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

ปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานของสำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ได้แก่ แนวความคิดเรื่องสุขภาพ สิ่งแวดล้อมเป็นอันดับที่หนึ่ง อันดับที่สองคือเรื่องที่ดินที่เหมาะสมและเงินทุน อันดับที่สามคือเรื่องการจัดการ แหล่งน้ำ แรงงาน และความรู้ประสบการณ์ในการทำเกษตรอินทรีย์

ปัจจัยที่ทำให้การผลิตเกษตรอินทรีย์ได้รับมาตรฐานอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ ความซื่อสัตย์เป็นอันดับที่หนึ่ง อันดับที่สองคือการจัดการที่ดี การตลาด และการพัฒนาตัวเองอยู่เสมอ ส่วนอันดับสุดท้ายคือ ความตั้งใจจริง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานของสำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ปัจจัยที่มีผลสำคัญต่อการผลิตเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานคือเรื่องของแนวความคิด เพราะเป็นทัศนคติส่วนบุคคล ทั้งในเรื่องของสุขภาพและสิ่งแวดล้อม ฉะนั้นจึงควรมีการให้ความรู้ในเรื่องเกษตรอินทรีย์แก่เกษตรกรและผู้บริโภค เพื่อให้เข้าใจและเห็นคุณค่าของการผลิต ด้านการจัดการควรมีการวางแผนงานอย่างรอบคอบเพื่อให้เกิดความเสียหายน้อยที่สุด ส่วนปัจจัยที่ใช้ในการผลิตจำพวกปุ๋ย เมล็ดพันธุ์ ควรมีการผลิตใช้เองในฟาร์มให้ได้เพื่อลดต้นทุน และเพื่อความมั่นใจว่าสิ่งที่ผลิตได้เป็นอินทรีย์แท้ ควรมีการบำรุงดินโดยการใช้น้ำพืชสดหรือพืชตระกูลถั่วเนื่องจากมีธาตุอาหารที่สูง นำดิน ปุ๋ยและน้ำเข้าตรวจวิเคราะห์เพื่อวางแผนปรับปรุงดิน วางแผนการจัดการธาตุอาหารให้เหมาะสม รวมทั้งเป็นแนวทางในการเลือกชนิดพืชให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อเสนอแนะจากการดำเนินงานวิจัย

งานวิจัยที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาในเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานของสำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ เกิดมาจากความสนใจเรื่องเกษตรอินทรีย์ในแง่มุมปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตเกษตรอินทรีย์ตามมาตรฐานของผู้วิจัย ผู้วิจัยเชื่อว่าเป็นแนวทางที่ดี เพราะปัจจัยการผลิตมีส่วนสำคัญไม่น้อยที่ทำให้การผลิตเกษตรอินทรีย์ได้รับมาตรฐาน และเล็งเห็นว่าเกษตรอินทรีย์ถือเป็นอนาคตของผลผลิตยุคใหม่ มีการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง ไม่เพียงแต่ได้รับความสนใจจากตลาดภายในประเทศ ตลาดต่างประเทศก็กำลังต้องการและตื่นตัวกับผลผลิตที่เป็นเกษตรอินทรีย์ ฉะนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือเอกชนควรมีการส่งเสริมและอุดหนุนในเรื่องนี้ เพราะการผลิตส่วนใหญ่ยังต้องใช้การลงทุนสูง เกษตรกรทั่วไปไม่สามารถที่จะทำการผลิตได้ อีกทั้งความรู้เรื่องเกษตรอินทรีย์ยังมีน้อย ขาดผู้มีความรู้และประสบการณ์ที่จะนำไปถ่ายทอดให้กับเกษตรกร และค่าใช้จ่ายในการขอรับมาตรฐานยังคงมีราคาสูงเกินกว่าที่เกษตรกรจะสามารถรับภาระได้ จึงทำให้การผลิตเกษตรอินทรีย์แบบได้รับมาตรฐานยังคงมีจำนวนน้อย ไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาด

ดังนั้นสมควรอย่างยิ่งที่จะมีการค้นคว้าวิจัยในเรื่องของเกษตรอินทรีย์ในหัวข้อต่างๆ ที่มีความหลากหลายในอันดับต่อไป เพื่อพัฒนาระบบเกษตรอินทรีย์ให้ครอบคลุมไม่ว่าจะเป็นแนวทางด้านการผลิต การจัดทำมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ การตลาดและการส่งออก อันจะเป็นประโยชน์แก่ผู้ศึกษาในโอกาสต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กระจำัง พันธุมนาวิณ และคณะ. 2518. "การพัฒนาการเกษตรเพื่อประชาชนผลจากการปฏิบัติตามแนวคิดใหม่ๆ". **ข่าวสารเกษตรศาสตร์**. (มีนาคม-เมษายน 2518) : 22-25.

ไกรสร คือประโคน. 2522. **เศรษฐศาสตร์เกี่ยวกับไร่นา**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ฉัตร ชำชอง. 2526. **หลักการจัดการฟาร์ม**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

ดิเรก ฤกษ์ห่อราย. 2524. **หลักการส่งเสริมการเกษตร**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานส่งเสริมและฝึกอบรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

----- . 2527. **หลักการส่งเสริมการเกษตร หลักการและวิธีการ**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชย์.

ดำรงศักดิ์ ชัยสนิทและก่อเกียรติ วิริยะกิจพัฒนา. 2530. **การตลาดสินค้าเกษตร**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พิเศษการพิมพ์.

ทองโรจน์ อ่อนจันทร์. 2518. "ผลของการถือครองที่ดินที่มีต่อประสิทธิภาพการผลิตและการกระจายรายได้ของเกษตรกรไทย". **วารสารเกษตรศาสตร์**. (กรกฎาคม-สิงหาคม 2518).

----- . 2530. **เศรษฐศาสตร์เกษตร (พิมพ์ครั้งที่สาม)**. กรุงเทพมหานคร : บริษัทไทยวัฒนาพานิช.

ทิพย์ ทิพย์ชัยเมธา. 2518. **เศรษฐศาสตร์การผลิตเกษตร**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สถานสงเคราะห์หญิงปากเกร็ด.

ทิพาภรณ์ ทวีกุลรัตน์. 2529. **ราคาและการตลาดภาคเกษตรกรรม**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธวัช ทองมณี. 2535. **การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจยอมรับนวัตกรรมเกษตรยั่งยืน: กรณีศึกษาเทคนิคการปลูกผักปลอดสารพิษที่ ต.เหริยง อ.ควนเนียง จ.สงขลา**. วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพมหานคร.

บรรจง ลายมะนะตา. 2548. **ความเป็นไปได้ในการทำเกษตรอินทรีย์ : ศึกษากรณีตำบลบางเถร อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี**. วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ กรุงเทพมหานคร.

เบญจพรณ ชินวัตร และคณะ. 2529. **รายงานการสัมมนาเรื่องระบบการทำฟาร์ม ครั้งที่ 3, 2-4 เมษายน 2529**. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- พงษ์ศักดิ์ อังกสิทธิ์. 2527. **การบริหารและการจัดการงานส่งเสริมการเกษตร**. เชียงใหม่ : ภาควิชาส่งเสริมและเผยแพร่ทางการเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พจน์ บุญเรือง. 2532. **การจัดการฟาร์ม : ธุรกิจไนโรนาและครัวเรือนเกษตรกร เอกสารประกอบการอภิปรายในการประชุมเชิงปฏิบัติการของประมงจังหวัดว่าด้วยเรื่อง การจัดการฟาร์ม ณ สถานีประมงน้ำจืด จังหวัดพะเยา (16 พฤศจิกายน)**. กรุงเทพมหานคร. (เอกสารอัดสำเนา)
- พรชัย เหลืองอาภรณ์. 2545. **"เกษตรอินทรีย์"** [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก: <http://www.kasetcity.com>. วันที่เข้าถึง 20 กรกฎาคม 2549
- พิศนัย กระแสอินทร์. 2518. **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับการปลูกพืชหมุนเวียนของเกษตรกรจังหวัดศรีสะเกษ**. วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพมหานคร.
- ไพรวลัย บุษราคัม. 2544. **ระดับสารเคมีตกค้างในพืชผักจากการปลูกในระบบเกษตรอินทรีย์**. วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เชียงใหม่.
- มนัส ดาเกลี้ยง. 2527. **ลักษณะการแพร่กระจายและการยอมรับเทคโนโลยีเกษตรจากรับฟังรายการส่งเสริมการเกษตร ทางสถานีวิทยุ ม.ก.บางเขนของเกษตรกรในจังหวัดสุพรรณบุรี**. วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพมหานคร.
- วัชรภรณ์ ตระกูลดิษฐ์. 2525. **ปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติเกี่ยวกับการยอมรับการทำนาแผนใหม่ของเกษตรกร**. วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร.
- วิฑูรย์ ปัญญากุล และเจษณี สุขจิตร์รัตติกาล. 2546. **สถานการณ์เกษตรอินทรีย์ไทยเกษตรอินทรีย์โลก**. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิสายใยแผ่นดิน.
- ศานิต แก้วเอี่ยม. 2528. **เศรษฐศาสตร์การผลิตทางเกษตร**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ศินีย์ สังข์รัมย์. 2530. **ธุรกิจเกษตร**. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาบริหารธุรกิจเกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- สำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์. 2546. **มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ 2003**. นนทบุรี : สำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์.
- สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ. 2546. **มาตรฐานสินค้าอินทรีย์**. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อมรศรี รอดบำรุง. 2528. **การเงินเกษตร**. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาบริหารธุรกิจเกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

อดิศักดิ์ ศรีสรรพกิจ. 2523. “การเผยแพร่วิทยากรในการพัฒนาชนบท”. **ข่าวสารเกษตรศาสตร์**. 25(กุมภาพันธ์-มีนาคม 2523) : 43-44.

อภิชาติ อนุกุลอำไพ และคณะ. 2526. **การศึกษวิเคราะห์นโยบายพัฒนาการเกษตรและกิจกรรมที่ต่อเนื่องตอนที่ 3 : นโยบายการใช้ที่ดิน แหล่งน้ำ และป่าไม้**. (เอกสารอัดสำเนา).

อารีย์ นนทประพันธ์กร. 2533. **ปัจจัยพื้นฐานบางประการที่มีผลต่อการผลิตการเกษตรในบริเวณศูนย์ศึกษาห้วยฮ่องไคร้**. วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพมหานคร.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วันอังคารที่ 12 ธันวาคม 2549 สัมภาษณ์ คุณพิสมัย รัตนพลที่ 49 หมู่ 1 ตำบลโคก
ปรัง อำเภอนิเวศบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ ผลิตภัณฑ์ข้าวหอมมะลิ 105 และพืชไร่ ได้แก่ ถั่ว พริก งา

คำถาม : ขอรบกวนประวัติส่วนตัวคุณพิสมัย

คำตอบ : ตอนนี้พี่อายุ 39 ปี จบปริญญาตรี สาขาพืชสวน จากม.เชียงใหม่

คำถาม : ก่อนที่จะมาทำตรงนี้ เคยทำงานอะไรมาก่อนบ้าง

คำตอบ : พี่เคยทำงานกับมูลนิธิขวัญข้าวซึ่งเป็นองค์กรเครือข่ายของ FAO โดยพี่อยู่ฝ่ายส่งเสริมเรื่อง การลดละเลิก การใช้สารเคมี ในจังหวัดนครสวรรค์ และที่สุพรรณบุรี ซึ่งจะทำงานร่วมกับหน่วยงานของรัฐ จะเป็นในส่วนของเกษตรตำบล

คำถาม : ทำไมถึงออกมาทำเกษตรอินทรีย์

คำตอบ : จากที่พี่ทำงานอยู่ตรงนั้น พี่ก็สงสัยว่ามันอยากตรงไหน ทำไมถึงขยายพื้นที่การทำเกษตรอินทรีย์ออกไปไม่ได้สักที พี่ทำงานตรงนั้นมา 5 ปี พอมาทำก็พอจะเข้าใจว่า เกษตรกรเองถ้าจะให้เขาทำเขาก็ทำได้ แต่ขาดแรงกระตุ้นอย่างจริงจังจากภาครัฐ บุคลากรของรัฐไม่มีส่วนสัมพันธ์กับเกษตรกรเลย นโยบายรัฐเหมือนจะสนับสนุนการใช้สารเคมี ถ้ามองในแง่ดี เขาก็ต้องการให้เกษตรกรได้ผลผลิตมากๆ แต่ถ้าถามในระยะยาวแล้วจะเป็นอย่างไร เขาบอกแค่ว่าดีอย่างเดียวไม่บอกถึงผลเสียเลย ตอนแรกพี่ก็เริ่มจากเล็กๆก่อน พี่คิดว่าเราเป็นเด็กเราไปเรียนรู้จากข้างนอกมา ยังไม่มีประสบการณ์ตรงเอง คือเรายังไม่เคยลงมือทำอย่างจริงจัง ก็เลยเริ่มจาก 5 ไร่ก่อน แล้วก็ขยายมาเรื่อยๆ ไม่มีอะไรที่เราจะรู้ไปซะทุกเรื่อง พี่จึงเริ่มจากเล็กๆก่อน พี่กลับบ้านมาเมื่อปี 42 มาขอมกท.เมื่อปี 44

คำถาม : ทำไมถึงต้องขอมาตรฐานจากมกท. ทำอินทรีย์แบบไม่ต้องขอไม่ได้หรือ

คำตอบ : พี่ขอย้อนไปสักนิดก่อนนะ คือแต่ก่อนพี่ขายข้าวสารที่ยังไม่มีมาตรฐานแต่ราคามันไม่ OK ตอนหลังพี่ก็เลยขายแบบข้าวเปลือกแทน แต่ถ้าต้องการราคาดีก็ต้องขอมาตรฐานนะ ถ้าเป็นเคมีขายได้ประมาณ 7,000 บาท/ตัน แต่ถ้าเป็นอินทรีย์จะได้ประมาณ 10,000 บาท/ตัน คนทำเกษตรอินทรีย์จะมีเรื่องที่เกี่ยวข้องกัน คือว่าคนทำแล้วจะขายที่ไหน พอจะไปขายก็มีคำถามว่า ถ้าพูดเฉยๆของเราเป็นอินทรีย์ แล้วใครจะเชื่อเพราะเขาไม่ได้มาเห็นว่าเราทำจริงๆ เราก็ต้องมีมาตรฐานมาการันตี แล้วจะได้ใช้ตัวนี้เป็นตัวช่วยให้ผู้บริโภคมั่นใจมากยิ่งขึ้น ถ้าไม่มีตรงนี้ถามว่าข้าวพี่จะขายได้ราคาขนาดนี้ไหมและในอนาคตพี่คิดว่าจะทำเครือข่ายอินทรีย์ในบริเวณนี้ออกไปด้วย พี่จึงอยากจะเข้าไปทำความเข้าใจระบบอินทรีย์ด้วย เพื่อที่จะเอาข้อมูลตรงนั้นมาเผยแพร่ได้อย่างถูกต้อง

คำถาม : คิดว่ามาตรฐานเกษตรอินทรีย์ที่ใช้อยู่ในตอนนี้เป็นเรื่องที่ยุ่งยากหรือเข้าใจยากมากไหม และค่าตรวจที่ต้องจ่ายไปคิดว่าเหมาะสมแล้วหรือไม่

คำตอบ : ต้องบอกก่อนนะว่าพี่เป็นผู้ตรวจด้วย ถ้าถามว่ามาตรฐานเป็นเรื่องที่ยุ่งยากไหม มันขึ้นกับวิธีคิดของคน ถ้าไม่เข้าใจก็เหมือนจะยาก การที่จะบังคับใจตัวเอง ไม่ให้ใส่ปุ๋ย พ่นยา แต่ถ้ามองถึงผลระยะยาวแล้ว พี่ว่าอินทรีย์ชั่วคราวจะเยอะ ถ้าง่ายตอนแรกมันอาจจะยากตอนหลัง และพี่เองเป็นคนชอบอ่านหนังสือ ถ้าเราไม่ศึกษามันอย่างจริงจัง หรือไม่มีความตั้งใจจริงแล้ว มัวแต่คิดไม่ลงมือทำซักทีมันก็ดูจะเป็นเรื่องที่ยาก...ยาก...ยากนะ แต่สำหรับพี่ที่ค่อนข้างมีประสบการณ์ทางด้านนี้ ทั้งตอนที่ทำงานส่งเสริมและก็เป็นผู้ตรวจ พี่ก็มักจะบอกกับคนอื่นเสมอว่า ถ้าพี่ทำได้ ก็คงไม่มีใครทำไม่ได้หรอก ส่วนในเรื่องค่าใช้จ่าย อย่างที่พี่บอกว่าพี่ทำงานกับมกท.ด้วยพี่ก็พอจะเข้าใจว่าเขาไม่ได้ ตั้งหน่วยงานขึ้นมาเพื่อแสวงหากำไรจากตรงนี้ เขาทำด้วยความตั้งใจจริงที่จะช่วยให้สินค้าอินทรีย์เป็นที่ยอมรับ พี่ก็เลยคิดว่าค่าใช้จ่ายก็เหมาะสมดีแล้ว พี่ก็ยินดีจะจ่าย

คำถาม : อะไรเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ตัดสินใจทำเกษตรอินทรีย์

คำตอบ : พี่ว่ามันมี 3 สิ่งที่สำคัญนะ ก็คือ วิธีคิด ความรู้ และการจัดการ ซึ่งพี่คิดว่ามันสำคัญกว่าเงินนะ การที่เราจะทำอินทรีย์เราก็ไม่ต้องคิดอะไรมากแค่คิดถึงตัวเราเองเท่านั้นแหละ ถามว่าถ้าเรายังไม่อยากจะกินของเราเองแล้วเราจะเอาไปขายคนอื่นทำไม พี่ว่าการทำเกษตรอินทรีย์เรื่องสำคัญคือจิตใจหรือแนวความคิด ต้องรู้จักรักตัวเองหมายถึงห่วงใยในสุขภาพว่าสิ่งที่เรากิน เราสัมผัสกับมันทุกวันนั้นมีผลกระทบต่ออะไรกับตัวเราบ้าง พวกสารเคมีมันจะสะสมในระยะยาว วันนี้เรายังไม่เห็นผลหรอก แต่เวลาแก่เฒ่าไปแล้วมันจะลำบาก รักสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัว รวมถึงรักในการทำอาชีพการเกษตร และเราก็ต้องเดินทางสายกลางแบบพออยู่พอกินไม่เน้นเรื่องเงิน ถ้าเราเอาเงินเป็นตัวตั้ง เราก็จะไม่มีอิสระ เวลาที่เราต้องการพักผ่อน เป็นส่วนตัวก็จะหาไม่ได้ เท่านั้นเราก็อยู่ได้ ถ้าเทียบกับชาวบ้านแถวนี้ พี่ว่าพี่ก็ดีกว่าเยอะนะ อย่างแถวนี้เขามีรายได้ปีนึงไม่ถึงแสน แต่พี่ได้อย่างน้อยแสนห้าต่อปี ถ้าเทียบเป็นผลผลิตก็ได้พอๆกันนี้แหละ ถ้าบำรุงดินดีๆ เอาใจใส่ และถ้าเราไม่เข้าใจเรื่องการจัดการเมื่อไหร่ อย่างเช่นเรื่องหอยเชอร์รี่ ซึ่งก่อนจะเป็นนักจัดการได้ เราก็ต้องมีความรู้โดยรวม เราต้องเข้าใจหอยเชอร์รี่ก่อนว่ามันมีวงจรชีวิตอย่างไร เข้าใจสิ่งแวดล้อมของเขา เท่านั้นเราก็อยู่ได้

คำถาม : การที่จะทำให้ได้มาตรฐานอย่างต่อเนื่องต้องอาศัยอะไรบ้าง

คำตอบ : พี่มองว่าถ้าคนเรามีความตั้งใจจะทำอย่างจริงจัง ใส่ใจกับสิ่งที่เราทำอยู่และรู้จักแบ่งปันสิ่งดีๆ ให้กับสิ่งที่อยู่รอบๆตัว เราก็สามารถได้รับมาตรฐานอย่างต่อเนื่องได้ มีความซื่อสัตย์ คือรู้จักรักษากฎระเบียบที่เขากำหนดไว้อย่างเคร่งครัด มีวินัยในตนเอง เพราะเราเป็นผู้ตรวจด้วย ถ้าจะหาช่องทางที่ไม่ถูกต้องก็ค่อนข้างง่าย การจะตกตาก็น่าจะทำได้ ซึ่งพี่ก็ยินดีด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อใช้ประโยชน์เท่านั้น เมื่ออนุญาตให้เผยแพร่ไปยังเว็บไซต์เป็นการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ซ้ำที่เขาเข้มงวดกับเรา เพราะถ้าเราทำจริงอย่างไรแล้วก็ต้องผ่าน อย่างตอนแรกพีก็ไม่ได้มองเรื่องมาตรฐานอะไรหรอก ในเรื่องมาตรฐานมันเป็นเรื่องของกลไกตลาดซะมากกว่าที่ทำให้ไปสมัคร การที่เราจะขายของให้กับตลาด เขาก็ต้องการตัวที่มากกว่าอันตีว่าเป็นอินทรีย์เท่านั้น อีกทั้งมันส่งผลถึงเรื่องราคาผลผลิตที่เราจะได้รับด้วย ตลาดนี่ก็เป็นตัวสำคัญของผู้ผลิตนะ คือต้องมีตลาดมารองรับ ถ้าผลิตแล้วหาที่ขายไม่ได้เรื่องมาตรฐานก็คงลำบาก อีกเรื่องหนึ่งคือการจัดการ พีต้องมีการวางแผนอย่างดีเพราะพีเป็นผู้ตรวจด้วยต้องเดินไปในนามานี้ เนื้อที่ที่ปลูกก็เยอะ 30 กว่าไร่ ต้องคิดว่าเวลาไหนจะทำอะไร เราเองก็ไม่สามารถทำคนเดียวได้ ต้องมีการจ้างแรงงานซึ่งก็ต้องวางแผนจัดการว่าจะให้เขาทำอะไรบ้าง เพื่อให้คุ้มกับค่าแรงที่เราต้องเสียไป พีไม่ได้ปลูกข้าวอย่างเดียว หลังเก็บเกี่ยวเราก็ปลูกถั่ว ปลูกงาอีก เพื่อเพิ่มธาตุอาหารให้กับดินด้วย สุดท้ายคือความขยันและอดทนเพราะเกษตรอินทรีย์ต้องใช้การดูแลมากกว่าเคมี บางช่วงอาจจะเหนื่อยหน่อย แต่พอมันลงตัวแล้วก็จะสบายขึ้น ผลตอบแทนที่ได้ก็หายเหนื่อย

คำถาม : ช่วยเล่ากระบวนการผลิตคร่าว ๆ ให้ฟังได้ไหม

คำตอบ : พีทำนาอยู่ 3 แบบ ก็คือ หว่านน้ำตม หว่านแห้งและก้นดำ นาของพีเป็นนาปี พีจะจ้างคนมาทำทุกอย่าง ยกเว้นการหว่านข้าว เพราะถ้าจ้างคนที่ไม่มีสมาธิมาทำ เขาก็จะหว่านหนา หว่านบาง บ้าง ทำให้ต้นทุนเราเพิ่ม อย่างที่บอกพีเองก็เป็นผู้ตรวจ ฉะนั้นก็จะมีแผนการทำงานไว้ว่า ช่วงไหนทำอะไร แต่พีก็จะไม่ทิ้งแปลงไปเกิน 10 วันหรอก เพราะระหว่างรอพีก็ต้องกินต้องใช้ ก็เลยต้องเข้าไปเป็นผู้ตรวจด้วย การจัดการของพีก็พยายามลดต้นทุน พีจะใช้แค่นุ้ยพืชสดที่มีอยู่ในแปลงมาช่วยในการบำรุงดินเท่านั้น ถามว่าทำไมไม่ใช้นุ้ยน้ำด้วย พีเองมีแรงงานอยู่คนเดียว ถ้าพีทำตรงนั้น พีก็ต้องจ้างคนมาทำอีก ซึ่งมันก็เป็นภาระสิ้นเปลืองสำหรับพี แต่ถามว่านุ้ยน้ำมันดีไหมมันดีแน่นอน พอได้เวลาเก็บเกี่ยวเราก็จ้างรถมา จ่ายเป็นไร่ละ 500 บาท พอทำเสร็จพีก็จะแบ่งเป็น 2 ส่วน คือเก็บไว้เป็นเมล็ดพันธุ์ต่อ เพราะถ้าซื้อก็ตกกิโล 20-22 บาท อีกส่วนก็ส่งขายแต่ก็แล้วแต่ที่เราจะตกลงกับเขาอย่างไร พีจะเปลี่ยนที่ขายไปเรื่อยๆ อย่างปีที่แล้วพีก็ไปขายให้กับกลุ่มบาคเรื่อ ที่ยโสธร แต่ก่อนขายให้กับที่สุรินทร์ เพราะแหล่งรวมข้าวมันอยู่ทางโน้น ซึ่งเราก็ต้องดูอีกในเรื่องค่ารถ เพราะเราต้องเป็นคนไปส่งให้เขาเอง อย่างปีที่แล้วค่ารถ 10,000 บาท แต่เขาช่วย 3,000 บาท เราก็จ่ายแค่ 7,000 บาท ที่จริงแล้วทางเราก็ใกล้กับกรุงเทพฯ มากกว่าแต่เราไม่ถนัดเรื่องการตลาดก็เลยต้องทำแบบนี้ ในป็นี่คิดว่าจะขายให้กับกลุ่มที่โคราช ถ้าได้ก็จะดี เพราะค่ารถก็ถูกลง

คำถาม : ที่นี้ปลูกอะไรบ้าง

คำตอบ : เราปลูกข้าวหอมมะลิ 105 งา ถั่วเขียว ถั่วลิสง ถังเหลือง ซึ่งตัวหลังๆพวกเนี้ยะมันเป็นรายได้เสริมให้กับเราด้วย แล้วพืชตระกูลถั่วก็ช่วยบำรุงดินได้ด้วย ปุ๋ยที่นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำถาม : การทำเกษตรอินทรีย์ของที่นี่มีปัญหาเรื่องอะไรบ้างไหม

คำตอบ : ที่นี่ค่อนข้างพร้อม น้ำพร้อม ที่ดินพร้อม แถมยังติดถนนอีก แต่ก็จะมีปัญหาอยู่บ้าง เรื่องของหอยเชอร์รี่แล้วก็วัชพืช ผลผลิตเราก็ลดลงไปบ้าง ที่นี่จะมีฝนผ่านประจำไม่ค่อยแล้ง เหมือนกับแถบภาคอีสาน ซึ่งถ้าฝนฟ้าเป็นใจเราก็ได้อยู่ที่ประมาณ 700 กก./ไร่ แต่ปีนี้น้ำท่วม 5 รอบแถมหอยเชอร์รี่ลงเลยได้อยู่ประมาณ 500 กก./ไร่ โดยเฉลี่ยที่จะได้อยู่ที่ 650 กก./ไร่ ต่อ สรุปลแล้วต้นทุนที่ อยู่ที่ 1,500 - 2,000 บาท/ไร่ ที่ผลผลิตเฉลี่ย 650 กิโลกรัมต่อไร่ โดยขายได้กิโลกรัมละ 10 บาท เมื่อหักต้นทุนที่เป็นเงินสดจะได้กำไรอยู่ที่ไร่ละประมาณ 4,500 บาท/ไร่ ซึ่งเป็นผลตอบแทนเฉพาะส่วนของข้าวเพียงอย่างเดียว หากรวมกับงาและพริกที่ก็ว่าเพียงพอแล้วนะ ที่ดินเราติดคลองต้นน้ำกับภูเขา จะเรียกว่าเป็นภูเขาก่อนก็ได้ นะ คือเราไม่หนักใจที่จะต้องมาเริ่มทำ เราเกิดในแหล่งดีเรามีปัจจัยค่อนข้างพร้อม แต่ตอนแรกเราก็มีปัญหาอยู่บ้าง คือในการปรับที่เราก็จ้างคนมาทำ เราก็บอกว่าที่ดอนให้กดดินลงนะ เขาก็ทำให้เรานิดหน่อย เพราะคนที่เขามารับจ้าง เขาก็แค่ทำให้มันเสร็จๆไป ไม่ให้เหนียวไม่ให้เป็ลื่องน้ำมันเขาเยอะ

คำถาม : ในอนาคตที่คิดจะทำอะไรเพิ่มเติมอีกไหม

คำตอบ : ในส่วนตัวแล้วอยากจะปรับถ่วงาให้เพิ่มเป็น 14-15 ไร่ เพราะราคาก็น่าพอใจอยู่ ดูแลก็ไม่ยุ่งยากอะไรมากนัก แล้วก็คิดที่อยากจะเอาผักมาลงด้วย พี่ก็เคยลองปลูกเล่นๆดูนะ เออมันก็ไปได้ แต่ตอนนั้นพี่ก็เหนื่อยพอดู จริงๆแล้วถ้าพูดถึงผัก คือผลผลิตต่อไร่ได้เยอะกว่าการทำนา นะ แต่โดยการจัดการเราต้องดูแลตลอด มันเป็นงานละเอียด ซึ่งพี่ก็ไม่มีเวลามากขนาดนั้น พี่เองก็เป็นผู้ตรวจก็ต้องเดินทางไปไหนมาเนี่ยตลอดเวลา แต่จริงๆก็อยากทำนะ แต่ต้องศึกษาหาข้อมูลให้มากกว่านี้แล้วก็ต้องลงไปเรื่อยๆก่อน

วันที่ 13 ธันวาคม 2549 สัมภาษณ์ คุณสุนันท์ ชมดี บริษัท เขาค้อทะเลภู จำกัด 137 หมู่ 5 ตำบลทุ่งสมอ อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ผลิตผัก ผลไม้ ข้าว พืชไร่ และสมุนไพร

คำถาม : ขอทราบประวัติส่วนตัวคุณสุนันท์

คำตอบ : เดิมพี่เป็นคน จ.ปราจีนบุรี มีพี่น้องด้วยกัน 9 คน พี่เป็นคนที่ 4 พี่เรียนจบชั้นมัธยมต้น ตอนนีพี่อายุ 50 ปีแล้ว ในส่วนของเขาค้อทะเลภูจะมีคนร่วมดูแลอีกคนหนึ่งนั่นก็คือ คุณสนธิ์ ชมดี เป็นพี่ชายของพี่เอง พี่สนธิ์จบนิติศาสตร์ จากจุฬาฯ เป็นอาจารย์พิเศษที่ม.ศิลปากร เป็นอาจารย์บรรยายพิเศษอีกหลายมหาวิทยาลัย พี่สนธิ์จะคล่องด้านการตลาด ส่วนพี่จะลุยทางการผลิตและดูแลรีสอร์ทการตลาดก็พอดูๆไปได้บ้าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำถาม : เดิมทีนี้ทำอะไรมาก่อน

คำตอบ : เมื่อก่อนทำเกี่ยวกับที่ดินจัดสรร แล้วก็ขายผลิตภัณฑ์ทางการก่อสร้างมากกว่า ก็คือ เป็นพวกเหล็กชิ้นรูป พวกเกี่ยวกับโครงผนัง ซึ่งในตอนนี้เราจะทำที่กรุงเทพฯ จริงๆแล้วสมัยเด็กๆก็อยู่ต่างจังหวัด ชอบชีวิตที่ต่างจังหวัดมากกว่า เข้ากรุงเทพฯก็เพื่อทำธุรกิจ แล้วก็หาความรู้ หาเงินหาทอง พอปั่นปลายชีวิตก็อยากกลับสู่ธรรมชาติมากกว่า อยากมีชีวิตที่สงบ ได้ออกกำลัง ภาย ได้ทำอะไรที่เป็นธรรมชาติ อยู่ในเมืองก็อย่างว่ามันไม่ได้สัมผัสกับธรรมชาติจริงๆ

คำถาม : แล้วทำไมถึงหันเหมาทำเขาค้อทะเลภูได้

คำตอบ : เริ่มต้นจากรู้จักคนเพชรบูรณ์แล้วอยากจะมาเที่ยวเขาค้อ เลยให้เขาพามาเที่ยว พอได้มาเที่ยวแล้วก็ติดใจ ชอบภูมิประเทศและอากาศที่นี่ ก็เลยคิดว่าเราน่าจะหาที่จับจองเอาไว้ เป็นที่อยู่ในช่วงที่ไม่อยากทำงานในกรุงเทพแล้ว ก็เลยได้ที่แปลงนี้มา พอได้มาอยู่ก็คิดว่า ถ้าเราอยู่ โดยไม่ได้ทำอะไร อยู่ไปลอยๆ ก็ไม่มีรายได้อะไรที่จะมาจุนเจือค่าใช้จ่ายในบ้าน ก็เลยมีแนวคิดที่ว่า เราน่าจะหาอะไรทำที่สามารถทำให้เกิดสิ่งดีๆในชีวิตเราได้พร้อมกับมีรายได้ไปด้วย สิ่งที่เราเคย อยู่เคยสัมผัสมาในชนบทน่าจะมาทำตรงนี้ได้ เลยซื้อที่ไว้ 50 กว่าไร่ พี่ชายคือคุณสนธิ เป็นคนริเริ่ม เรามาอยู่ที่นี่ด้วยกัน สร้างมันมามากับมือ ปลูกป่า ปลูกพืช ปลูกสมุนไพร ลามไปถึงกระทั่งทำรีสอร์ท ในเรื่องการทำการเกษตรนั้นไม่ใช่เรื่องยากอะไรสำหรับพี่ เพราะพี่เป็นลูกชาวนา ชาวไร่อยู่แล้วก็ ผูกพันกับตรงนี้มา

คำถาม : แล้วทำไมถึงสนใจทำเกษตรอินทรีย์

คำตอบ : จริงๆ เป็นคนชอบปลูกต้นไม้ สะสมพืชพันธุ์สมุนไพรและผักพื้นบ้าน พอได้มา อยู่ที่นี่ก็เอามาปลูกไว้ มันเริ่มโต เริ่มเยอะขึ้น พอถึงช่วง Low season (หน้าฝน) ไม่ค่อยมีลูกค้า ก็ นำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ พวกชาและสมุนไพรขี้ผึ้ง ลูกค้ำทานแล้วติดใจ ถามหา ก็เลยทำ เป็นแพ็คเกจออกไป ในการบรรจุขวด บรรจุของ ต่อมาลูกค้าก็ถามว่าจะหาซื้อได้ที่ไหนได้บ้าง ทาง เราก็เลยหันมาทำขายมากขึ้น ต่อมาก็มีคนมาขอเป็นตัวแทนจำหน่าย ผลิตภัณฑ์ของเราก็เลย เติบโตมาเรื่อยๆ เป็นงานของเขาค้อทะเลภูจนถึงทุกวันนี้ ในส่วนของเกษตรอินทรีย์ เราเริ่มมานาน แล้ว ประมาณ 10 กว่าปีแล้ว ที่ทำมาเรื่อยๆเลยเราก็พยายามปรับเข้าหาเกษตรอินทรีย์ ปัญหา ระหว่างรอยต่อยังมีเนื่องจาก เรายังไม่คุ้นเคยกับเกษตรอินทรีย์ที่แท้จริง อย่างเช่นแรกๆ มีหญ้าคา เยอะ ยังไม่เป็นป่าอย่างนี้ เราก็ใช้ยาฆ่าหญ้ามาปราบ ซึ่งต่อมาเราก็คิดได้ว่า เป็นความคิดที่ผิด พอ เราคิดถึงป่า ทำไมป่าไม่มีหญ้าคา เพราะมันรุ่มรึ้นนี่เอง พอเริ่มปลูกก็ยังมีหญ้าคาอยู่บ้าง พอเข้า ปีที่ 2 ปีที่ 3 ก็เริ่มน้อยลง เราก็ปลูกแซมด้วยสมุนไพร เราก็ไม่ต้องพึ่งพาสารเคมีหรือยาฆ่าแมลง แล้ว เราเริ่มทำเช่นนี้มาตั้งแต่ปี 36 แต่เราเพิ่งจะมาขอมาตรฐานของ มกท.เมื่อปี 49 ที่พี่กว่าจะขอ มาตรฐานก็เพราะว่า เรามีป่า 50-60% ของพื้นที่ แล้วเราก็ปลูกพืชผลทางการเกษตรแซมลงไป ปลูก

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่จะแบ่งว่ามีน้ำกี่ไร่ มะม่วงกี่ไร่ ข้าวฟ่างกี่ไร่ ข้าวโพดกี่ไร่ ทำให้เราไม่สามารถระบุได้ แล้วช่วงนั้นพี่ก็มึนงานอย่างอื่นยุ่งมากจึงทิ้งเรื่องการขอมาตรฐานไว้ก่อน ทิ้งไว้ 10 กว่าปีก็คิดว่าอย่างไรก็แล้วแต่ต้องขอมาตรฐานในปีนี้ (ปี49) ให้ได้ พี่ก็เลยโทรไปคุยเองอธิบายให้เขาฟังว่าเราทำเกษตรแบบนี้พอจะให้คำแนะนำอะไรกับเราได้บ้าง เขาก็อธิบายให้เราฟังว่าเราควรทำการประมาณการออกมาเลย สมมุติว่ามี 5 ไร่ เราทำการปลูกอยู่ 5 อย่าง เราก็ดูว่าอย่างไรมีมากกว่ากัน ตอนแรกเราก็คิดไม่ออกว่าจะทำอย่างไรดี เพราะเอกสารที่เขาให้มามันไม่สอดคล้องกับการทำเกษตรธรรมชาติอย่างที่我们是 ซึ่งก็เป็นเรื่องที่ค่อนข้างลำบาก แต่พอได้ศึกษาและเมื่อไม่เข้าใจก็ถามเขาอยู่เรื่อยตอนนี้เรียกว่าลึกซึ้งแล้วก็ได้

คำถาม : แล้วพอจะแบ่งได้ไหมว่าปลูกอะไรบ้าง

คำตอบ : พี่จะมีตารางการปลูกต่อปีว่าปีนี้เราจะปลูกอะไรบ้าง จะมีตารางแผนก่อนล่วงหน้า เวลาปลูกเราจะทำการบันทึกทุกวัน ว่าเราปลูกอะไรไปเท่าไร ที่นี้ปลูกพืชผลทางการเกษตรกว่า 100 ชนิด พวกผักก็จะเป็นผักสลัด ผักที่ใช้ในครัวก็พวก พริก มะเขือ ส่วนพวกที่ส่งโรงงานก็จะเป็น เก๊กฮวย มันท์ หนุ่ยหวาน เขาก้อย กระเจี๊ยบ ตะไคร้หอม ขมิ้นชัน พวกไพร เลมอน ฝรั่ง ว่านชักมดลูก อีกทั้งเรายังทำการปลูกข้าวด้วยแต่ไม่ได้ปลูกในแปลงที่นี้เพราะว่าพื้นที่ไม่พอปลูก และกำลังให้ชาวบ้านแถวนี้ปลูกด้วย

คำถาม : ในเรื่องการปลูกผักกับทำนา หรือปลูกงา มีความแตกต่างกันมากน้อยแค่ไหน อย่างไรบ้าง

คำตอบ : คือมันก็ต้องเอาใจใส่กันทั้งนั้น แต่การปลูกผักเราต้องให้การดูแลเป็นพิเศษ ทั้งในส่วนการผลิต การจัดส่ง การขาย เพราะว่ามันจะเน่าเสียง่าย แปรรูปก็ไม่ได้ เราจึงปลูกเพื่อเอาไว้กินไว้ใช้ในรีสอร์ทของเรามากกว่า แต่ก็จะมีแบ่งขายไปที่กรุงเทพฯบ้าง ส่วนการทำนาเราก็ไม่ต้องใช้คนงานมาก เก็บไว้ได้นาน งาที่เราปลูกเราก็เอามาหีบ ทำเป็นน้ำมันงา เดี่ยวจะพาไปดูที่หีบนะ

คำถาม : มีการเลือกอย่างไรว่าปีนี้จะปลูกหรือไม่ปลูกพืชตัวนั้นตัวนี้

คำตอบ : คือเรามีโรงงานแปรรูปผลผลิต สมมุติว่า ปีนี้เราใช้กระเจี๊ยบไป 5 ตัน แล้วเราก็ประมาณการณ้แนวโน้มทางการตลาดว่า การขายของเราจะเพิ่มขึ้นประมาณกี่เปอร์เซ็นต์ เราก็ใช้ตัวเลขเหล่านี้มาคำนวณหาปริมาณการปลูก และเราก็ต้องมาบวกกับปริมาณการใช้ในครัวรีสอร์ทของเราด้วย แต่ในส่วนของสมุนไพรก็ค่อนข้างเย็นพื้นอยู่แล้ว

คำถาม : ที่นี้มีเนื้อที่ประมาณเท่าไร

คำตอบ : ประมาณ 200 ไร่ เป็นเกษตรอินทรีย์ทั้งหมด เป็นการทำเกษตรแบบครบวงจร คือ ผลิตปุ๋ยเอง ปุ๋ยของเราจะนำเศษวัสดุที่เหลือใช้จากโรงงาน อย่างเช่น พวกงาดำ ทานตะวัน เราก็จะเอากากมา แกลบเราก็จากกรสีข้าว ซึ่งเราก็มีโรงสีเล็กเป็นของเราเอง แต่ก่อนเราบำรุงดินโดยเอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งวนเวียนสำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาก็เท่านั้น เมื่อนุญาตเห็นไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ใช้ปุ๋ยพืชสด เอามาทำเป็นปุ๋ยหมักส่วนหนึ่ง อีกส่วนหนึ่ง อีกส่วนหนึ่งจะใช้ปุ๋ยซีโก้ แต่เดี๋ยวนี้ไม่ได้ใช้แล้ว เพราะรู้ว่าจะทำให้มีโรคแมลงเยอะ อีกอย่างคือ ทาง มกท. ยังไม่ยอมรับให้ใช้ ถ้าจะเลือกใช้มูลสัตว์เราต้องหมักไว้ประมาณ 30 วัน เพราะจะทำให้ไข่พยาธิตาย

คำถาม : ก่อนที่จะเริ่มทำเกษตรอินทรีย์พอจะมีความรู้เรื่องนี้มาก่อนไหมคะ

คำตอบ : จริงๆ แล้วเราศึกษามาจากบรรพบุรุษ ปู่ ย่า ตา ยาย ของเรา ซึ่งแต่ก่อนนี้พวกเค้าไม่เห็นต้องใช้สารเคมีเลย พี่ผลก็งามดี เราเลยคิดถึงตรงจุดนี้ พร้อมกับศึกษาหาความรู้เรื่องเกษตรอินทรีย์ไปด้วย ทั้งอ่านหนังสือทั้งลองผิดลองถูกด้วยตนเองไปเรื่อยๆ จนกระทั่งแน่ใจว่าเราสามารถทำเกษตรอินทรีย์ที่ยั่งยืนได้

คำถาม : ได้ศึกษาข้อมูลเรื่องเกษตรอินทรีย์ จากแหล่งไหนบ้าง (มีคนมาส่งเสริมให้ทำ หรือเราเข้าอบรมจากที่ไหนบ้าง)

คำตอบ : ความรู้ที่ได้ส่วนใหญ่พี่ไม่ค่อยได้ไปอบรมที่ไหน จะมีหนังสืออ่านเยอะมาก แล้วก็จะมีน้องๆ ที่เข้ามาฝึกงาน ก็แลกเปลี่ยนความรู้กัน

คำถาม : ทำไมถึงเลือกที่จะขอมาตรฐานกับ มกท.

คำตอบ : พี่ว่า มกท. เป็นหน่วยงานที่ได้รับการยอมรับไปทั่วโลก พอคนซื้อเห็นตรา ก็จะเกิดความเชื่อมั่นในสินค้าของเรา

คำถาม : ที่นี้มีการจัดการ ดูแลผลผลิตอย่างไรบ้าง

คำตอบ : ถ้าเราจะเริ่มทำเกษตรอินทรีย์ เราจะฟื้นดินก่อน โดยการหว่านเมล็ดพืชบำรุงดิน เช่น โสน (ที่นี้มีเยอะ) พี่ตระกูลถั่วทั้งหลาย แล้วตามด้วยปุ๋ยที่เราหมักไว้ เพราะเราจะมีจุลินทรีย์ในการช่วยบำรุงดิน พอโสนและถั่วต่างๆ โตขึ้นเราก็จะทำการกลบหน้าดิน เพื่อทำเป็นปุ๋ยพืชสด พอดินดี เราก็จะปลูกพืชผักลงไปได้ การปลูกพืชผักเราจะไม่ได้ปลูกอย่างเดียว ก็จะมีพริก สลัดกับมะเขือและผักต่างๆ ปลูกแซมกันไป แต่เราก็ต้องมีความรู้เรื่องพืชผักต่างๆ ที่เราปลูกด้วยว่าเมื่อโตเต็มที่ขนาดของใบมันกว้างเท่าไร รากลึกไหม ต้องการแสงขนาดไหน น้ำเยอะไหม คือเราจะเลือกปลูกพืชที่อยู่ร่วมกันได้ เกื้อกูลกัน

คำถาม : วัตถุประสงค์ที่ใช้ในการทำปุ๋ยได้มาจากแหล่งใด อย่งไรบ้าง

คำตอบ : วัตถุประสงค์ที่ใช้ในการทำปุ๋ยเรามีความพร้อมอยู่แล้ว 75% เพราะเรามีป่าไม้ (ที่เราปลูกไว้) เราก็จะใช้ใบไม้แห้งจากป่า พวกกระถินเทพา ซึ่งให้ไนโตรเจนสูง แล้วเราก็มีกากงา ทานตะวัน มะพร้าว แกลบ จากการที่เราแปรรูปผลิตภัณฑ์อีก 25% แต่เราก็ยังต้องซื้อปุ๋ยคอกอยู่

คำถาม : ที่นี้มีการใช้เครื่องจักรอะไรบ้างไหม

คำตอบ : ก็จะเป็นพวก รถอีเก้ง ไว้เก็บเศษใบไม้ เอาวัตถุประสงค์เข้าโรงสี (งา ทานตะวัน ข้าว) เครื่องตีบดิน (ให้ดินผสมกับใบไม้และให้ใบไม้ย่อยสลายเร็วขึ้น)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำถาม : ในส่วนของแรงงานมีการจ้างงานอย่างไรบ้าง

คำตอบ : เราจะมีแรงงานส่วนใหญ่จะเป็นแบบชั่วคราว ถ้าแรงงานประจำก็เป็นพวกหัวหน้าคนงาน แรงงานก็เป็นพวกชาวเขาเผ่าม้ง ลีซอ ประมาณ 30-40 คน ในส่วนของเกษตรกรอินทรีย์เราก่อนข้างที่จะใช้แรงงานเยอะไม่เหมือนพวกเคมี คือเราสังเกตจากการทำของพื้นที่รอบๆ เราต้องใกล้ชิดกว่า อย่างในเรื่องเมื่อเกิดโรคแมลงระบาด ถ้าพอที่เค้าใช้สารเคมีก็พยายามฉีดก็ช่วยได้แล้ว แต่ของเราต้องขยันลงแปลง ไปตรวจดู และให้น้ำหมักป้องกัน เราจะจำกัดพื้นที่ไม่ให้กระจายออกไปมาก คือ เราจะทำลายผลผลิตนั้นๆเลย ถ้ามันเป็นมาจริงๆ ทำให้ราคาของเรามีราคาสูงไปด้วย เพราะถ้าถูกกว่านี้เราก็คงทำต่อไม่ไหวเหมือนกัน เฉพาะค่าแรงชั่วคราว สัปดาห์หนึ่งตก 3,500 บาท

คำถาม : ในเรื่องของระบบน้ำที่นี่เป็นอย่างไรบ้าง มีการจัดการดูแลอย่างไร

คำตอบ : น้ำที่นี่ยังค่อนข้างจะสมบูรณ์ คือเราซื้อที่แต่ละแปลงจะเลือกที่มีแหล่งน้ำอยู่ด้วย เพราะเราชอบทำการเกษตรอยู่แล้ว และเราก็จะขุดสระขนาดใหญ่ไว้ 1 สระ สระเล็กๆอีกประมาณ 3-4 สระ เราจึงมีน้ำใช้ตลอดปี

คำถาม : ที่นี่ประสบปัญหาเรื่องโรคแมลงและภัยธรรมชาติบ้างไหม

คำตอบ : เรื่องโรคแมลงช่วงหน้าหนาวก็มีบ้างเหมือนกัน (หมัดกระโดด) เรายังจะใช้น้ำชีวภาพฉีดพ่น แต่เราก็ไม่ได้วิตกในเรื่องนี้ คือถ้าไม่ไหวจริงๆก็จะเปลี่ยนปลูกใหม่ แต่เราก็จะศึกษาว่าแมลงชนิดนั้นๆไม่ชอบอะไร เรายังจะใช้ต้นนั้นไปปลูกใกล้กับผลผลิตที่เราต้องการจะปลูก ที่ที่หนึ่งถ้าครบรอบเก็บเกี่ยวเราก็จะเปลี่ยนพืชชนิดอื่นมาปลูกแทนที่หมุนเวียนกันไป ในส่วนของภัยธรรมชาติก็จะมีบ้าง คือฝนตกมากเกินไป ทำให้รากเน่า ที่เห็นจะเป็นปัญหาก็คือลูกเห็บมันทำให้ต้นข้าวล้มเก็บยาก ข้าวจมน้ำถ้าเก็บไม่ทันข้าวก็เน่าเสียหาย

คำถาม : สินค้าของที่นี่จัดจำหน่ายที่ไหนบ้าง อย่างไร

คำตอบ : เราจะมีร้านค้าเป็นของเราเอง ชื่อว่า ไทสบาย ก็จะส่งขายที่นั่นประจำจริงๆ เดอะมอลล์และท็อปก็อยากให้เราไปขายแต่เราไม่สามารถทำได้ เพราะเราผลิตไม่ทัน แล้วยังมีครัวที่นี้อีก(เขาค้อทะเลภู) ซึ่งลูกค้าก็เยอะพอสมควร เราเลยต้องมองที่ตัวเราเองก่อน แต่ในอนาคตคิดว่าเราจะสร้างเครือข่ายทำเกษตรอินทรีย์ แล้วเราจะเป็นแหล่งรับซื้อ ทางเราเองจะได้มีผลิตภัณฑ์มากขึ้นด้วย ส่วนวิธีการจัดจำหน่าย เราจ้างให้คนมาขนส่งสินค้าให้ เพราะเราดูแลไม่ไหว แต่ก่อนเราเคยทำเอง แต่ก็เดี๋ยวเป็นโนนเป็นนี่ คนงานอู้บ้าง ออกนอกเส้นทางบ้างทำให้สินค้าเราเสียหาย เพราะระยะทางไม่ใช่ใกล้ๆ เราเลยจ้างเป็นเที่ยว ปีกอัพเที่ยวละ 4,000 บาท สัปดาห์ละ 1-2 เที่ยว ช่วงนี้จะเป็นพวกกระเช้าปีใหม่เยอะอาจเป็นสัปดาห์ละ 3 เที่ยว ถ้าสินค้า(แปรรูป)เสร็จเร็วเราก็จะส่งขายเร็ว ซึ่งนอกจากจะปลูกเอง เราก็พิมพ์ฉลากเอง คือทำทุกอย่างเองเกือบครบวงจร

เอ็กส เกรนเป็นเอ็กสสารที่ส่งมอบให้ให้กับเกษตรกรในเพื่อใช้รักษาพืชพันธุ์ ไม้ยืนต้น ไม้ประดับ ไม้ใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำถาม : เงินทุนหมุนเวียนของที่นี่ได้จากแหล่งไหนบ้างอย่างไร

คำตอบ : แรกเริ่มเราทำธุรกิจที่กรุงเทพฯ เงินทุนเริ่มต้นก็มาจากส่วนนั้น แล้วเราก็ทำรีสอร์ทหารายได้ไปด้วย เริ่มเราซื้อที่ 50 กว่าไร่ แล้วก็ตัดแบ่งขายด้วย เราก็เอารายได้มาพัฒนาระบบสาธารณูปโภค น้ำ ไฟฟ้า ถนนหนทาง มีรายได้หมุนเวียนจึงซื้อที่ขยายออกไปกว่า 200 ไร่ แล้วเราก็ปลูกป่าไม้ด้วย ซึ่งเมื่อก่อนเราเคยบริหารจัดการจนทำให้ทราบว่าไม้อะไรที่ขายได้บ้าง และอะไรเป็นจุดขายของเขา คือ นั่นก็คือ สนสามใบ เพราะฉะนั้นนี่ถึงปลูกสนสามใบไว้เยอะ ต้นหนึ่งขายไม่ต่ำกว่า 150 บาท ให้เขามาขุดไปเองเราแค่ปลูกไว้ แล้วมันยังทำให้พื้นดินชุ่มชื้นอีกด้วย หญ้าคากี่ไม่มี เราก็จะมีรายได้ตรงจุดนี้ด้วย

คำถาม : กลุ่มผู้บริหารเป็นประเภทใดบ้าง มีปัญหาในส่วนนี้หรือไม่อย่างไร

คำตอบ : ส่วนใหญ่เป็นคนที่มีคุณภาพ น่าจะเป็นกลุ่มคนที่มีรายได้ระดับกลางถึงระดับสูง เพราะสินค้าเราค่อนข้างมีราคาสูงกว่าสินค้าตามท้องตลาดทั่วไป ในเรื่องความเข้าใจของผู้บริโภคก็ยังสับสนอยู่บ้าง ว่าผลิตภัณฑ์ปลอดสารเคมี ผลิตภัณฑ์ไร้สารพิษ และผลิตภัณฑ์อินทรีย์ เป็นเรื่องเดียวกัน ซึ่งตรงนี้ก็ต้องฝากผ่านผู้ที่เกี่ยวข้องมาประชาสัมพันธ์ในตรงจุดนี้ด้วย แต่ถ้าคนที่คลุกคลีแล้วจะรู้ว่า ผลิตภัณฑ์อินทรีย์ต่างกับผลิตภัณฑ์ที่ผ่านการใช้การเคมีอย่างสิ้นเชิง อย่างเช่น หัวแครอทที่เป็นอินทรีย์ หัวจะเล็ก น้ำในหัวจะน้อย แต่จะแน่นมีกากใยสูงกว่าเคมี เวลาคั้นน้ำ น้ำที่ได้จะเข้มข้น รสชาติดีกว่า เปรียบเทียบแล้วจะรู้กันทันที

คำถาม : เรื่องคู่แข่งสำหรับที่นี่แล้วเป็นอย่างไรบ้าง

คำตอบ : ในเรื่องของเกษตรอินทรีย์คู่แข่งไม่ค่อยมี พี่ว่ามันแล้วแต่ Concept คนละแนวความคิด ซึ่งของเราเป็นเกษตรอินทรีย์ที่แปรรูปด้วย เราไม่เน้นการพึ่งพาสารเคมี เราทำแบบพึ่งพาตนเอง ป้อนโรงงานของเรา ในครัว ในรีสอร์ท

คำถาม : ที่นี่มีลูกข่ายในการทำเกษตรอินทรีย์ไหม

คำตอบ : ตอนนี้ก็เริ่มไปทำที่ ตาก จะเป็นชาวกะเหรี่ยง ให้เขาปลูกถั่ว ปลูกงาให้เรา เพราะที่ดินบริเวณนั้นยังอุดมสมบูรณ์อยู่มาก คิดว่าน่าจะดีกว่าที่เขาคือ เพราะที่นี่ส่วนใหญ่ใช้แต่สารเคมีการดึงมาทำอินทรีย์ค่อนข้างลำบาก

คำถาม : ปัจจัยสำคัญของการทำเกษตรอินทรีย์มีอะไรบ้าง

คำตอบ : ปัจจัยสำคัญคือ (1) แนวความคิดและความรู้ในการทำเกษตรอินทรีย์ ตรงนี้สำคัญมาก ต้องทราบก่อนว่าการทำเกษตรอินทรีย์ทำอย่างไร และเป้าหมายของเราอยู่ที่ตรงไหน สำหรับที่เป็นเรื่องของความสุขที่ได้ทำ เราเองก็ได้มีสิ่งดีๆไว้กิน แถมยังทำให้คนอื่นสัมผัสกับสิ่งดีๆเหล่านี้อีก และพี่ก็อยากเผยแพร่ สิ่งเหล่านี้ออกไปให้คนอื่นยอมรับ เป็นที่รู้จัก ว่าการทำเกษตรอินทรีย์ไม่ใช่เรื่องยาก ในส่วนของผลผลิตที่คิดเพียงแค่ว่าได้ผลผลิต 50% ของที่ปลูกไว้ก็ถือเป็นเป้าที่พอใช้ได้ ไม่ว่ารณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เรื่องที่ดีแล้ว (2) เราต้องมีที่ดินที่เหมาะสม ของเราก่อนข้างที่จะพร้อม เพราะเราปลูกแนวกันลม ไร่กว่า 10 ปีแล้ว มีที่ดินที่อุดมสมบูรณ์ มีน้ำตลอดทั้งปี สะดวกต่อการขนส่ง เนื้อดินก็ไม่ต้องบำรุง มากเพราะมันเป็นลักษณะของป่าสมบูรณ์อยู่ในตัว (3) เรามีวัตถุประสงค์จากโรงงานไว้แปรรูปทำปุ๋ย มี เศษใบไม้ในไร่ของเราเยอะมาก พวกเปลือกผลไม้ก็ใช้ได้ นอกจากนี้ยังมีพวกกากงาที่เหลือจากการ สกัดน้ำมัน เรามี ค่อนข้างที่จะครบ มีเพียงปุ๋ยคอกที่เราต้องซื้อจากข้างนอก (4) ในเรื่องของ แรงงานเพราะการทำเกษตรอินทรีย์ต้องใช้แรงงานมาก ในการดูแล ยิ่งถ้าเป็นผักด้วยแล้วต้องใช้ แรงงานมากเลยทีเดียว (5) เรื่องที่สำคัญอีกเรื่องคือ การจัดการ เพราะเราปลูกพืชหลายอย่างทั้งพืช ไร่ พืชสวน สมุนไพร แต่ละ crop อายุก็ไม่เท่ากัน ต้องแบ่งพื้นที่ให้ลงตัว ต้องรู้ว่าจะปลูกอะไรคู่กับ อะไรเพื่อป้องกันแมลงด้วย อีกทั้งต้องจัดการแรงงานให้ทำงานคุ้มกับค่าแรง เนื่องจากพืชมูลค่าอื่น ด้วย ทำให้การจัดการนั้นสำคัญมาก เงินทุนก็มีส่วนนะ สำหรับการเริ่มทำเกษตรอินทรีย์เพราะมี ค่าใช้จ่ายในการดูแล ค่าแรงงาน มันเป็นเรื่องละเอียดอ่อน ต้องหาเงินสำรองไว้ด้วย ดีว่าเรามีธุรกิจที่ เกื้อหนุนกันได้

คำถาม : เคยมีประสบการณ์ด้านสุขภาพเกี่ยวกับเกษตรเคมีบ้างไหม

คำตอบ : พี่เองไม่ได้เข้าไปคลุกคลีกับเกษตรเคมี เพียงแต่เคยฉีดยาฆ่าหญ้า แต่ไม่เคยพ่น ยาฆ่าแมลงเลย เพราะต้องการเพียงให้พื้นที่มันโล่งเตียน แล้วทำเกษตรได้ง่ายขึ้น การทำเกษตรถ้า เราลงทุนในการทำนา 1 ไร่ เรา ไถคราด หว่านข้าว ฉีดปุ๋ยเคมีลงไปเต็มที่ เพื่อให้ได้ข้าวหลายๆ อาจจะได้ไร่ละ 50-70 ถัง/ไร่ แต่พี่ไม่ได้คิดถึงตรงจุดนั้น พี่คิดว่าในหนึ่งไร่ถ้าเราได้ 30 ถัง จากการ ทำเกษตรอินทรีย์ พี่ก็พอใจแล้ว เพราะผลที่ตามมาเราได้กำไรของชีวิต สุขภาพเราดีกว่า ได้กินของ ที่มีประโยชน์ ร่างกายไม่อ่อนเพลียง่าย แล้วเราก็อยากมีอะไรดี ๆ อย่างนี้ไว้กินด้วย

คำถาม : ในส่วนของมาตรฐานเรื่องยุ่งยาก ลำบากอะไรบ้างไหม

คำตอบ : คิดว่าถ้าเราทำให้เข้าที่แล้วสามารถลบบรรดอระหว้าอินทรีย์กับเคมีออกไปได้ ต่อมาก็เป็นเรื่องของธรรมชาติ ระบบนิเวศของพื้นที่บริเวณนั้นไป พี่คิดว่ามันไม่ใช่เรื่อง หรือลำบาก อะไร เราสามารถจัดการมันได้ อย่างเช่น เกิดโรคระบาดเราก็ปลูกพืชผสมผสานขึ้นเป็นแปลงๆ ไร่ ไม่ให้มันระบาดข้ามไปได้ ในส่วนของค่าใช้จ่ายในการขอมาตรฐานพี่คิดว่าเหมาะสมดีแล้ว เพราะว่าผู้ตรวจเองก็ต้องออกนอกพื้นที่ ต้องมีการเดินทาง ค่ารถก็เบิกตามความเป็นจริงอยู่แล้ว

คำถาม : ปัญหาที่นี้ประสบจะมีอะไรบ้าง

คำตอบ : ปัญหาที่สำคัญก็ในเรื่องของแรงงาน เพราะค่าแรงสูง สัปดาห์ละประมาณ 3,500 บาท ราคาผลผลิตเลยสูงตามต้นทุนไปด้วย เราจึงต้องมีการวางแผนการใช้แรงงานที่มีในแต่ ละวันอย่างคุ้มค่า เช่น วันนี้มีแรงงานที่ทำอยู่ในแปลง 5 คน 5 คนเนี่ย ทำอะไรจึงจะคุ้มค่าแรง ต้อง มีการจัดการดูแลที่ละเอียดอ่อน อีกเรื่องเห็นจะเป็นผลผลิตไม่พอจำหน่าย เพราะเราเป็นเกษตร

เอ็กสโตนเป็นเอ็กสโตนที่ส่งมอบให้บริษัทเรอเนซอง ในเพื่อที่เราคือเห็น นั่น เหมือนอยู่ เห็นไปใช้ประโยชน์ในการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อินทรีย์การที่คิดถึงเรื่องผลผลิตเป็นหลักก็ค่อนข้างทำได้ลำบาก เพราะเราไม่ได้ใช้สารเคมีในการเร่งให้ผลผลิตมีปริมาณมากๆตามที่เรต้องการ เราต้องพึ่งพาธรรมชาติและนิเวศบริเวณนั้น ถ้าพูดถึงเรื่องรายได้ ต้นทุน ที่เป็นพืชไร่ไหนหรือ สินค้าของเราค่อนข้างหลากหลาย การประมาณรายได้เฉพาะตัวที่เป็นพืชไร่อย่างเดียวมันค่อนข้างยาก เพราะบัญชีที่เราทำเป็นสินค้าเกษตรรวมมีทั้งของสด ของแปรรูป ถ้าให้ประมาณการรายได้ในส่วนนี้ก็อาจจะประมาณเกือบๆ ห้าแสนนะ

คำถาม : ในอนาคตจะขยายกิจการเป็นไปในรูปแบบไหนบ้าง

คำตอบ : พี่คิดว่าเราจะขยายเป็นเครือข่าย คือแนะนำให้พนักงานที่ทำงานอยู่กับเรา เพราะว่าพวกนี้ได้เรียนรู้ได้สัมผัสเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์อยู่แล้ว ก็อาจจะง่ายขึ้นที่จะแนะนำ ชักชวนให้พวกเขามาเป็นเครือข่ายกับเรา ซึ่งทางเราจะรับซื้อไว้เองทั้งหมด แต่ต้องมีการวางแผน และจัดการเรื่องของผลผลิตที่ได้มาอย่างดี ซึ่งเป็นเรื่องที่ยากแต่ในอีกไม่นานนี้พี่คิดว่าจะได้เริ่มทำให้เป็นเครือข่ายสักที ส่วนของโทสบายพี่ก็อยากจะขยายสาขาออกไปอีก แต่ก็ติดอยู่ที่ว่าของเรายังมีน้อยอยู่ ถ้าหากจะให้เอาไปขายที่ห้างผลิตภัณฑ์ของเราก็จะไม่โดดเด่น มีสินค้าทั้งเคมีและอินทรีย์ปะปนกัน แต่ถ้าวางที่ร้านโทสบายสินค้าเราจะเด่นออกมาเลย ดูเป็นของเพื่อสุขภาพ

คำถาม : การได้รับมาตรฐานอย่างต่อเนื่องเป็นเรื่องลำบากไหม อย่างไร บางคนทำแล้วก็เลิก คิดว่าเป็นเพราะสาเหตุใด

คำตอบ : (1) ด้านการตลาด คือผลผลิตที่ได้จะไปขายใคร มีตลาดที่แน่นอนไหม ถ้าไม่มีตลาดมารองรับเราก็ไม่รู้จะขอมาตรฐานไปทำไม (2) สู้ค่าแรงงานไหวหรือเปล่า เพราะราคาค่อนข้างแพง ตกเดือนละหลายหมื่นบาท มันคุ้มกับผลผลิตที่เราผลิตได้ไหม ส่วนการที่จะทำให้อินทรีย์ได้รับมาตรฐานอย่างต่อเนื่อง (3) เรื่องการจัดการน่าจะเป็นส่วนสำคัญ ของพี่ค่อนข้างครบวงจร ไม่ค่อยได้พึ่งพาปัจจัยจากภายนอกเท่าไรนัก เรียกว่าโชคดีกว่าคนอื่นเขา มีทั้งการผลิต แปรรูป และมีแหล่งจัดจำหน่ายเองด้วย เลยค่อนข้างที่จะไม่มีปัญหาในส่วนนี้

คำถาม : ในเรื่องการสืบทอด การทำเกษตรอินทรีย์ได้มองรุ่นต่อไปไหมอย่างไร

คำตอบ : ลูกหลานยังไม่ได้เข้ามาสัมผัสโดยตรงนี้ ก็เลยเป็นเรื่องที่คาดเดาลำบาก แต่อย่างไรก็ต้องทำวันนี้ให้ดีที่สุด ถือว่าอย่างไรก็เป็นงานของเรา ได้ใกล้ชิดในสิ่งที่ดีๆ เท่านั้นชีวิตเราก็มีความสุขแล้ว ถึงแม้จะลำบากบ้างแต่ก็สุขกายสุขใจดี

คำถาม : การทำงานของภาครัฐมีส่วนในเรื่องเกษตรอินทรีย์มากน้อยอย่างไรบ้าง

คำตอบ : ยังน้อยมากเพราะว่าจริงๆแล้ว โนมหาวิทยาลัยส่วนมากจะสอนแต่เกษตรที่ต้องใช้สารเคมี แต่ไม่เห็นว่าจะมีใครสอนในเรื่องการทำเกษตรอินทรีย์ พี่เลยมองว่า นักศึกษาที่จบออกมาแล้วส่วนใหญ่จะรู้เรื่องของเกษตรเคมีมากกว่า อีกอย่างคนที่ทำเกษตรแบบถูกห่วย คือทำ 50 ไร่ ปีนี้ หัวผักกาด 50 ไร่ ต้องได้เท่าไร เป้าหมายของเขาคิดอยู่แค่ตรงจุดนั้น ไม่ใช่เกษตรที่เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งวนเวียนสำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ยั่งยืน การที่คนส่วนใหญ่ไม่ค่อยใส่ใจเกษตรอินทรีย์ เพราะคิดว่า ปลูกแล้วหัวไม่สวยจะไปขายใคร ผลผลิตเท่าเนี่ยจะคุ้มทุนไหม บอกได้เลยว่าถ้าไม่ใช่คนที่รักธรรมชาติจริงๆ หรือใส่ใจเรื่องของสุขภาพแล้ว การเลือกทำเกษตรอินทรีย์ก็ค่อนข้างลำบาก

**วันศุกร์ที่ 15 ธันวาคม 2549 สัมภาษณ์ คุณวราภรณ์ เจริญรัชต์ภาคย์
บริษัท วิศวะสันติราษฎร์เกษตรธรรมชาติ จำกัด 163 อาคารรัชภาคย์ ชั้น 4 ถนนสุขุมวิท
21(อโศก) แขวงคลองเตยเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ ผลิตผักและผลไม้**

คำถาม : เหตุใดจึงสนใจที่จะทำเกษตรอินทรีย์

คำตอบ : ตัวเองทานอาหารหนักไปทางผัก ผลไม้ เนื้อสัตว์งดมาประมาณ 20 กว่าปีแล้ว และยิ่งอายุมากขึ้น เราต้องดูแลเรื่องอาหารการกินให้ถูกต้อง จึงเริ่มศึกษา ประกอบกับท่านอธิการ รัชวิกรม เจริญรัชต์ภาคย์ (พี่ชาย) มีที่อยู่ที่ จันทบุรีหลายร้อยไร่ ก็ปล่อยร้างไม่ได้ทำประโยชน์อะไร เต็มที่ เลยมานั่งคิดกันว่าเราน่าจะรื้อฟื้นหน่อยนะ พอเราศึกษามาพอสมควรก็เริ่มไปปิดฟาร์มที่ไร่ จันทบุรี เริ่มลงไม้ใหม่ อย่างทุเรียน และกล้วย และเห็นวาระยะทางจากจันทบุรีถึงกรุงเทพฯ ใช้เวลา ประมาณ 3 ชั่วโมง ก็เลยคิดว่าปลูกพืชผักดูซิ มันก็สนุกดี ก็เลยเริ่มหาคนมาช่วย พอทำมาได้ 3 ปี เพื่อนก็พูดถึง Organic มาตลอด ก็เลยคิดว่า ผลผลิตเราก็ค่อนข้างดี มีไว้ทานเอง และมีพอที่จะขาย เราก็น่าจะส่งออกบ้าง ครั้งแรกส่งไปขายที่ญี่ปุ่น แต่เราไม่ได้ลงเต็มตัว คือเรามีงานหลาย อย่าง เราก็เลยฝากความคิด ความหวังไว้ที่ผู้จัดการไร่ เราเรียกว่า ผู้วางแผนและพัฒนาผลผลิต หลังจากนั้นเราก็เริ่มรับพนักงานอย่างจริงจัง ซึ่งในตอนนั้นมีประมาณ 30 คน คนดูแลสวนอยู่ 8 คน ในการส่งไปขายที่ญี่ปุ่น จะมีความเคร่งครัดในเรื่องมาตรฐานมาก เราจึงต้องทำการบรรจุภัณฑ์เอง มีการซึ่กกล่องมาสองหาเชื้อโรค เมื่อเจอก็จะหาวิธีกำจัดให้หมดไป เราจึงต้องศึกษาว่าแมลงตัวนี้ ไม่ถูกกับอะไรบ้างเราจึงต้องมีฝ่ายวางแผนพัฒนาการเกษตรซึ่งอยู่ที่กรุงเทพแล้วก็มีฝ่ายการเงิน ฝ่ายผู้จัดการทั่วไป และฝ่ายส่งออกด้วย ซึ่งขณะนั้นผลตอบรับก็เป็นที่น่าพอใจ ประกอบกับไม่ผล ระยะเวลาที่เราลงไป(กล้วย)ก็เริ่มให้ผลผลิต เราเริ่มทำเกษตร เราก็ทำอินทรีย์มาตั้งแต่แรกเลย เพราะเรามีความสามารถตรงจุดนั้นอยู่แล้ว อ.ดร.สมคิด ที่กรมวิชาการเกษตร จึงเป็นคนออกไปรับรองของ Organic Thailand ให้เราได้รับเป็นเจ้าของแรกๆ เพราะเห็นว่าสวนของเราไม่ได้ใช้ สารเคมีมากกว่า 10 ปีแล้ว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำถาม : ก่อนที่จะเข้าไปทำ ที่ตรงนั้นมีสภาพเป็นอย่างไรบ้าง

คำตอบ : ที่นั่นเรียกว่าสมบูรณด้วยตัวของมันเอง เพราะเราไม่ได้ใช้สารเคมีลงไปเลย เดิมทีนั่นเป็นสวนผลไม้อยู่แล้ว คนงานที่ดูแลก็ทำบ้างไม่ทำบ้าง รอฟ้ารอฝน ซึ่งก็ถือว่าโชคดีที่ไม่มีอะไรปนเปื้อน ขอมมาตรฐานไปญี่ปุ่นก็ไม่มีเหตุผลอะไรที่จะทำให้เราไม่ได้

คำถาม : ทำไมถึงต้องการที่จะขอมาตรฐานรับรอง แล้วขอตั้งแต่เมื่อไร

คำตอบ : เพราะตลาดหลักๆแล้วเป็นการส่งออกต้องมีใบรับรองเพื่อจะให้ลูกค้าดู สำหรับ Organic Thailand ของกรมวิชาการเกษตร เราขอมาเมื่อปี 2545 สำหรับมาตรฐานของมกท. เราเพิ่งได้ที่หลัง เมื่อปี 2546 ขอไปก็ได้เลยในตั้งแต่ครั้งแรก ซึ่งเราก็ได้รับมาตรฐานมาประมาณ 3 ปีแล้ว เนื่องจากเราเองเป็นผู้บริโภค เรารู้ว่าอะไรดีหรือไม่ดี เราก็เลือกที่จะใช้ ฉะนั้นการที่เราจะขอมาตรฐานก็ไม่ได้ยุ่งยากอะไร ข้อมูลการขอมาตรฐานเราอ่านจากหนังสือ (บนโต๊ะทำงานหนังสือเกี่ยวกับเกษตรเยอะมาก) แล้วเราก็ให้ผู้จัดการโรศึกษาถึงข้อตกลงในมาตรฐานของแต่ละประเทศไปเลยว่า มาตรฐานของประเทศญี่ปุ่นอะไรบ้าง IFORM มีข้อตกลงอะไรบ้าง แล้วเราก็ทำไปตามข้อกำหนดนั้น เนื่องจากที่ดินเป็นสิ่งสำคัญมาก ซึ่งเราจะไม่ต้องการให้อะไรแปลกปลอมเข้าไปโดยวัฏจักรแล้วมันจะดูแลด้วยตัวมันเอง อย่างเช่น ในช่วงนี้เป็นหน้าแล้ง พืชจะพลัดใบ จะมีเพลี้ยแป้งลงมา ซึ่งก็ไม่ต้องกลัว โดยวัฏจักร สักระยะมันก็จะหมดไปเอง แต่สิ่งที่สำคัญ คือ เรื่องของความสะอาด อย่าปล่อยให้รก ถ้าเราไม่ดูแล เช่น ไม้ผูกเป็นแหล่งของเชื้อรา เหน็ด ก็จะนำพวกมดปลวกเข้ามา หรือตอนที่ผลไม้สุก ถ้าเราไม่จัดการก็จะมีพวกกระรอกมากัดแทะ พวกนกมากินก็ถ่ายมูล แมลงหิวมาลงก็เกิดโรคต่างๆ แพร่กระจาย พี่คิดว่าเกษตรอินทรีย์ที่สำคัญคือความสะอาด แต่ก็ไม่ใช้ให้มันโผล่เตียนเกินไปเพราะจะทำให้จุลินทรีย์ในดินล้มสลายไป

คำถาม : ในส่วนของระบบน้ำประสบบัญญาอะไรบ้างหรือไม่

คำตอบ : ในสวนของเรามีบ่อน้ำซับ คือ มีน้ำตลอดปี อย่างที่ทราบทุกช่วงเวลาแล้งก็จะแล้งมาก น้ำไม่พอสำหรับบางที่บางสวน ซึ่งบ่อของสวนเราสามารถดูแลไม่เล็กลงในสวนได้ สิ่งที่จะช่วยให้มีน้ำตลอดปีได้ คือ การดูแลรักษาป่าไว้ รอบๆบริเวณสวนจะเป็นป่า ที่ 1 ใน 3 จะอนุรักษ์ไว้เป็นป่าที่มีประมาณ 300 กว่าไร่ ซึ่งเป็นต้นน้ำก็เลยมีน้ำใช้ตลอดปี ทางด้านหลังสวนก็จะเป็นคลองกระทิง แต่ตอนนี้เราไม่ได้ใช้น้ำจากคลองนั้นแล้ว เพราะมลสารเคมีปนเปื้อน ที่ของเราแบ่งใช้เป็น 3 ส่วน 1. รักษาไว้เป็นป่าต้นน้ำ 2. ทำเป็นที่สำหรับให้วิทยาลัยรัชภาคย์ไปอบรม 3. เป็นสวนและมีทั้งไม้ยืนต้น ซึ่งตอนนี้เราปลูกสับปะรด มะม่วงหิมพานต์ เงาะ กล้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำถาม : ผลผลิตหลัก ๆ ของที่สวนมีอะไรบ้าง

คำตอบ : ก็อย่างที่บอก พวกสับปะรด มะม่วงหิมพานต์ เงาะ ผักจะเลือกปลูกตามฤดูกาล แต่เดี๋ยวนี้เราไม่ค่อยได้ปลูกผัก ปลูกเฉพาะทานในสวน และส่งมาขายที่วิทยาลัย นิดหน่อย เหตุเพราะเราลดคนงานลง เนื่องจากผักต้องการการดูแลมาก

คำถาม : ในเรื่องของปุ๋ยที่นี่มีการผลิตเองหรือซื้อมาอย่างไรบ้าง

คำตอบ : ก่อนอื่นเราก็จะศึกษาเรื่องกฎของแต่ละประเทศให้เข้าใจถ่องแท้ก่อนจากนั้นก็เลือกใช้ตามข้อกำหนดนั้น โดยส่วนที่เราทำเองก็เป็นพวกปุ๋ยพืชสด ฮอริโมนที่หมักมาจากเศษปลา เศษกุ้ง ซึ่งช่วยในเรื่องของการติดลูกในผลเงาะ สับปะรด พวกที่ต้องซื้อก็จะเป็นพวกซีไค ซีวีว แต่เราก็ต้องนำมาหมักก่อนจึงจะใช้ได้

คำถาม : ต้นพันธุ์ที่นำมาใช้ เลือกมาจากไหน อย่างไร

คำตอบ : สำหรับเมล็ดมะม่วงเราใช้พันธุ์ที่เราเพาะเองเพราะเมล็ดค่อนข้างดีให้ผลผลิตดี ส่วนสับปะรดจะซื้อตะเกียงสับปะรดมาจากชาวบ้านแถวนี้(หน่อสับปะรด) แต่ทางเราก็จะตรวจสอบด้วย ปรากฏว่าที่ปลูกที่สวนเราอร่อยก็ที่สวนแม่พันธุ์ เพราะเราจะไม่เก็บตอนเขียวๆแล้วเอามาบ่ม แต่เก็บตอนที่มันเริ่มสุกประมาณ 2-3 ตา

คำถาม : ที่นี่ใช้แบรนดอะไร

คำตอบ : เราใช้ตราเกษตรวิศวะสันติราษฎร์ แต่ในตอนนี้เราให้เร่ที่ดึงผู้ทำเรื่องการตลาดไปดีกว่า เพราะเราเจอปัญหาเรื่องการส่งออก เนื่องจากแต่ละประเทศก็จะมีข้อกำหนดโน่นนี่มากมายแล้วเราก็มีงานอย่างอื่นอีกมากจึงไม่อยากจะเพิ่มภาระตรงจุดนี้ ส่วนมะม่วงหิมพานต์จะมีคนมารับถึงไร่เลย เราจะขายเป็นเมล็ดดิบ เหตุที่ไม่ทำตลาดเองเพราะเราไม่มีแรงงานพอที่จะมาแกะเพาะเปลือก และก็ไม่มี ความชำนาญ บางทีก็บิน หัก ทำให้ได้ราคาไม่ดีตามไปด้วย ส่วนสับปะรด ช่วงแรกก็มีคนมารับซื้อเอง แต่ต่อมาเราก็ต้องตัดมาขายเองที่กรุงเทพฯ(ในวิทยาลัย)

คำถาม : ราคาของOrganicที่ขายได้มีความแตกต่างกับของท้องตลาดหรือไม่

คำตอบ : ราคาของเราจะค่อนข้างดี ถ้าเป็นมะม่วงหิมพานต์ที่ขายกันทั่วไปจะประมาณ 25 บาท แต่เราได้ถึง 35 บาท ซึ่งเราโชคดีที่เจอผู้รับซื้อที่เห็นความสำคัญและเข้าใจในความเป็น Organic ส่วนสับปะรด เราขายได้ประมาณลูกละ 10-15 บาท แต่ที่เราต้องตัดขายเองเพราะคนรับซื้อเขายังไม่เห็นความสำคัญตรงนั้นขายได้แค่ลูกละ 3-5 บาท

คำถาม : ในส่วนของมาตรฐานคิดว่าเป็นเรื่องที่ยุ้งยากไหมที่จะทำความเข้าใจ

คำตอบ : ในส่วนตัวคิดว่าไม่น่าจะยุ่งยากอะไรถ้าเราให้เวลากับมันและขอให้รักที่จะศึกษามัน แต่ถ้ามาตรฐานของฝรั่งมันเกินไป ถ้าเราคิดว่าไม่ได้ทำตลาดต่างประเทศก็ยกมาเป็นประเด็นรองๆไปก็ได้ แต่ถามว่าชาวไร่ทั่วไปจะมานั่งมีเวลาศึกษาใหม่ ก็ดูว่าไม่น่าจะเป็นภาวะที่จะเอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งมอบไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มานั่งศึกษาเอง แต่ควรจะเป็นภาคีรัฐหรือใครที่เกี่ยวข้องต้องเข้าไปให้ความรู้กับเขา จะได้ทำให้มันงายขึ้น แล้วที่สำคัญต้องมีแปลงสาธิตให้เขาเห็นการทำจริงไปเลยไม่ใช่ให้แค่ความรู้เป็นกระดาษอย่างเดียว เกษตรกรเองจะได้มีกำลังใจที่จะทำ ที่สำคัญอีกอย่างที่จะละเลยไม่ได้เห็นจะเป็นเรื่องของตลาดรองรับแล้วก็ต้องให้ความยุติธรรมในเรื่องราคา เงื่อนไขในการรับซื้อ อย่างตอนที่เราทำผักอยู่ คนรับซื้อเขามีเงื่อนไขว่า คุณต้องเอาของมาส่งเราตอนตี3 ในรูปของการแพ็คที่เรียบร้อย ซึ่งก็ดูจะเป็นเรื่องที่โหดไปสำหรับชาวไร่ ชาวดอน คืออย่างนั้น ตอนเช้าและกลางวันดูแลงานไร่ ตอนเย็นตัดผัก คือไม่มีเวลาพักผ่อนเลย ดังนั้นคนที่เกี่ยวข้องควรเข้ามาดูแลในตรงจุดนี้ด้วย เพราะไม่เช่นนั้นแล้วความตั้งใจดี ๆ ก็จะไปหายไปเรื่อย ๆ

คำถาม : ในอนาคตคิดว่าจะมีการขยายกิจการออกไปหรือไม่อย่างไร

คำตอบ : เป็นอะไรที่อยู่ในใจมาตลอด อยากจะทำ แต่เวลาเป็นปัจจัยที่ลดความสามารถตรงนี้ลงไป แต่คิดว่าคงไม่เลิกทำ เพราะอย่างน้อยก็เป็นประโยชน์กับตัวเรา และตอนนี้เราก็มีความรู้ใหม่ในเรื่องของ Badic Organic Agriculture หมายถึงความรู้โบราณจากพระเวทศาสตร์ของอินเดียโบราณ เป็นเวทเพื่อการเกษตร โดยเน้นที่การใช้เสียงสวดมนต์ใช้ในการบำรุงต้นไม้คู่ไปกับการใส่ปุ๋ยอินทรีย์ พบว่าผลผลิตดีมาก และจากการวิจัยพบว่า นมวัวที่ได้จากการทำแบบนี้ให้ปริมาณมากกว่าเดิมแถมคุณค่าทางอาหารยังมากกว่าอีก

คำถาม : ปัจจัยสำคัญของการทำเกษตรอินทรีย์ที่ได้รับมาตรฐานมีอะไรบ้าง

คำตอบ : อันดับแรกคือเรื่องของแนวความคิดและจิตใจที่อยากจะทำเป็นอินทรีย์ เพราะว่าเราไม่ทานเนื้อสัตว์ ทานอาหารที่หนักไปทางผลไม้ ฉะนั้นเราก็ต้องเลือกแต่สิ่งที่ดีๆ แล้วเราก็มีที่ดินมีอะไรพร้อม ก็เลยคิดว่าผลิตเองเลยดีกว่า เป็นความภูมิใจของเรา แล้วก็ขายได้ด้วย ดังนั้นเรื่องการตลาดเลยตามมา เพราะปัจจัยการผลิตไม่ใช่เรื่องยากของคนไทยที่ทำการเกษตรมาอยู่แล้ว เราตั้งแต่บรรพบุรุษก็ถนัดเรื่องของการเพาะปลูก สิ่งที่เราไม่ถนัดเลยเห็นจะเป็นเรื่องของการทำการตลาด โดยเฉพาะตลาดต่างประเทศ ซึ่งมีมาตรฐาน หรือว่าเป็น Double Standard ให้กับประเทศไทยมาก หลายๆ ประเทศสามารถขายของให้กับอเมริกาหรือยุโรปได้ ไม่มีการกีดกันทางภาษี แถมยังมีโควตาให้อีกต่างหาก แต่ทำไมประเทศไทยโดน รong ลงมาภาคีรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้อง ควรให้การสนับสนุนด้านวิชาการ เงินทุน ที่สำคัญคือต้องจริงใจที่จะทำ จะช่วย ไม่เอาเปรียบ เงินทุนก็เป็นเรื่องที่สำคัญสำหรับการทำเกษตรอินทรีย์ เพราะมีค่าใช้จ่ายสูงในเรื่องของแรงงาน การดูแลรักษา โดยเฉพาะในระยะแรกๆ ก่อนที่จะเข้าที่เข้าทาง

คำถาม : ปัญหาและอุปสรรคที่พบมีอะไรบ้าง

คำตอบ : ที่พบมากก็เป็นเรื่องของแรงงานเนื่องจากเกษตรอินทรีย์ค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่อยู่ที่ค่าจ้างแรงงาน ซึ่งก็ต้องมีการจัดการที่ดีด้วย ถ้ามากเกินไปก็เป็นภาระกับเรา ถ้าน้อยเกินไปก็ดูแลไม่ทั่วกรณี่ใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ไม่ทั่วถึง อีกอย่างคือมาตรฐานของบางประเทศกำหนดมากจนเราแทบกระดิกตัวไม่ได้ มาตรฐานต่างประเทศมากขึ้นจนกลายเป็นตัวจำกัด

คำถาม : มาตรฐานของ มกท.ไม่ได้ครอบคลุมถึงญี่ปุ่นด้วยหรือ

คำตอบ : ไม่ครอบคลุมเพราะอย่างญี่ปุ่นเค้าก็จะมีมาตรฐานของเขาเอง ที่ญี่ปุ่น IFOAM เค้าไม่ได้เป็น Number One ถ้าผ่าน ออร์มิกในญี่ปุ่นได้ก็ขายได้สะดวกเลย

คำถาม : สิ่งสำคัญที่ทำให้เราได้มาตรฐานอย่างต่อเนื่องคืออะไรบ้าง

คำตอบ : เรายังต้องซื่อสัตย์กับตัวเอง พอเราได้มาตรฐานมาแล้วก็เชื่อว่าจบกัน ต้องคิด อยู่ตลอดเวลาว่าผู้บริโภคคือเรา เราอยากมีความสุขกับการทานก็ต้องให้ผู้อื่นมีความสุขด้วย ถึงจะมีมาตรฐานหรือไม่ เรายังมีมาตรฐานตัวเราเอง เท่านั้นก็จะทำให้เราได้มาตรฐานอย่างต่อเนื่องแล้ว

วันเสาร์ที่ 16 ธันวาคม 2550 สัมภาษณ์ คุณขวัญยืน โตตาบ 34 หมู่ 2 ตำบลบางสีทอง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ผลิตผักและผลไม้

คำถาม : พี่ขวัญยืน เรียนจบอะไรมาคะ

คำตอบ : เรียนจบสาขาวิชาเอกสถิติ วิชาโทคณิตศาสตร์ – คอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ แล้วก็จบปริญญาโท คณะบริหารธุรกิจ ที่เนคเทค แต่สาขาวิชาการจัดการ

คำถาม : ก่อนหน้าที่จะมาทำเกษตรอินทรีย์พี่ทำอะไรมาก่อน

คำตอบ : ตอนแรกเลยในส่วนของงานคอมพิวเตอร์ก็จะเป็นพวกระบบ Software Package ให้กับตาม Boot ต่างๆ แล้วก็เข้ามา ช่วยพวกผู้บริหารเกี่ยวกับการบริหารบริษัท

คำถาม : แล้วตอนที่พี่หันมาทำเกษตร ยังทำงานประจำควบคู่กันไปด้วยหรือเปล่า

คำตอบ : ตอนช่วงที่เราขอใบรับรอง (Certificate) ยังไม่ได้ออกมาทำในลักษณะของการแพ็ค การทำส่งเข้าตามห้าง หมายถึงว่าตอนที่เริ่มขอเกษตรอินทรีย์ คิดว่าจะเริ่มทำ เคลียร์งานตรงนั้น ยังไม่ได้ออกมา แต่คิดแล้วก็ดูระยะเวลาว่า ถ้าเผื่อต้องใช้ระยะเวลาในการทำเนี่ย ได้ใบรับรองมาต้องใช้ระยะเวลาประมาณ 3-5 ปี คือ เราต้องคิดเผื่อไว้แล้วว่า เราต้องวางแผนว่าเราจะเตรียมงานอย่างไร ถ้าเราออกมาตั้งแต่ตอนนั้นแล้วมาทำเกษตรเลยมันไม่ได้ คือ มันไม่พร้อมด้วยอะไรหลายๆ อย่าง สำหรับตอนนี้เรื่องใบรับรอง (Certificate) เป็นเรื่องที่สำคัญ ยิ่งไง เราก็ต้องขอให้ได้ เพื่อเป็นหลักประกัน แล้วอีกอย่างสภาพถนนเส้นนี้ในตอนนั้นมันยังไม่เจริญ แต่เรารู้แล้วว่าถนนจะเข้ามา อยู่ในช่วงกำลังก่อสร้าง ถ้าเราออกมาในช่วงนี้ก็ทำอะไรไม่ได้ มันเป็นช่วงของการวางแผนว่า ถ้าเราออกมางานต้องเดินแล้วก็มียายให้ทำเลย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำถาม : พี่ทำสวนมากี่ปีแล้วคะ

คำตอบ : ถ้านับตั้งแต่ออกมาจากงานจริงๆ ก็ประมาณ 2 ปีครึ่ง

คำถาม : สวนนี้ทำมาประมาณกี่ปีแล้ว

คำตอบ : ที่สวนเนี่ย คือ พ่อกับแม่ก็ทำมาตั้งแต่เดิม แต่เว้นช่วงมา ก็คืออยู่ในช่วงที่ตัดสินใจว่าจะขายหรือจะทำต่อ

คำถาม : ทำไมสนใจที่จะทำต่อ ไม่ขายเหมือนคนอื่น

คำตอบ : เรื่องหนึ่งก็คือ รู้สึกเสียดาย พ่อแม่สร้างให้มา แล้วพอดีช่วงนั้นพ่อซึ่งเป็นคนปลูกต้นไม้ทั้งหมด เขาไม่สบาย เราก็เลยรู้สึกว่าทำไมเขาไม่อยู่แล้วต้นไม้ตาย ก็เลยช่วยๆ กันคือต้องทำยังไงให้มันยังอยู่ ก็ลองดูก่อน สมมติว่าถ้าทำไม่ไหวก็ค่อยว่ากันอีกที แต่ตอนแรกก็คือทำยังไงให้ต้นไม้ยังอยู่ ก็เริ่มรู้ถึงว่ามันลำบาก อย่างตอนที่พ่อเขาอยู่ก็ไม่ได้เดินสปริงเกอร์ แต่จะใช้แรงงาน แต่พอเป็นเรา เราต้องทำงานประจำ เราจะมาคอยดูแลอย่างเดิมไม่ได้ คือลองเคยทำแล้วแหละติดเครื่องแล้วก็ใช้สายยาง เราก็ไม่ไหวไม่คุ้มกัน หลังจากรดน้ำครึ่งวันต้องไปนอนพักอีกวันหนึ่ง แล้วก็เลยเริ่มปรึกษากับกรมส่งเสริมการเกษตร ก็ทำเรื่องเข้าไปว่า เราจะทำสปริงเกอร์ แต่ทางเราไม่มีความรู้ต้องการให้เขาช่วยเหลือให้คำแนะนำ เขาก็ส่งคนมาช่วย มันก็เลยเริ่มต้นมาจากตรงนั้นก่อน เพราะว่าตรงนั้นมันสามารถให้น้ำต้นไม้ได้ แล้วถ้าหญ้าเยอะเราก็จ้างแรงงานมาตัดหญ้า เพราะเราทำเองไม่ได้ เสร็จแล้วจริงๆ มันก็อยู่ในช่วงที่เราคิดด้วยว่า เราไม่อยากทำอะไรเอง แต่เรารู้ว่าถ้าเราปลูกต้นไม้เองด้วยก็ไม่ไหวหรอก ก็ต้องดูว่าเราจะทำอะไร ในเมื่อเราจะเก็บพื้นที่เอาไว้ เก็บต้นไม้เอาไว้ ก็ต้องมีวิธีการทำอีกแบบ การทำสวนสมัยนี้ไม่เหมือนสมัยก่อน แล้วพอดีตอนนั้นอินเทอร์เน็ตเริ่มเข้ามาในเมืองไทย เราก็เลยเริ่มค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องเกษตรอินทรีย์ ตอนแรกพี่ขอผักอนามัยก่อน สมัยก่อนยังไม่มีอินทรีย์ มันจะมีผักอนามัยของกรมวิชาการ เราก็เลยขอไปเพราะว่าผักอนามัยมันทำง่าย แค่ว่าเรื่องของยาฆ่าแมลงเพราะเราไม่ได้ใช้อยู่แล้ว เราก็ติดต่อเขาแล้วก็เชิญเขามาเพื่อเอาของในสวนเราไปตรวจสอบผลปรากฏว่าผ่าน ผ่านเสร็จเราก็ได้ใบรับรองเรื่องผักอนามัย พี่ก็เลยเริ่มจากจุดนั้น แต่ตอนนั้นก็ยังทำงานประจำตลอดเพราะช่วงที่เราขอผักอนามัยเนี่ย ถนนก็ยังไม่เสร็จยังมีการก่อสร้างอยู่ พอผักอนามัยได้ใบรับรอง (Certificate) แล้ว ก็เริ่มไปเช็คข้อมูลเมืองนอก ว่าเมืองนอกมันมีความต้องการเรื่องผักอนามัยอย่างไร มากขนาดไหน ปรากฏว่าไม่มีเลย ไม่มีการพูดถึงเรื่องผักอนามัย มันกลายเป็นเรื่องของ Organic ทั้งนั้นเลย ก็เลยเริ่มตั้งคำถามว่าแล้วมันอะไรละ เริ่มเห็นว่าเมืองนอกต้องการ Organic ก็มาเช็คดูว่า แล้วในเมืองไทยละคืออะไร แล้วใครจะเป็นคนดูแล Organic ในประเทศไทย ซึ่งคิดว่ามันน่าจะมี เพราะอย่างนั้นเมืองนอกเขาคงไม่บ้าเรื่อง Organic กันหรอก ก็เริ่มจากกรมวิชาการก่อน เริ่มเช็คบทความดู มีบทความบางบทความกล่าวถึงเรื่องเกษตรอินทรีย์ พูดถึง Organic

เออถ้าวันนี้ใช้เมล็ดพันธุ์ที่ปลูกแล้วเสร็จก็ไปส่งให้พ่อก็พอ ก็คือ พี่นี่ไม่มีคุณพี่นี่มาใช้จริงๆ นะ ถ้าการกระทำไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เราก็เริ่มอ่านบทความในหนังสือไทยมากขึ้น เริ่มอ่านเรื่องเกษตรอินทรีย์ แล้วก็เริ่มติดต่อกับกรมวิชาการ เรามองว่าไม่เสียค่าใช้จ่าย แต่ว่า ณ ช่วงนั้นนะ ก็หลายปีมาแล้วนะ โทเรเข้าไปที่กรมวิชาการปรากฏว่าไม่มีเจ้าหน้าที่คนไหนอธิบายได้เลย คือ เราแปลจากภาษาอังกฤษ เราก็พอจะรู้พอจะเข้าใจ รู้ว่าจะต้องมีการตรวจสอบ การขอใบรับรอง (Certificate) เราก็อะไรมันคือใบรับรอง (Certificate) แต่ถามกรมวิชาการเขาก็ตอบไม่ได้ แต่พอดีที่เป็นผู้ตรวจของ ISO ก็เลยพอจะเข้าใจเรื่องใบรับรอง (Certificate) เข้าใจถึงการตรวจ แต่ว่าทำไมทางกรมเขาตอบเราไม่ได้ ก็เลยเอ๊ะ มีอีกที่หนึ่งคือ มกท. ก็เลยเข้าไปคุย แต่ของเขาเนียเสียค่าใช้จ่าย แต่ว่ามีอะไรหลายๆ อย่างที่ชัดเจนมีเอกสาร เงื่อนไขให้ดูว่าเป็นอย่างนั้นนะ เวลาขอใบรับรอง (Certificate) จะมีผู้ตรวจมาตรวจ เราก็ตกลง ค่าใช้จ่ายซักไม่กี่พันบาท เราพอที่จะลงทุนได้ ก็เรียนรู้เรื่องพวกนี้ไปด้วย ก็เริ่มตั้งแต่นั้นจะขอเป็นเกษตรอินทรีย์

คำถาม : คือศึกษาข้อมูลด้วยตนเองก่อน

คำตอบ : ใช่ เพราะว่ามันไม่มีอย่างอื่นไง เราต้องมองดูว่ามันมีวิธีอย่างไร เราก็เริ่มเข้าใจแล้วก็มองว่าอย่างไรเมืองไทยก็ต้องก้าวตามเมืองนอกอยู่ดี แต่ด้วยว่าระยะเวลามันต่างกัน คาดว่าไม่น่าจะเกิน 5 ปี ก็เลยเริ่มที่จะขอเกษตรอินทรีย์ก่อน ขอใบรับรอง (Certificate) แล้วก็ให้ทาง มกท. เข้ามาตรวจสอบ

คำถาม : ได้มานานหรือยัง

คำตอบ : ไม่แน่ใจว่าประมาณ 3 ปีที่ได้ นั่นคือว่าต้องขอก่อนหน้านั้นสัก 2 ปี

คำถาม : ในสมัยของพ่อกับแม่พี่เขาทำเป็นเกษตรอินทรีย์หรือเปล่า

คำตอบ : คือในสมัยก่อนมันทำอย่างนั้นอยู่แล้ว พี่ถึงบอกว่าพอพี่อ่านบทความเกษตรอินทรีย์เนีย พ่ออ่านเงื่อนไขก็รู้สึกว่ามันของเราที่เป็นเกษตรอินทรีย์นะสิ แต่ก็เคยยุ่งเกี่ยวกับเคมีคือ มีอยู่ช่วงหนึ่งพ่อทำเมื่อช่วงสัก 10 กว่าปี ตอนนั้นเนียมีคนมาบอกว่าใส่ปุ๋ยอันนี้แล้วดินจะดีหญ้าเยอะก็เอายาฆ่าหญ้ามาใส่ พ่อก็ทำ แต่ปัญหาก็มีอยู่คือ ตอนที่พ่อไม่สบาย ปัญหาพวกนี้ไม่ต้องพูดถึงเพราะว่าเราทำไม่ได้ มันก็เลยเลิกทำไป การที่เลิกก็ไม่ใช่ว่าตั้งใจเลิก แต่ด้วยเหตุการณ์ที่มันบังคับ เพราะเราไม่มีคนงานเราก็ไม่ได้ทำ ช่วงที่พ่อไม่สบายพี่ก็รักษาต้นไม้อยู่ไงแต่เราไม่มีการบำรุงเลย เป็นป่าอยู่ประมาณเกือบ 2 ปี แต่ถามว่าเรารดน้ำใหม่ รดน้ำ ตัดหญ้าแต่เราไม่ได้ฉีดยา เป้าหมายของเราก็คือเก็บต้นไม้มันก็เลยเป็นผลดี เป็นช่วงที่ปล่อยให้พื้นที่มันปรับปรุงตัวเอง โดยที่เราไม่ได้ตั้งใจ แต่ที่ตั้งใจคือการขอใบรับรอง (Certificate)

คำถาม : ขอมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ครั้งแรกได้เลยหรือไม่

คำตอบ : ขอครั้งแรกเนียทุกคนต้องผ่านระยะปรับเปลี่ยน เพราะว่าเราขึ้นขอไป มันจะมีข้อกำหนดมาให้เป็นข้อๆ เลย เป็นคัมภีร์มา 1 เล่ม เขาก็จะนัดมาตรวจ ตรวจรอบที่ 1 ส่วนใหญ่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อใช้ประโยชน์เท่านั้น ไม่อนุญาตให้เผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตรวจเพื่อดูว่า เราพร้อมหรือยังมีปัญหาอะไรหรือไม่ มาตรวจแล้วเจอปัญหาอะไรก็จะให้คำแนะนำไป ตรวจรอบที่ 1 เสร็จหลังจากนั้นอีกปีหรือครึ่งปีจำไม่ได้ ก็จะต้องมาตรวจติดๆ กัน อย่างนั้น 2 ปี แล้วที่จะยื่นขอต้องมีระยะเวลาไม่ใช้สารเคมีมา 2-3 ปี ถึงจะยื่นได้

คำถาม : พี่ว่าการขอมาตรฐานเป็นเรื่องที่ลำบากหรือยุ่งยากไหม แล้วก็เหมาะสมหรือเปล่า

คำตอบ : คือจริงๆ แล้วพี่ว่ามันก็ OK แล้วก็เห็นดีด้วยกับเรื่องนี้ เพราะไม่ว่าอย่างนั้นแล้ว มันจะเหมือนกับพวกพวกปลอดภัย มาตรวจแล้วก็เอาผลไม่ไปตรวจสอบ ถ้าไม่มีสารตกค้างก็ให้ใบรับรองมา แต่หลังจากนั้นแล้วเนี่ยคิดยากกันหรือเปล่านั้นเราไม่รู้ แต่การตรวจอย่างนี้ ตรวจเพื่อให้รู้ให้แน่ใจ แล้วเหมือนกับว่าเป็นการตรวจเพื่อดูความตั้งใจของคนทำด้วยว่า จริงๆ แล้วคุณตั้งใจทำหรือเปล่านั้นหรือว่าทำเพื่อขอ แล้วก็เลิกกัน คือว่ามันต้องมีระยะเวลา แล้วโดยเรื่องของเกษตรอินทรีย์ต้องมีระยะเวลาอยู่แล้ว เพราะมันไม่ใช่ตรวจสอบตัวผลิตภัณฑ์ แต่มันเป็นการตรวจสอบสภาพแวดล้อม ตรวจสอบดิน น้ำ ถ้าเพื่อไม่มีระยะเวลาตรงนี้ ตอนแรกๆ ที่เพิ่งเลิกใช้สารเคมีมันก็ยังมีการตกค้างอยู่ เกษตรอินทรีย์คือเรื่องของธรรมชาติจริงๆ คือถ้ายังใช้เคมีอยู่แล้วเดือนหน้าบอกว่าจะให้ มกท. หรือกรมวิชาการมาตรวจพวกสารเคมีมันยังอยู่ในดินเต็มไปหมด แล้วผู้ตรวจเขาต้องเดินไปตรวจดู เขารู้เลยถ้าเดินไปเหยียบดินแล้วดินไม่นุ่มเนี่ย ถ้าบอกเขาว่าเพราะความยืดหยุ่นมันต่างกัน การที่ดินมีอากาศมีสิ่งมีชีวิตข้างในดินกับดินที่แข็งเหยียบลงไปแล้วเป็นรอบเกิดจากยาฆ่าหญ้าที่ฉีดลงไปมันต่างกัน บางครั้งเขามาที่สวนพี่เนี่ย เขาก็ถามเลยว่าทำไมหญ้าไม่ขึ้น ถ้าไม่ขึ้นเราต้องหาเหตุผลให้ได้ แล้วเขาก็บอกว่าในส่วนของหญ้าเนี่ย เวลาฝนตกหรือเราให้น้ำ น้ำมันจะไม่ระเหยไป คือมันควรจะมียู๋บ้างเพื่อป้องกันไว้ ไม่ใช่ตัดชะง่อนโล่งเตียนเพื่อความสะดวกในการเดิน เพราะบางทีเราก็ไม่รู้ว่ามีตัวอะไรอยู่ในพงหญ้าบ้าง ก็ต้องทำให้มันดูสะอาดตา ดูให้มันโล่งบ้าง ก็ต้องคุยและอธิบายในลักษณะนั้น แต่ว่าบางจุดที่หญ้ามันไม่ขึ้นเนี่ยก็เพราะว่าบางทีใบไม้มันร่วงมาคลุมพื้นดินเยอะๆ มันก็ทำให้หญ้าไม่ขึ้นหรือขึ้นยาก นอกจากเราจะเกลี่ยใบไม้ให้หมดเลย ใบไม้บางอย่างก็อยู่ง่าย บางอย่างก็อยู่ยาก มันต้องใช้เวลาในการสลายตัวให้กลายเป็นดินเป็นปุ๋ย แต่พี่ก็เห็นด้วยนะ ใจพี่ยังคิดว่าถ้าตรวจสอบแล้ว พบว่ามันมีปัญหาอะไรที่การบำรุงดิน แต่เขาไม่ได้เอาดินไปตรวจนะ ดูแค่มีสิ่งมีชีวิตในดินไหม มีพืชพืชต่างๆ ขึ้นไหม เหยียบลงไปแล้วดินมันนุ่มหรือเปล่า แล้วถ้าเราจะโกหกใส่ลงไปบ้างได้ไหมพี่ว่าได้ มันขึ้นอยู่กับตัวเราเองมากกว่าว่าเราจะทำหรือไม่ แต่ถ้าเป็นผักใบเนี่ย พี่คิดว่าถ้าเป็นอินทรีย์โอกาสที่มันจะออกมาสวยงามโดยที่ไม่มีพวกปุ๋ยเคมีเลยมันก็ยาก แต่ถ้าอย่างที่เป็นพวกผลไม้ คือ เป็นไม้ยืนต้นมันไม่ได้จำเป็นอยู่แล้ว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

10-15 บาท ที่นี้จะขาย 50 บาทราคาจะอยู่ที่ 50-80 บาท ยื่นพื้นราคาแพงกว่าแอปเปิ้ลอีก คือพี่ว่าโดยสภาพสวนเมืองนนท์ เป็นดินที่ดีมีส่วนช่วยให้ผลไม้มีรสชาติที่ดี เพราะสภาพของดิน แร่ธาตุในดิน เราเคยเอามังคุดที่นี้ไปเทียบกับมังคุดที่ตราดนะ เคยให้นักวิชาการช่วยวิจารณ์ว่ามันมีความแตกต่างกันอย่างไร ไม่ใช่แค่บ้านพี่บ้านเดียวนะที่ขายราคานี้ สวนอื่นก็ขายราคานี้ แต่อย่างที่ว่าราคาที่ดินตอนนั้นมันสูง คนในรุ่นพี่ก็ไม่ทำสวนกันแล้ว ถูกส่งไปเรียนหนังสือแล้วก็ทำงานกัน ก็ารู้สึกว่ามันเหนื่อยไม่มั่นใจ ไม่แน่ใจที่จะออกมาทำการเกษตร มันก็จะเปลี่ยนไปหรือบางคนคิดได้อีกทีก็อายุ 50-60 ปีแล้ว ไม่มีแรงที่จะทำ ซึ่งมันก็ยากเหมือนกันเพราะอย่างตอนที่พี่จะกลับมาทำเนี่ย ทางบ้านเขาก็ไม่อยากจะให้ทำไม่มีใครสนับสนุนเลย เพราะว่าเราเคยได้เงินเดือนละอยู่ดีๆ มีเงินที่แน่นอน ทำงานก็สบาย แล้วการที่เราตัดสินใจมาอยู่ตรงนี้ก็โดนต่อต้านเยอะเหมือนกัน

คำถาม : แล้วทำไมที่ตัดสินใจที่จะทำ

คำตอบ : ก็อย่างที่บอกไป คือเห็นแนวโน้มในอนาคต 2. คือคิดว่าถ้าเราเองอยากทำอะไรสักอย่างหนึ่งเป็นของเราเอง เราคิดว่าจะทำอะไรก็คิดไม่ออก อีกอย่างหนึ่งคืออยากจะทำพื้นที่ตรงนี้ได้ แล้วก็เดินไปมองเห็นถึงแนวโน้มของเกษตรอินทรีย์ แล้วก็คิดว่าโดยสภาพของพื้นที่เนี่ยมันมีจุดเด่นเยอะจริงๆ มีข้อได้เปรียบกว่าคนอื่นมาก ทั้งเรื่องของกรใกล้เมือง ความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่ ความหลากหลายของมันก็เลยคิดว่ายังไง มันก็น่าที่จะรอด ต้องลองดู สมมติว่าเราเริ่มแล้วมันพลาดไป เรายังมีเวลาที่จะทำอย่างอื่นต่อไปได้ ตัดแล้วต้องตัดเลย แต่พี่คิดว่าการวางแผนของพี่พร้อม ไม่ใช่ว่าพี่ตัดสินใจรีบแล้วปีหน้าพี่จะทำ พี่ตัดสินใจแล้ววางแผน 5 ปี พี่ตั้งเป้าไว้เลยว่าจะต้องมีเงินเก็บเท่าไร เพื่อที่พี่จะได้ไม่พลาดถ้าเกิดมีปัญหา เพราะพี่รู้ว่าเราจะต้องมีเงินลงทุน แต่ตอนนั้นก็ยังไม่ได้คิดที่จะส่งผักไปห้าง คือยังคิดแค่ว่าจะทำสวน แล้วค่อยว่ากัน แต่พี่เตรียมไว้แล้วว่าเราจะมุ่งไปทำแนวเกษตรอินทรีย์นั่นแหละ แต่ยังไม่ค่อยชัดเจนว่าจะยังไง แต่เราต้องเอาพื้นที่ให้ได้ไปรับรองก่อน แต่พอเราออกมาจริงๆ ก็เริ่มที่จะคิดใหม่ แล้วจะขายให้กับใคร ช่วงนั้นลองปลูกของบางอย่างเองในสวนบ้างเหมือนกัน แล้วก็เริ่มรู้สึกว่าไปไม่รอดมันเหนื่อยเราทำเองไม่ไหวแล้วรดน้ำ ขุดดินคือก็รู้ว่าทำเองไม่ได้หรอกนะ แล้วคิดว่าถ้าเผื่อเราต้องทำเนี่ยเราจะขายให้ใคร ก็เริ่มตั้งคำถามพวกนี้เข้ามาอีกครั้ง เสร็จแล้วพี่ก็เริ่มไปดูคือไปเดินตามห้างดูผักคือก็มองว่าไม่เห็นได้เรื่องเลยผักที่ขายๆ กันอยู่ ก็คิดว่าเราน่าจะลองทำ ในเมื่อเราของเป็นอินทรีย์ในตอนนั้น แล้วเราก็ได้ผักปลอดภัยไปแล้ว เพราะฉะนั้นเราลองขายดูดีกว่า คือเหมือนกับว่าเราเป็นคนส่งโดยตรงเข้าไปเลย ไม่ใช่เอาผลผลิตไปฝากคนกลาง คือทำตัวเป็นคนกลางซะเอง แล้วก็เป็นผู้ผลิตด้วย ก็เลยเริ่มต้นอย่างนั้นดู มันก็ OK มีรายได้เข้ามาตลอด แล้วก็เอาผลผลิตในสวน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ไปขาย ที่นี้พอเราเริ่มทำจริงๆ มันไม่ใช่อย่างที่เราคิด เพราะว่าถ้าเราเอาแค่ผลผลิตในสวนไปขาย เนียมมันไม่คุ้มกับค่าขนส่ง เราก็เริ่มมานึกใหม่ ว่าถ้าอย่างนั้นเราต้องมีอะไรที่มันหลากหลาย เพราะว่าตอนแรกที่เราจะส่งของขึ้นห้างเนี่ย เราเป็นผู้ขายรายใหม่ ต้องโดดเด่นและมีคุณภาพ สวยงาม แล้วเราก็ต้องอยู่ได้ด้วย ก็เลยเริ่มตอนแรกไม่มีห้างไหนที่ซื้อเยอะอยู่แล้ว แล้วพื้ก็ตั้ง กลุ่มเป้าหมายเลยว่ายังไงก็ต้องขายคนรวยคือ พื้ไม่อยากจะไปแข่งกับพวกที่ขายของถูกๆ แล้วไม่ดี พื้ก็ตั้งกลุ่มไว้เลยว่าพื้จะขายไกลเดินเพลส เพราะว่าบนสุดแล้วสำหรับผักปลอดภัย แล้วก็จะเอาเข้าไกลเดินเพลสให้ได้ ถ้าไม่ได้ก็จะไม่ขายที่ไหน พื้ก็ตอบเขาไปอย่างนั้น เขาก็บอกว่าคุณ ตั้งใจขนาดนั้น พื้ก็เอาตัวอย่างผักไปให้เขาดูเขาก็ให้คำแนะนำกลับมา เวลาพื้ไปไม่ใช่แค่จะต้องขายของให้ได้นะ ต้องเตรียมเอกสารอะไรต่างๆ ไปให้พร้อม แล้วก็ส่งแพคเกจเข้าไปบอกว่าเราจะมาขอพบ ขอคำแนะนำเพราะเราอยากจะขายที่นี้ ช่วยแนะนำเราหน่อย เขาก็บอกว่าเราควรจะปรับรูปแบบยังไง ของดีแล้วน่าจะทำอย่างนี้นะ เราก็เอากลับไปทำมาอีก ต่อไปก็ไม่สนใจแล้ว เริ่มทำเลย แต่ก็ทำให้เรารู้ว่าเราไม่ได้สั่งเป็นตัน เป็น 100 กิโล สั่งทีละ 20 โล 10 แพ็ค ตายแล้ว ตอนแรกก็ขับรถไปส่งเอง ขับรถเก่งไปส่งผักก็เหนื่อย เลยเริ่มทำอะไรที่มันหลากหลาย เพราะว่าเราจะรู้ว่าถ้าจะเปียดคนอื่นเนี่ยยาก เขาจะมาซื้อเราเยอะซื้อคนอื่นน้อยเป็นไปไม่ได้ เขาก็จะเริ่มจากซื้อของเรา 5 แพ็ค 10 แพ็ค แล้วเราจะอยู่ได้ยังไง ก็เอาหลายๆ ตัว สัก 30 อย่าง เราก็วางแผนอย่างนั้น มันก็เลยออกมาในรูปแบบนี้ อย่างเรื่องผลผลิตที่เป็นอินทรีย์เนี่ย ตอนนี้ที่เราขายนะของ ที่ออกมาจากสวนมันเป็นอินทรีย์ทั้งนั้นแหละ แต่ที่ทำออกมาแค่ในรูปของผักปลอดภัย ถ้าเมื่อเราบอกทางห้างว่าตัวนี้คืออินทรีย์ ตัวนี้คือปลอดภัย ถ้าเมื่อตัวหลักของเรา 80% มันคือผักปลอดภัย เพราะพื้ซื้อที่อื่นเข้ามาแพ็คด้วย เราเอาง่ายๆ เลยคือผักปลอดภัย ผลไม้ปลอดภัย แต่จริงๆ ของเรามีคุณภาพมากกว่าผักปลอดภัยอยู่แล้ว มันก็ไม่ได้ทำให้ผู้บริโภคเข้าใจผิดจริงๆ แล้วเราให้ของที่ดีกว่าที่เขารู้สึกด้วยซ้ำ

คำถาม : อยากรทราบว่าจะทำไมไม่ติดตราว่าเป็นอินทรีย์

คำตอบ : คือปัญหาของเกษตรอินทรีย์ตอนนี้ในท้องตลาดก็คือ พื้ว่าราคามันสูงเกินไป 2. สินค้าไม่มีความหลากหลาย เอาแค่ 2 ตัวนี้ ผู้บริโภคในกรุงเทพก็เลยไม่จำเป็น ผู้บริโภคก็เลยรู้สึกว่าผักปลอดภัยก็ OK แล้ว ทำไมต้องเป็นอินทรีย์ในเมื่อราคาต่างกันเท่าตัว แล้วอีกอย่างคือ มันไม่หลากหลายไป มลองนึกดูถ้าเราผัดอะไรสักจานหนึ่ง มันต้องใช้ผัก 3 อย่าง 2 อย่างมีขายเป็นอินทรีย์ แต่อีกอย่างหนึ่งหาไม่ได้ หายังไงก็ไม่มีเป็นอินทรีย์ ก็กลายเป็นว่าผัดกะทะนั้นเป็นทั้งปลอดภัยและอินทรีย์ปนกันอยู่ ถ้าซื้อแล้วเป็นอินทรีย์ 100% ไม่ได้พื้ก็คิดว่ามันไม่จำเป็น นอกจากจะขายเป็น Organic Foods จริงๆ ที่เป็นร้านสำหรับอินทรีย์จริงๆ แล้วต้องได้ใบรับรอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คือต้องเคลียร์ตรงนั้นให้ได้จริงๆ แต่ว่าถ้าเราต้องไปซื้อผักพวกนี้มาทำเองนะ ถ้ามัวจำเป็นใหม่ เรามีพร้อมใหม่ มีกระเทียมใหม่ มีน้ำปลาใหม่ ก็เลยนึกว่าถ้าเป็นเราเราก็ไม่ซื้อหรอก

คำถาม : ส่วนตัวพี่เวลาทาน พี่เลือกใหม่ว่าต้องเป็นอินทรีย์หรือว่าปลอดภัย

คำตอบ : สำหรับพี่คิดว่าแค่ปลอดภัยหรือสะอาดก็ OK แต่เป็นอินทรีย์ใหม่ ไม่จำเป็น ในความรู้สึกของพี่นะ มันไม่ได้จำเป็นมาก แล้วมันก็ไม่มีอะไรมาบอกว่าคนที่กินอินทรีย์แล้วเนี่ย มันจะดีกว่าคนที่กินพวกผักผลไม้ปลอดภัย เพียงแต่ความต้องการของตลาดมันอยากได้ แล้วโอกาสที่เราจะพิสูจน์เรื่องพวกนี้มันยาก ก็อย่างเรากินผักอินทรีย์ แต่เรากินเหล้า สูบบุหรี่ หรืออยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่ดี ให้อินอาหารที่ดีเท่าไรก็ช่วยไม่ได้ หรือว่าอาหารดีแต่ข้าวเข้าไม่กิน พี่ว่าอยู่ที่การประพฤติตัวของคนเรามากกว่า ส่วนอาหารปลอดภัยน่าจะเหมาะกับคนไทยหรือคนกรุงเทพฯ เพราะมันง่าย แล้วคนไทยก็ยังรู้สึกว่าผักที่กินมันต้องสวย เกษตรอินทรีย์แล้วมันต้องสวยไม่มีหรอก คือมันจะได้แค่บางอย่าง ทางห้างก็อยากให้พี่ทำผักอินทรีย์ส่งนะ แต่พี่คิดว่าเรายังไม่พร้อม ของเรายังไม่หลากหลาย ก็ไม่มีใครอยากจะมาเลือกดู

คำถาม : แล้วพี่ขอใบรับรองเพื่ออะไรล่ะคะ

คำตอบ : คือตอนนั้นรู้อย่างเดียวว่าใบรับรองเนี่ยคือตัวการันตีว่าเราทำจริง แล้วก็มีคนรับรองการทำของเราจริงๆ บางคนอาจจะบอกว่าเขาไม่ได้ใช้เคมีเลย แต่คุณไม่มีใบรับรองอะ ใครจะมั่นใจ ความน่าเชื่อถือมันต้องมี แล้วอีกอย่างคุณบอกว่าคุณทำ แต่มันไม่มีคนตรวจคุณเลย แล้วจะมั่นใจได้อย่างไร แล้วการขอก็เหมือนกับสิ่งที่บอกว่าเราตั้งใจทำนะ แล้วเราก็มีความอดทนมากกว่าคนที่ไม่ได้ขอ พี่ว่ามันอยู่ที่ตรงนั้นนะ คนที่ไม่ได้ขอแต่ทำดีๆ ก็มีเยอะ แต่ถามว่าใครจะมั่นใจหรือเชื่อถือใจ แล้วทำไมถึงไม่ขอล่ะ เขาอาจจะบอกว่ามันยุ่งยากวุ่นวาย ทุกคนเจอเหมือนกันหมด มันพิสูจน์ความอดทนสำหรับเรื่องพวกนี้ คือ บางที่เราต้องวางแผนว่าเราจะต้องขออันนั้นเตรียมอันนี้ เราก็ทำเผื่อไว้สักเรื่องหนึ่งก็คือ เรื่องของการตลาด มันเป็นเรื่องของการประชาสัมพันธ์ตัวเรา เป็นเรื่องที่ทำให้ทุกคนรู้จัก เพราะถ้าอยู่ๆ คุณจะบอกว่าคุณปลูกผัก ผลไม้ โดยที่ไม่ใช้เคมีเลย ใครจะรู้จัก เราก็เลยจำเป็นที่จะต้องขอ

คำถาม : ขอย้อนกลับไปถึงเรื่องของภัยธรรมชาติไม่ว่าจะเป็นน้ำท่วม ฝนแล้ง มีปัญหาตรงนี้บ้างหรือไม่

คำตอบ : ฝนแล้งก็จะมีเป็นบางช่วง แต่ว่าน้ำที่นี้จะมีสีมัวเสมออย่างที่เห็น จะมีอยู่ในร่องสวนอยู่แล้ว เพราะฉะนั้นเราไม่ได้ขาดแคลนน้ำเลย น้ำเสียตอนนี้ก็ยังไม่เกิด เพราะว่าคลองที่ส่งน้ำเข้ามาเนี่ย แถบนี้ยังไม่ถูกกำหนดให้เป็นพื้นที่สีเขียว ยังไม่มีการตั้งโรงงานเกิดขึ้น ตอนนี้อยู่ในสวนของบ้านจัดสรรที่ทำๆ กัน ข้อกำหนดของการก่อสร้างเนี่ยต้องมีถังบำบัด มันก็เลยไม่เกิด

ปัญหาเรื่องน้ำเสีย สำหรับพี่เนี่ย เรื่องอากาศมีปัญหา เป็นเรื่องที่ควบคุมไม่ได้ อากาศเย็น อากาศ
 เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้เฉพาะในเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่ออยู่ภายใต้เงื่อนไขของการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ร้อน อะไรที่เป็นผลกระทบต่อพืช ผลกระทบต่อการให้ผลผลิต เราควบคุมไม่ได้เลยต้องปล่อยไปตามธรรมชาติ

คำถาม : ที่อยู่ติดถนนมีปัญหาเรื่องมลพิษไหม

คำตอบ : คือการปลูกของเรามันจะเข้าไปอยู่ด้านใน เขาก็มีเงื่อนไขอยู่ว่าจากหน้าถนนเท่าไรหรืออยู่ติดถนนเนี่ยต้องมีกำแพงต้นไม้ เพื่อบังพวกมลพิษซึ่งตอนนี้เราก็มีต้นไม้บังเป็นแนวไว้หมด ก็ช่วยป้องกันได้ เพราะฉะนั้นเรียกว่ามันต้องแลกเปลี่ยนกับการขนส่ง

คำถาม : เรื่องของโรคแมลงล่ะคะ

คำตอบ : อย่างที่เห็นและที่พี่เล่าให้ฟัง คือพี่ใช้วิธีปลูกสลับ เมื่อแมลงเข้ามาจะทำลายพืชของเราแล้วไม่เห็นเป็นต้นเดียวกันมันก็ไม่ทำลาย คือแมลงจะชอบพืชเป็นชนิดๆ ไป อย่างเช่นเป็นแปลงพริก ใบที่เป็นโรคมันก็จะติดกันไปเรื่อยๆ แต่ถ้าเราปลูกไกลกัน มันก็จะไม่ติดโรค ไม่ใช่ว่าเจตต้นอะไร โรคหรือแมลงมันกัดกินได้หมด แล้วสวนของเราส่วนมากเป็นผลไม้ก็ไม่ค่อยเป็นโรคอะไรหนักเท่ากับเรื่องของกระวอก หนุ่ นก เยอะมากๆ ฉะนั้นกระถอนเราถึงต้องห่อ แต่ว่ากระวอกนี่ป้องกันยากมาก

คำถาม : เรื่องของแรงงานมีการจัดการอย่างไรบ้าง

คำตอบ : มันเป็นเรื่องที่จำเป็นมาก คือต้องเป็นคนดีและไว้ใจได้ บางครั้งจำนวนคนงานเยอะๆ เราอยากได้ใหม่ อยากได้ แต่ถ้าเราหาได้ไม่ดีมันจะเหนื่อยมากกว่า คือต้องตรวจสอบให้ได้ว่าเขาเป็นคนดีไหม ไว้ใจได้หรือเปล่า แต่ตอนนี้ก็ไม่ได้มีปัญหาอะไร แล้วผลไม้ก็ไม่ค่อยดูแลอะไรมาก เราก็มีเครื่องทุ่นแรงเยอะ แต่ถ้าสมมติว่ามันเป็นผักที่ปลูกทุก 3 เดือนเก็บ พวกนั้นต้องใช้แรงงานมาก อย่างที่สวนเนี่ยอย่างมากที่สุดหญ้า รดน้ำ ใส่ปุ๋ย

คำถาม : แล้วแรงงานที่เรามีอยู่เป็นปัญหาไหม

คำตอบ : แรงงานที่เรามีอาจจะไม่ได้มีความชำนาญ ไม่มีประสบการณ์ และเราเองก็ไม่ค่อยรู้เรื่องหรือได้เรื่องสักเท่าไร พอจะทำอะไรจะปลูกอะไรก็ต้องลงไปก่อน แล้วก็ไม่มีเวลา บางครั้งให้เขาทำแล้วก็ไม่ได้ติดตามผล ว่าทำแล้วเนี่ยได้ดีหรือเปล่า บางทีเราเพาะต้นนั้นต้นนี้แล้วให้เขาไปปลูกมันก็ขึ้น แต่มันควรจะดีกว่านี้ แล้วเราก็ไม่ค่อยต้องคิดมากว่าจะปลูกอะไร เพราะทางห้างเขาให้ความมั่นใจกับเราได้ บางครั้งเขาก็จะบอกมาว่าให้เราปลูกอะไร มันก็ทำให้ง่ายไปอีกชั้นหนึ่ง

คำถาม : ส่งให้เฉพาะไกลเดินเพลสที่เดียวหรือมีที่อื่นอีก

คำตอบ : นอกจากไกลเดินเพลสแล้วก็มีวิลล่า วิลล่าจะเป็นซูเปอร์มาร์เก็ตทางสุขุมวิท เขามีอยู่ประมาณ 8 แห่ง ลูกค้าจะเป็นชาวต่างชาติ ทางโซนยุโรปแล้วก็ญี่ปุ่น พวกคนระดับบนๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จะมีสาขาแถวสุขุมวิท ทองหล่อ หลังสวน นอกจากนั้นก็ส่งที่เดอะมอลล์ ดิเอ็มโพเรียม สยาม พารากอน

คำถาม : ช่วยเล่ากระบวนการน้อยกว่ามันยากไหม

คำตอบ : ยากเพราะเราเริ่มจากไม่รู้ จริงๆ คือเราต้องทำของให้มันดูดี โดดเด่น มีแหล่งผลิตที่ชัดเจน เอาตัวอย่างไปให้เขาดูก่อน หลังจากนั้นต้องยอมรับภาวะอีกอย่างคือ การขนส่ง ช่วงแรกๆ เราขาดทุนแน่เพราะของมันน้อย ถ้าเรามาหารต้นทุนต่อกิโล ค่าขนส่งมันจะแพงมาก 2. ก็คือเราทำจากที่เราไม่รู้เลย ไม่เคยทำมาก่อน แล้วการที่เราจะส่งผักหรืออะไรโอกาสที่ไปถึงแล้วเขาบอกว่าใช้ไม่ได้มันมีสูง ตอนนั้นพี่ส่งไปเขาบอกว่าใช้ไม่ได้หรอก อย่างนี้พอกกลางวันมันจะเน่า เราก็คิดว่าขนาดนั้นเลยหรอ แต่มันก็เป็นเรื่องจริง ทำให้เราต้องระวังมากขึ้น ในการทำตรงนี้ต้องมีทุนสำรอง ก็คือจริงๆ ช่วงแรกถ้าเราไม่มีทุนสำรองพอนะ เราไม่ได้ดูแลงานอย่างใกล้ชิดแล้วไม่ได้ใช้แรงงานในครัวเรือนพี่ว่าลำบาก พอตีพี่มีแม่ มีน้ำ มีหลานช่วยกันทำ จนกระทั่งเริ่มลงตัวเราก็เริ่มตัดแรงงานในครัวเรือนออก แล้วก็จ้างคนงานเข้ามา

คำถาม : ขอย้อนไปที่เรื่องของพันธุ์พืชที่ปลูกว่าเอามาจากที่ไหน

คำตอบ : ตอนแรกเราก็จะซื้อพันธุ์ อย่างผักเขียว รอบแรกๆ ก็ต้องซื้อเมล็ดพันธุ์ก่อน แล้วก็ดูตลาดว่าผู้บริโภคนิยมพันธุ์ไหน เราก็ถามผู้รู้ทั้งหลาย แล้วก็เริ่มปลูกแล้วก็เก็บเมล็ดพันธุ์หรือบางทีก็ไปขอเขามา หรือบางทีซื้อมาแล้ว เมล็ดสวยดีก็จะแยกไว้เพาะ คือทำมันทุกอย่าง

คำถาม : แล้วอย่างข้าวโพดที่รับจากริเวอร์แควมาติดต่ออย่างไร

คำตอบ : ก็พอดีส่วนใหญ่คนที่ส่งของให้พี่จะอยู่ทางเมืองกาญจน์ ตอนนั้นพี่คุยกับวิลล่า วิลล่าเขาก็คุยกับพี่ว่ามีหน่อไม้ฝรั่งไหม ถ้าเรามีหน่อไม้ฝรั่งจะเขาไปขายที่วิลล่าได้ง่าย เพราะว่าเขากำลังขาดคนที่ส่งหน่อไม้ฝรั่ง พี่ก็เลยคุยกับทางเมืองกาญจน์ว่าพี่จะซื้อหน่อไม้ฝรั่งที่ไหนดี ที่มีแน่นอน เขาก็ถามว่าคุณซื้อแพงหน่อไหม อย่าไปติดต่อกับเกษตรกรเองเลยเพราะมันจะเป็นปัญหาเรื่องการขนส่ง ให้ลองติดต่อบริษัท ริเวอร์แควดู พี่ก็เลยโทรไป เราอาจจะโทรถูกเวลา แล้วก็ถูกคน เขาก็สนใจเพราะว่าเขามีของที่เหลือใช้อยู่จากการส่งออก พอตีตรงนี้นั้นเป็นเส้นทางที่รถของริเวอร์แควผ่านมาพอดี เพราะฉะนั้นตอนตี 2 ริเวอร์แควก็จะเอาของมากองไว้ เข้าคนมาทำงานก็จะได้งานทำ เราก็ต้องมองว่าเราจะซื้อใครที่ช่วยเราได้ด้วย ก็จะมีกลุ่มทางไหนน้อย ก็จะเป็นผักใบ อันนี้เป็นผักปลอดสารนะ ไม่ได้เป็นอินทรีย์ แล้วก็กลุ่มทางบ้านแพ้ว ก็จะเป็นมะนาวก็แยกกันไปแล้วแต่ บางคนไม่ได้ส่งถึงที่นี่ เราจะใช้วิธีว่าเขาต้องไปที่ตลาดกัน เราจะโทรบอกเขาว่าจะใช้ของเท่าไร เสร็จแล้วเขาต้องมาส่งของที่ตลาดอยู่แล้ว เราก็ส่งรถไปเอา เราจะใช้ปากคลองตลาดเพราะเกรดสินค้าค่อนข้างดี แต่เราไม่ได้ไปซื้อตามร้านเองเพราะว่าเรามีของที่ส่งอยู่แล้ว เป็นเอกสารที่ส่งวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำถาม : การขนส่งมีการจัดการเรื่องนี้อย่างไร

คำตอบ : พี่จ้างบริษัท แต่ก่อนนี้เคยมีคนขับรถเป็นของตัวเอง แต่มันเหนื่อยกับการดูแลพวกคนขับรถ การบริหารงาน บางครั้งเรามีรถอยู่คันเดียวมันก็ไม่สะดวก หรือบางทีมีปัญหาของเราที่ส่งไม่ได้ตัวคนขับรถเองพอทำไปก็เริ่มที่จะเกเร ก็เลยคิดว่าจ้างบริษัทไปเลยดีกว่า แพงกว่ากันแต่คุ้ม สามารถคุมค่าใช้จ่ายได้ชัดเจนขึ้น

คำถาม : ค่าใช้จ่ายในการขนส่งประมาณเท่าไร

คำตอบ : ของพี่คิดเป็นเที่ยว เที่ยวหนึ่งจ่ายอยู่ที่ประมาณ 1,300 บาท คือพี่จะส่ง 3 ที่ ตอนกลางคืนพี่ต้องส่งที่เดอะมอลล์ 4 หุ่่มทุกวัน เพราะฉะนั้นประมาณ 3 หุ่่ม จะต้องเอาของขึ้นรถ ก็คือพอไปส่งเดอะมอลล์เสร็จก็จะส่งที่โกลเด้นเพลสที่ตลาดไทย แล้วของที่เหลือในรถครึ่งคัน ตอนเช้าก็จะวิ่งเข้าที่โกลเด้นเพลสอีกรอบหนึ่งที่เราส่งตรง หรือบางวันที่ไม่เข้าโกลเด้นเพลสก็ต้องไปเข้าวิลล่า นับเป็นเที่ยวกัน ค่าใช้จ่ายก็จะรวมค่าน้ำมัน รถก็ของเขา คนของเขา ยกเว้นวันเสาร์เท่านั้น เดือนๆหักกลับกันก็ได้ประมาณ 17,000-20,000 บาท

คำถาม : ในการทำเกษตรอินทรีย์มาตรฐานพี่คิดว่าปัจจัยใดสำคัญที่สุด

คำตอบ : ปัจจัยตัวไหนหรือ จริงๆแล้ว พี่ไม่รู้ว่าคำว่า "ที่ดิน" นับเป็นปัจจัยการผลิตอย่างไรบ้าง แต่พี่คิดว่าสภาพพื้นที่มีผลนะ เป็นตัวที่สำคัญที่สุด เพราะว่าถ้าสภาพพื้นที่ของเราดี มีความอุดมสมบูรณ์พร้อมอยู่แล้ว เราก็ไม่ต้องเสียเวลากับการปรับปรุง ไม่อย่างนั้นกว่าจะได้ผลผลิตก็ต้องรอนานอีก อย่างพี่นับว่าโชคดีเรื่องที่ดินเนื่องจากมันเป็นพื้นที่สวนอยู่ก่อนแล้ว สารเคมีอะไรก็ไม่ค่อยจะได้ใช้สักเท่าไร สมมติว่าพื้นที่มันไม่ดี มันยากที่จะจัดการอะไร หรือการขนส่งอยู่ห่างไกลคุณก็หมดโอกาส สภาพพื้นดินถ้ายังไม่สมบูรณ์กว่าจะมีการปรับปรุงขึ้นมาให้ดี ต้องใช้เวลาขนาดไหน 5 ปี 10 ปี คุณจะเบื่อก่อนหรือเปล่า เพราะฉะนั้นโดยความคิดของพี่คือที่ดินเป็นตัวหลักที่สำคัญมาก แล้วก็รองลงมาก็จะเป็นเรื่องของแรงงาน ต้องมีแรงงานที่ดี มีความสามารถในการผลิตอยู่บ้าง เนื่องจากเราต้องพึ่งแรงงานเป็นส่วนใหญ่ เราไม่มีกำลังที่จะผลิตเอง หรือคุณจะใช้ในรูปแบบของกระบวนการจัดการก็ได้คือเราต้องรู้จักสั่งงานให้เขาทำ วางแผนให้ว่าวันนี้คุณต้องทำอะไร ต้องปลูกอะไร ก็สำคัญรองลงมาจากที่ดิน คือ ต้องรู้ว่าเมื่อเรามีที่ดินแล้วเนี่ย แรงงาน เงินของเราหลายๆ เรื่องเราจะจัดการอย่างไรให้มันอยู่กันได้ ไม่ได้คิดว่ามันต้องรวย คิดแค่ว่ามีชีวิตอยู่ได้โดยที่ไม่ได้ทำให้คนอื่นลำบาก ไม่ได้ทำให้เงินที่เราเก็บไว้สำหรับเรื่องอื่นมามีผลกระทบ คือสามารถที่จะมีผลผลิตเลี้ยงดูตัวเองในพื้นที่ตรงนั้นได้ คุณต้องบริหารแล้วทั้งเงิน ทุน แรงงานที่มีอยู่ หรืออะไรหลายๆ อย่างในนั้น กระบวนการผลิต สมมติว่าเงินทุนที่มีอยู่แค่นี้จะใช้ปุ๋ยอะไร จะซื้อขี้น้ำยไม่มีเงินซื้อเลย เราต้องคิดใหม่แล้วว่าเราจะทำยังไง ต้องกันเงินของคุณไว้เลยว่าจะทำอะไรดี คือตรงนี้พี่ว่ามันเป็นลักษณะของการบริหารงานของแต่ละคนว่าจะไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทำอย่างไร จะหาเงินมาเล่นยังไง อย่างที่สมมติว่าพี่ไม่ปลูกเตย พี่ก็มีใบมะกรูด พี่ไม่ต้องมานั่งรอ ก็ต้องนั่งมองภาพไปว่าแต่ละวันจะใช้เงินที่ไหน แรงงานจำเป็นเพราะว่าเราทำเองไม่ได้ ถ้าเราบริหารงานพวกนี้แล้วยังต้องไปขุดดินเอง รดน้ำเองก็หมดแรงคิด ถ้าเราคิดก็คือคิด ต้องมีแรงงานที่บอกเขาได้ว่าให้ทำอันนั้นอันนี้ แล้วแรงงานที่ตีๆ หรือมีประสบการณ์นั้นหายาก เรื่องอื่นๆ อย่างพันธุ์พืชพี่ก็ว่าเฉยๆ คือมันสามารถหาได้

คำถาม : ปัญหาของเรื่องมาตรฐานพี่คิดว่ามันครอบคลุมหรือยัง ถ้าคิดถึงอนาคตที่จะส่งออก

คำตอบ : จริงๆ พี่ว่าเรื่องของส่งออกในเมืองไทยพูดถึงแต่เรื่อง GAP ไม่ยอมพูดถึงเกษตรอินทรีย์ แล้วพี่ก็มีปัญหากับบริษัทส่งออกผักของพี่ด้วย คือ เขาต้องการใบ GAP พี่ก็บอกว่าพี่มีแต่เป็นบางตัวคือเราขี้เกียจขอ เราไม่อยากจะยุ่งกับ สวพ.5 ซึ่งกว่าจะเดินเรื่อง กว่าจะขอ กว่าจะมาตรวจของในสวนเราก็หมดแล้ว ซึ่งเราก็มักจะเถียงกับเจ้าหน้าที่อยู่เสมอว่า GAP ย่อมาจาก Good Agriculture Practice แต่คุณทำเหมือนกับว่าเป็น Good Agriculture Product เพราะคุณสนใจแต่ Product นำไปตรวจสอบ ถ้าสนใจ Practice จริงๆ มันต้องออกไปรับรองฟาร์ม คุณจะปลูกอะไรในฟาร์มนี้ก็ได้ GAP เพราะว่าแต่ก่อนผักอนามัยก็ได้ใบรับรองใบเดียว

คำถาม : อยากจะให้ มกท. ช่วยเหลือในเรื่องนี้ไหม

คำตอบ : จริงๆ มกท. ก็ไม่รู้จะผลักดันอย่างไร เนื่องจากเขาเป็นองค์กรอิสระ ไม่ได้เกี่ยวข้องกับหน่วยงานราชการ กรมวิชาการเองซึ่งตอนนี้เป็นคนออกใบรับรอง Organic Thailand นั้นแหละที่ต้องจัดการ แล้วอีกเรื่องคือมันไม่มีซูเปอร์มาร์เก็ตที่เป็นอินทรีย์จริงๆ เพราะฉะนั้นคนที่ทำอินทรีย์ขึ้นมาก็ไม่รู้จะไปขายที่ไหน พี่มองว่าทางกรมวิชาการน่าจะยอมลงทุนทำซูเปอร์มาร์เก็ตดีๆ แล้วก็ชัดเจนว่าเป็นอินทรีย์ คนที่เข้าไปขายต้องมีใบรับรอง ซึ่งก็ไม่มีเอกชนไหนที่กล้าทำ เพราะการลงทุนมันสูง

คำถาม : แล้วในเรื่องของผู้ตรวจมาตรฐานมีปัญหาไหม

คำตอบ : พี่เองคิดว่า ผู้ตรวจน่าจะให้คำแนะนำ เพื่อนพี่มาเล่าให้ฟังว่า บางเรื่องมีความรู้สึกว่าการตรวจตรวจเพราะว่าจับผิด หรือว่าตรวจเพราะว่าจะจับให้ได้ หาข้อบกพร่องให้ได้ว่ามีอะไรแต่สำหรับพี่นี่ยังไม่เจอนะ เรื่องระบบหรือข้อกำหนดพี่ว่ามันไม่ใช่เรื่องยาก เพียงแต่เราต้องขยัน เอาใจใส่กับมัน

คำถาม : การที่จะทำให้ฟาร์มของเราได้รับมาตรฐานอย่างต่อเนื่อง ต้องมีปัจจัยอะไรบ้าง

คำตอบ : คนที่เป็นเจ้าของจริงจึงขนาดไหน แล้วก็ต้องมีความซื่อสัตย์ ผู้ตรวจก็คือผู้ตรวจ เขาจะมาก็แค่ปีละครั้ง แต่เราเองต้องอยู่กับสวนตลอดเวลา คือต้องมีความตั้งใจจริง เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งมอบไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชื่อเสียงจริง ถ้าสมมติว่าปลูกอะไรไปแล้วไม่มีรายได้ ไม่มีผลตอบแทนมันคงเป็นไปได้ ไม่งั้นคุณจะไปทำไม ตรงนี้ถ้าคุณสร้างรายได้ก็ต้องตามตลาดด้วยว่าตอนนี้ตลาดเขาต้องการอะไร พื้นที่ของเราปลูกได้ไหม อย่างที่บอกว่า พื้นที่มันมีคุณค่า ถ้าเราปลูกได้มันจะทำเงินได้ตลอดเวลาอยู่แล้ว แล้วก็ต้องรู้ปัญหา ต้องหาความรู้ ข่าวสาร มีการพัฒนาตัวเองอยู่เสมอ มองว่าเขาทำอะไรกันแล้ว มีคนที่คอยช่วยเหลือเราหรือเครือข่ายทั้งผู้ผลิต ผู้ที่จะมาซื้อของเรา ผู้ที่มีความรู้ในด้านต่างๆ

คำถาม : มีคู่แข่งในการทำเกษตรอินทรีย์บ้างหรือไม่

คำตอบ : คู่แข่งเกษตรอินทรีย์ไม่มีเลยนะ เพราะมีความรู้สึกที่ว่าต่างคนก็ต่างปลูก ปลูกกันได้ไม่ก็อย่าง ต้องมีความชำนาญ แล้วก็มีการช่วยเหลือกัน อย่างของพี่ก็จะมีพี่กฤษณา ไร่เขาอยู่ที่สุพรรณบุรี เขาจะปลูกผักไป เราก็จะคุยกัน ปรีะชากันเรื่องต้นทุนการผลิต การแพ็ค เวลา มีของก็จะขายให้กัน หรือว่าถ้าตลาดต้องการผัก ผลไม้ที่พี่เขามีเราก็จะแนะนำให้ แล้วให้เขาไปตกลงกันเอง ไม่ได้มองว่าเป็นการแย่งตลาดแต่มองว่าเป็นการช่วยเหลือกัน อีกอย่างคนที่ทำเกษตรอินทรีย์ค่อนข้างที่จะมีการศึกษา แล้วก็จะมีเงินทุนพอสมควร เลยไม่ค่อยแย่งตลาดกัน

**วันพฤหัสบดีที่ 21 ธันวาคม 2549 สัมภาษณ์ คุณกฤษณา จิรจินดา 511/630
ชอยเจริญสนิทวงศ์ 37 แขวงเขตบางขุนศรี เขตบางกอกน้อย กรุงเทพฯ ผลิตผักและผลไม้**

คำถาม : ขอทราบประวัติส่วนตัวสักเล็กน้อย

คำตอบ : พี่เป็นคนกรุงเทพฯ ตอนนี้อายุ 50 ปี จบปริญญาตรี สาขาบัญชี จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง

คำถาม : ก่อนทำเกษตรอินทรีย์ทำอะไรมาก่อนบ้าง

คำตอบ : ก็ทำบัญชีที่นี่ (โรงแรมแพลนแปซิฟิก) แต่ก็ทำควบคู่กันไป พี่เพิ่งเริ่มจับเกษตรอินทรีย์มาเมื่อ 6 ปีก่อน ซึ่งสวนของพี่ก็เป็นอินทรีย์ตั้งแต่เริ่มแรกเลย

คำถาม : ทำไมถึงเลือกที่จะทำเกษตรอินทรีย์

คำตอบ : เพราะคิดว่าใช้เวลาเกษียณจากการทำงานที่นี่ จะได้มีอะไรทำ ซึ่งก็ควรจะเป็นสิ่งที่ดีกับตัวเองด้วย เพราะถึงเวลานั้นเราก็แก่ตัวแล้ว เรื่องของสุขภาพก็เป็นสิ่งสำคัญ ถ้าเป็นเคมี ก็หมายความว่า เมื่อแก่ตัวไปเราก็ต้องอยู่กับเคมี ต้องไปฉีดเคมี มันไม่ใช่สิ่งที่เราอยากจะเป็น เราอยากกลับไปอยู่กับธรรมชาติมากกว่า เพื่อให้ชีวิตเรายืนยาว กลับไปอยู่กับสิ่งที่ Fresh

คำถาม : ทราบข้อมูลด้านเกษตรอินทรีย์จากแห่งใดบ้าง

คำตอบ : ส่วนใหญ่ค้นจากอินเทอร์เน็ต ประกอบกับคนในบ้านเป็นเด็กต่างจังหวัด เคยทำสวน ทำไร่ ทำนามาก่อน เราก็เรียนรู้จากเขาด้วย แล้วก็ลองผิดลองถูกกันไปตามประสา

คำถาม : ทำไมถึงต้องมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ไม่ทำแบบตามมีตามเกิด

คำตอบ : เวลาที่เราทำอะไรมาสักอย่างก็อยากจะมีตัวมารันตี คงอาจเป็นเพราะว่าพี่ทำงานอยู่ในเรื่องที่ต้องมีมาตรฐานเข้ามาเกี่ยวข้อง จะทำอะไรก็ต้องมีมาตรฐานตลอด ก็ดีเหมือนกัน เราจะได้มีความรู้เรื่องมาตรฐาน การขอ จะทำอะไรได้บ้าง ไม่ใช่รู้แบบงูปลาๆ

คำถาม : ทราบว่ามีไร่อยู่ที่สุพรรณบุรี ที่ตรงนั้นได้มาอย่างไรและมีการจัดการอย่างไรบ้าง

คำตอบ : ที่ตรงนั้นพี่ชื่อมา ที่พี่นี้จะค่อนข้างอุดมสมบูรณ์อยู่แล้ว เพราะอยู่ติดเขาเวลาน้ำไหลมากก็จะมีตะกอน ซึ่งเป็นขุยไฟจากบนป่า แต่ก็มีปัญหา เรื่องการจัดระบบพื้นที่เพราะที่เราจะค่อนข้างลาด เป็นทางน้ำไหล พี่จะดูแลเรื่องการหาความรู้เพิ่มเติม เรื่องของการปลูก การวางแผน การปลูก ซึ่งเราก็จะมีคนสวนที่ดูแลประจำ แต่เราก็เอาความรู้ที่เรามีมาประยุกต์กับภูมิปัญญาของชาวบ้าน อย่างเช่นเรื่องการเปลี่ยนทางน้ำ ส่วนสามพี่ก็จะดูแลเรื่องระบบไฟ น้ำ

คำถาม : พอจะสรุปได้ไหมว่าที่นี้ปลูกอะไรบ้าง

คำตอบ : เราจะปลูกแบบผสมผสาน พวกไม้ผลก็จะเป็น มะม่วง เงาะ ลำไย ชมพู่ ในขณะที่เดียวกันเราก็ปลูกผักด้วย เพราะไม้ผลมันต้องใช้เวลาจะให้ผลผลิต ในระหว่างที่รอเราก็อยากจะมีรายได้มาจุนเจือ ไหนจะค่าแรง ค่าตัดหญ้า ค่าน้ำมัน ที่คิดตอนแรก คืออยากมีผักไว้กินเอง คนงานในสวนอยากกินอะไรก็หาปลูกกินกันไปในสวน พอนานไปผลผลิตค่อนข้างดี ปุ๋ยที่เราคิดค้นก็ใช้ได้ดี แล้วก็มีคนสนใจที่จะซื้อ

คำถาม : การขอมาตรฐานมีปัญหาอะไรบ้างไหมและได้รับมาตรฐานมากี่ปีแล้ว

คำตอบ : ตอนแรกเราเข้าใจว่าอินทรีย์ จะสนใจเพียงแค่สารไม่ใช้สารเคมี แต่พอศึกษาไปก็รู้ว่า ค่าค่านึงถึงดิน ว่าในดินเราเป็นอย่างไร มีแมลงอะไรบ้าง ในดินมีวัฏจักรเป็นอย่างไร เรารักษาสภาพน้ำแค่ไหน ดูแลเรื่องระบบน้ำอย่างไร ส่วนเรื่องมาตรฐานเราได้มาประมาณ 4 ปีแล้ว ที่นี้ใช้ระยะปรับเปลี่ยน 1 ปีครึ่ง

คำถาม : ในเรื่องปัจจัยการผลิต ที่นำมาทำปุ๋ย ได้มาอย่างไรบ้าง

คำตอบ : ทางเราจะทำการผลิตเอง แต่จะมีปัญหาอยู่ช่วงหนึ่งคือ ปุ๋ยคอกจะค่อนข้างหายาก เพราะว่าเขาเลี้ยงไปเขาก็ให้ยาไป

คำถาม : ปัจจัยการทำเกษตรอินทรีย์ที่สำคัญคืออะไร

คำตอบ : ปัจจัยหรืออย่างแรกที่จะทำเกษตรอินทรีย์มันต้องมาจากข้างใน คือใจเราไม่ชอบอะไรที่เป็นเคมีก็เลยอยากที่จะทำเอง อีกอย่างมันก็ทำให้เราได้กิน ได้สัมผัสกับสิ่งที่ดีซึ่งสิ่งเหล่านี้มันส่งผลถึงสุขภาพเราด้วย แก่เตมาไปจะได้ไม่เป็นโรคมามาก เรื่องคนงานก็สำคัญมากเพราะถ้าเราไม่มีคนงาน เราก็ต้องใช้สมองในการคิดและแรงงานที่จะลงไปทำ ซึ่งเราเองก็ไม่มีเวลาและกำลังมากขนาดนั้น การทำเกษตรอินทรีย์ 50% อยู่ที่ค่าแรง เพราะที่นี้ค่าแรงก็แพง เรื่องของหญ้าขนาดใช้เครื่องก็ยังแทบไม่ทันเลย ฉะนั้นเงินทุนก็เป็นอีกเรื่องที่สำคัญของการทำเกษตรอินทรีย์ ถ้าเราไม่มีเงินที่จะมาหมุนเวียนก็แย่เหมือนกัน ปัจจัยตัวต่อไปที่ว่าเราต้องมีตลาดที่แน่นอน ต้องรู้ว่าของเราจะขายให้ใคร แล้วก็ที่ไหนด้วย ส่วนที่ดินหรือสภาพพื้นที่ที่ทรงๆ ลงมา เพราะเราสามารถปรับปรุงมันได้

คำถาม : ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการทำเกษตรอินทรีย์ที่มีมาตรฐานมีอะไรบ้าง

คำตอบ : คนงานสำคัญมากมีแรงงานอยู่อีก 6 คน เป็นผู้จัดการไร่ 1 คน และแรงงานชั่วคราวอีก 5 คน เพราะถ้าเราไม่มีคนงาน เราก็ต้องทั้งทำและทั้งคิด ซึ่งเราเองก็ไม่มีเวลาและกำลังมากขนาดนั้น การทำเกษตรอินทรีย์ 50% อยู่ที่ค่าแรง เพราะที่นี้ค่าแรงก็แพง เดือนๆ ตกประมาณ 20,000 บาท เรื่องของหญ้า ขนาดใช้เครื่องก็ยังแทบไม่ทันเลย และก็มีปัญหาตามมาในเรื่องของค่าน้ำมัน อีกทั้งคนทั่วไป(คนงาน)ยังไม่เห็นว่าการทำแบบนี้มันดีกับสุขภาพตัวเองอย่างไร มันแค่ไปฉีดยาอ้อย ในส่วนของภัยธรรมชาติและโรคแมลงก็มีอยู่เรื่อยๆ อย่างพวกเพลี้ยกระโดดเนี้ยมก็เจอกับพวกผักใบ ทำให้ยอดไหม้ ใบไหม้ ผักเราไม่สวย ขายไม่ได้ราคา เพราะมันดูน้ำเลียงแมลงนี่ก็เยอะมาก บางทีลงไป 3-4 แปลงก็ไม่ขึ้นเลย ก็ต้องมาปรับที่กันใหม่ ถ้าฝนตกหนักผักก็แกร็น ถึงแม้คนซื้อจะมองว่า ปลูกอย่างนี้มันไม่น่าจะแพง ค่าปุ๋ย ค่ายาก็ไม่เสีย แต่ค่าคนมันแพงอย่างถ้าเราปลูกผักผล แต่งกวา ถั่วฝักยาว แปลงหนึ่ง ถ้าปลูกแบบทั่วๆ ไปอาจได้ สักตัน แต่ถ้าเป็นอินทรีย์ ถ้าได้ 400 โลก็เก่งแล้ว ในเรื่องของพ่อค้าคนกลางก็เป็นปัญหาอยู่มาก เพราะสวนเราก็มีผลผลิตอยู่เท่านี้ เราจึงไม่สามารถเข้าไปทำตลาดได้ พอเราพึ่งพ่อค้าคนกลางเราก็ถูกตัดราคาอย่างเราขายให้เขา โหลหนึ่ง 15 บาท เขาไปขายในห้าง 200 กรัมราคา 25 บาท เราก็รู้สึกว่ามันไม่ค่อยยุติธรรม แต่เราก็เข้าใจว่าเขาก็ต้องรับความเสี่ยง อีกทั้งรัฐก็ไม่เคยให้การส่งเสริมในเรื่องนี้เลย คนซื้อเองก็ไม่มีความรู้ในเรื่องอินทรีย์ ไร้สาร ปลอดภัย ไฮโดรโปนิกส์ และในตอนนี้น้ำมันแพง ค่าขนส่งก็เป็นปัญหาเหมือนกัน เพราะว่าถ้าของออกมาน้อย เราส่งของก็ไม่คุ้ม เทียวหนึ่งก็พันกว่าบาท แต่ไม่ส่งก็ไม่ได้ ตกแล้วค่าขนส่งต่อกิโลประมาณ 3-5 บาท สรุปแล้วเดือนๆ หนึ่งเมื่อหักค่าใช้จ่ายแล้วก็อยู่ประมาณ เกือบแปดพัน เราก็อยู่ได้ เพราะเราก็มีรายได้หลักอยู่แล้ว ในเรื่องการจัดการพื้นที่ปลูกในแปลงก็ไม่ค่อยลงลึกก็เพราะการปลูกผัก Organic ต้องหมุนเวียนการทำให้ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แปลงตลอดเวลา เพื่อไม่ให้แมลงศัตรูวัฏจักรของมันได้ แต่ผักแต่ละตัวก็มีอายุที่สั้นยาวต่างกัน อย่างคะน้าจวบรอบแล้ว จะย้ายไปปลูกตรงที่แตกกว่า แต่แตกกว่ายังไม่ถึงอายุมันเลย เราก็ต้องรอกไปก่อน หรือไม่กี่ต้องหาที่ปลูกใหม่

คำถาม : ที่นี้ทำการตลาดเองด้วยไหม

คำตอบ : พี่เองไม่มีเวลาเพราะต้องทำงานประจำ จะมีคนเข้าไปซื้อในสวนเลย แต่ช่วงหลังมีปัญหาเรื่องพ่อค้าคนกลางตัดราคา เขาบอกว่าราคานี้ยืนตลอด ผักซีโลละ 38 บาททั้งปี เวลามันโลละ 160 เราก็ได้เท่าเดิม แต่พอโลละ 10 บาทเขากลับบอกว่าผักไม่สวยขอคืน มันไม่แฟร์ เรายังไม่ได้เดือดร้อนเรื่องนี้ แต่ถ้าเป็นชาวสวนเค้าก็อยู่ไม่ได้

คำถาม : คิดที่จะทำการตลาดเองบ้างไหม

คำตอบ : พี่เคยหัดคิดว่าจะไม่ทำแล้ว จะไปอยู่เมืองนอกกับลูก แต่เอาเข้าจริงๆก็เสียใจแล้วก็อดทนทำมาเรื่อยๆ เราเปลี่ยนมาเป็นฝ่ายรุกบ้าง ไทโรไปติดต่อหาตลาดที่เราอยากได้เองเลย ตอนนี้อาจารย์ให้กับเลมอนฟาร์ม ซึ่งทางเลมอนฟาร์มก็เข้าไปตรวจที่ไร่ของเรา แต่เราใช้แบรนด์ของทางเลมอนฟาร์ม ไม่ได้ใช้ชื่อของเรา แล้วพี่ก็ส่งให้กับบริษัทแม็คโครลพบุรีเมี่ยมฟู้ด ตอนนี้มีคนมาจ้างให้ปลูกมะละกอ สุกแล้วจะอร่อยมาก ผลไม้ที่เป็น Organic จะอร่อยกว่าผลไม้ทั่วไป ลำไย เงาะ เปลือกบาง เมล็ดเล็ก เนื้อแน่น หวานแบบพอดี ไม่หวานแหลมเหมือนกับที่เขาใช้เคมี กินหลายๆก็ไม่แสบคอ ไม่ร้อนใน เก็บได้นาน วิตามินก็มากกว่า

คำถาม : การจ้างปลูกมีการเก็บค่าจ้างอย่างไร เขาจะรับความเสี่ยงให้กับเราไหม อย่างในเรื่องของโรคแมลง หรือภัยธรรมชาติ

คำตอบ : เวลาผลผลิตออกมาเค้าจะคิดให้เป็นโล แบ่งตามเกรด เกรดนี้โลละ 18 บาท เกรดนี้โลละ 16 บาท ส่วนความเสี่ยงเค้าไม่ได้มารับในจุดนี้ เพียงแต่ว่าเมื่อมีผลผลิตออกมาเค้าจะรับซื้อทั้งหมด

คำถาม : สำหรับเกษตรกรอินทรีย์ คิดว่าในเรื่องราคาที่เป็นอยู่ยุติธรรมไหม

คำตอบ : จริงๆพี่อยากให้คนมาทำเกษตรอินทรีย์กันมากๆ เพราะว่าเดี๋ยวนี้บอกอินทรีย์ คนก็ไม่อยากกิน ราคามันแพง ถามว่าคนปลูกได้กำไรมากไหม ไม่มากนักนะ หมาดไปกับค่าแรง ค่าการตลาด คืออยากให้ปลูกเพราะอยากให้มาทำตลาดร่วมกัน ราคาจะได้ไม่แพงแบบนี้ เราก็จะมีตลาดของเราเอง แต่ดูเป็นเรื่องที่อยากมาก พี่เคยชวนชาวบ้านแถวนี้ เป็นอาจารย์มาทำด้วยกัน ทำไปสักพักก็ไม่ไหว เพราะเจอเพลี้ย ผลผลิตน้อยลงทุนไปก็ไม่คุ้ม ก็เลยเลิกไป

คำถาม : พอจะสรุปได้ไหมว่า เพราะเหตุใดคนส่วนใหญ่ถึงไม่ทำอินทรีย์

คำตอบ : พี่เคยชวนคนแถวนี้นะ แต่เค้าบอกว่าถ้าทำได้ดีแล้วค่อยมาเรียก ดูเป็นเรื่องยากขาดความอดทน เพราะว่าถ้าจะเปลี่ยนดินที่ใช้เคมีมาเป็นอินทรีย์ต้องใช้เวลา ในการที่จะทำให้เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์อื่นใด ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลผลิตกลับมาที่มีปริมาณที่น่าพอใจอย่างที่เคยใช้สารเคมี สิ่งแรกเลยเราก็ต้อง บำรุงดินด้วยการใส่ ปุ๋ยคอกเยอะๆ ให้เวลากับการปลูกถั่วเพื่อไถกลบใช้เป็นปุ๋ยพืชสด ซึ่งค่าใช้จ่ายตอนแรกก็จะสูง พอ 3 ปีแล้ว เราจะใช้ปุ๋ยลดลง ดินจะละเอียดและสีเข้มขึ้น

คำถาม : สำหรับมาตรฐานเป็นเรื่องที่เข้าใจยากไหม

คำตอบ : สำหรับพี่คิดว่าไม่ยาก เพียงแต่ยุ่งยาก ว่าซื้ออะไรก็ต้องจด ใช้อะไรก็ต้องจด ทำอะไรก็ต้องจด ซึ่งชาวบ้านทั่วไปก็จะไม่เห็นความสำคัญของการจดบันทึก แต่จริงๆ แล้วการจดบันทึกทำให้เรารู้ว่าผลสะท้อนที่ตามมาจะเป็นอย่างไร ที่เกิดอย่างนั้นเพราะอะไร

คำถาม : เรื่องค่าใช้จ่ายในการขอมาตรฐานสมเหตุสมผลดีไหม

คำตอบ : ก็เหมาะสมดีนะ แต่มาปีนี้เค้าขึ้นเกือบ 3 เท่าเลย จากประมาณ 2,000 บาท กลายเป็น 9,000 บาทเลย ซึ่งเขาบอกว่า เค้าต้องไปร่วมกับมาตรฐานของหลายๆ ที่ แต่ปีนี้พี่บอกว่าไม่ไหวหรอก เขาเลยลดให้พี่ 50% แต่ปีหน้าพี่ก็ต้องจ่ายเขาตามนั้น

คำถาม : ในอนาคตจะทำอะไรเพิ่มเติมเกี่ยวกับการทำเกษตรอินทรีย์หรือไม่

คำตอบ : ตอนนี้น้ำมันไม่มีเงิน อีกทั้งพื้นที่เราก็มีจำกัด ถ้าจะขยายก็ต้องซื้อที่เพิ่ม

คำถาม : คิดว่าการจะได้มาตรฐานอย่างต่อเนื่องมีปัจจัยอะไรบ้างที่มาเกี่ยวข้อง

คำตอบ : เราต้องรักษากฎระเบียบ ต้องมีวินัย หรือความซื่อสัตย์นั่นเอง อุดมการณ์มุ่งมั่นที่จะทำในสิ่งนั้นอย่างจริงจัง อย่างใครจะมาเสนอขายอะไรให้พี่ ปุ๋ยบ้าง ฮอริโมนบ้าง พี่บอกว่ไปขอ มกท. ก่อน ถ้าคุณได้มาตรฐานเราก็จะซื้อของคุณ เพราะบางครั้งบอกว่าเป็นอินทรีย์แต่จริงๆ แล้วไม่ใช่ ใช้ไม่ได้ แล้วอีกเรื่องคือการจัดการ ถ้าเรารู้จักวางแผนทั้งแรงงาน และระบบการผลิต สามารถมีผลผลิตออกมาอย่างต่อเนื่อง มีการดูแลที่ดี ก็คงไม่ยากที่จะได้รับมาตรฐานอย่างต่อเนื่อง

**วันเสาร์ที่ 7 มกราคม 2550 สัมภาษณ์ คุณคำสิงห์ ช่างกลึง 120 ซอยวชิรธรรม
สาธิต 12 แขวงบางนา เขตบางนา กรุงเทพฯ ผลิตผักและผลไม้**

คำถาม : ขอให้เล่าประวัติของตนเองคร่าวๆ แล้วก็พูดถึงเรื่องการทำการเกษตร

คำตอบ : อายุ 49 ปี เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ทำอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรมาตลอด คือ ทำเป็นเกษตรอินทรีย์โดยไม่เคยใช้สารเคมีเลย ทำมาประมาณ 10 กว่าปีแล้ว แต่ที่ได้รับมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ก็ราวๆ 3-4 ปีได้แล้ว ใช้พื้นที่ที่ด้านข้างซึ่งมีประมาณ 20 ไร่ แบ่งออกเป็น 2 แปลง แต่เราก็ไม่ได้ขอเป็นอินทรีย์ทั้งหมด เนื่องจากราคามันแพง ทาง มกท. เค้าคิดเป็นไร่ ที่ขอ มกท. ก็จะเป็นไร่หอมใจ ซึ่งที่ดินทั้ง 2 แปลงก็ซื้อต่อมาจากที่หนึ่งไม่ได้เป็นของเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตนเองแต่แรก ที่เลือกพื้นที่แถบนี้เนื่องจากมันยังค่อนข้างสมบูรณ์เพราะติดกับป่า แต่ก่อนชาวบ้านแถบนี้เขาก็ยังไม่ค่อยใช้สารเคมีกันด้วย มันยังไม่ค่อยเจริญเป็นป่าเป็นเขาสารเคมีเลยยังเข้ามาไม่ถึง เพราะบ้านเกิดนั้นอยู่ที่หนองคาย แต่ก็ทำธุรกิจส่วนตัวอยู่ที่กรุงเทพฯด้วย

คำถาม : ทำไมสนใจที่จะทำเกษตรอินทรีย์

คำตอบ : ที่แรก คือ ทางครอบครัวของตนเองเป็นครอบครัวที่กินยาก และก็แพ้ย่า อีกอย่างพวกผักที่เราซื้ออยู่ตามตลาดก็แพง แต่ก็ไม่ถึงขนาดที่จะกินของตลาดไม่ได้เลย เพียงแต่ไม่ชอบกลิ่นของมัน อีกอย่างตนเองก็เป็นคนที่ต่อต้านพวกสารเคมีมาตั้งแต่แรกแล้ว

คำถาม : ทราบข้อมูลเกี่ยวกับการทำเกษตรอินทรีย์มาจากไหน แล้วทำไมสนใจที่จะขอ มกท. ทั้งๆ ที่ทำเป็นเกษตรอินทรีย์ธรรมดาก็ได้

คำตอบ : ก็จากข่าวสารทั่วไป อีกอย่างเราก็สนใจเรื่องนี้มาตั้งแต่แรก และเหตุผลที่ขอ มกท. ก็เนื่องจากคิดการณ์ไกล ถ้าอีกหน่อยอยากค้าขายกับต่างประเทศบ้างหรืออยากจะทำเอาผลผลิตเข้าไปขายในเมือง ซึ่งมันก็น่าจะเป็นอีกช่องทางหนึ่ง

คำถาม : ที่ไร่มีการเพาะปลูกอะไรบ้าง

คำตอบ : ตอนแรกก็ปลูกผัก พริก ผลไม้ พอมันหมดรุ่นแล้วก็เริ่มปลูกไม้ ชมพู พักทอง

คำถาม : ช่วยเล่าเรื่องกระบวนการผลิตให้เราฟังหน่อย

คำตอบ : มันอาจจะไม่ค่อยละเอียดเท่าไรเพราะมันเป็นไม้ยืนต้นส่วนใหญ่ เราก็จะทำการปรับเปลี่ยนพื้นที่ก่อนเป็นอย่างแรก คือ ไถ แล้วก็ใส่ขี้ไก่ แกลบลงไป ไร่หนึ่งก็ประมาณ 1 ตัน ที่นี้ก็เริ่มหว่านเมล็ดพวกพืชตระกูลถั่ว เช่น ถั่วเขียว ถั่วเหลือง พอมันเริ่มออกดอกก็ไถกลบ แล้วปลูกผัก จากนั้นก็จะใส่ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยหมักชีวภาพลงไป เราทำปุ๋ยเองทั้งหมด แต่ซื้อวัตถุดิบบางส่วนมาทำ เช่น ขี้ไก่ ขี้วัว รำ กากน้ำตาล EM ก็หาซื้อจากชาวบ้านแถวนี้ ปุ๋ยหมักใช้ขี้ไก่ แกลบผสมกัน แล้วก็รำกับกากน้ำตาล EM แล้วก็หมักทำใช้เอง

คำถาม : ที่ดินตรงนี้มีปัญหาอะไรใหม่ทั้งเรื่องของภัยธรรมชาติและโรคแมลง และจะแก้ไขอย่างไร

คำตอบ : เรื่องของภัยธรรมชาติก็จะมีบ้างในเรื่องของความแล้ง ทำให้น้ำไม่พอเพียงพอเพราะเราพึ่งจากบ่อบาดาลอย่างเดียว ซึ่งก็มีอยู่ 3 บ่อ ก็ไม่รู้จะแก้ยังไง ฝนแล้งมันแก้ยาก ช่วงที่เดือดร้อนที่สุดคงเป็นเดือนมีนาคม – พฤษภาคม คิดว่าวิธีที่ดีที่สุดคงจะปลูกพืชพวกที่ใช้ใช้น้ำน้อย มันคงจะเปลี่ยนเป็นอย่างอื่นไปไม่ได้ เลี้ยงลำต้นไม่ให้มันตาย อย่างนี้เองก็เลยปลูกผักใบไม่ค่อยได้ เพราะผักจะต้องใช้น้ำเยอะ ส่วนเรื่องโรคหรือแมลงไม่ค่อยมี มีบ้างก็จะเป็นโรคควา โรคกุ้งแห้ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำถาม : ผลผลิตที่ได้มีความแน่นอนหรือไม่ นำไปขายที่ไหน ขายอย่างไร

คำตอบ : ไม่แน่นอนหรือที่หลักๆ ก็จะเป็นพริกแต่ตอนนี้กำลังปลูกไผ่ มันก็แล้วแต่ขึ้นอยู่กับความแล้งด้วย ถ้าแล้งมากผลผลิตก็น้อยหน่อย ผลผลิตที่ได้ก็ขายให้กับชาวบ้านแถวนี้ แล้วก็แบ่งไปให้ญาติพี่น้องบ้าง เอาไปแจกจ่ายบ้าง เพราะช่วงนี้ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าไร อย่งไผ่นี้ก็เพิ่งเริ่มปลูก ส่วนพริกนี้ก็จะใส่แพคเกจไปขายที่กรุงเทพฯ แต่เรายังไม่มีตราเป็นของตัวเอง เพราะถ้าขอก็แพงอีกต้องจ่ายเงินมาก มกท.เค้าถือว่าเป็นการค้าทั้งหมด การขนส่งก็ขนไปเอง บางครั้งจะมีพ่อค้ามารับซื้อบ้าง แต่ไม่ค่อยแน่นอน

คำถาม : เรื่องราคาผลผลิตเกษตรกรอินทรีย์เป็นอย่างไร

คำตอบ : คือก็ไม่ต่างกับเคมี มีปัญหาเหมือนกัน เนื่องจากชาวบ้านเขาไม่สนใจหรือว่ามันเป็นอินทรีย์หรือไม่ ชาวบ้านหรือท้องตลาดทั่วไปดูเอาสวยไว้ก่อน บางทีเราจะไปโทษเกษตรกรก็ไม่ได้ ต้องโทษตัวผู้บริโภคนั่นแหละ คือ ถ้าเห็นของไม่สวยก็ไม่อยากมอง ไม่อยากซื้อ ฝ่ายผู้ผลิตก็มองว่าผู้บริโภคต้องการแบบไหน ก็ผลิตออกมา อัดปุ๋ย อัดยาเข้าไป

คำถาม : ในส่วนของมาตรฐาน คิดว่ามีปัญหาหรือเป็นปัญหาสำหรับเราบ้างไหม อยากเสนอแนะอะไร

คำตอบ : มีมากมาย ไม่ว่าจะใครก็พูดอย่างนี้ ถ้าจะขอเขา เขาก็ต้องเอาเงินเรา แล้วถ้าเราจะตีตราเป็นมาตรฐานเกษตรกรอินทรีย์ มกท. เขาก็ต้องคิดเราอีก มันแพงมากด้วย ถ้าเราจะใช้แบรนด์ของเขาก็ต้องเสียอีกต่อหนึ่ง มันค่อนข้างที่จะเป็นธุรกิจไม่ได้ช่วยเหลือเกษตรกร แล้วถ้าเป็นไปได้อยากให้ทางราชการของเราทำขึ้นมาเอง คือ จริงอยู่ Organic Thailand ก็มีแต่มันส่งออกไม่ได้ อย่าง IFOAM ทางเยอรมันเขารับ

คำถาม : นอกจากของ มกท. แล้วได้ขอมาตรฐานอย่างอื่นหรือไม่

คำตอบ : ก็คิดว่าจะขอของกรมวิชาการเกษตร อาหารปลอดภัยก็คิดไว้ แล้วก็ชวนเพื่อนๆ ในกลุ่มไปขอด้วย

คำถาม : มีกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ด้วยหรือคะ

คำตอบ : มีมานานแล้วเหมือนกัน แต่มันยังไม่เจริญ ยังไม่ดี เพราะว่าเราจะไปโทษเกษตรกรก็ได้ โทษผู้รับซื้อก็ได้ โทษตลาดก็ได้ มันพอๆ กันหมดแหละ จากการสังเกตหลังจากไปเข้ากลุ่มแรกๆ ผักเขาเอาน้อยมาก ค่ะน้ำ กวางตุ้งเขาเอาอาทิตย์ละ 10 กก. แล้วเกษตรกรเขาปลูกไว้เยอะจะเอาไปขายให้ใคร ก็เน่าเสียหาย ราคาก็ไม่ได้แตกต่างกันมากระหว่างอินทรีย์กับเคมี แต่เวลาข่าวสารที่ออกมาบอกว่าตลาดใหญ่ เวลาไปอบรมก็เหมือนกัน บอกว่างบประมาณเป็นล้านๆ บาท แต่ทำไมมันมาไม่ถึงเกษตรกรเลย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำถาม : ที่เราทำอยู่ตอนนี้ ราคาขายค้มนกับต้นทุนหรือไม่

คำตอบ : มันก็ค้มนนะ แต่ค้มนน้อย สังเกตคนที่ทำเกษตรอินทรีย์นั้นจะอยู่บ้านหลังเล็กๆ พวกคนแถวนี้แหละ แต่ถ้าใครทำเกษตรเคมีจะมีบ้านหลังใหญ่ มีรถขับ ซึ่งมันแตกต่างกันมาก

คำถาม : แรงงานในไร่มีประมาณกี่คน

คำตอบ : 3 คน เป็นลูกจ้างประจำ เดือนละ 4,000 บาท เป็นคนแถวนี้แหละ

คำถาม : แถวนี้มีพวกเกษตรหรือเจ้าหน้าที่เข้ามาส่งเสริมบ้างหรือไม่

คำตอบ : ตั้งแต่มาอยู่ก็ไม่เห็นเคยมีเลยนะ ก็ไม่รู้ว่าเขามองเราอย่างไร อีกอย่างเราก็อยู่ฝึกกลุ่มออกมา เราก็ทำเอง ความรู้ที่ได้ก็หาเอง บางทีก็ไปดูใครคนอื่น แล้วดูตัวอย่างเขา จดจำมา

คำถาม : ถ้าทางรัฐทำอะไรเพื่อเกษตรอินทรีย์สักอย่าง ควรเริ่มจากเรื่องไหนก่อน

คำตอบ : เรื่องไหนก่อนหรือ การเกษตรจากที่สังเกตมา บัจจัยของมันเนี่ยคือหาแหล่งน้ำให้ได้ก่อน ถ้ารัฐมีแหล่งน้ำให้ จัดบ่ให้ ให้ดีก็ขุดบ่อให้ทุกบ้าน เขาก็จะพออยู่พอกิน ถ้ามีน้ำแล้วคนไม่ขี้เกียจจริงๆ ก็ไม่น่าที่จะยากจน คือ อย่างแถวนี้มันก็ไม่ค่อยมีแหล่งน้ำ

คำถาม : แล้วเรื่องดินล่ะคะ แถวนี้เป็นอย่างไรบ้าง

คำตอบ : ก็พอใช้ได้ แต่คิดว่าเรื่องดินมันสามารถปรับปรุงได้ แต่น้ำเราฝืนธรรมชาติยาก ดินเราก็เอาปุ๋ยขี้วัว ขี้ไก่มาใส่ บ่อยๆ 4-5 ปีก็ได้ คนจนๆ ก็ปรับปรุงดินให้ได้ดีแต่ขุดบ่อนี้ใช้เงินเป็นแสน แม้แต่พวกเกษตรพอเพียงหรือเกษตรทฤษฎีใหม่ก็ทำค่อนข้างยากเพราะไม่มีเงินมาขุดบ่อน้ำ

คำถาม : เรื่องของเมล็ดพันธุ์พืช ปุ๋ย ยา เราซื้อหรือเก็บเมล็ดพันธุ์เอง

คำตอบ : ส่วนมากเมล็ดพันธุ์ก็จะเก็บใช้เองจากในไร่ ตอนเริ่มแรกที่ทำก็ขอชาวบ้านแถวนี้

คำถาม : แล้วในอนาคตอยากจะเพิ่มเติมส่วนไหนบ้างหรือเปล่า

คำตอบ : ก็อยากจะเพิ่มถ้าเป็นไปได้ คือขยายพื้นที่ออกไป แต่แถวนี้มันเป็นที่ สปก. ซื้อขายลำบาก อย่างที่ตรงนี้ก็เป็นที่กันชน ข้างบนเขาก็เป็นป่าสงวนแล้ว

คำถาม : เรื่องของเกษตรอินทรีย์ที่ทำอยู่ปัญหาที่คุณคิดว่ามีมากที่สุด 3 อันดับคืออะไรบ้าง

คำตอบ : ใหญ่ๆ ก็คือ 1. เรื่องน้ำ 2. ตลาด สำคัญมาก ถ้ามีตลาดมันก็เป็นแรงจูงใจให้เราทำ 3. ปุ๋ย ยา แต่ก็ไม่ใช่ปัญหาเท่าไรพอที่จะหาได้

คำถาม : แล้วเรื่องปัจจัยล่ะคะ ตัวไหนสำคัญที่สุด

คำตอบ : ต้องเริ่มจากความคิดและใจเรารักก่อน เป็นห่วงสุขภาพ ลูกหลานครอบครัวของเรา เพราะผลเสียของพวกสารเคมีมันเยอะ นี่คือน้ำขุ่นแรกที่เรากำลังคำนึงถึง สำหรับปัจจัยต่อไปคือเรื่องของความขยันความอดทนทำเกษตร อินทรีย์ต้องเป็นคนขยันมากๆ เพราะบางทีกลางคืนเราก็อาจจะไม่ได้นอนเนื่องจากต้องไปจับหนอนจับแมลงถ้าเป็นพวกเกษตรเคมีก็เอายาไปฉีดแบบเดียวก็

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เสร็จ ส่วนเรื่องปัจจัยการผลิตก็ต้องเป็นแหล่งน้ำมีความสำคัญมากที่สุด คนเราจะขยันอย่างไรถ้าทำเกษตรแล้วไม่มีน้ำ ก็ทำเกษตรไม่ได้

คำถาม : แล้วพวกเครื่องทุ่นแรงหรือเทคโนโลยีที่ใช้ในไร่นี้มีอะไรบ้าง

คำตอบ : ก็จะมีเครื่องตัดหญ้า แล้วก็เครื่องฉีดยาที่เป็นของเราเอง นอกเหนือจากนั้นก็ไม่มี เช่าเขาเอา

คำถาม : คุณอาเห็นผลเลยไหมว่าอินทรีย์กับเคมีมันดีหรือส่งผลอย่างไรกับร่างกายของเรา

คำตอบ : ก็ดีนะ เห็นผลอย่างตอนนี้อา อายุจะ 50 ปีแล้ว แต่สุขภาพยังดีอยู่ถ้าเปรียบเทียบกับเพื่อน ๆ รุ่นเดียวกัน เวลาไปเที่ยวด้วยกันเขาแซวว่าเป็นพี่กับน้องกันเลย

คำถาม : คิดที่จะชักชวนคนอื่น ๆ มาทำเกษตรอินทรีย์บ้างไหม

คำตอบ : อาเคยแนะนำ ชักชวนแต่เขาไม่เห็นด้วย เพราะราคามันก็ไม่ได้ดีเลิศที่จะจูงใจให้เขาเปลี่ยนมาทำ เขาก็เห็นหลายๆ คนทำ ที่ไม่ใช่เขาก็ไม่ประสบความสำเร็จ

คำถาม : ตอนแรกที่เข้าไปขอ มกท. ดำเนินการอย่างไร ใช้เวลานานไหม

คำตอบ : ก็แจ้งเรื่องไป เขาก็จะให้เจ้าหน้าที่มาตรวจใช้เวลาเป็นครึ่งค่อนวัน ตรวจละเอียดมาก ตรวจดิน ตรวจบริเวณรอบๆ ไร่ ว่าไร่เรามีแนวกันชนไหม ชักประวัติอย่างละเอียด แล้วเขาก็ต้องจ่ายเงินให้เขา ออกค่ารถ ค่าที่อยู่ ค่าที่กินให้เขา เขาก็ไม่มีการอบรมให้นะ มีแต่นัดวันแล้วก็เข้ามาตรวจ หลังจากนั้นมาตรวจแล้วก็ยังมีระยะปรับเปลี่ยนอีก ถึงแม้เราจะไม่เคยใช้เคมีมาก่อนเลยก็ตาม ระยะปรับเปลี่ยนก็ 1 ปี จนเขามั่นใจแล้ว

คำถาม : คิดว่าการขอ มกท. ดีกว่าไม่ขออย่างไรกับการทำเกษตรอินทรีย์

คำตอบ : ข้อดีก็คือ สำหรับคนที่ทำเป็นธุรกิจก็ควรขอ เพราะว่าบางทีกิจการของเราอาจจะรุ่งเรื่องได้ส่งไปขายต่างประเทศ อาจจะมีแบรนด์เป็นของตัวเอง หรือว่าได้ขายส่งห้างก็น่าที่จะขอ แต่ถ้าเราทำแบบเชื่อมั่นในตัวเองขายให้กับพ่อค้า ก็ไม่สมควรที่จะขอ เราว่าไม่คุ้มกันเป็นหมื่นๆ เปลืองค่าใช้จ่ายเปล่าๆ อีกอย่างถ้าเป็นคนยากคนจนเขาก็ไม่มีเงินจ่ายตรงนี้

คำถาม : เป็นราคาต่อปีหรืออย่างไร แล้วใน 1 ปีมาตรวจกี่ครั้ง

คำตอบ : ใช้เป็นราคาต่อปี ปีหนึ่งก็มาตรวจ 1 ครั้ง เวียนๆ กันไป

คำถาม : คุณอาคิดว่าการที่จะได้รับมาตรฐานอย่างต่อเนื่องปัจจัยที่สำคัญคืออะไร

คำตอบ : คือความซื่อสัตย์ของต่อตัวเราเองก่อน คือถ้าเขากำหนดมาว่าไม่ให้ใช้อะไรเราก็ต้องไม่ใช้ บางครั้งถ้าเราไม่ซื่อสัตย์อาจจะแอบอ้างได้ คิดว่าถ้าทำจริงๆ เป็นครั้งเป็นคราวเขาก็จับไม่ได้ ความรักและห่วงใยในตัวเราเองนี่แหละเป็นสิ่งสำคัญที่จะมีผลต่อความซื่อสัตย์ เพราะเราเป็นคนทำผลทั้งหมดมันก็จะตกอยู่ที่ตัวเรา และการหมั่นหาความรู้ให้ตัวเองเสมอ ก็ช่วยได้ที่จะเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทำให้เราได้รับมาตรฐานอย่างต่อเนื่อง เช่น การไปอบรม ดูงาน ไปแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้ผลิตรายอื่น เพื่อจะได้เปิดรับสิ่งใหม่ๆ เข้ามาพัฒนาสวนของเรา

คำถาม : ในอนาคตคิดว่าจะทำการค้าหรือไม่ หรือขายชิ้นห่าง

คำตอบ : ตอนนี้ไม่หวังคิดจะทำพอกินก็พอแล้ว มีความสุข ตอนนี้ก็ปลูกผักไว้กิน เหลือก็ขายบ้าง ตอนนี้ก็กำลังปลูกไม้อีกอย่าง คิดว่าจะทำหน่อไม้ เพราะแก่แล้วคือมีหน่อให้กินให้ขายขายไม่ได้ก็ค่อยอัดปื๊บทำหน่อไม้ดอง อีกหน่อยถ้าไม่มีคนซื้อ ตัวเราก็หมดแรงก็ขายลำส่งเข้าโรงงานกระดาษแค่นั้น

วันเสาร์ที่ 7 มกราคม 2550 สัมภาษณ์ คุณปัญญา งามยิ่ง 4/4 หมู่ 3 ตำบลสมเด็จเจริญ อำเภอหนองปรือ จังหวัดกาญจนบุรี ผลิตถั่วและงา

คำถาม : ไม่ทราบว่าคุณอายุเท่าไร และเรียนจบอะไร

คำตอบ : พี่อายุ 37 ปี จบมัธยมศึกษา

คำถาม : ทำอะไรมาบ้างก่อนที่จะมาทำเกษตรอินทรีย์

คำตอบ : ช่วงแรกปลูกข้าวก่อนเพราะต้องกินเป็นอาหารหลัก จากนั้นก็ทำข้าวโพด ค่ะน้ำพอทำไปก็ขายไม่ได้ ก็ไม่มีทุนต่อ

คำถาม : ทำไมถึงสนใจที่จะขอมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ และได้มาปีแล้ว

คำตอบ : มันเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตลาด คือถ้ามีมาตรฐานรับรองคนซื้อก็มั่นใจ เพราะข้างนอกเขาไม่ได้มาเห็นว่าเราทำอะไร เป็นจริงอย่างที่บอกไหม ตลาดก็จะเข้ามาเรามากกว่าการที่เราทำแล้วไม่ได้ขอมาตรฐาน ซึ่งมาตรฐานเราก็ได้มาประมาณ 4 ปี แล้ว

คำถาม : ทราบข้อมูลการทำเกษตรอินทรีย์จากที่ไหน

คำตอบ : ก่อนที่จะมาทำเกษตรอินทรีย์เนี่ย ทำเรื่องป่าชุมชนมาก่อนทำให้รู้จักกับเครือข่ายในด้านนี้ที่เขาทำเกษตรอินทรีย์อยู่แล้ว พอเขาไปประชุม เขาก็แนะนำให้ทำ ซึ่งมันสอดคล้องกับการดูแลป่าด้วย และพวก NGO ที่ทำงานเกษตรอินทรีย์อยู่เขาเปิดอบรม เราก็เข้าไปฟัง แล้วเขาก็หาเงินมาช่วยบ้าง

คำถาม : แหล่งที่รับซื้อผลผลิตมีที่ไหนบ้าง แล้วทำอย่างไร

คำตอบ : เราขายที่เลมอนฟาร์ม ที่ตั้งฮั่วเส็ง โรงเรียนรุ่งอรุณที่ทท.ร้านรวมรักที่สุพรรณบุรี ซึ่งก็จะรวบรวมกันไปส่งเพราะเราต้องบรรจุใส่ถุงให้เรียบร้อยแต่ยี่ห้อที่ใช้เป็นของเลมอนฟาร์ม เราไม่ได้เป็นเจ้าของที่ไปขายเอง เงินที่ได้มาก็แบ่งตามปริมาณที่ได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำถาม : การปลูกมีปัญหอะไรบ้างไหม แล้วทำไมถึงเลือกที่จะปลูกถั่ว/งา

คำตอบ : มีครับ ช่วงหน้าฝนปัญหาก็จะมากหน่อย น้ำจะค่อนข้างมาก เรื่องของดินฟ้า อากาศมันควบคุมยาก ถนนหนทางที่นี้ก็ไม่ดี ทางแคบ รถที่จะให้ชนของก็แทบจะเข้าไม่ได้ ยิ่งถ้า น้ำ มากก็ออกไปไหนกันแทบไม่ได้ ปีนี้ก็โดนมาสองรอบแล้ว ของก็ออกไปส่งไม่ได้ ทำอะไรไม่ได้เลย เรา เลือกปลูกเราก็ต้องดูตลาดด้วยว่าต้องการไหม แล้วเราพอที่จะปลูกได้ไหมเหมาะกะกับที่ของเราไหม อีกทั้งถั่ว/งาก็เป็นพืชที่สามารถแปรรูปได้ เก็บไว้ได้นาน เรื่องการดูแลก็ไม่ยุ่งยากอะไรถ้าเทียบกับ ผัก ที่นี้เราก็ปลูกผักด้วยแต่เราไม่ได้ขอมาตรฐาน เพราะถ้าขอมาก พื้นที่ที่เราขอมาก เราก็ต้องเสีย เงินเยอะ เราเลยเลือกที่จะขอพื้นที่ที่ปลูกถั่วและงาเท่านั้นเพราะตัวนี้ตลาดยังต้องการมากอยู่

คำถาม : การปลูกถั่วและงามีความแตกต่างกับการปลูกผักไหม อย่างไร

คำตอบ : ผักจะมีโรคแมลงเยอะ ต้องการน้ำ เราต้องดูแลมันมากหน่อย เลยปลูกใกล้ๆ กับที่ที่เราอยู่ แล้วผักมันก็เน่าเสียง่าย ที่นี้เส้นทางก็ยังไม่ดีนัก เราเลยปลูกเอาไว้กินเองแล้วก็ขาย แถวๆนี้ แต่ทั้งหมดของเราทำแบบอินทรีย์ทั้งหมดเลยนะ

คำถาม : เคยมีประสบการณ์ในการใช้สารเคมีบ้างไหม

คำตอบ : เคยใช้กับคะน้า และหอม ตอนนั้นเรารู้เลยว่าร่างกายเราสู้ไม่ไหว คือ แพ้ มี อาการคัน และผื่นขึ้น

คำถาม : รายได้กับผลผลิตมีความแตกต่างกับตอนใช้สารเคมีไหม

คำตอบ : ราคาอินทรีย์ที่ได้ก็ค่อนข้างดีกว่า ถึงแม้จะได้น้อย แต่ก็ขึ้นอยู่กับความขยันของ เราด้วย แรงงานที่เราใช้ก็เป็นคนในครอบครัว ทำให้เราไม่ต้องจ้าง

คำถาม : ใช้เวลาในการปรับเปลี่ยนนานไหมเพราะเดิมเคยทำแบบเคมีมาก่อน

คำตอบ : ถ้าเราเลือกอย่างเด็ดขาดมันก็ใช้เวลาตามกฎหมายของเค้า คือประมาณ 1 ปี

คำถาม : ใช้ทุนจากที่ใดบ้าง และที่ดินเป็นของเราเองหรือไม่

คำตอบ : ที่ดินเป็นของเราเอง ส่วนเงินทุนได้จากสองแหล่ง คือ ของตัวเองและก็กู้มาจาก องค์กรพัฒนาชุมชน เครื่องจักรที่ซื้อมาก็มาจากกลุ่มเดิมที่ที่เราพร้อมกันขาย

คำถาม : ที่ทำมาตรฐานมีความยุ่งยาก/ลำบากใจเรื่องอะไรบ้างไหม

คำตอบ : ถ้าพูดถึงเกษตรกรอย่างเรา ค่าสมัครต่อปีมันก็แพงอยู่ ถ้าจ่ายแบบรายเดือนก็ หนักอยู่ ต่อไปเราก็เลยคิดว่าจะขอแบบกลุ่มแล้ว ส่วนในเรื่องข้อกำหนดต่างๆเราคิดว่าไม่เป็น ปัญหอะไร เพราะกลุ่ม NGOs ก็เข้ามาให้ความรู้เรื่องเกษตรอินทรีย์ แนะนำให้เราทำแบบนั้น แบบนี้ซึ่งดีและถูกต้อง ซึ่งมันก็ไม่ใช่ว่าเรื่องยากอะไรที่จะทำตาม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำถาม : ปุ๋ยที่ได้ผลิตเองหรือไม่

คำตอบ : เราต้องไปซื้อมาจากฟาร์มที่ใกล้แถวนี้ กระสอบใหญ่ 14 บาท เล็ก 10 บาท แต่เราก็ต้องไปขนมาเอง ส่วนน้ำหมักจากเศษพืช ผัก ปุ๋ยพืชสดเราก็ทำเอง

คำถาม : ในอนาคตคิดที่จะทำอะไรเพิ่มเติมไหม

คำตอบ : ก็จะเป็นไม้ผล ตอนนี่ก็เริ่มลงไปบ้างแล้ว เพราะอยากจะมีไว้กิน ถ้าเหลือแล้วค่อยเอาไปขาย ให้ตัวเองอยู่ได้ อิ่มก่อน

คำถาม : คิดว่าการทำเกษตรอินทรีย์ที่มีมาตรฐานต้องมีปัจจัยอะไรบ้าง

คำตอบ : สิ่งที่สำคัญก็คือ เรื่องแหล่งน้ำ ถ้าไม่มีน้ำเราจะไม่สามารถทำการเกษตรได้เลย และเรื่องของจิตใจที่รักในการทำเกษตรอินทรีย์ ห่วงใยในสุขภาพของตนเอง เพราะถ้าเราใช้สารเคมีมันก็จะสะสมในร่างกายเราไปเรื่อยๆ เมื่อก่อนเคยใช้ก็มีอาการแพ้ ขึ้นผื่นคัน ที่ต้องเหนือกว่าสิ่งอื่นใดการทำเกษตรอินทรีย์ต้องเรียนรู้ไปเรื่อยๆ สิ่งที่ยังมาไม่ถึงเราก็อาจจะยังไม่รู้ พอเราทำแล้วประสบด้วยตัวเราเราก็จะได้เรียนรู้ คือปัญหาในแต่ละปีมันก็จะแตกต่างกันไป

คำถาม : ราคาที่ได้พอใจ เหมาะสมหรือไม่

คำตอบ : มันก็ขึ้นอยู่กับสถานการณ์นะ ยิ่งตอนนี้ น้ำมันแพง ต้นทุนเราก็สูงขึ้น ถ้าได้ราคาที่สูงกว่าเดิมก็คงจะดี เพราะว่าตอนนี้ก็แทบจะไม่ได้อะไรเลย แต่ก็พออยู่ได้ ตอนนี้เราได้ราคาอยู่ที่โลละ 18 บาท ปีหนึ่งเราปลูกสามรอบ ได้ไร่ละประมาณ 60 โล ปีหนึ่งถ้าหักค่าใช้จ่ายแล้วก็ตกประมาณ 35,000-40,000 บาท/ปี

คำถาม : ถ้าเปรียบเทียบกับราคาที่เป็นอินทรีย์ที่ได้รับรองมาตรฐานกับอินทรีย์ธรรมดา มีความแตกต่างไหม

คำตอบ : ถ้าพูดถึงเรื่องการกินไม่ต้องชกก็ได้ เพราะเรารู้อยู่แล้วว่าของเราเป็นอินทรีย์แท้ แต่ถ้าพูดถึงเรื่องการตลาดแล้ว ภายนอกเขาไม่ได้มาเห็นกับเราว่าบริสุทธิ์จริงหรือไม่ ถ้ามีมาตรฐานเขาก็จะมีความเชื่อมั่นตรงนั้น ตลาดจะเข้ามาหาเรามากขึ้นกว่าการทำเกษตรอินทรีย์แบบไม่มีมาตรฐานมารับรอง

คำถาม : การทำเกษตรอินทรีย์ให้ได้รับมาตรฐานอย่างต่อเนื่อง อะไรเป็นสิ่งที่สำคัญ

คำตอบ : ต้องมีการพัฒนาตัวเราเองอยู่เสมอ ความจริงใจต่อผู้บริโภคและความซื่อสัตย์ ต้องปฏิบัติตามระเบียบของมกท.อย่างเคร่งครัด อะไรที่เขาห้ามก็อย่าทำ ไม่อย่างนั้นถ้าเขาตรวจเจอก็ต้องโดนตัดสิทธิ์ อีกเรื่องหนึ่งคือเราจะสามารถขยายตลาดไปได้แค่ไหน เพื่อที่จะทำให้เราอยู่ได้ ศักยภาพในการผลิตของเราว่ามั่นคงมากขึ้นไหมที่เราจะต้องสมัครขอมาตรฐานในทุกๆ ปี

วันจันทร์ที่ 22 มกราคม 2550 สัมภาษณ์ คุณขวัญชัย ศิริจันทร์ ผู้จัดการฝ่ายเกษตร บริษัท เจียแม็จ จำกัด 119 หมู่ 8 119 หมู่ 8 ตำบลหนองงูเหลือม อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา ผลิตข้าวและไม้ผล

คำถาม : พื้นที่ทั้งหมดในฟาร์มนี้ขอ มกท. ทั้งหมดเลยใช่ไหมคะ

คำตอบ : ใช่ขอ มกท. ทั้งหมดทุกส่วน ตอนนี่ที่จัดทะเบียนของมกท. มาก่อนก็คือข้าว มะพร้าว ฝรั่งมาทำกับ Bioagricert

คำถาม : ทำเกี่ยวกับอะไร

คำตอบ : Bioagricert นี่ก็คือเกษตรอินทรีย์ที่สามารถส่งออกได้หลายประเทศมากกว่า มกท. กว้างกว่า เป็นลักษณะสัญญาทางการค้า

คำถาม : ขอทราบประวัติของฟาร์มหน่อยนะคะ รวมถึงการเริ่มต้นผลิตข้าวอินทรีย์

คำตอบ : ชื่อ ขวัญชัย ศิริจันทร์ เป็นผู้จัดการไร่นานี้ อายุ 48 ปี ไม่ได้เรียนอะไรจบแค่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แต่จริงๆ แล้วอยู่ในส่วนของการติดตั้งเครื่องของโรงสี คุมเครื่อง มาอยู่โคราช เมื่อปี พ.ศ. 2530 โคราชภาคอีสานเราเนี่ยปลูกข้าวสะเปะสะปะ ปลูกข้าวเหลืองประทิว ชาวตายแห้ง ข้าวเหนียว โดยปลูกข้าวหอมมะลิน้อย เจ้านายก็เลยก็ความคิดที่ว่าเราคงต้องส่งเสริมการทำข้าวแบบครบวงจร ดร.บริบูรณ์ ดร.สุวิทย์ ผอ.บางเขน ก็มาจับมือกับสถานีทดลองข้าวพิมาย อุบลราชธานี สุรินทร์ ทั่วกัน ก็จับมือกับเกษตรจังหวัดแล้วก็ภาคเอกชนซึ่งก็คือบริษัท เจียแม็จ ทำข้าวครบวงจร ข้าวครบวงจรคืออะไร คือเปลี่ยนพันธุ์ อันดับแรกก็ติดต่อศูนย์ขยายต่างๆ ให้ผลิตข้าวหอมมะลิ 105 ออกมา เพื่อรณรงค์ให้เกษตรกรปลูกข้าวหอมมะลิให้มากที่สุด เพราะว่าข้าวหอมมะลิในปีก่อนๆ นั้นน้อย การค้าขายก็ยังไม่ขยายตัว พอบริษัท เจียแม็จ มาอยู่ปุ๊บก็ทำข้าวครบวงจร ก็คือเอาเมล็ดพันธุ์ไปให้ แล้วก็ซื้อราคาสูงกว่าท้องที่สมมติว่าท้องที่ซื้ออยู่ 4 บาท เราก็จะซื้ออยู่ที่ 4.50 บาท หรือว่า 5 บาท แต่ว่าต้องแลกเปลี่ยนในเรื่องของคุณภาพและเปอร์เซ็นต์ เช่น ข้าวเปลือก 100 กรัม คุณต้องขัดข้าวสารได้ 35 กรัม กำหนดคุณภาพไว้แล้วก็ให้สูงกว่าราคาท้องตลาด 10-20% แต่ว่าถ้าคุณทำได้สูงกว่าสเปคที่เราตั้งไว้ คุณก็จะได้อีกเปอร์เซ็นต์ละ 100 บาท มันก็จูงใจ แต่ว่าก่อนที่เขาจะได้คุณภาพอย่างนั้น ตัวที่ต้องลงไปแนะนำวิธีการปลูก การดำ การใส่ปุ๋ยให้ถูก ร่วมกับเกษตรจังหวัด เกษตรอำเภอ เกษตรตำบล มารวมกันกับศูนย์วิจัยข้าว แล้วก็ร่วมกันไปให้ความรู้ ไปอบรม แล้วก็ลงพื้นที่ต่างๆ พอเก็บเกี่ยวได้เราก็จะไปซื้อถึงที่ บริการทุกอย่างจนเขาแก่ แล้วพอเขาจะเกี่ยว เช่น จ.อุบลราชธานี เขาก็จะโทรมาบอกเรา ว่าเขาจะใช้กระสอบเท่านั้นเท่านั้น เราจะเช็คว่าคุณมีกี่เจ้า มีกี่ไร่ ก็ประมาณมาว่าจะเอากระสอบ 2000 นะ 3000 นะ เราก็เอาไปให้เขา แล้วก็ไปเก็บซื้อคืน แต่ทุกวันนี้เขาแก่แล้วเราไม่ต้องเข้าไปยุ่ง รอรับอย่างเดียว ตอนนี่ข้าวหอมมะลิของไทยเราก็เยอะแล้ว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำถาม : มองเห็นลู่วางอะไรถึงเลือกที่จะทำข้าวหอมมะลิ 105

คำตอบ : ตลาดต่างประเทศเขาต้องการอยู่แล้วไม่ว่าจะเป็นจีน ฮองกง อเมริกาอะไรต่างๆ

คำถาม : คือเราต้องศึกษาตลาดก่อนที่จะเริ่มลงมือทำใช่ไหม

คำตอบ : ถูกต้อง ก่อนหน้านั้นเจี๋ยเม้งเขาทำมานานแล้วเรื่องของข้าวหอมมะลิ นี้หมายถึงว่าจำนวนข้าวหอมมะลิในภาคอีสานตอนนั้นมันน้อย ไม่ค่อยปลูกกันจะปลูกข้าวพื้นเมืองอย่างโคราชนี่อะไรเยอะ เหลืองประทิว ขาวตายแห้ง ก็เลยมารณรงค์ในเรื่องของการเปลี่ยนพันธุ์เป็นข้าวหอมมะลิ

คำถาม : แล้วที่เจี๋ยเม้ง ก่อนที่จะทำข้าวหอมมะลินทรีย์เป็นอย่างไร

คำตอบ : ก็คือทำเคมีส่วนหนึ่ง ทำปุ๋ยส่วนหนึ่ง ปุ๋ยที่หนักเองส่วนหนึ่งก็มาจากวัชในฟาร์มของเจี๋ยเม้ง ซึ่งมีอยู่ 137 ไร่ แล้วจากขี้ของมันก็ไปผสมกับขี้ละออง ข้าวสาลี คือปลาย Product ของโรงสีมันมีอยู่แล้ว แล้วก็ใช้จุลินทรีย์ของ EM สมัยก่อนพ.ศ.2537 ก็เคยไปอบรมอยู่ที่แก่งคอย จ.สระบุรี ก็นำ EM เข้ามาใช้ในกระบวนการหมัก

คำถาม : บริษัท เจี๋ยเม้ง ทำการมาก็ปีแล้ว และทำข้าวอินทรีย์มาก็ปี

คำตอบ : ประมาณ 60 กว่าปีแล้ว แต่ที่ทำเป็นข้าวอินทรีย์ได้ 100% นี้ประมาณ 4 ปี

คำถาม : ได้รับมาตรฐานเกษตรอินทรีย์มาก็ปี

คำตอบ : 2 ปี แต่ปีแรกเป็นระยะปรับเปลี่ยน แล้วก็มาปี 49 เนี่ยเป็นอินทรีย์ 100% แล้วในปี 49 เราก็ขอ Bioagricert ด้วย

คำถาม : แล้วทำไมถึงสนใจที่จะทำเกษตรอินทรีย์แบบได้รับมาตรฐาน

คำตอบ : คือว่าตอนนั้นนะ หมายถึงตลาด คิดว่าตลาดที่เป็นอินทรีย์จริงๆ มันน้อย คนที่ทำเนี่ยมันมีค่าใช้จ่ายสูง ถามว่าคำตอบแทนมัน OK ไหม มันไม่ OK หรือ นั่นหมายถึงว่าทางตลาดต่างประเทศเนี่ย ลักษณะเขาเจาะแล้วแหละ เจาะก็คือการกัดกันว่า ถ้าไม่ผ่านมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ เขาไม่ให้เข้านะ ไม่มีใบรับรองไม่ให้เข้านะ ก็เลยต้องหันมาทำอินทรีย์กัน ถามว่าเป็นอินทรีย์หรือไม่เป็นมีใครมาแยกได้ไหม ก็ไม่ได้ จับเมล็ดข้าวดูก็ไม่รู้ เอาไปเข้า Lab ดูก็ไม่รู้ไม่แสดงผล ไม่เหมือนพวกผลไม้อย่างฝรั่งสามารถตรวจดูที่เนื้อของมันได้ คือมันต้องมาตรวจดูกระบวนการที่แปลง ต้องมาเก็บดิน เก็บน้ำ มาดูพื้นที่ใกล้เคียง มีแนวกันชนหรือเปล่า

คำถาม : แล้วทราบเรื่องการทำเกษตรอินทรีย์ได้อย่างไร ข้อมูลส่วนใหญ่ได้มาจากตรงไหน

คำตอบ : คือตรงนี้ตลาดต่างประเทศเขาต้องการอยู่แล้ว แล้วทางเจี๋ยเม้งเองก็ทำการตลาดกับต่างประเทศด้วย ส่วนข้อมูลนี้ได้มาจากการอบรมโดยตรงเลย ไปทุกที่ที่มี เช่น เกษตรจังหวัดจัดอบรม เกษตรอินทรีย์จัดอบรม ตัวพี่ก็จะไปด้วยตัวเองทุกที แล้วเอาข้อมูลที่เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ทางการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ได้มารวบรวมว่า ใบรับรองอันไหนดีที่สุด ก็จะเลือกเอาตัวนั้น ถามว่าเกษตรกรกล้าทำของ มกท. ใหม่ ไม่กล้าหรือก็คือ 1. ค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง เจ้าหน้าที่มาตรวจก็ต้องต้อนรับ มีที่พักให้ เสียค่าใช้จ่ายต่างๆ แต่ถ้ารวมเป็นกลุ่มกันก็ยังไม่ OK ถ้าเป็นรายเดี่ยวก็ไปไม่ค่อยรอด ถามว่าของจังหวัด ละ เกษตรอินทรีย์ของจังหวัดมันไม่มีคุณภาพ เพราะยังคุมไม่เข้มงวด ไม่เข้มขันเท่า ก็มีการหยวนๆ กันตลอด มีการใช้ปุ๋ยเคมีบ้าง เพราะว่ากว่าจะได้มันต้อง 3-4 ปี แล้วพื้นที่โคราชของเรา มันแล้ง ก็ทำให้ผลผลิตมันไม่ได้ 184 ไร่ของนา ได้ข้าวไม่ถึง 100 ไร่ มันแล้ง แล้วพอแล้งเสร็จน้ำ ก็ท่วม

คำถาม: ตอนแรกที่ทำอยู่ในฝ่ายผลิตของโรงสี แล้วมาทำเกษตรอินทรีย์ได้อย่างไร

คำตอบ : จริงๆ ก็เข้ามาทำก่อนเป็นเกษตรอินทรีย์อีก คือเดิมทำอยู่ที่ Line การผลิต แต่พอทุกอย่างเข้าที่ก็เข้ามาอยู่ตรงนี้ คือมาทำที่ไร่ ทั้งๆ ที่ไม่มีความรู้ในเรื่องของเกษตรเลย ก็ศึกษาเอง ขวนขวายเองโดยไปอบรมตั้งแต่ในเรื่องของการปลูกผัก คือลองทุกอย่าง

คำถาม : พอดีสรุปได้ไหมว่าที่ไร่ทำอะไรบ้าง

คำตอบ : ในที่นี้ก็จะปลูกข้าวหอมมะลิ ฝรั่งไร้เมล็ด มะพร้าวน้ำหอม กล้วยน้ำหว่ากับ มะขามเทศก็มีนิดหน่อย ส่วนทางด้านของปศุสัตว์ก็จะมีเป็ดไข่ วัวพันธุ์รามันห์ ไก่ หมูป่า ด้านการประมงก็มีเลี้ยงปลานิล ปลาตุ๊กอะเมซอน ทุกอย่างในนี้เราทำเป็นการตลาดทั้งหมด

คำถาม : ในกระบวนการผลิตมีปัญหาอะไรบ้าง

คำตอบ : เอาด้านพืชก่อนละกัน คือข้าวปัญหาก็คือดินที่นี้เป็นดินเค็ม ฟ้าก็เลยทำโครงการแก้ดินเค็ม ใช้แกลบลง เอาปุ๋ยหมักลง แล้วก็เอาปูนโดนาไม่ตลง ซึ่งเอามาจากสระบุรี ต้องไม่ได้ผ่านกระบวนการเผาด้วย เพราะว่าถ้าเผาก็จะเป็นเคมีไม่สามารถใช้ได้

คำถาม : นอกจากดินแล้วมีปัญหาเรื่องอะไรอีกบ้าง

คำตอบ : ก็ทั้งดินและน้ำ คือมีปัญหาทั้งคู่ คือเค็ม เค็มมากเค็มแบบเกลือ หลังจากนำไปเข้า Lab พบว่ามันเค็มจัด ซึ่งเป็นปัญหาอยู่ตลอดจนกระทั่งปัจจุบัน ต้องทำการบำรุงอยู่ทุกปี เคยทดลองพอเดือนเมษายนเราก็จะปลูกถั่วเขียวลงไป มันก็จะขึ้นมาซัก 2-3 ใบ แล้วมันก็จะเหี่ยวยุบลงไป เกิดการเค็มทนมั้ไหว ที่ทนได้ก็จะมีพวกโสนอเมริกัน คือช่วยบำรุงดินได้ เป็นปุ๋ยพืชสด ไก่กลบ

คำถาม : เรื่องของโรคแมลงล่ะคะ

คำตอบ : เรื่องของโรคแมลงไม่ค่อยพบในข้าว ไม่ว่าจะเป็โรคไหม้คอรวง หรือพวกเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล ที่ไม่ค่อยพบคิดว่าด้วยพื้นที่มันน่าจะมึผล คือตั้งแต่ไปสำรวจในเขตนี้มาก็ไม่ค่อยเจอโรคหรือแมลง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำถาม : แล้วเรื่องของภัยแล้งมีบ้างไหม

คำตอบ : ภัยแล้งนี้เจอมากที่สุด กับน้ำท่วม มันจะแล้งช่วงเดือนมิถุนายน - เดือนสิงหาคม พอต้นๆ เดือนตุลาคมน้ำก็จะมาล้นท่วมหมดเลย หลังช่วงสงกรานต์น้ำก็จะใช้ไม่ได้แล้ว เพราะจะเค็มมาก แต่ในฟาร์มของเราจะมีน้ำอยู่ตลอดนั่นแหละ แต่นำมาใช้ไม่ได้

คำถาม : มีการจัดการอย่างไร

คำตอบ : ก็ปล่อยมันไป แล้วพอน้ำฝนมา มันก็จะไหลลงน้ำมูล ถ่ายเทกันไปน้ำใหม่ก็จะมีมา คลองทางด้านหลังนี่ก็เป็นคลองธรรมชาติ เขาเรียกกันว่าลำเชิงไกล จะไหลลงน้ำมูล ส่วนอื่นๆ ในฟาร์มก็จะมีขุดบ่อน้ำบ้าง

คำถาม : พื้นที่ตรงนี้มีแต่เดิมเป็นของบริษัทหรือซื้อแล้วขายออกไป

คำตอบ : เป็นที่ดินที่ซื้อมา คือซื้อที่เดียวเลย 424 ไร่

คำถาม : ในพื้นที่ส่วนใหญ่เค้าทำเกษตรแบบไหนกัน

คำตอบ : เกษตรแบบเคมี

คำถาม : เรามีแหล่งผลิตที่นอกเหนือจากฟาร์มของเรา ที่ผลิตป้อนให้กับโรงงานใช้ไหมคะ

คำตอบ : ใช่ อย่างลุงมันที่ทำอยู่ที่ยโสธร หรือที่สุรินทร์ก็มาขายที่นี่

คำถาม : ปริมาณผลผลิตที่ได้ในแต่ละปีสม่ำเสมอไหม

คำตอบ : ไม่สม่ำเสมอขึ้นอยู่กับดิน น้ำ อากาศ ศักยภาพของเรา

คำถาม : ที่นี้ทำนาหนักกี่ครั้ง

คำตอบ : ครั้งเดียว ข้าวหอมมะลิจะทำครั้งเดียว ไม่เหมือนภาคกลาง ภาคกลางนี่ไปสืบเสาะมาแล้ง ข้าวชัยนาท ข้าวปทุม มีอินทรีย์ใหม่ ไม่มีนะว่าจะหาพันธุ์มาลองทำนาปรังแต่ไม่มี ตอนนี้ Bioagricert เขาก็อยากให้ทดลองทำ แต่เราบอกว่าเราไม่มีเมล็ดพันธุ์ที่เป็นอินทรีย์นะ พวกข้าวนาปรัง ข้าวชัยนาท ข้าวปทุม พอเห็นว่ามีน้ำก็เลยอยากทดลองทำ เขาก็บอกให้เอาที่ชานาได้ แต่ห้ามเอาที่คลุกยามาใช้เลยคิดไปคิดมากกลัวน้ำจะไม่พอก็เลยปล่อยเอาน้ำเข้านาเฉยๆ

คำถาม : ถ้าพูดถึงเรื่องปัจจัยการผลิตเกษตรอินทรีย์นี้ต้องมีอะไรบ้าง

คำตอบ : ถ้าจะให้คุ้มจริงๆ สำหรับการทำเกษตรอินทรีย์เนี่ย ต้องผลิตเองในเรื่องของ 1. ปุ๋ย 2. ผลิตเมล็ดพันธุ์เองให้ได้ 3. มีปุ๋ยพืชสดเองให้ได้ เช่น พวกเศษไม้ใบหญ้า ของเหลือใช้ที่แปลง เพราะว่าเราทำจำนวนมากหลายร้อยไร่ ถ้าต้องไปซื้อหรือพึ่งพาจากภายนอกมันจะไม่คุ้มกับต้นทุนการผลิต และสิ่งที่ไม่สามารถจะบังคับได้ก็คือสภาพแวดล้อมหรือดิน น้ำ อากาศ ถ้าหาที่ๆ มันสมบูรณ์ในตัวของมันเองได้ก็จะดีมาก ไม่ต้องมาเสียเวลา เสียเงิน เสียแรงงานมาใช้ในการฟื้นฟูปรับปรุง แต่ไร่ของเราเนี่ยมันเลี้ยงไม่ได้เรื่องดินเค็ม น้ำเค็มพื้นที่แถบอีสานมันเหมือน กัน เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หมด เพียงแต่เราวิธีศึกษาธรรมชาติ รู้ช่วงเวลาว่าควรปลูกตอนไหน มันก็ช่วยช่วยได้ ผลดีมันก็มีซึ่งแตกต่างกับการขนส่งที่สะดวก แหล่งน้ำก็สำคัญนะ เรามีคลองไหลผ่านในไร่เลย การเกษตรยังไงก็ต้องใช้น้ำ เกษตรอินทรีย์ไม่เพียงแต่มีน้ำ ต้องเป็นน้ำที่สะอาดไม่มีสารเคมีมาเจือปนอีก

คำถาม : ขอย้อนกลับไปสักนิด ในเรื่องของปริมาณผลผลิต ถ้าเป็นเกษตรเคมี มันจะแน่นอนกว่านี้ไหม

คำตอบ : แน่แน่นอนกว่า ถามว่าเกษตรเคมีกับเกษตรอินทรีย์ใครแน่นอนกว่ากัน ในเรื่องของผลผลิต เกษตรเคมีชัวร์กว่าอยู่แล้ว เพราะว่า ถ้าเกษตรอินทรีย์ไปเจอแมลงศัตรูพืช เกษตรอินทรีย์ไม่สามารถยับยั้งได้เลย ไม่ว่าจะป็นสะเดาหมักหมักหรืออะไรไม่สามารถยับยั้งได้เลย เกษตรอินทรีย์ 7 วันต้องฉีดยาแล้ว ไม่ได้ฆ่านะคือฉีดเพื่อป้องกันเท่านั้นเอง แต่ถามว่าเกษตรเคมีล่ะ ไม่ต้องใส่ปุ๋ยเคมีลงไปเลย ข้าวขึ้นมา 20 วัน ใส่ปุ๋ยไปเลย 25 กิโลกรัม/ไร่ รอไปเลย พอเดินไปดูแมลงลง ซ้ำยามาฉีดยาตายเรียบ คือมันไม่ต้องดูแลมาก แต่ถ้านานไปมันก็สู้เกษตรอินทรีย์ไม่ได้ เพราะว่ามันจะเกิดการสะสม มันทำให้สัตว์และธรรมชาติที่เกื้อกูลกันมันตายหมด อย่างไส้เดือนหรือแมลงกินแมลงต่างๆ ระบบนิเวศเสียหายหมดในอนาคต

คำถาม : ในเรื่องของแรงงานล่ะคะ

คำตอบ : แรงงานที่นั่นก็จะจ้างประจำทั้งหมดเลย จ้างเป็นรายเดือน เพราะเราไม่ได้ทำนาอย่างเดียว มันมีทั้งประมง แล้วก็ปศุสัตว์ มีทั้งหมด 12 คน

คำถาม : แรงงานถ้าเทียบกับเคมีต้องใช้มากกว่าหรือไม่

คำตอบ : ถ้าเทียบกับเคมีก็พอกัน ก็ทำเกษตรอินทรีย์ก็ไม่ได้ยุ่งยากอะไร อย่างเช่นผสมปุ๋ยก็ไม่ยุ่งยากอะไรเอามาจากโรงสี มันเป็นบริษัทครบวงจร ถ้าเป็นส่วนบุคคล ครอบครัwmันก็อาจจะยากหน่อย แต่ถ้าจับกลุ่มกันได้มันก็ OK ทางเราก็ซื้อปุ๋ยมาใช้บ้างเหมือนกัน ปุ๋ยตราหัวไก่ที่ทาง มกท. เขาให้การรับรอง

คำถาม : แล้วในส่วนที่เราผลิตเองนั้นมีอะไรบ้าง

คำตอบ : มีข้าว ขำลิบ ซึ่ละออง ก็หมักโดยใช้ EM ฉีด

คำถาม : ตัวที่ต้องซื้อหรือพึ่งจากภายนอกล่ะคะ

คำตอบ : ก็มีปูนโดโลไมท์กับปุ๋ยตราหัวไก่ คือเป็นปุ๋ยเม็ดที่ผสมแล้ว ได้รับการรับรองจาก มกท.

คำถาม : ข้าวอินทรีย์ที่เราผลิตได้ขายภายในประเทศหรือส่งออก

คำตอบ : ส่งออกทั้งหมดเลย ส่วนที่เป็นอินทรีย์คือใช้แบรนด์ของหงส์ทอง บางทีก็แล้วแต่ ถ้ามีออเดอร์อื่นเขาก็แพ็คให้เหมือนกัน แต่ต้องส่งแบบมาเราก็จะทำถุงและแพ็คให้ แต่ตลาดในประเทศเรายังไม่ได้ทำขาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำถาม : แล้วทำไมไม่มองตลาดในประเทศบ้าง แล้วในอนาคตจะจะเป็นไปได้หรือไม่ที่จะขายในประเทศ

คำตอบ : คือหมายถึงการบริโภคเนี่ย ผู้บริโภคยังไม่เข้าใจ แล้วเคยได้ยินข่าวใหม่ว่า เขาจะมาตั้งศูนย์อินทรีย์ที่รังสิต คือ เรายังไม่ตลาดที่เป็นอินทรีย์ที่มีการแยกแยะอย่างชัดเจน ไม่มีมินิมาร์ทหรือห้างที่แยกเป็นอินทรีย์แท้ๆ เพราะฉะนั้นถ้าไปเขาก็ไม่รู้หรือว่าเป็นอินทรีย์หรือไม่ เพราะราคามันไม่แตกต่างกันมากเท่าไร เขาก็เลยหันเหไปทางส่งออกดีกว่า เพราะต่างประเทศ เขามีการเจาะจงเรื่องนี้อย่างชัดเจน แต่คิดว่าในอนาคตมีความเป็นไปได้สูงที่จะทำขายในประเทศ เพราะว่าศูนย์ที่เป็นเกษตรอินทรีย์ที่วุ้นนั้นคงสร้างใกล้ที่จะเสร็จแล้ว ซึ่งเค้ากำลังหาเครือข่ายที่เป็นอินทรีย์เข้าไปเป็นสมาชิก

คำถาม : ในประเทศเราขายอะไรบ้าง

คำตอบ : ก็ข้าวหอมมะลิธรรมดาที่เป็นเคมี แล้วก็ข้าวหอมปทุม

คำถาม : แล้วในกระบวนการผลิตเราต้องมีการแยกใหม่ว่าอันนี้เป็นอินทรีย์ อันนี้เป็นเคมี ใช้เครื่องจักรแยกกันหรือเปล่า

คำตอบ : คือแยกว่าอันนี้เป็นเคมี อันนี้เป็นอินทรีย์ แต่ใช้เครื่องจักรเครื่องเดียวกัน ต้องมีการล้างระบบ สมมติว่าเราสีเคมีอยู่ พอเราจะสีอินทรีย์ต้องทำการล้างระบบการผลิตก่อน คือไม่ให้มันมีการเจือปนกันเลย ก็จะมีใบรับรองเรื่องระบบการผลิตอีกต่างหาก

คำถาม : นอกจากข้าวอินทรีย์ที่เราปลูกเองแล้ว เราปลูกข้าวเคมีด้วยหรือไม่

คำตอบ : เราปลูกแต่ข้าวอินทรีย์ ส่วนข้าวเคมีซื้อจากชาวบ้าน

คำถาม : เรื่องของคุณแข่งประสบปัญหาอะไรบ้างหรือไม่

คำตอบ : ตลาดไม่มีคู่แข่ง คือโดยมากกลุ่มเค้าจะจัดส่งเอง อย่างกลุ่มของลุงมัน ปีๆ หนึ่งเขาได้หลายพันเกวียน เขาจะสีเองมีโรงสีเอง แล้วก็จัดส่งเอง เหลือจากการผลิตแล้วเขาถึงจะขายเป็นข้าวเปลือกให้เรา

คำถาม : พี่คิดว่าการทำงานที่จะทำให้ได้รับมาตรฐานอินทรีย์อย่างต่อเนื่อง ปัจจัยอะไรที่เป็นตัวสำคัญ

คำตอบ : เรื่องการดูแลให้คงที่ หมายถึงว่า ถ้าเราจะทำให้มันยืนยาวไปเลย เราต้องปรับปรุงพื้นที่ให้มันดีก่อน รู้จักวางแผนเพราะเนื้อที่ของเราเยอะ จะปลูกอะไรบ้าง ตรงไหนต้องจัดสรรให้ดี อันดับที 2 ต้องมีปุ๋ยใช้เอง ผลิตเองให้ได้เพื่อลดต้นทุน ต้องมีน้ำที่เพียงพอคือมีสภาพแวดล้อมที่ดีที่เอื้ออำนวยต่อการผลิตในระยะยาว แล้วก็ต้องมีการพัฒนาตัวเองไปเรื่อยๆ ไม่ใช่ได้แล้วหยุดแค่นั้น แล้วลักษณะพื้นที่เรา สมมติพื้นที่ 10 ไร่ เคยได้อยู่ไร่ละ 400 กิโลกรัม แต่นั่นหมายถึงเราต้องทำให้ได้ 600 กิโลกรัม ทำยังไงเราถึงจะทำได้อย่างนั้น ก็ต้องปรับปรุงพื้นที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อย่างเช่นปุ๋ยเราเนี่ย ประกอบไปด้วยอะไรบ้าง เราต้องส่งไปตรวจทั้งปุ๋ย ดิน น้ำ ว่ามันขาดอะไร ไปบ้างที่เราจะสามารถเพิ่มเติมลงไปได้ ปัจจัยตรงนี้สำคัญ

คำถาม : ในเรื่องการขอมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ มันมีปัญหาอะไรบ้างไหม ก่อนที่จะได้ใบรับรองยุ่งยากแค่ไหน

คำตอบ : มันก็มี ถ้าเกิดเราเป็นรายเดี่ยวมันไม่ค่อยดีต้องจับกลุ่มกันทำความยุ่งยากก็คือคุณจับกลุ่มได้อย่างไร แบ่งพื้นที่เป็นโซนหรือเปล่า ไม่ใช่ในพื้นที่หนึ่งคุณจะปลูกตรงไหนก็ได้ ต้องจัดเป็นกลุ่มเป็นหมวดหมู่ให้อยู่ในพื้นที่เดียวกันหรือใกล้เคียงกันไม่ใช่กระจายกันออกไป ถ้าเป็นโซนเดียวกันเราสามารถทำแนวกันลม กันน้ำได้ทั้งหมด ไม่มีเคมีเข้ามาใกล้ อันนี้คือข้อที่ 1 อันที่ 2 ก็มาถึงเรื่องทีบอกนั่นแหละ คือ คุณต้องเก็บเมล็ดพันธุ์เองนะ ต้องผลิตปุ๋ยเอง แล้วก็ต้องส่งปุ๋ยไปตรวจนะว่าขาดสารอะไร เราจะได้บำรุง ผลผลิตเราจะได้ตามที่เราต้องการ

คำถาม : แล้วความยากง่ายในการทำ ความเข้าใจมาตรฐานล่ะคะ รวบรวมเมื่อเปรียบเทียบกับเกษตรกร

คำตอบ : ไม่ยากนะ ถ้าเป็นเกษตรกรก็ไม่ยากเหมือนกัน เขาจะเข้าใจได้ดีเพราะมันเป็นอาชีพของเขา แต่ถ้าถามถึงความยุ่งยากเขาจะบอกว่ามันยุ่งยากมากกว่าเคมี

คำถาม : เทคโนโลยีที่ใช้ในฟาร์มมีอะไรบ้าง

คำตอบ : ก็มีครบทุกอย่าง เป็นของบริษัทเอง ตั้งแต่กระบวนการไปจนถึงการเก็บเกี่ยว

คำถาม : ข้อเสนอแนะในเรื่องของใบรับรอง

คำตอบ : ใบรับรองอันเนี้ยมันน่าจะครอบคลุมหลายๆ ประเทศมากกว่านี้ ไม่ใช่จะนำเข้าประเทศไหนก็ต้องไปขอใบรับรองอันอื่นๆ อีก มันลำบาก

คำถาม : ทำไมเจียมึงเลือกที่จะขอของ มกท.

คำตอบ : เพราะในตอนนั้น มกท. เก่งและดีที่สุด แต่ตอนนี้คิดว่า Bioagricert สดขยอดและดีกว่า

คำถาม : พี่คิดว่าตรงจุดไหนที่ยังทำให้เกษตรกรอินทรีย์ไทย ยังไม่ค่อยเจริญเติบโตเท่าที่ควรจะเป็น

คำตอบ : เรื่องของตลาด พอทำๆ มาตลาดรับรองแค่ 10 ตัน เราทำตั้ง 30 ตัน แล้วอีก 20 ตันจะเอาไปไหน โดนหันราคา ตัดราคา ผู้ประกอบการก็ไม่รู้จะไปขายที่ไหนเหมือนกัน

คำถาม : คิดว่าราคาของเกษตรอินทรีย์ตอนนี้เหมาะสมไหม สำหรับต้นทุนการผลิตกับราคาที่เราขายได้

คำตอบ : ช่วงนี้ก็ OK นะ แต่ช่วงต่อไปคิดว่าแนวโน้มมันจะเป็นอินทรีย์ทั้งหมด เพราะอะไรรู้ไหม ตอนนี้นำมาเปรียบเทียบกัน เมื่อก็บอกว่า 10 ตันกับ 30 ตัน ตอนนี้อยู่ประกอบการเริ่ม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กระตือรือร้น ไม่ว่าจะเป็นเกษตรจังหวัด หรือผู้ว่าฯ อะไรต่างๆ กระตือรือร้นผลักดันเรื่องเกษตรอินทรีย์ หันมาทำเกษตรอินทรีย์ ตลาดก็จะเปิด กลุ่มก็จะมีโรงสีเอง ส่งขายเอง ผู้ประกอบการก็จะเดินหน้าเรื่องของตัวเอง แล้วอย่างไรในอนาคตจะไม่เป็นอินทรีย์ทั้งหมด

คำถาม : พื้มองว่าภาครัฐมีส่วนสำคัญไหม

คำตอบ : ภาครัฐมีส่วนสำคัญมากในการผลักดัน ในการรณรงค์ แล้วก็ให้คำแนะนำที่ถูกต้องแก่เกษตรกร

คำถาม : คิดว่าพวกเจ้าหน้าที่ที่เข้าไปส่งเสริมเรื่องของการทำเกษตร เขามีความรู้ในเรื่องของเกษตรอินทรีย์บ้างไหม

คำตอบ : มีบ้าง แต่ก็ไม่จริงจัง คือเจ้าหน้าที่เกษตรเค้าเรียนแต่เรื่องของเคมีมา ก็ใช้แบบที่เขาู้ เขาแนะนำได้ คือเห็นจากเพื่อนๆ ที่เป็นเกษตรอยู่บ้าง บางคนถ้าเขาไม่รู้หรือแก้ไม่ได้จริงๆ เขาก็จะโทรมาถาม เขาก็จะแนะนำว่าให้ใช้อย่างนี้ๆ แต่ต้องเพิ่มความถี่หน่อย เพราะเคมีมันจะรวดเร็ว ใน Crop หนึ่งชนิดยา 2 ครั้งก็จบ แต่อินทรีย์นี้ต้องขยัน อดทน ฉีดทุกๆ 7 วัน 15 วัน แล้วค่อยๆ เว้นระยะออกไป เพราะพวกที่เป็นอินทรีย์มันรู้สึกช้า

คำถาม : ในอนาคต ธุรกิจของเจ๊แม้งจะขยายออกไปในทิศทางไหน

คำตอบ: การขยายในเรื่องของการส่งเสริมเกษตรกรส่งเสริมในเรื่องของตลาดรองรับตลาด

คำถาม : นอกจากข้าวที่เป็นธุรกิจหลักแล้วจะขยายในส่วนอื่นด้วยหรือไม่

คำตอบ : ปุ่สุดตัวกับประมงทำแล้วไม่ค่อยเวิร์ค เพราะมันเป็นเรื่องของชีวิต เลยไม่อยากที่จะทำ แต่ที่ทำหลัก ก็คือ พืช ผลไม้ จะขยายในส่วนนี้แน่นอน

คำถาม : พื้มีข้อเสนอแนะ หรือเพิ่มเติมอะไรที่เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ไหมคะ

คำตอบ : เกษตรอินทรีย์ถ้าจะให้ดี ต้องให้ผู้ถือออกไปรับรองเนีย อย่าคิดราคาให้สูงเกินไป เพราะว่าเกษตรกรจะไม่สามารถทำได้ ต้องขุดคลอง ขุดคู ปลูกต้นไม้ กั้นระบบใหม่ อันที่ 2 เรื่องความรู้เกษตรกรต้องอาศัยราชการ ราชการต้องรู้จริง ต้องติดตาม ไม่ใช่สั่งแล้วสั่งเลย มีนโยบายเข้ามา ก็ไปประชุมกันเต็มเลย กลับมาก็เฉยๆ ตอนนี่เจ๊แม้งของเรา ก็ไปทำเกษตรถึงเวียงจันทน์เลยนะ ไปร่วมหุ้นทำข้าวเหนียว เป็นอินทรีย์ครึ่งๆ เพราะศักยภาพของเขายัง 100% เขายังใช้ข้าว หรืออะไรที่ยังเป็นธรรมชาติอยู่